

วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ

RMUTK Journal of Liberal Arts

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

ปีที่ 6 ฉบับที่ 2
กรกฎาคม-ธันวาคม 2567

Vol. 6 No. 2
July-December 2024

บทความวิชาการ

การวิเคราะห์เปรียบเทียบสำนวน “に 行く” กับ “へ 行く”

A Comparative Analysis of "に 行く" and "へ 行く"

การศึกษาเปรียบเทียบคำบอกทิศทางระหว่างภาษาจีน “li” และภาษาไทย “ใน”

A Comparative Study of the Locative Word Between Chinese Word "li" and Thai Word "nai"

บทความวิจัย

ลีลาการเรียนรู้ภาษาจีนของนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

Learning Styles of Chinese Language Students in the Bachelor of Arts in Chinese for Communication Program, Rajamangala University of Technology Krungthep

การพัฒนาเกมการเรียนรู้ในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ เรื่อง การบอกตำแหน่งทิศทาง นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 โรงเรียนสามชุกรัตนโกธาราม

The Development of an Educational Game to Promote English Language Communication Skills on Giving Directions for First-year Vocational Certificate Students at Samchuk Ratanaphokaram School

การรับรู้เบื้องต้นของนักศึกษาไทยในระดับปริญญาตรีในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านแอปพลิเคชัน Duolingo

Thai Undergraduate Students' Initial Perceptions of Learning English through Duolingo

แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ตามโมเดลไตรสิกขา 5 ดง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดด่านช้าง

Learning management guidelines to encourage morality and ethics based on The 5 Threefold Training Model of the 5th- Grade Students at Wat Dan Chang

สุขภาพจิตและพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนภายใต้การระบาดของโรคโควิด-19: กรณีศึกษาชุมชนเวียงเหนือ จังหวัดเชียงราย

Mental Health and Health Behaviors of the Population Under the COVID-19 Pandemic: A Case Study of Wiang Nue Community, Chiang Rai Province

การพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1

Development of Visual Arts Activities to Strengthen the Dimensional Capabilities Grade Students at One in the Office of Elementary Phetchabun region 1

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนวังหมัน จังหวัดชัยนาท

The Social and Cultural Change of Wangman Community, Chainat Province

ISSN 3027-6241 (Print)

ISSN 3027-625X (Online)

ชื่อวารสาร วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ (RMUTK Journal of Liberal Arts)

เจ้าของ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

วัตถุประสงค์ของวารสาร

วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ (RMUTK Journal of Liberal Arts) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ ตลอดจน นิสิต นักศึกษา และบัณฑิต ทั้งภายใน และภายนอกมหาวิทยาลัย ได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานวิชาการงานวิจัย แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิชาการใหม่ๆ ที่หลากหลาย จากสถาบันต่างๆ โดยเฉพาะองค์ความรู้ในสาขาศิลปศาสตร์ และสังคมศาสตร์

ลักษณะของวารสาร

วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ เป็นวารสารที่รวบรวม เผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ ด้านศิลปศาสตร์ และสังคมศาสตร์ โดยเปิดรับบทความภาษาไทยด้าน ภาษา การศึกษา และการสอน อุตสาหกรรมบริการ ศิลปะ ศิลปวัฒนธรรม การออกแบบผลิตภัณฑ์ เทคโนโลยีทางการศึกษา สังคมวิทยา มานุษยวิทยา พัฒนาสังคม จิตวิทยาและการแนะแนว การส่งเสริมสุขภาพ บริหารธุรกิจ และเปิดรับบทความภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่น เฉพาะด้าน ภาษา การศึกษาและการสอน (ซึ่งมีบทความเป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)

นโยบายการจัดพิมพ์วารสาร

- เปิดรับบทความประเภทบทความวิจัย และบทความวิชาการ โดยบทความที่จะนำลงพิมพ์ต้องไม่เคยเผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน
- เนื้อหา บทความ หรือข้อคิดเห็นที่พิมพ์ในวารสาร เป็นความคิดเห็นของผู้แต่งเท่านั้น กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย
- เจ้าของบทความต้องรับรองเรื่องจริยธรรมนักวิจัยในเอกสารแบบฟอร์มรับรองสิทธิ์ก่อนส่งบทความ
- ต้นฉบับจะต้องได้รับการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิก่อนตีพิมพ์ อย่างน้อย 3 ท่าน แบบปกปิดรายชื่อ (Double-Blinded Peer Review)

กำหนดออก ปีที่ 7 (พ.ศ.2568) เป็นต้นไป เผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ
(ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน, ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม, ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม)

การเผยแพร่ Print - Online

การส่งต้นฉบับ - ส่งไฟล์ต้นฉบับในรูปแบบไฟล์ .docx และ .pdf
- ส่งผ่านระบบออนไลน์ สามารถเข้าไปได้ <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/larts-journal> เท่านั้น
- เมื่อสมัคร และเข้าระบบ ให้กรอกข้อมูล ประกอบด้วย ข้อมูลติดต่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ ก่อนส่งเอกสาร

การติดต่อ วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
เลขที่ 2 ถนนนางลิ้นจี่ แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพมหานคร 10120
โทรศัพท์ 02 287 9600 ต่อ 2115

ภาพปก อาจารย์ ดร.เจียมจันทร์ จันทร์คงหอม

พิมพ์ที่ ศรีบูรณะคอมพิวเตอร์-การพิมพ์
95/84 หมู่ 8 ถ.สุขสวัสดิ์ ต.ในคลองบางปลากด อ.พระสมุทรเจดีย์ จ.สมุทรปราการ 10290
โทรศัพท์ 02 215 4506, 02 816 2221 โทรสาร 02 611 9043, 02 461 2157

ที่ปรึกษา

อธิการบดี (รองศาสตราจารย์ ดร.พิชัย จันทน์มณี)
รองอธิการบดี (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยศักดิ์ คล้ายแดง)
รองอธิการบดี (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายชล ชูดีเจื้อจิ้น)
คณบดีคณะศิลปศาสตร์ (นางศิริมา ศิลพัฒน์)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

ผู้ทรงคุณวุฒิกองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์เกียรติคุณสุชาติ เกาทอง
ศาสตราจารย์ ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง
ศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา
ศาสตราจารย์ ดร.สมพร ฐรี
รองศาสตราจารย์ ดร.ประภาส พาวินันท์
รองศาสตราจารย์ ร.ต.ดร.สุขเกษม ขุนทอง
รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาพร คงศิริรัตน์
รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา เมฆขำ
รองศาสตราจารย์ ดร.ประไพ จันทราสกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.เนื่ออ่อน ขว้ทองเขียว
รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี นันทศิริพล
รองศาสตราจารย์ ดร.อมรรัตน์ อนันต์วราพงษ์

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พิจิตร
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

บรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.เจียมจันทร์ จันทร์คงหอม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

กองจัดการวารสาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะรัตน์ พิพัฒน์ธรราสกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดลัด พุกธร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัญญา ภาควุมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัญญวัฒน์ ตรีเนตร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัจฉรา อังตระกูล
อาจารย์ ดร.พรรณทิพย์ เดชตระกูลวงศ์
อาจารย์ ดร.ณัฐพงษ์ วงษ์อำไพ
อาจารย์ ดร.ปิยะภรณ์ นาคอาทิตย์ ไชยสุข
อาจารย์มนัสวี ดวงลอย
อาจารย์ธิดิกานต์ แสงอากาศ
นางสาวชลาลัย ก้าวสุไร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

ประสานงาน

นายเกียรติศักดิ์ แซ่ไคว่

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

บทความที่เผยแพร่ทุกเรื่อง ได้รับการตรวจสอบความถูกต้องตามหลักวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 3 ท่าน
อนึ่ง ทศนะ ข้อคิดเห็น ของผู้แต่งที่ปรากฏในวารสารฯ ไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของคณะบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการ

วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2567) ฉบับนี้ ประกอบไปด้วย บทความวิชาการ และบทความวิจัย ที่น่าสนใจทางด้านภาษา การเรียนการสอน ด้านสังคมศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรม ทั้งสิ้น 9 บทความ ประกอบด้วยบทความวิชาการจำนวน 2 เรื่อง ในลำดับที่ 1 และ 2 บทความวิจัยอีก 7 เรื่อง ในลำดับที่ 3 -9 ดังนี้ บทความวิชาการทางด้านภาษาญี่ปุ่นที่น่าสนใจคือ 1. การวิเคราะห์เปรียบเทียบสำนวน "に 行 く" กับ "へ 行 く" โดย วรพล น้อยนิล, Nozomi Kawakami, Hata Ayaka, คณิตพล แสงนารี, และ สุริรัตน์ งามสง่าพงษ์ และ 2. การศึกษาเปรียบเทียบคำบอกทิศทางระหว่างภาษาจีน "ใน" และภาษาไทย "ใน" โดย ปิยภรณ์ แดงตันกี และลำดับที่ 3-5 เป็นบทความวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนทางด้านภาษาจีน และภาษาอังกฤษ คือ 3. สื่การเรียนรู้ภาษาจีนของนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ โดย สุพิชฌาย์ ทวีธนวิริยา, และ Kailing Zhao 4. การพัฒนาเกมการเรียนรู้ในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ เรื่อง การบอกตำแหน่งทิศทาง นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 โรงเรียนสามชุกรัตนโกการาม โดย สิริฐิติ สรหงษ์, และ สิริภัทร จันทะมงคล และ 5. การรับรู้เบื้องต้นของนักศึกษาไทยในระดับปริญญาตรีในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านแอปพลิเคชัน Duolingo โดย Alan Robert White, ปิยะวรรณ เจริญชัยวัฒน์, บุศรินทร์ เดชดำรงศรีปรา, และ ปิยะรัตน์ พิพัฒน์ธราสกุล ส่วนบทความในลำดับที่ 6-9 นั้นเป็นเรื่องทางด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ คือ และทัศนศิลป์ ศิลปวัฒนธรรม คือ 6. แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดด่านช้าง โดย สมศักดิ์ คชคง, และ สิริภัทร จันทะมงคล 7. สุขภาพจิตและพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนภายใต้การระบาดของโรคโควิด-19: กรณีศึกษาชุมชนเวียงเหนือ จังหวัดเชียงราย โดย ธนพัทธ์ จันท์พิพัฒน์พงศ์, จามรี พระสุนิต, และ นพชัย ฟองอิสสระ 8. การพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1 โดย อลิศณา อนันตะอาด, และ อภิชาติ งามรุ่งโรจน์ และ 9. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนวังหมัน จังหวัดชัยนาท โดย สมคเน แผลงฤทธิ์, ภัคธร ชาญฤทธิเสน, สุกานดา สารน้อย, อรวรรณ เชื้อน้อย, พัทธนันท์ รัตนวรเศวต, สุพรรณิ ปลัดศรีช่วย, แวรวี ลาภเกิน และ ธมาภรณ์ พุ่มพิจ

วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพยังคงเปิดรับบทความวิจัย บทความวิชาการ ด้านศิลปศาสตร์ และสังคมศาสตร์ โดยเปิดรับบทความภาษาไทยด้าน ภาษา การศึกษา และการสอน อุตสาหกรรมบริการ ศิลปะ ศิลปวัฒนธรรม การออกแบบผลิตภัณฑ์ เทคโนโลยีทางการศึกษา สังคมวิทยา มานุษยวิทยา พัฒนาสังคม จิตวิทยาและการแนะแนว การส่งเสริมสุขภาพ บริหารธุรกิจ และเปิดรับบทความภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่น เฉพาะด้าน ภาษา การศึกษาและการสอน โดยในปี พ.ศ. 2568 เป็นต้นไปวารสารได้เพิ่ม จำนวนการเผยแพร่ เป็น ปีละ 3 ฉบับ

ทั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ ตลอดจนนิสิต นักศึกษา และบัณฑิต ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยฯ มีโอกาสเผยแพร่ผลงานวิชาการ วิจัย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิชาการใหม่ๆ โดยเฉพาะองค์ความรู้ในสาขาศิลปศาสตร์ และสังคมศาสตร์ จึงขอเชิญชวนให้ผู้นสนใจทุกท่านส่งผลงานมาตีพิมพ์เผยแพร่บทความยังวารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ

อาจารย์ ดร.เจียมจันทร์ จันทรคังหม
บรรณาธิการวารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ

สารบัญ

บทความวิชาการ

การวิเคราะห์เปรียบเทียบสำนวน "に 行 く" กับ "へ 行 く"

A Comparative Analysis of "に 行 く" and "へ 行 く"

วรพล น้อยนิล, Nozomi Kawakami, Hata Ayaka, คณิตพล แสงนารี, สุริรัตน์ งามสง่าพงษ์..... 1

การศึกษาเปรียบเทียบคำบอกทิศทางระหว่างภาษาจีน "里" และภาษาไทย "ใน"

A Comparative Study of the Locative Word Between Chinese Word "li" and Thai Word "nai"

汉语方位词“里”与泰语“ใน”的对比研究

ปิยภรณ์ แดงตันกี..... 8

บทความวิจัย

ลีลาการเรียนรู้ภาษาจีนของนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

Learning Styles of Chinese Language Students in the Bachelor of Arts in Chinese for Communication Program,

Rajamangala University of Technology Krungthep

สุพิชฌาย์ ทวีธนวริยา, Kailing Zhao..... 25

การพัฒนาเกมการเรียนรู้ในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ เรื่อง การบอกตำแหน่งทิศทาง

นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 โรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม

The Development of an Educational Game to Promote English Language Communication Skills on Giving Directions for First-year Vocational Certificate Students at Samchuk Ratanaphokaram School

สิริจิตติ สรหงษ์, สิริภัทร จันทะมงคล..... 40

การรับรู้เบื้องต้นของนักศึกษาไทยในระดับปริญญาตรีในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านแอปพลิเคชัน Duolingo

Thai Undergraduate Students' Initial Perceptions of Learning English through Duolingo

Alan Robert White, ปิยะวรรณ เจริญชัยวัฒน์, บุศรินทร์ เดชดำรงศรีปริชา, ปิยะรัตน์ พิพัฒน์ธรราสกุล..... 54

แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดด่านช้าง

Learning management guidelines to encourage morality and ethics based on The 5 Threefold Training Model of the 5th- Grade Students at Wat Dan Chang

สมศักดิ์ คชคง, สิริภัทร จันทะมงคล..... 63

สุขภาพจิตและพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนภายใต้การระบาดของโรคโควิด-19: กรณีศึกษาชุมชนเวียงเหนือ จังหวัดเชียงราย

Mental Health and Health Behaviors of the Population Under the COVID-19 Pandemic:

A Case Study of Wiang Nue Community, Chiang Rai Province

ธนพัทธ์ จันทพิพัฒน์พงศ์, งามรี พระสุนิล, นพชัย ฟองอิสสระ..... 77

การพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1

Development of Visual Arts Activities to Strengthen the Dimensional Capabilities Grade Students at One in the Office of Elementary Phetchabun region 1

อลิสณา อนันตะอาด, อภิชาติ งามรุ่งโรจน์..... 80

สารบัญ (ต่อ)

บทความวิจัย

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนวังหมัน จังหวัดชัยนาท

The Social and Cultural Change of Wangman Community, Chainat Province

สมคน แผลงฤทธิ์, ภัคธร ขาญฤทธิ์เสน, สุกานดา สารน้อย, อรรพรรณ เชื้อน้อย, พัทธนันท์ รัตนวรเศวต, สุพรรณิ ปลัดศรีช่วย, แวรวี ลาภเกิน,

ธมาภรณ์ พุ่มพิจ..... 103

ภาคผนวก

ข้อมูลทั่วไปของวารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ..... 118

รูปแบบการเขียนอ้างอิงในเนื้อหา และเอกสารอ้างอิง..... 120

ขั้นตอนการจัดทำวารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ..... 124

การวิเคราะห์เปรียบเทียบสำนวน "に行<" กับ "へ行<"

A Comparative Analysis of "に行<" and "へ行<"

วรพล น้อยนิล^{1*}, Nozomi Kawakami², Hata Ayaka³,คณิตพล แสงนารี⁴, และ สุรียรัตน์ งามสง่าพงษ์⁵Worapon Noinil^{1*}, Nozomi Kawakami², Hata Ayaka³,Kanittapol Sangnaree⁴, and Sureerat Ngamsangapong⁵^{1,2,3,4,5} สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ, กรุงเทพมหานคร, ประเทศไทย^{1,2,3,4,5} Japanese Language, Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Krungthep, Bangkok, Thailand

Received: July 11, 2024 Revised: November 1, 2024 Accepted: November 4, 2024

บทคัดย่อ

คำช่วยในภาษาญี่ปุ่นถือเป็นปัญหาหลักของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทย โดยเฉพาะคำช่วย “に” กับ “へ” ซึ่งมีความหมายคล้ายกันคือ การเคลื่อนที่ไปยังจุดหมายปลายทาง เมื่อนำคำช่วยทั้ง 2 คำมาใช้คู่กับคำกริยา “行< (ไป)” ผู้เรียนจึงเกิดความสับสนได้ง่ายเกี่ยวกับการเลือกใช้คำช่วยดังกล่าว ดังนั้น ผู้เขียนจึงได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบสำนวน “に行<” กับ “へ行<” ว่าสำนวนใดเป็นธรรมชาติมากกว่ากันและมีความแตกต่างกันอย่างไร โดยใช้ Corpus (คลังข้อมูล) จาก 2 แหล่งคือ Chuunagon corpus และ NINJAL-LWP ผลการศึกษาพบว่า ทั้ง 2 Corpus มีความถี่ในการใช้ “に行<” มากกว่าทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน และคำช่วย “に” มีความหมายมากกว่าคำช่วย “へ” ตรงที่บ่งชี้ถึง ทิศทาง จุดหมายปลายทาง และวัตถุประสงค์

คำสำคัญ: คำช่วย สำนวน

Abstract

Thai learners of the Japanese language often struggle with acquiring useful vocabulary terms, particularly, "に" and "へ," both of which have similar meanings, referring to moving to a designated location. When these two terms are combined with the verb "行<" (to go), students frequently have confusion while selecting the appropriate auxiliary word. Hence, the researcher conducted an analysis of the phrases "に行<" and "へ行<" in order to determine their simplicity and identify some differences between them. This analysis was carried out using a corpus (specifically, a text corpus) obtained from two sources: The Chuunagon corpus and NINJAL-LWP. The findings revealed that both corpora exhibited a greater frequency in the usage of the term "に行<". Both spoken and written languages utilize "に" to a greater extent than "へ" as it conveys a sense of direction or goal, and other goals, aims, or purposes.

Keywords: Particles, Phrases

*Corresponding author. Tel.: 094 884 2228

Email address: worapon2535@gmail.com

บทนำ

การศึกษาภาษาญี่ปุ่นสำหรับผู้เรียนชาวไทยนั้น ผู้เรียนส่วนใหญ่ต้องเผชิญปัญหาอันยากลำบากเกี่ยวกับการจดจำคำช่วยในภาษาญี่ปุ่น รวมถึงวิธีการนำไปใช้อย่างถูกต้อง สำหรับผู้เขียนบทความเมื่อได้ศึกษาภาษาญี่ปุ่นประสบกับความยากลำบากในการจดจำคำช่วยและการนำมาใช้ด้วยเช่นกัน คำช่วยที่ผู้เขียนบทความรู้สึกว่ามันนำมาใช้ได้ยากเป็นพิเศษนั้นคือคำช่วย “に” กับ “へ” กล่าวคือ เมื่อนำคำช่วยทั้งสองมาใช้คู่กับคำกริยา “行く (ไป)” ผู้เรียนจะรู้สึกสับสนได้ง่าย เหตุผลเพราะคำช่วย “に” กับ “へ” มีความหมายคล้ายกันนั่นเอง 杉村泰 (2002, P.40) อธิบายว่า “に” และ “へ” มีความหมายว่าเป็นการเคลื่อนที่ไปยังจุดหมายปลายทาง นอกจากนี้ในตำราภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้นจะอธิบายวิธีการใช้คำช่วยทั้งสองคำในลักษณะแตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

3A Corporation. (2565)	ตำรา “มินนะ โนะ นิฮงโกะ”	จะสอนให้ใช้คำช่วย “へ” เพื่อชี้สถานที่ที่จะไป
โยชิโกะ ยามาซากิ (2557)	ตำรา “โคจิ”	จะสอนให้ใช้คำช่วย “に” เพื่อชี้สถานที่ที่จะไป
The Japan Foundation. (2560)	ตำรา “อะกิโกะ โตะ โทะโมะดะจิ”	จะสอนให้ใช้คำช่วย “へ” เพื่อชี้สถานที่ที่จะไป
嶋田和子 (2011)	ตำรา “เคะคิรุ นิฮงโกะ”	จะสอนให้ใช้คำช่วย “へ” เพื่อชี้สถานที่ที่จะไป

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่า ตำราที่ใช้ในการสอนภาษาญี่ปุ่นดังกล่าว สามารถใช้คำช่วยได้ทั้งสองคำ คือ

“—に行く” กับ “—へ行く”

เมื่อค้นคว้าความหมายในเชิงลึก พบว่าทั้งสองคำไม่ได้มีความหมายตรงกันทั้งหมด ดังนั้น ผู้เขียนบทความจึงเกิดความสนใจที่จะวิเคราะห์เปรียบเทียบสำนวน “—に行く” กับ “—へ行く” เพื่อศึกษาความเป็นธรรมชาติของสำนวนดังกล่าวว่า คนญี่ปุ่นใช้สำนวน “—に行く” กับ “—へ行く” แบบใดที่ดูเป็นธรรมชาติมากกว่า และทั้งสองสำนวนมีความหมายแตกต่างกันหรือไม่ สามารถใช้เป็นแนวทางในการสอนการใช้คำช่วยในภาษาญี่ปุ่นอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในระดับมหาวิทยาลัยต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความหมายและความเป็นธรรมชาติของสำนวน “—に行く” กับ “—へ行く”

ทบทวนวรรณกรรม

สุจิระ ยาสึกิ (杉村泰 2002) อธิบายวิธีสอนคำช่วยในภาษาญี่ปุ่นโดยเชื่อมโยงให้รับรู้ในลักษณะมโนภาพ ศึกษาคำช่วย 6 คำ คือ “に” “から” “へ” “まで” “で” และ “と” โดยการพิจารณาเกี่ยวกับความหมายที่เป็นต้นแบบของคำช่วยนั้น ๆ ดังนี้

คำช่วย “に”	มีความหมายต้นแบบคือ จุดหมายปลายทาง
คำช่วย “から”	มีความหมายต้นแบบคือ จุดเริ่มต้น
คำช่วย “へ”	มีความหมายต้นแบบคือ ทิศทาง
คำช่วย “まで”	มีความหมายต้นแบบคือ จุดที่เป็นขีดจำกัด
คำช่วย “で”	มีความหมายต้นแบบคือ ขอบเขตบริเวณ
คำช่วย “と”	มีความหมายต้นแบบคือ การชักพาคู่กรณี

เมื่อพิจารณาจากขอบข่ายความหมายต้นแบบของคำช่วยตามงานวิจัยของสุจิระแล้ว ทำให้เข้าใจถึงการแสดงความหมายอันหลากหลายโดยที่ความหมายเหล่านั้นมีลักษณะเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย กล่าวคือ มีการชี้ทิศทาง ขอบเขต บริเวณ จุดหมายปลายทาง ดังนั้น คำช่วยทั้ง 6 คำ จะชี้สถานที่หรือจุดหมายปลายทาง และทิศทางเป็นหลัก

ายาชิ ชินอิชิ (林伸一 2015) ได้อีกตัวอย่างการใช้คำช่วยจากพจนานุกรมการศึกษาภาษาญี่ปุ่น (日本語教育辞典) ว่าคำช่วย “へ” จะบ่งชี้ “ทิศทาง (方向)” เช่น “職場へ向かう (มุ่งหน้าไปยังที่ทำงาน)” และเมื่อเปรียบเทียบกับคำช่วยคำอื่นๆ แล้ว คำช่วย “へ” เป็นคำช่วยที่มี หน้าที่หรือการใช้งาน ที่น้อยกว่าคำช่วยคำอื่น เช่น “故郷へ帰る (กลับสู่บ้านเกิด)” ซึ่งมีวิธีการใช้เพียงเพื่อบอก “ทิศทางหรือวัตถุประสงค์”

ยามาชิตะ โยชิทากะ (山下好孝 2014) กล่าวถึงคำช่วย “へ” และ “に” ว่าเป็นคำช่วยที่บ่งชี้ทิศทาง คำช่วย “へ” กับ “に” สามารถใช้งานได้เหมือนกัน แต่ก็มีข้อแตกต่างอยู่ โดยยกตัวอย่าง “東京にいく” กับ “東京へいく” ซึ่งคำช่วย “に” ที่ใช้ในประโยคนี้ไม่ได้บ่งชี้ “การเคลื่อนที่ไปยังสถานที่เป้าหมาย” แต่ต้องการสื่อความหมายถึง “กิริยาอาการหยุดเมื่อถึงที่หมาย”

คิตาฮาระ ฮิโรโอะ (北原博雄 2007) คัดเลือกคำกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่โดยยกตัวอย่างคำว่า “向かう (มุ่ง)” และพิจารณาคำนี้ในตัวอย่างประโยค “春子が駅へ／駅に向かった (ฮารุกะมุ่งหน้าสู่สถานีรถไฟ)” โดยวิเคราะห์ข้อแตกต่างของการใช้คำช่วย “へ” กับ “に” ที่ปรากฏในประโยค” คิตาฮาระกล่าวว่า จากประโยคตัวอย่าง หาก “ฮารุกะ” ออกจากจุดเริ่มต้น และเคลื่อนเข้าใกล้สถานีรถไฟ แม้จะเคลื่อนออกไปไม่มากก็ตาม ก็สามารถใช้คำช่วย に เป็น “駅に向かった” ได้

จากการทบทวนวรรณกรรมทำให้ทราบว่า ในลักษณะ “ความหมายต้นแบบ” ของคำช่วย “へ” กับ “に” แสดงให้เห็นว่า มีความหมายเหมือนกันคือ “方向 (ทิศทาง)” แต่เมื่อพิจารณาในเชิงรูปธรรมแล้วพบว่ามีแตกต่างกัน คือ คำช่วย “に” ไม่ได้แสดงถึง “方向 (ทิศทาง)” แต่มีความหมายในการบ่งชี้ “จุดหมายปลายทางหรือวัตถุประสงค์” เช่นในประโยค 映画を見にいく ส่วนคำช่วย “へ” มีความหมายชัดเจนในการบ่งชี้ “方向 (ทิศทาง)” เช่นในประโยค 東京へいく ซึ่งมีความหมายชัดเจนถึงการเคลื่อนที่ไปสู่จุดหมาย แต่ยังไม่มีการบ่งชี้ชัดเจนว่า ส่วนใดเป็นธรรมชาติมากกว่ากัน หากมีข้อสรุปความเป็นธรรมชาติของสำนวน “—にいく” กับ “—へいく” จะเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ดังนั้น การวิเคราะห์และเปรียบเทียบความเป็นธรรมชาติ ของสำนวนดังกล่าวจึงเป็นสิ่งสำคัญ

วิธีดำเนินการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การเก็บข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการใช้ corpus (คลังข้อมูล) เพื่อค้นหาความเป็นธรรมชาติของสำนวน และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การเก็บข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

เก็บรวบรวมข้อมูลจากวิทยานิพนธ์และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคำช่วยในภาษาญี่ปุ่น และสำรวจการใช้สำนวน “—にいく” กับ “—へいく” ว่า สำนวนใดในภาษาญี่ปุ่นที่มีลักษณะการใช้ที่เป็นธรรมชาติ โดยการรวบรวมการอธิบายความหมายหรือหน้าที่ของคำช่วย “へ” กับ “に”

2. การใช้ corpus (คลังข้อมูล) เพื่อค้นหาความเป็นธรรมชาติของสำนวนจากความถี่ของการใช้

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ corpus (คลังข้อมูล) ในการรวบรวมสำนวน “—にいく” กับ “—へいく” ซึ่งคลังข้อมูลดังกล่าวจะมีการระบุความถี่ของการใช้สำนวน にいく กับ “—へいく” และสำรวจว่าสำนวนใดในภาษาญี่ปุ่นที่มีลักษณะการใช้ที่เป็นธรรมชาติ การค้นหาสำนวนนั้น ใช้ corpus จากสองแหล่ง เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือและสามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ โดย corpus ทั้งสองแหล่งมีดังนี้

1. 中納言のコーパス (Chuunagon corpus)

2. NINJAL-LWP のコーパス

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเสร็จสิ้นขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ได้นำความถี่ในการใช้สำนวน “—に行<” กับ “—へ行<” มาเปรียบเทียบกัน จากนั้นพิจารณาความหมายและข้อแตกต่างของแต่ละสำนวนจากการค้นหาใน corpus (คลังข้อมูล) โดยการหาความถี่ในการใช้ และนำผลการสำรวจในข้อ 1 – 2 มาใช้เป็นแนวทางโดยวิเคราะห์จากความถี่และคำอธิบายที่ให้ไว้ในวิทยานิพนธ์ของการใช้สำนวนดังกล่าว รวมถึงข้อแตกต่างของแต่ละสำนวน และนำเสนอเป็นแนวทางการสอนที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนชาวไทย

ผลการศึกษา

ผลการค้นหาด้วย Chuunagon corpus

ความถี่ในการใช้สำนวน “—に行<” กับ “—へ行<” จากคลังข้อมูลสมดุภาษาเขียนของภาษาญี่ปุ่นสมัยใหม่ (現代日本語書き言葉均衡コーパス) พบว่าในกรณีภาษาเขียนจะใช้สำนวน “—に行<” มากที่สุด มีดังรายละเอียดดังภาพที่ 1

に	40131	へ	10391
出版・新聞	223	出版・新聞	38
出版・書籍	7489	出版・書籍	2254
出版・雑誌	1208	出版・雑誌	201
図書館・書籍	10187	図書館・書籍	4384
特定目的・ブログ	9318	特定目的・ブログ	1226
特定目的・ベストセラー	1840	特定目的・ベストセラー	848
特定目的・国会会議録	704	特定目的・国会会議録	240
特定目的・広報誌	337	特定目的・広報誌	94
特定目的・教科書	138	特定目的・教科書	27
特定目的・法律	7	特定目的・白書	9
特定目的・白書	87	特定目的・知恵袋	1043
特定目的・知恵袋	8542	特定目的・韻文	27
特定目的・韻文	51		

ภาพที่ 1 ความถี่ในการปรากฏสำนวน “—に行<” กับ “—へ行<”

จากคลังข้อมูลสมดุภาษาเขียนของภาษาญี่ปุ่นสมัยใหม่

จากภาพที่ 1 มีการปรากฏการใช้สำนวน “—に行<” ในภาษาเขียน จำนวน 40,131 ครั้ง ซึ่งมากกว่าสำนวนการใช้ “—へ行<” ที่มีการใช้เพียงแค่ 10,391 ครั้ง

นอกจากนี้ จากการสืบค้นด้วย “คลังข้อความภาษาพูดภาษาญี่ปุ่น (日本語話し言葉コーパス)” ยังพบว่า ในภาษาพูดจะมีความถี่ในการใช้ “—に行<” มากกว่า “—へ行<” รายละเอียดจากการสืบค้นมีดังนี้

行ラベル	データの個数 / 品詞	行ラベル	データの個数 / 品詞
に	1236	へ	121
助詞-格助詞	1213	記号-一般	1
助動詞	23	助詞-格助詞	120
総計	1236	総計	121

ภาพที่ 2 ความถี่ในการปรากฏสำนวน “—に行く” กับ “—へ行く” จากคลังข้อมูลสมมูลภาษาพูดของภาษาญี่ปุ่นสมัยใหม่

จากการสืบค้นโดย Chuunagon corpus สรุปได้ว่า ทั้งภาษาเขียนและภาษาพูดใช้สำนวน “—に行く” มากที่สุด คือ 1,236 ครั้ง ดังนั้น จึงแสดงให้เห็นว่า สำนวน “—に行く” มีความเป็นธรรมชาติมากกว่าสำนวน “—へ行く”

ผลการค้นหาด้วย NINJAL-LWP

เมื่อสืบค้นความถี่ในการใช้สำนวน “—に行く” กับ “—へ行く” จากคลังข้อมูล NINJAL-LWP พบว่ามีการใช้สำนวน “—に行く” มากที่สุด

ภาพด้านล่างต่อไปนี้ ความถี่ในการใช้สำนวน “—に行く” โดยพบว่า มีการใช้ 32,665 ครั้ง ขณะที่สำนวน “—へ行く” มีการใช้ 9,348 ครั้ง ดังนั้น จึงสรุปผลการศึกษาได้ว่า สำนวน “—に行く” มีการใช้งานที่เป็นธรรมชาติมากกว่าสำนวน “—へ行く” ดังภาพที่ 3

名詞+助詞	頻度	比率
が	3,177	
は	3,605	
も	1,318	
の	304	
を	2,146	
に	32,665	
へ	9,348	
で	4,052	
と	618	
から	1,312	
まで	2,197	
より	84	

ภาพที่ 3 ความถี่ในการปรากฏสำนวน “—に行く” กับ “—へ行く” จากคลังข้อมูล NINJAL-LWP

อภิปรายผล

จากการทบทวนวรรณกรรมในหัวข้อ 4.3 ทำให้ทราบความหมายต้นแบบที่มีร่วมกันของคำช่วย “に” และ “へ” ว่าเป็นการบ่งชี้ “方向 (ทิศทาง)” และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดเชิงรูปธรรมแล้ว พบความแตกต่าง เช่น ในประโยค “映画を見に行く” และ “東京へ行く” คือ คำช่วย “に” ในกรณีนี้จะแฝงความหมายในการบอกจุดประสงค์ เช่นเดียวกับประโยคที่ว่า “何のために行く” แต่ในกรณีของคำช่วย “へ” ไม่ได้แฝงความหมายของการบอกวัตถุประสงค์ “แม้ไม่ได้มีวัตถุประสงค์อะไรก็จะไป” กล่าวคือ คำช่วย “に” ไม่ได้บ่งชี้ทิศทางหรือจุดหมายปลายทาง แต่บ่งชี้ไปที่ความหมายของ

“วัตถุประสงค์” นอกจากนี้ในประโยค “大学へ行く” กับ “大学に行く” นั้น ปรากฏข้อมูลว่ามีความถี่ในการการใช้คำช่วย “に” มากกว่าการใช้คำช่วย “へ” ถึง สองเท่า ดังรายละเอียดตามภาพที่ 4 ต่อไปนี้

大学

頻度=16,411

グループ別

パターン頻度順

基本

▶ 助詞+動詞

パターン

頻度

比率

● 大学が...

339

● 大学は...

222

大学に... 270種類

コロケーション

コーパス全体

頻度 ↓

MI

LD

大学に入る

236

8.13

7.03

大学に行く

164

7.53

6.44

大学にいる

145

11.41

9.82

大学に入学する

88

12.82

10.21

ภาพที่ 4 ความถี่ในการปรากฏสำนวนคำช่วย “に”

大学

頻度=16,411

グループ別

パターン頻度順

基本

助詞+動詞

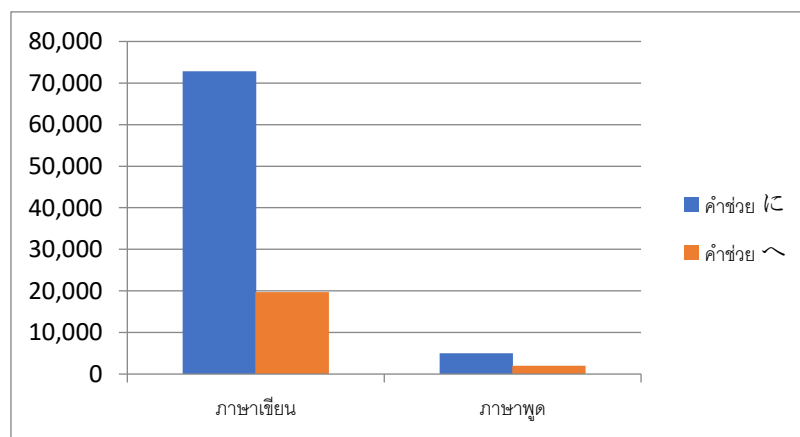
パターン	頻度	比率
大学が...	339	
大学は...	222	

大学へ... 73種類

コロケーション	コーパス全体		
	頻度	MI	LD
大学へ行く	73	8.79	5.30
大学へ進む	24	9.28	5.77
大学へ入る	23	7.20	3.71

ภาพที่ 5 ความถี่ในการปรากฏสำนวนคำช่วย “へ”

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ภาพที่ 6 ภาพแผนภูมิความถี่ในการใช้สำนวน “-に行く” กับ “-へ行く” จาก corpus ทั้งสองแหล่งข้อมูล

การใช้คำช่วยในสำนวน “-に行く” และ “-へ行く” ทั้งภาษาเขียนและภาษาพูด มีการใช้ “-に行く” มากกว่า จึงสรุปได้ว่า สำนวน “-に行く” เป็นสำนวนที่ใช้อย่างเป็นทางการ อีกทั้ง คำช่วย “-に” ยังมีความหมายมากกว่าคำช่วย “-へ” ตามที่ 杉村泰 (2002) และ 林伸一 (2015) อธิบายไว้ว่า คำช่วย “-に” ยังมีความหมายมากกว่าคำช่วย “-へ” ตรงที่บ่งชี้ถึง “ทิศทาง” “จุดหมายปลายทาง” และ “วัตถุประสงค์” เป็นต้น เมื่อยังศึกษาการใช้คำช่วยในภาษาญี่ปุ่น ก็ยิ่งทราบถึงความยากลำบากในการแบ่งแยกการใช้ ดังนั้น การค้นหาแนวทางการสอน เพื่อให้ผู้เรียนชาวไทยรู้วิธีจำแนกจากใช้คำช่วยต่าง ๆ จึงถือเป็นหัวข้อสำคัญของงานศึกษาวิจัยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- โยชิโกะ ยามาซากิ, เรโกะ อิชิอิ, คาโอรุ ซาซากิ, มิวาโกะ ทากาฮาชิ, เคโกะ มาซิดะ. (2557). *ไดจิ 1 ภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น*.
สำนักพิมพ์ภาษาและวัฒนธรรม สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- The Japan Foundation. (2560). *ภาษาญี่ปุ่น อะกิโกะโตะโทะโมะดะจิ 1 ฉบับปรับปรุง*. สำนักพิมพ์ภาษาและวัฒนธรรม
สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- 3A Corporation. (2565). *มินนะ โนะะ นิฮงโกะ 1 [2nd Edition]*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). สำนักพิมพ์ภาษาและวัฒนธรรม สมาคม
ส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- 杉村泰 (2002) 「イメージで教える日本語の格助詞」 『名古屋大学大学院国際言語研究科出版
会』、PP.39-55
- 山下好孝 (2014) 「「東京に行く」と「東京へ行く」」 『メディア・コミュニケーション研究』
PP.69-78
- 林伸一 (2015) 「格助詞「に」と「へ」の使い分けについて—アンケート調査の分析
を基に—」 『山口大学教育学研究紀要』、PP.41-55
- 北原博雄 (2007) 「日本語における空間表現項性と移動動詞句の限界性」 『聖徳大学研究紀要
人文学部』 第 18 号、PP.65-72
- 嶋田和子 (2011) 「できる日本語 初級」 『株式会社アルク』 第 5 号
- 国立国語研究所 『中納言』 . <https://chunagon.ninjal.ac.jp/>
- 国立国語研究所・Lago 言語研究所 『NINJAL-LWP for BCCWJ (NLB)』 . <http://nlb.ninjal.ac.jp/>

การศึกษาเปรียบเทียบคำบอกทิศทางระหว่างภาษาจีน "里" และภาษาไทย "ใน"

A Comparative Study of the Locative Word Between Chinese Word "li" and Thai Word "nai"

汉语方位词“里”与泰语“在”的对比研究

ปิยภรณ์ แดงตันกี^{1*}

Piyaporn Dangtankee^{1*}

^{1*} สาขา ภาษาศาสตร์(ภาษาจีน) คณะ อักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเฮยหลงเจียง มณฑลเฮยหลงเจียง ประเทศจีน

^{1*} College of Chinese and Literature, Chinese Linguistics Heilongjiang University, Heilongjiang, China

Received: October 13, 2023 Revised: February 13, 2024 Accepted: February 27, 2024

บทคัดย่อ

ในทางแนวคิดเชิงพื้นฐาน คำบอกทิศทางเป็นคำที่มีความสำคัญคำหนึ่งในระบบคำศัพท์ภาษาจีนสมัยใหม่ บทความนี้อ้างอิงคำบอกทิศทาง "Li" ที่เราใช้บ่อยในชีวิตประจำวันเพื่อเป็นคำพื้นฐานสำหรับวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย โดยใช้ความรู้ความเข้าใจทางหลักภาษาศาสตร์เป็นทฤษฎีพื้นฐานซึ่งบทความนี้ได้สำรวจกระบวนการแนวคิดพื้นฐานด้วยกันสามด้านและใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบคำบอกทิศทางของสองภาษาคือระหว่างภาษาจีนกลาง"里"และภาษาไทย"ใน" โดยการศึกษาความหมายทั่วไป ศึกษาความหมายทางไวยากรณ์ ศึกษาความหมายเชิงขยายของคำบอกทิศทางและการเปรียบเทียบบริบทภาษา ระหว่างภาษาจีนกลางและภาษาไทย ผลปรากฏว่าคำว่า "ใน" มีลักษณะที่แตกต่างกันภายใต้บริบททางภาษาที่แตกต่างกัน ผู้เขียนหวังว่าการวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับการศึกษาอ้างอิงเพื่อนำไปใช้ทั้งในด้านการเรียนการสอนภาษาจีนและภาษาไทย

คำสำคัญ: ภาษาจีน ภาษาไทย คำบอกทิศทาง ใน การศึกษาเปรียบเทียบ

Abstract

As an important spatial concept, locative words have always held a special place in the modern Chinese word class system. This paper took the Chinese high frequency locative word "Li" as the main research object. Underpinned by cognitive linguistics as the theoretical framework, this paper explored three aspects of the specific spatial location concepts, extending time concepts and other abstractions. The comparative analysis of Chinese position words "Li" and Thai word "Nai" indicated both similarities and differences in the spatial meaning, grammatical meaning and extended meaning in the practical application between the Chinese and Thai language environments. The findings revealed that the locative word "Li" presented different characteristics in varied language environments. Also, the results can offer valuable suggestions

* Corresponding author. Tel.: +66882515871

Email address: 860171748@qq.com

and references for language learning activities and teaching Chinese as a foreign language in both China and Thailand.

Keywords: Chinese languages, Thai languages, Locative word Li, Comparative study

摘要

方位词作为一种重要的空间概念，在现代汉语词类系统中一直占据着特殊的地位。本文以日常使用频率较高的方位词“里”作为主要研究对象，以认知语言学为理论基础，从表示具体的空间方位概念、引申时间概念及至其他抽象概念三个方面进行探讨，并通过对汉语词“里”与泰语词“ใน (nai³³)”两种语言中的方位词进行对比分析，找到方位词“里”的空间意义、语法意义以及引申意义在汉、泰两种语言环境中实际运用时的异同之处。结果表明方位词“里”在不同的语言环境下呈现出不同的特点，并以此为中、泰两国的语言学习活动和对外汉语教学提供一些建议和参考。

关键词：汉语, 泰语, 方位词, 里, 对比研究

一、引言

时间关系和空间关系是人类认知客观外部世界的两种基本关系，时空一词就是基于这两种关系合成演变而来的，我们平时积累的语言关系基于它们才发展过来的。空间关系看起来要比时间关系更为基本，是时间关系形成的前提条件，只能先有了空间的关系作为基础才可以形成时间关系，它们之间的关系是不可逆的。刘艳红, (2010) 在《唐五代方位词研究》提出空间关系在实际的语言表达中主要是通过方位词来实现的，汉语方位词在认知上具有构造概念框架的一般性功能。方位词是人们认识这个世界的重要因素，也是一种非常重要的空间概念，它在现代汉语词类系统中占据着特殊的重要地位，所以本文选择日常生活中使用频率最高的方位词之一“里”作为主要研究对象，以阐述汉语词“里”与泰语词“ใน (nai³³)”两国语言的对比研究的现状为先导，通过汉泰语“里”和“ใน”方位词的对比和具体特征分析等方法，讨论汉泰语言对比研究的发展现状及特点，并着重研究以“里”的方位词概念及其引申意义，最后通过对比分析找到两种语言对“里”实际运用的异同，为中泰两国语言学习交流过程找出其发展中的不足之处并给予改进建议。

二、汉泰语方位词研究概述

(一) 汉语方位词的研究现状

在目前汉语方位词的研究领域，有不少的前人著作。如，胡裕树, (1979)、丁声树, (1961)、黄伯荣, (1991)、廖旭东, (1991)、邢福义, (1993)、刘月华, (2001) 等对方位词的说明是做名词中的特殊小类，表示方向或位置的词，可以分为单纯和合成两种。而张志公, (1957) 和文炼、胡附, (2000) 则认为方位词不是名词的次类，而是附类，也带有虚词性的实词。钱乃荣, (1990)、张谊生, (2000) 等把方位词归入虚词的行列，这主要是受方位词的后附性这一特点的影响。朱德熙, (1961) 在《语法讲义》中把方位词单独作为一类，与名词并归入体词一类。

汉语方位词的类型多种多样，语法学界对方位词的分类问题一直存在分歧。他们从历时、共时两个角度来研究群体方位词、个体方位词。在历时层面一般从历史轨迹的角度来研究描述一个或一组方位词；在共时层面，一般从语义和用法的角度来研究一个或一组方位词。

(二) 泰语方位词的研究现状

泰语是泰国正式的官方语言之一，其发展受到了梵语、巴利语、高棉语、英语和汉语的影响。虽然泰语与汉语有着诸多的相似之处，但是泰语的语法学者普遍认为泰语中并没有方位词这一词类，而是把这种表达方位意义的词归于名词或介词。因而，专门研究表达方位意义的著作基本上是没有的。目前所见的成果如下：裴晓睿, (2000) 在《泰语语法新编》中表明泰语 “ใน (nai³³)” 既有方位词用法，也有介词用法。陆宾, (2013) 在《泰国学生汉语常用方位词偏误分析》中，对泰语表达方位意义的词的用法进行了简单的分析。睦婵, (2017) 在《泰国学习者使用汉语方位词的偏误分析》文章提出，很多泰国学生在习得汉语常用方位词过程中经常出现偏误。叶含香, (2018) 在《汉泰方位词比较研究》中，对“上、下”、“左、右”、“里、外”、“前、后”四组进行汉语、泰语比较分析，讨论了这四组在语义和用法的异同。刘熠, (2020) 在《汉语方位词“里、内、中”与泰语“ใน (nai³³)”对比研究》通过问卷调查

收集了泰国学生对汉语方位词“里”“内”“中”的使用情况，在语义、语法和语用方面进行对比分析。

三、方位词“里”的词句构成及其用法特征

方位词“里”是从名词“表里”的“里”转化而来的。其繁体写法是“裏”，根据《说文解字》，“里”的本义是指衣服的内层。表示方位意义的“里”在现代汉语中既是常用词也是多义词。杨辉, (2010) 的《“里”、“内”、“中”、“外”的方位意义及组配关系》从基本意义来看，“里”表示了人类认识中非常重要的空间概念，并在这些意义上延伸出更多复杂的意义。特别是在汉语的表达之中，“里”有动词、名词、形容词等性质，因此研究他们的不同含义和实际应用方法，对于我们泰国学生研究汉语方位词的内涵和更好的使用它们具有积极意义和重要的价值。

四、“里”组成的词汇、语句及其用法及对应的泰语表达

汉语“里”和泰语“ใน”这两个表示方位的词都是最为常见的方位词，在语义上的重叠和本身的差异性，加上很多书籍及文献都无法从认知语言学的角度对它们进行详细的分析和解释，因此一些外国留学生在学“里”这个方位词的时候也不能彻底深入领会其中的含义和实际用法，在实际运用当中往往是看起来似乎明白了，一用起来就出错了。如：

- ① 我和小明去吃火锅，三楼里的包间很漂亮也很安静。

(ฉันและเสี่ยวหมิงไปกินสุกี้หม้อไฟ ในชั้นสามของห้องส่วนตัวสวยงามมากและเงียบมาก)

应该翻译成 (ฉันและเสี่ยวหมิงไปกินสุกี้หม้อไฟ บนชั้นสามของห้องส่วนตัวสวยงามมากและเงียบมาก)

- ② 在中国人的人生意义里，孩子饱含着上一辈人的无限寄托。

(คนจีนในความหมายการใช้ชีวิต เด็กๆเต็มไปด้วยความหวังของคนรุ่นก่อนที่ไม่สิ้นสุด)

应该翻译成 (ในความหมายการใช้ชีวิตของคนจีน เด็กๆเต็มไปด้วยความหวังของคนรุ่นก่อนที่ไม่สิ้นสุด)

(一) 关于方位词“里”的语义和认知分析

认知语言学认为，语言既是一种认知活动，又是以认知为基础的人的意识的

在表达方式, 认知和语言不能脱离人的身体构造 (例如大脑、嘴巴、耳朵、鼻子等感官), 不能脱离我们赖以生存的物质世界, 也不能脱离人的认知能力和认知的组织作用。语言的结构形式总是会受到人类认知特点的制约, 人们总是从自己身体与外界事物互动过程中获得的经验出发去理解外在的客观世界, 人类的身体本身就是认识其他一切事物的第一出发点。而人类与外部环境相互作用的重要认知特点是依靠感官迅速获取感觉和意向。张纯辉, (2011)在《认知语言学研究方法的理论分析与展望》通过这些基本认知特点能直接感知外部的世界, 并形成经验和认知的基本层面。

方位词 “里” 的形式比较简单, 一般都是用来表示人或物体在空间上的位置。我们都知道在哲学中包括一维空间、二维空间、三维空间和四维空间。线是一维空间, 面是二维空间, 体是三维空间, 四维空间则是人类能够感知认识的一个极限, 它是由三维空间加上时间维度共同构成的。通常来说, 我们把方位定义为方向和位置, 这里的位置既可以是物体所处的实际位置, 也可以是一种相对的或抽象的位置关系。下面就对方位词 “里” 的分布情况和用法特征进行初步的阐述。

(二) 关于方位词 “里” 的分布及其用法

根据 “里” 在现代汉语中的分布情况和其所表达的意义, 将它的用法分为下面八类:

A. 表示具体的空间, 例如:

(1) 坐在餐厅里 (นั่งอยู่ในร้านอาหาร) 挂在屋子里 (ที่แขวนอยู่ในบ้าน) 在院子里 飞来飞去 (บินไปบินมาในสนาม)

(2) 画在圆圈里 (วาดในวงกลม) 开到跑道里 (ขับเข้าไปในรันเวย์) 绊倒在禁区里 (สะดุดล้มในเขตต้องห้าม)

B. 表示抽象的空间, 例如:

放在心里 (เก็บไว้ในหัวใจ) 放在眼里 (อยู่ในสายตา) 沐浴在春风里 (อาบน้ำในฤดูใบไม้ผลิ)

C. 表示前面名词中所涉及的内容, 例如:

《死亡交响曲里》(ความตายในซิมโฟนี) 书里(ในหนังสือ) 电视里(ในโทรทัศน์) 收音机里(ในวิทยุ)

D. 表示机构、单位等涉及的人，例如：

村里(ในหมู่บ้าน) 县里(ในอำเภอ) 厂里(ในโรงงาน) 省里(ในจังหวัด) 公司里(ในบริษัท)

E. 表示时间范围，例如：

在最开心的岁月里(ในปีที่มีความสุขที่สุด) 春天里过去的两个月里(ในช่วงสองเดือนที่ผ่านมาในฤดูใบไม้ผลิ)

F. 表示数量范围，例如：

十个人里(ในสิบคน) 前三名里(ในสามชื่อแรก) 三十个未成年人里(ในบรรดาวัยรุ่นสามสิบคน)

G. 表示某些持续的状态，例如：

死里逃生(ในการรอดชีวิตมาได้) 沉浸在幸福里(ในการดื่มด่ำกับความสุข) 陷入烦恼里(การติดอยู่ในปัญหา)

H. 有关“里”的常用固定搭配，例如：

私下里(เป็นการส่วนตัว) 心底里(ก้นบึ้งของหัวใจ) 背地里(ลับหลัง)

以上八类关于“里”的语句中。在现代汉语中表方位的“里”是“裡”的简体字，“裡”为形声字。本义为“衣服的里层”，与 表(面)相对。而现代汉语中“里”的基本义虽已不再是“衣服的里层”，而是“里面”，“里头”，但本义与基本义之间存在的相关性显而易见：由表示 (衣服)接触人身体(衣服所容纳的对象)的一个抽象的面

演变为表示 (事物)内部的某一位置。这是一个概念(衣服)向相似的另一个概 (容器类事物)转化的结果,从词义的传统演变过程来看,属于词义之间的转移。

A 组的例句是对“里”这个词基本意义的使用。像“坐在餐厅里”,表示处于基本封闭的三维容器的底部;“挂在屋子里”表示用工具把物体悬挂于基本封闭的三维容器的空间内(如把日历挂在屋子里);“在院子里飞来飞去”等例子表示的具体方位可以是容器的底部、垂直面或者半空。容器的不同和所处位置的不同还说明了“里”这个词在 A 组的例句中具有封闭性和边界性等特征。

表示二维空间意义的例句 A (2) 是由表示三维空间意义的 A (1) 引申发展而来的。在 A (2) 的例句之中,基本封闭的三维容器已经不存在了,由二维平面上的某一范围所取代,如“画在圆圈里”表示画在圆圈这一特定范围内;“开到跑道里”表示开到两条直线所限定的区域内等等。因此,“里”在 A (2) 的例句中所表示的含义为“在某一特定的范围之内”。

B 组例句表示抽象的空间意义,它是从方位词“里”的基本意义引申而来的。把人类自身比作独立于周围的一个容器,由皮肤把身体的里面和外面划分开来,整个人体又分割成一个个小的容器,像口、心、手都变成了一种容器。所以才出现了“捏在手里”、“放在心里”、“含在口里”、这样的词汇。并且由于隐喻的原因,像“口”、“心”、“手”这些词汇在大多数时候用来表达的是人们的思想和情感,这样就让和它们搭配的方位词“里”也具有了一定程度的抽象功能。随着具体的空间意义逐步扩大,三维或二维的空间界限也慢慢变淡,像“阳光里”、“人群里”这些词汇也具有了表达抽象意义的功能。由此可见,B 组例句中的方位词“里”所表示的意义是在一种抽象的空间或范围内。

C 组所表示并不是常见的那种空间意义,而是附在“里”之前的名词所包含的内容,例如《死亡交响曲里》所指的是进交响曲乐章里面的乐曲内容,“书里”指的并不是这本书中间的夹层,而是指书中的教学内容;“收音机里”指的并不是收音机的内部空间而是指收音机所播放的实际节目内容,这里所用到的“里”所表示的方位意义就是被淡化了的,它的文字所谈论的范围是一个抽象化的空间,比如一说起“收音机里”,我们一般所联想到的并不是单个收音机的内部构造,而是想到它所播出的实际声音类节目,因此在“D”组例句中方位词“里”所表示的内容,是根据被淡化了的表示空间意义之后而发展出来的。

方位词“里”在 D 组例句中所表示的是特定某个单位机构所涉及到的。由于

人总是在一定的范围内进行活动,所以当这个范围被抽象化为空间之后,人自身就肯定被容纳在这个空间之中。如果人在这个空间中是占据着主导地位,那么整个空间就成为了他开展各项活动的范围,这样就出现了以某个特定空间范围来指代居于主导地位的特殊人群,当提起这个范围时我们自然而然地就会认为是范围中的这类人,于是指代村干部时我们可以直接说“村里”,指代县领导时我们可以直接说“县里”,指代厂领导时我们可以直接说“厂里”等等。

在 E 组例句中,“里”所表示的时间意义是由空间意义引申来的,指的是在一个特定的时间范围内。按照认知语法的观点来看,一个语言单位与其他语言单位集合后,它的原有性质就会有所改变。所以就算“里”原本可以表示方位的含义,但在该组例句中已经没有了,仅仅只保留了表示范围的一种性质。例如“在最开心的岁月里”已经淡化了“里”作为方位词表示方位的含义,实际上这时的“里”已经和“在”联合演变成了一个介词词组,指代前面所提及的“最开心的岁月”这一范围。

在 F 组句子中,方位词“里”所指的是一种数量范围,G 组句子中的方位词“里”表示一种持续的状态,由于状态有些是可以持续发生的所以具有了抽象意义,比如“吃里爬外”、“死里逃生”等等。H 组的例句全部是关于方位词“里”的习惯性固定搭配,就算去掉方位词“里”原句子所表达的含义也不会因此而出现歧义或其他变化,例如“心底里”、“私下里”、“背地里”等等,去掉方位词“里”词汇所表达的意思与原来是一致的,在泰语里这类经常不翻译。总而言之,方位词“里”不仅能表示空间、方位上的意义,还能表示时间义及其他意义。通过总结可以发现,方位词“里”的时间义可分为表示明确时间界限的时间段,模糊的时间段以及突出事件的时间进程三大种类。

(三) 方位词“里”的分类概述

1. 容器类成分

一般来说具有可容纳其它物质的空间的一类事物我们称为容器类事物,主要包括“封闭式”和“半封闭式”两种。田和军, (2011) 在《“里/外+边/面/头”的语义认知分析》所谓的“封闭式”指的是能切断与外部空间联系的容器,像:箱子、盒子、柜子、抽屉等等,它们都不直接与外部空间连通(打开状态除外);所谓“半封闭式”指的是可以有一面和外部连通的容器,如:碗、水桶、水杯、垃圾桶等,它们作为容器

在自然状态下总是存在一面缺口使得内部空间与外部空间相接触。它们与“里”结合的例子, 如:

① 他跟你借了 50 元钱, 放进这位老人面前的铜碗 (半封闭容器) 里。

(เขายืมเงินเธอ 50 หยวนและนำไปวางไว้ในชามทองแดงด้านหน้าของคนแก่)

② 当父亲依靠放大镜看完这些信件后, 又缓慢地把它放到床下的木箱里 (封闭容器)。

(หลังจากพ่อพึ่งพาแว่นขยายในการอ่านจดหมายเสร็จแล้ว ก็ค่อยๆนำจดหมายใส่ในกล่องไม้ใต้เตียง)

③ 爷爷从厨房的冰箱里拿了一个鸡蛋。(封闭容器)

(คุณปู่เอาไข่ในตู้เย็นจากห้องครัว)

④ 妻子把隐形眼镜放在梳妆台前的抽屉里, 然后就出去了。(封闭容器)

(ภรรยาใส่คอนแทคเลนส์ไว้ในลิ้นชักหน้าโต๊ะเครื่องแป้ง จากนั้นก็เดินออกไป)

⑤ 今年的冬天异常寒冷, 来足疗的人把双脚放入桶里后都强烈要求技师增加水温。(半封闭容器)

(ในฤดูหนาวปีนี้อากาศเย็นผิดปกติ คนที่มาทำสปาเท้าขอให้ช่างเพิ่มอุณหภูมิน้ำหลังจากใส่เท้าลงในถัง)

2. 空间类成分

空间是我们人类认识自己和外部世界的一种基本概念, 方位词“里”最为基本的含义就是用来表示空间的内部, 因此表示空间方位的成分都能使用“.....里”的语句结构来进行表达, 比如:

第一类: 树林里 (ในป่า) 深山里 (ในภูเขา) 沙丘里 (ในเนินทราย)

第二类: 水池里 (ในสระว่ายน้ำ) 河流里 (ในแม่น้ำ) 沟渠里 (ในคูน้ำ)

第三类: 县城里 (ในเขต) 乡村里 (ในหมู่บ้าน) 学校里 (ในโรงเรียน)

商场里 (ห้างสรรพสินค้า)

第四类: 村里 (ในหมู่บ้าน) 乡里 (ในหมู่บ้านตามชนบท) 镇里 (ในตัวเมือง)

通过对以上四类表空间意义的复合方位词进行对比, 我们发现第一类的特点在于参照物都属于专有的地理名词, 表示的范围比较广阔, 可以把“树林”、“深山”、“沙丘”想象成是一个巨大的容器, 这样的话可以让这些名词在我们的认知模式中具有很强的立体感, 通常我们把在这个范围中的情况叫做里”, 不在这个范围中的情况则对

应地叫做“外”，例如：

① 大城市里的人出门时开车都比较霸道，从不轻易让道。

(ผู้คนในเมืองใหญ่ เวลาขับรถออกบ้านล้วนเอาแต่ใจ ไม่ให้ทางผู้อื่น)

② 姐姐居住的村子里很落后，基本没有一座建筑物超过两层。

(น้องสาวอาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่ชนบทมาก โดยทั่วไปอาคารไม่เกินสองชั้น)

③ 在昆明圆通山动物园里，饲养着好几只非常漂亮的孔雀，路过的人们都会和它们合影。

(ในสวนสัตว์ หวานทงซานที่คุนหมิง ได้ทานอาหารที่ดี เลี้ยงนกยูงที่สวยงามหลายตัว ผู้คนที่ผ่านไปมาต่างก็แวะถ่ายรูปด้วย)

④ 你从北京城拥挤黑暗的地下室里出来后，会不禁联想到北漂们的生活竟是如此艰苦。

(หลังจากที่คุณออกมาในห้องมืดแออัดชั้นใต้ดินของปักกิ่ง จะอดคิดไม่ได้ว่าคนที่เดินทางมาทำงานที่ปักกิ่งนั้นช้ำยากลำบากขนาดไหน)

第四类成分属于“行政构成类”，其实社会中的每个行政机构也具有它的空间性。吕叔湘, (1980) 在《现代汉语八百词》里指出：“里”跟表示机构的单音节名词结合, 既可以表示该机构, 又可以指该机构所在的处所。如果是和“家”搭配, 可以指家里的人（父亲、母亲和我），也可以表示处所（我家房子的地段所在）。阮氏丽娟, (2011) 在《汉语方位词及其类型学特征》里指出当“.....里”指的是一个机构时, 整个词汇所表达的是行政区域范围, 当“.....里”指的是行政机构所在的处所时, 表达的就是空间位置。例如：

① 他们可以向上级反映情况, 要求清查村里的好人好事理事会的收支账目。(强调行政机构)

(พวกเขาสามารถบอกสถานการณ์ต่อหัวหน้าได้ ขอให้มีการตรวจสอบบัญชีรายรับรายจ่ายของคณะกรรมการในหมู่บ้าน)

② 皮主任专门为村里请了位教授亲子教育的老师! (强调处所)

(ผู้อำนวยการได้เชิญอาจารย์ที่เชี่ยวชาญด้านการสอนมาให้พ่อแม่และเด็กในหมู่บ้านโดยเฉพาะ!)

③ 从那以后, 那小子就在我们村里声名远播了。(强调处所)

(ตั้งแต่บัดนี้มา เด็กคนนั้นก็มีชื่อเสียงในหมู่บ้านของเรา)

④ 他们分明是在欺负村民,我们一定要到乡里为全体村民讨回公道!(强调行政机构)

(พวกเขาจะเห็นได้ชัดว่ารังแกชาวบ้าน พวกเราจะต้องไปในหมู่บ้านเพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับชาวบ้านทั้งหมด)

同时,如果方位词“里”和表示机构的一般性名词相搭配时,还可以表示“该行政区域内的人”这层引申含义,比如行政区域的领导和有关人物等信息,后者可以认为是前者的转指意义,例如:

① 李刚一见到刘利,也不告诉他有什么事情,立刻邀请他到他山里的一座别院去。

(ทันทีที่หลี่กั่งได้พบกับหลิวลี่ ก็ไม่ได้บอกเขาว่ามีอะไร เชิญเขาไปในภูเขาอื่นทันที)

② 在西伯利亚北部的森林里,有一种能吞噬动物的野生植物,很多野生动物都不能脱离它的魔掌。

(ในป่าทางตอนเหนือของไซบีเรีย มีพืชชนิดหนึ่งที่สามารถกินสัตว์ป่าได้ มีสัตว์ป่าจำนวนมากที่ล้มตายเพราะพืชชนิดนี้)

③ 至今为止,布朗族人已经在这个盆地里生活了几百年了。

(จนถึงปัจจุบัน คนเผ่าบู๋หล่างอาศัยอยู่ในลุ่มน้ำนี้มานานร้อยปีแล้ว)

④ 大家都应该知道有一种植物可以在酷热干燥的沙漠里生生不息。

(ทุกคนควรจะรู้ว่ามันเป็นพืชที่สามารถเติบโตในทะเลทรายที่ร้อนมากได้)

要说明的是第二类和第一类尽管都是属于专有地理名词,但任然存在着一些区别:第二类的参照物都是液体,由于自身的特性第二类词汇在表示目的物的空间位置上与其它空间类事物有一定的不同,因为第二类词汇像“水里”、“河里”表示出的空间位置具有多义性,而第三类成分属于社会空间类成分,主要反映的是我们人类日常生活和工作的社会场所。

3. 现象类成分

自然现象具有客观性较强的特性,因而它基本不会受到人们主观思想意识的影响,例如:

① 在温暖湿润的春风里,中泰两国人民感受到了双方的深厚友谊。

(ในฤดูใบไม้ผลิที่อบอุ่น คนจีนและคนไทยรู้สึกถึงมิตรภาพที่ดีของทั้งสองฝ่าย)

② 那时的杨书记身体已经越来越差，但是依旧坚持在风里雨里种植树林，为的就是造福保山人民的子孙后代。

(ในขณะที่ร่างกายของหยางชู่เจี๋ยเลวร้ายลง แต่ยังคงยืนยันทดที่จะปลูกต้นไม้ในลมในฝน เพื่อเป็นประโยชน์แก่คนปาวชานรุ่นต่อไป)

4. “媒介类”成分

表示媒介或信息载体类的成分主要包含两大类:a 类除了有具体的可看见的空间范围以外,还包含了一些有限的信息,当它们与方位词“里”相搭配时,表示了“具体的空间范围”和“媒体所负载的某个信息范围内”的意思;而 b 类没有物质实体,所以只有表达出“某个信息范围内”的意思。

① 电视里 (ในโทรทัศน์) (电视节目内容里)

② 电影里 (ในหนัง) (电影节目内容里)

③ 网络里 (ในเครือข่าย) (网络涵盖的信息中)

④ 报纸里 (ในหนังสือพิมพ์) (报纸的新闻中)

⑤ 书里 (ในหนังสือ) (书讲述的内容中)

⑥ 歌里 (ในเพลง) (歌曲所表达的思想、情感等信息中)

⑦ 电话里 (ในโทรศัพท์) (电话中对方表达的信息里)

⑧ 眼里 (ในสายตา) (语句表达的含义中)

⑨ 老师把一张十分精美的书签夹在书里带走了。(书这个实际的物体)(表示具体的空间范围)

(ครูเอากำไล์หนังสือหนึ่งแผ่นที่สวยงามในหนังสือเล่มนี้ไป)

⑩ 在《水浒传》这本书里，一共记录了 108 位梁山泊英雄好汉的英雄事迹。(表示书中的信息范围)

(ใน " ซ้องกั๋ง" ในหนังสือเล่มนี้ บันทึกวีรกรรมของวีรบุรุษเหลียงซานป้อรวมทั้งหมด 108 คน)

5. “抽象事物类”成分

这一类句子的参照物都是抽象的事物,它们自身不含任何表示空间的意思,也采用了隐喻的认知模式,就是参照空间方位的实体结构再重新构建出一类新的空间范围结构,从意识上具备了一定的立体感和空间感,例如:“思想里”、“睡梦里”、“枪林

弹雨里”、“血海深仇里”、“风气里”、“口气里”等词汇，方位词“里”前面所搭配的名词都是一种由人的意识抽象化了的事物，它们是通过人的想象力在脑海中构建出来的并不实际存在的东西（脱离了人脑则无法在现实世界中找到物质原型），例如：

① 我非常想成为一名人民教师，让自己的学生桃李满天下，它一直生长在我的梦里，从未改变过。

（ผมอยากที่จะเป็นครู ทำให้นักเรียนมีความสุข มันคือภาพในความฝันของฉัน ที่ไม่เคยเปลี่ยนแปลง）

② 冲出中国，走向世界的目标一直都在每个海尔职工的意识里。

（ออกจากประเทศจีน เป้าหมายการไปทั่วโลกของบริษัทไฮเออร์อยู่ในจิตสำนึกของพนักงานทุกคนเสมอ）

③ 当我走进教室中宁静得让人窒息的气氛里时，班长突然大叫了起来。

（เมื่อผมเดินเข้าไปที่ห้องเรียนในบรรยากาศเงียบสงบ จู่ๆหัวหน้าห้องก็ตะโกนออกมา）

④ 在市场的风风雨雨里，“比亚迪”如雨后春笋般迅速发展壮大了起来。

（ในมรสุมที่ตลาด “บียวดี้” เติบโตอย่างรวดเร็วเหมือนหน่อไม้หลังฝนตก）

⑤ 在江湖的血雨腥风里，长风大侠败了又战，屡败屡战，从不向恶势力低头，也不向敌人弯腰。

（ในที่เกิดเหตุของเลือดที่เจิงหู วีรบุรุษพ่ายแพ้ในสงคราม แพ้ซ้ำแล้วซ้ำอีก ไม่เคยก้มหัวให้กับกองกำลังชั่วร้าย และไม่เคยยอมอ่อนข้อให้กับศัตรู）

⑥ 这一次，从他讲话的语气里，我知道他真的打算离开这片养育他长大的土地了。

（ครั้งนี้มาจากคำพูดในน้ำเสียงของเขา ฉันรู้ว่าจริงๆเขาจะออกจากดินแดนที่เคยเลี้ยงดูเขา）

（四）对“上”和“里”交叉使用情况的分析

方位词“里”有时也会与方位词“上”交叉使用，在探讨“里”的含义时有时需要对“上”的含义及用法也进行一定的阐述。其实两者的区别在于人们认知模式中的空间结构的不同。单丽芳, (2012) 在《表方位时反义词“里—外”的不平衡发展》提出方位词“上”主要强调的是开放的空间、平面, 即与目的物有所接触但是不存在包含的关系, 方位词“里”主要强调的是一种封闭的空间, 封闭性与其所包含的部分成正比, 越是封闭的空间用方位词“里”也就越顺畅、越合理。然而由于人的认知模式中“里”的封闭性其实不够强以及认知模式的隐射等特征, 就开始出现了“里”所表示

的空间结构由全封闭向半封闭甚至是开放空间转化的个别特殊现象,这就成为了方位词“里”和“上”所表示的空间方位结构上的重叠和交叉使用。

1. 在表达单纯的空间义时“上”和“里”的交叉使用,例如:

① 平安夜,小德出生在了公交车上/里。

(วันคริสต์มาสอีฟ เสี่ยวเต๋อเกิดในรถประจำทาง)

② 他在字典里夹了一张书签。

(เขาเอาที่คั่นหนังสือหนึ่งแผ่นเสียบไว้ในพจนานุกรม)

③ 他在书上放了一张白纸。

(เขาเอากระดาษเปล่าหนึ่งแผ่นใส่ไว้ในหนังสือ)

④ 就像专供冬日使用的日用品,在广告上/里可以使用一些鲜艳的颜色,体现出一种温暖的感觉,这样有助于受众进一步接受。

(เช่นเดียวกับการออกแบบสำหรับการใช้ชีวิตประจำวันช่วงฤดูหนาวในการโฆษณาที่คุณสามารถใช้สีที่สดใสสะท้อนความรู้สึกอบอุ่น ซึ่งจะช่วยให้เป็นที่ยอมรับของผู้ชมต่อไป)

⑤ 其实,我只是在电视上/里见过海啸和台风,实际生活中还没有遇到过。

(ความจริงแล้ว ฉันเพิ่งเห็นเกี่ยวกับคลื่นสึนามิและพายุไต้ฝุ่นบน/ในที่ชีวิตจริงยังไม่เคยเจอมาก่อน)

2. 在表达时间义时“上”和“里”的交叉使用

与“XX 里”句型表示时间的情况相比,“XX 上”句式的不同之处主要在于当表示事件的时间过程时,强调的只是一个时间点,它侧重于把事情上升到更大更高的层面,它不强调事件的进程,而是侧重表达一个活动的场面壮观程度,在表示某一事件发生时间的时候还暗含了发生地点。而方位词“里”一般情况下就不具备这样的功能。例如:

① 一九七三年八月在首都北京召开的全国第一次环境保护工作会议上,明确提出了“环境保护”的概念,并且确定了“全面规划,合理布局,综合利用,化害为利,依靠群众,大家动手,保护环境,造福人民”的方针。

(เดือนสิงหาคมปี1973 เมืองหลวงปักกิ่ง ในการประชุมการทำงานด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมครั้งแรกของประเทศ โดยมีการนำเสนอวิธีการและการวางแผนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน)

② 在教室上/里她告诉小敏,如果有男生会愿意为她当着全班人的面送一束鲜花,

她就会很感动。

(บน/ในชั้นเรียนเธอบอกเสียมินว่า ถ้าผู้ชายคนไหนจะยื่นดอกไม้ให้เธอต่อหน้าคนทั้งห้อง เธอจะประทับใจมาก)

3. 在表达引申的空间义时“上”和“里”的交叉使用

当我们在表示引申的空间义时,根据“X X 里”、“ X X 上”句型中“X X”的指代不同,二者的交叉使用情况可以大致划分成下面几类:

(1) “XX”为“身体某个部位”时,如:

① 当他把信拿在手上/里时,瞬时间感到心情沉重了起来。

(เมื่อเขาถือจดหมายบน/ในมือ รู้สึกหนักใจขึ้นมาในทันที)

② 如果选择运用这样的战术,那么手上/里的王牌越多,最后的胜算也就越大

(หากคุณเลือกที่จะใช้กลยุทธ์ดังกล่าว ไพ่คงบน/ในมือยิ่งเยอะ ในสุดท้ายโอกาสที่จะชนะยิ่งมาก)

③ 从来没有把父亲的教导放在心上/里。

(เขาไม่เคยเอาคำสอนของพ่อของเขาใส่บน/ในใจ)

以上例句中的方位词“上”和“里”都能相互转换,互相代替。可以看出方位词“里”的隐喻使用与它的立体的空间和封闭意义有关联,当用到“手里”这个词汇时不仅包含有“拥有”的语义,也含有比较强烈的方位意义;然而“手上”这个词汇侧重表达的是平面的可以肉眼看到的情况,距离“手掌上”的实际意思比较远。所以词汇“手里”和“手上”既可以表示实际的“手的上面”和“手的里面”,也可以表示抽象化的“拥有”的引申含义,还有像词汇“心上”表示的意义也是比较抽象的,它指的是人的内心的真实感觉。当“XX”与方位词“里”和方位词“上”搭配时,导致身体部位容器化和平面化,这时也主要是表达所引申出来的含义。其实由于隐喻往往是基于两种不同事物的相同之处,所以如果“XX”所指示的事物为容器时应该选择方位词“里”,当“XX”指代的事物侧重于面的候,我们应该选择使用方位词“上”。例如:“喉咙里、肚子里、大脑里”一般应选择方位词“里”,“脸面上、脑门上、心灵上、”等应选择使用方位词“上”。

(2) “XX”为“媒介、信息载体类”成分,如:

① 在这种学习风气里,一班的平均成绩更上了一层楼。

(ในบรรยากาศการเรียนนี้ คะแนนเฉลี่ยของชั้นได้ก้าวหน้าไปอีกชั้นหนึ่ง)

② 每个到访者,语气里都透露着对张队长的惋惜。

(ผู้เข้าชมแต่ละคน ในน้ำเสียงเปิดเผยความเสียใจต่อกับต้นจาง)

③ 在这些鸡蛋里，肯定有已经破损的。

(ในไข่เหล่านี้ต้องมีที่เสียหายอยู่แล้ว)

④ 养的四只小狗里有一只比一般的体格大。

(ในลูกสุนัขทั้ง 4 ตัวมีหนึ่งตัวที่มีขนาดใหญ่กว่าปกติ)

通过以上关于方位词“里”的探讨我们看出，范围和处所不能混为一谈，它们是两个不相同的概念，处所较为具体化，而范围比较抽象化，范围所表达出的含义往往比较模糊。人类最初习惯把抽象化的范围认为想象成一个独立空间，这样空间范畴中的点、线、面等概念就可以拿来表达范围的宽广程度。表示范围的“XX 里”句式中的“XX”一般多为复数的名词，只有当很多个体在一起时才有可能谈范围。因此，“XX 里”句式如果要表示范围则是由“里”和“XX”的语义共同决定的。

五、结语

综上所述，在中泰两国语言文化的长期发展和交流过程中，对方位词的理解和应用已经上升到一个更高的层面，人类在认知自身和外部世界的时候对各类方位词的使用频率都越来越高，尤其是表示具体方位的“里”、“ใน”，已经显得越来越日常化，不管是书写或口头表达都需要各自对这两个方位词进行合理正确的使用，才能在实际情况中准确表达出它们所能体现的方位意义。不管是汉语学习者还是泰语学习者首先都应当对母语方位词有比较深入的了解和研究，然后再对目标语言的方位词进行全方位、多层次的解读，才能在对两种语言的学习时把握住它们的深层次含义，在运用时得心应手，不至于让对方难以理解和会错意。通过对比分析和研究，我们清楚地看到，汉语方位词“里”和泰语方位词“ใน”都能表达出具有共通性的空间方位和空间关系，但在文本和对话的语境之下，前者在泰语方位词前置或后置方式上与汉语方位词存在着区别，而在对话语境下，泰语方位词和汉语方位词的组合方式等方面也具有一定的差异性，正确把握这种差异性，将会有助于学习者在两类语言的学习交流过程中更好地融会贯通，提升实际对话交流及阅读理解等方面的语言能力，更会有利于进一步提升语言教育者的教学传授能力。由于能力有限，本文中对这两组方位词所做出的比较研究尚有欠缺，许多问题也没能展开讨论，因此，进一步完善汉、泰方

位词的对比研究，需要在以后的工作中进一步开展。

参考文献

- 单丽芳.(2012). 表方位时反义词“里—外”的不平衡发展. 湖南师范大学.
- 丁声树.(1961). 现代汉语语法讲话. 商务印书馆出版.
- 胡裕树.(1979). 现代汉语. 上海教育出版社.
- 黄伯荣、廖旭东.(1991). 现代汉语(下). 甘肃人民出版社.
- 刘艳红.(2010). 唐五代方位词研究. 南开大学.
- 刘熠.(2020). 汉语方位词“里、内、中”与泰语“ใน(nai33)”对比研究. 广西民族大学.
- 刘月华.(2001). 实用现代汉语语法. 商务印书馆出版社.
- 陆宾.(2013). 泰国学生汉语常用方位词偏误分析. 广西民族大学.
- 吕叔湘.(1980). 现代汉语八百词. 商务印书馆出版.
- 睦婵.(2017). 泰国学习者使用汉语方位词的偏误分析. 天津师范大学.
- 裴晓睿.(2000). 泰语语法新编. 北京大学出版社.
- 钱乃荣.(1990). 现代汉语. 高等教育出版社.
- 阮氏丽娟.(2011). 汉语方位词及其类型学特征. 华东师范大学.
- 田和军.(2011). “里/外+边/面/头”的语义认知分析. 延边大学.
- 文炼、胡附.(2000). 现代汉语语法探索. 新知识出版社.
- 邢福义.(1993). 现代汉语辅导. 高等教育出版社.
- 杨辉.(2010). “里”、“内”、“中”、“外”的方位意义及组配关系. 广西师范大学.
- 叶含香.(2018). 汉泰方位词比较研究. 华中师范大学.
- 张纯辉.(2011). 认知语言学研究方法的理论分析与展望. 理论月刊.
- 张谊生.(2000). 现代汉语虚词. 华东师大出版社.
- 张志公.(1957). 汉语语法常识. 中国青年出版社.
- 朱德熙.(1961). 语法讲义. 商务印书馆出版.

ลีลาการเรียนรู้ภาษาจีนของนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

Learning Styles of Chinese Language Students

in the Bachelor of Arts in Chinese for Communication Program,

Rajamangala University of Technology Krungthep

สุพิชฌาย์ ทวีธนาวิริยา^{1*}, และ Kailing Zhao²

Supitcha Taveetanaviriya^{1*}, and Kailing Zhao²

^{1,2} คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ, กรุงเทพมหานคร, ประเทศไทย

^{1,2} Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Krungthep, Bangkok, Thailand

Received: July 11, 2024 Revised: September 11, 2024 Accepted: September 17, 2024

บทคัดย่อ

การศึกษาผู้เรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบลีลาการเรียนรู้ภาษาจีนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการใช้ลีลาการเรียนรู้ภาษาจีนกับผลการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ และ 3) เพื่อเปรียบเทียบลีลาการเรียนรู้ภาษาจีนของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่สอบผ่านวัดระดับภาษาจีน HSK5 กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่อยู่ระหว่างการเตรียมตัวสอบวัดระดับภาษาจีน HSK5 ในปีการศึกษา 2566 โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประยุกต์จากแบบสอบถามลีลาการเรียนรู้ของ Grasha และ Reichmann มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.95 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา สถิติสัมพันธ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และสถิติ t-test ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาทุกระดับชั้นปี มีลีลาการเรียนรู้แบบฟังมากที่สุด ลีลาการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ลีลาการเรียนรู้แบบอิสระ และลีลาการเรียนรู้แบบแข่งขันมีความสัมพันธ์ทางบวก ต่อระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาจีนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 0.05 และ 0.05 ตามลำดับ ส่วนลีลาการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง มีความสัมพันธ์ทางลบ ต่อระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาจีนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่สอบผ่านวัดระดับภาษาจีน HSK5 มีการใช้ลีลาการเรียนรู้แบบฟังมากที่สุด ลีลาการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ลีลาการเรียนรู้แบบอิสระ และลีลาการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่อยู่ระหว่างการเตรียมตัวสอบวัดระดับภาษาจีน HSK5 อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมต่อลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนจะต้องเข้าใจ ศึกษาลักษณะตัวบุคคล ความสนใจ รวมถึงพฤติกรรมที่ผู้เรียนเลือกแสดงออกในชั้นเรียน ลักษณะการเรียนรู้ การมีส่วนร่วม กับเพื่อนและความรับผิดชอบของผู้เรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางภาษาจีนให้เหมาะสมกับผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี

คำสำคัญ: ลีลาการเรียนรู้ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน ลีลาการเรียนรู้ภาษาจีน

* Corresponding author. Tel.: 062 598 5916

Email address: supitcha.t@mail.rmutk.ac.th

Abstract

Learner study is crucial for curriculum and teaching development. The primary purposes of this study are to: 1) conduct a comparative analysis of learning styles among Chinese language students in the Communication Chinese program at Rajamangala University of Technology Krungthep, 2) assess the relationship between these learning styles and students' academic outcomes, and 3) compare the learning styles of fourth-year students who have achieved HSK5 proficiency with those who are in the process of preparing for the HSK5 exam in the 2023 academic year. The research tool was a questionnaire adapted from Grasha and Reichmann's learning style questionnaire, with a reliability coefficient of 0.95. Data analysis employed descriptive statistics, Pearson's correlation coefficient, and t-test. The results of this research showed that students across all year levels predominantly exhibited a dependent learning style. Participative, independent, and competitive learning styles positively correlated with students' Chinese language achievement levels at statistical significance levels of 0.01, 0.05, and 0.05, respectively. The avoidant learning style negatively correlated with Chinese language achievement at a 0.01 significance level. Fourth-year students who passed the HSK5 test demonstrated significantly different uses of dependent, participative, independent, and avoidant learning styles, compared to those preparing for the HSK5 test. Therefore, to tailor teaching and learning management to suit the students' learning styles, instructors have to understand and study individual traits, interests, and classroom behaviors. These include learning characteristics, peer interactions, and students' responsibility in developing Chinese language learning strategies which are suitable for learners and can stimulate both their interests and academic achievement.

Keywords: Learning styles, Chinese language students, Chinese learning styles

บทนำ

ภาษาจีนนับว่าเป็นภาษาที่มีอิทธิพลอีกภาษาหนึ่งในยุคศตวรรษที่ 21 และจัดเป็นภาษาที่ใช้มากที่สุดในอันดับ 2 ของโลก กระทรวงศึกษาธิการให้ความสนใจกับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย มุ่งเน้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารภาษาจีนในระดับสากลได้ จึงได้ปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาจีนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปี 2557 ประกาศให้โรงเรียนที่มีความพร้อม สามารถสอนภาษาจีนได้ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทำให้สถานศึกษาทั่วประเทศไทย เริ่มจัดการเรียนภาษาจีนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา จากการเก็บข้อมูลของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2559) มีสถานศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนภาษาจีนทั่วประเทศไทย ระดับประถมศึกษาจำนวน 769 แห่ง ระดับมัธยมศึกษาจำนวน 707 แห่ง อาชีวศึกษาจำนวน 173 แห่ง และระดับอุดมศึกษาจำนวน 82 แห่ง จากการเปิดเผยข้อมูลของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ในปี 2564 สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาเปิดหลักสูตรภาษาจีนหรือเกี่ยวข้องกับภาษาจีนมีจำนวนทั้งหมด 130 หลักสูตร จากมหาวิทยาลัย 47 แห่งทั่วประเทศ นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งสถาบันขงจื่อในมหาวิทยาลัยอีกจำนวน 16 แห่ง การเรียนการสอนภาษาจีนยกระดับคุณภาพ ความเข้มข้นของเนื้อหา เพื่อสนองความต้องการของตลาดแรงงานที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว สถานศึกษาเล็งเห็นความสำคัญ เริ่มเปิดหลักสูตรภาษาจีน โดยเฉพาะระดับอุดมศึกษาที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพตรงกับ ความต้องการของสภาพเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

การเรียนการสอนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษาในปัจจุบันเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุกหรือเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ถือว่าเป็นหนึ่งในหลักสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 (มาตรา 22 และ 24) ระบุว่า “กระบวนการจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” ซึ่งสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดกระบวนการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมถึงควรสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

ผู้ที่เลือกเรียนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษา ล้วนคาดหวังให้ตนเองสามารถสื่อสารภาษาจีนได้อย่างคล่องแคล่ว และนำความรู้ที่ร่ำเรียนไปต่อยอดในการทำงาน การที่ผู้เรียนจะเรียนภาษาจีนให้สำเร็จนั้น ไม่เพียงแต่ต้องอาศัยความขยัน มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ และมีความรับผิดชอบ แต่ทว่าด้านอาจารย์ผู้สอนจำเป็นต้องออกแบบการเรียนการสอนให้เหมาะกับนักเรียน ทั้งด้านความสนใจ บุคลิกภาพ และพฤติกรรมที่ผู้เรียนเลือกแสดงออกในชั้นเรียน จัดเป็นปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ความสนใจ แรงบันดาลใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ตามที่ศาสตราจารย์บรูเนอร์ (Bruner, 1977) ผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยา กล่าวในหนังสือ The Process of Education การถ่ายทอดความรู้จำนวนมากจะทำได้โดยการที่ผู้เรียนอยู่ในสถานะที่เหมาะสม ดังนั้นการเรียนรู้ที่เหมาะสมภายใต้สถานะที่เหมาะสม จะนำไปสู่ “ความเข้าใจในรูปแบบการเรียนรู้” ของตนเอง เมื่อผู้เรียนค้นพบวิธีการเรียนที่เหมาะสมของตนเอง ไม่ว่าจะเรียนเรื่องใด ๆ ก็สามารถประสบความสำเร็จได้ ซึ่งการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จนั้น ไม่ได้มีปัจจัยอยู่ที่ผู้เรียนเพียงอย่างเดียว ปัจจัยที่สำคัญอีกประการคือผู้สอนจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมต่อลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนจะต้องเข้าใจ ศึกษาลักษณะตัวบุคคล ความสนใจ รวมถึงพฤติกรรมที่ผู้เรียนเลือกแสดงออกในชั้นเรียน ลักษณะการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมกับเพื่อน และความรับผิดชอบของผู้เรียนก่อนจึงจะสามารถจัดการเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้อาจารย์ให้เหมาะสมกับผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี

การศึกษาผู้เรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้วยเหตุนี้การศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนทางด้านการคิด การปฏิบัติ และด้านเจตคติจะช่วยแนะแนวทางการกำหนดวัตถุประสงค์การศึกษาได้อย่างถูกต้อง (Tyler, 1949) การวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน พฤติกรรมของผู้เรียน อันเป็นผลมาจากการใช้หลักสูตร เป็นหนึ่งในการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน การที่ผู้สอนเข้าใจพฤติกรรมของผู้เรียน เข้าใจลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นส่วนสำคัญที่สามารถพัฒนาการเรียนรู้อาจารย์และเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียน ทั้งนี้ ผู้ศึกษาจึงให้ความสนใจต่อการศึกษานี้ โดยมุ่งเน้นที่รูปแบบการเรียนรู้ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเลือกใช้ในการเรียนหรือที่เรียกว่าลีลาการเรียนรู้

ในช่วงปี 2562 – 2564 เกิดวิกฤตการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบโดยตรงต่อภาคการศึกษาทุกระดับ ทั้งในเรื่องของความพร้อมของผู้เรียนด้านอุปกรณ์ทางการเรียน การปรับตัวของผู้สอนและผู้เรียน ทำให้เกิดระบบการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ (เสาวลักษณ์ อนุพันธ์, 2563) เกิดการเรียนแบบผสมผสานหลากหลายรูปแบบตามแนวคิดของผู้สอนและความสามารถทางการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการใช้ระบบออนไลน์ผสมกับเทคโนโลยีทางการสอนหลายวิธี แต่กลับมีผลกระทบในด้านของความสนใจในการเรียน การขาดวินัยของผู้เรียน เนื่องจากผู้สอนดูแลผู้เรียนได้ไม่ทั่วถึง ขาดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน หรือแม้แต่ผู้เรียนกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน โดยเฉพาะการเรียนการสอนที่ต้องใช้การฝึกปฏิบัติได้รับผลกระทบทำให้ผลการเรียนไม่เป็นไปตามคาดหวัง ผู้เรียนต้องเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น (เทียนทองแก้ว, 2563) เมื่อสถานการณ์กลับสู่สภาวะปกติในปี 2565 ผู้เรียนเริ่มกลับเข้าสู่การเรียนในรูปแบบปกติ ผู้สอนและผู้เรียนจะต้องปรับตัวอีกครั้ง ทั้งในการจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติให้เป็นไปตามพฤติกรรมของผู้เรียนที่อาจเกิดการเปลี่ยนแปลงจากการเรียนออนไลน์มาในระยะเวลาหนึ่ง

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ สอนทักษะฟังพูดอ่านเขียนภาษาจีนตั้งแต่ระดับต้นไปจนถึงระดับสูง การใช้ทักษะภาษาจีนในการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ใช้ภาษาจีนในการอภิปราย นำเสนองาน และพูดต่อหน้าสาธารณะได้ รวมถึงทักษะการใช้ภาษาจีนเพื่อการทำงานด้านต่าง ๆ อาทิเช่น

ด้านการบริการ ด้านการท่องเที่ยว ด้านธุรกิจระหว่างประเทศ และการค้าออนไลน์ เป็นต้น เมื่อจบการศึกษานักศึกษามีความรู้ทางภาษาจีนเทียบเท่าทักษะการวัดความรู้ทางภาษาจีนHSK5 ซึ่งหลักสูตรสนับสนุนให้นักศึกษาเข้าทดสอบเพื่อวัดระดับความรู้ทางภาษาจีนHSK5ก่อนจบการศึกษา ในด้านการจัดการเรียนการสอนมีทั้งการบรรยายและการฝึกปฏิบัติ เน้นการทำกิจกรรมในชั้นเรียนเพื่อฝึกทักษะการใช้ภาษาจีน แต่ทว่าหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนผ่านระบบออนไลน์ การจัดกิจกรรมในชั้นเรียนมีข้อจำกัดมากขึ้น เมื่อสถานการณ์กลับมาสู่สภาวะปกติจึงทำให้เกิดการปรับตัวของทั้งผู้สอนและผู้เรียน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลการเรียนรู้ภาษาจีนของนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสารแต่ละชั้นปีหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้กับผลการเรียนภาษาจีนของนักศึกษา พร้อมทั้งเปรียบเทียบความแตกต่างของผลการเรียนรู้ภาษาจีนระหว่างนักศึกษาที่สอบผ่านวัดระดับภาษาจีนHSK5 กับนักศึกษาที่อยู่ระหว่างการเตรียมตัวสอบวัดระดับHSK5 เพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน รวมถึงกิจกรรมในชั้นเรียนตรงกับลักษณะของผู้เรียนมากที่สุด เพิ่มความน่าสนใจของบทเรียนและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดสภาวะการเรียนรู้ เพิ่มขีดความสามารถของผู้เรียนให้มีศักยภาพ มีความพร้อมสู่การทำงานหลังจบการศึกษาและ เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพของประเทศสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ภาษาจีนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการใช้ผลการเรียนรู้ภาษาจีนกับผลการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
3. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ภาษาจีนของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่สอบผ่านวัดระดับภาษาจีนHSK5 กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่อยู่ระหว่างการเตรียมตัวสอบวัดระดับภาษาจีนHSK5

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ลีลาการเรียนรู้หมายถึงรูปแบบการรับรู้ การแสดงออกทางอารมณ์ และพฤติกรรมทางจิตวิทยาที่เป็นเอกลักษณ์ของผู้เรียน ซึ่งสะท้อนถึงวิธีที่ผู้เรียนรับรู้ เข้าใจ และตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (National Association of Secondary School Principals, 1979) อาจารย์รู้จักจากการสังเกตพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกอย่างชัดเจน และได้รับผลดีที่สุด ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม สะท้อนให้เห็นถึงบุคลิกภาพ การปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมที่อยู่ในพฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละคน (Keefe, 1985) การศึกษาลีลาการเรียนรู้จึงเป็นหนึ่งในกระบวนการสำคัญที่เพิ่มความเข้าใจต่อตัวผู้เรียน และมีส่วนช่วยในการออกแบบบทเรียน รูปแบบการฝึกฝนหรือกิจกรรมในชั้นเรียนที่มีส่วนช่วยในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจ แรงจูงใจ ความสุขในการเรียน และพัฒนาศักยภาพของตนเองได้ในระยะเวลานาน

การศึกษาลีลาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้รับความสนใจจากนักการศึกษาและนักวิจัยนำมาประยุกต์ใช้ในวงกว้าง ช่วยให้ผู้สอนเข้าใจผู้เรียนและสามารถจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ โดยการนำแนวคิดของนักทฤษฎีที่วิเคราะห์และจำแนกผู้เรียนในแต่ละศาสตร์แขนงตามตัวแปรต่าง ๆ จัดเป็นแนวคิดทฤษฎีที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ และสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 หลัก ๆ ที่นิยมกล่าวถึงมี 2 แนวคิด ได้แก่ลีลาการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Grasha และ Reichmann ที่มุ่งศึกษาลักษณะพฤติกรรมที่ผู้เรียนเลือกแสดงออกในชั้นเรียน และลีลาการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Fleming และ Mills เป็นการเรียนรู้ของผู้เรียนจากประสบการณ์พื้นฐานเดิมโดยใช้ประสาทสัมผัสในการรับรู้ข้อมูล (ศักดิ์เศรษฐ์ ประกอบผล, 2563) โดยทั่วไปผู้เรียนภาษาต่างประเทศจะมีพื้นฐาน แรงจูงใจ ความสนใจ จุดเด่น จุดด้อยและวิธีการเรียนรู้ทางภาษาที่แตกต่างกัน ทำให้การประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาของแต่ละคนไม่เท่าเทียมกัน

(เพียร์สลิป ปินชัย, 2561) การศึกษาลีลาการเรียนรู้ของผู้เรียนภาษาจึงมีส่วนส่งเสริมให้เกิดโอกาสประสบความสำเร็จในการพัฒนาศักยภาพทางภาษาของผู้เรียนได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

การศึกษาลีลาการเรียนรู้ของผู้เรียนถือว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาวิธีการสอน การปรับรูปแบบการฝึกทักษะให้มีประสิทธิภาพและตรงกับความต้องการหรือความถนัดของผู้เรียน นักการศึกษาไทยเห็นความสำคัญและเลือกใช้แนวคิดที่หลากหลายในการจำแนกลีลาการเรียนรู้ของผู้เรียน ไปจนกระทั่งมอบหมายแบบฝึกหัด ชิ้นงาน หรือจัดกิจกรรมตามลีลาการเรียนรู้ของผู้เรียน สำหรับแนวคิดการแบ่งลีลาการเรียนรู้ของ Grasha และ Reichmann ที่มาจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนที่เลือกแสดงออกในชั้นเรียนและการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยแนวคิดนี้เริ่มจากการที่ Grasha มีความสนใจและเก็บรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมของผู้เรียนในชั้นเรียน จำนวน 50 – 75 คน พบว่าพฤติกรรมในชั้นเรียนของนักศึกษาเป็นพฤติกรรมเชิงลบ มีเพียง 3 รูปแบบ คือ แบบแข่งขัน (Competitive) แบบพึ่งพา (Dependent) และแบบหลีกเลี่ยง (Avoidant) ซึ่งในภายหลังถูกเรียกว่าลีลาการเรียนรู้ (Learning Styles) ซึ่งจากการศึกษาค้นคว้าลีลาการสอนและลีลาการเรียนรู้ของ Grasha (1996) พบว่าทั้งสององค์ประกอบมีความสัมพันธ์ในเชิงพึ่งพาซึ่งกันและกัน ลีลาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นแนวทางให้ผู้สอนมาปรับใช้รูปแบบการสอน เพื่อให้ห้องเรียนเกิดความน่าสนใจ และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ไปจนถึงยกระดับการสอนในชั้นเรียนได้ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ในช่วงแรก Grasha เลือกศึกษาความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก ในปี 2517 Grasha ร่วมกับ Reichmann พัฒนาเครื่องมือที่สามารถวัดลีลาการเรียนรู้ของผู้เรียน มีชื่อว่า Grasha - Reichmann Student Learning Style Scales (Grasha & Reichmann, 1975) ได้สำเร็จ เรียกชื่อย่อว่า GRLSS

ลีลาการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Grasha และ Reichmann จัดเป็นการศึกษาลีลาการเรียนรู้จากลักษณะของผู้เรียนในชั้นเรียน แบ่งออกเป็น 6 รูปแบบ ดังต่อไปนี้

1. แบบหลีกเลี่ยง (Avoidant) พฤติกรรมในชั้นเรียนของผู้เรียนที่แสดงถึงความไม่สนใจหรือมักจมอยู่กับความคิดอื่น ๆ ระหว่างเรียน ไม่ชอบทำกิจกรรมใด ๆ ในชั้นเรียน ไม่ชอบเนื้อหาที่เรียน ไม่ชอบการเรียนรู้แบบเชิงรุก ปฏิเสธที่จะเรียนรู้เนื้อหาในห้องเรียน ไม่สนใจแบบแผนในห้องเรียน ซึ่งถือว่าเป็นพฤติกรรมเชิงลบ
2. แบบมีส่วนร่วม (Participative) ผู้เรียนเน้นแค่เรื่องเรียนอย่างเดียว จะพยายามร่วมทุกอย่างในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในชั้นเรียน มีความกระตือรือร้นและให้ความร่วมมือกับกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนในห้องเรียนเท่านั้น แต่จะไม่เข้าร่วมกิจกรรมนอกชั้นเรียนหรือเลือกที่จะไม่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมใด ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาที่ต้องเรียน
3. แบบแข่งขัน (Competitive) ผู้เรียนชอบแข่งขันกับเพื่อนนักเรียนคนอื่น ชอบกิจกรรมที่ได้รับรางวัล มีความเป็นผู้นำสูง ชอบกิจกรรมที่จะได้แสดงศักยภาพเพื่อแสดงออกได้ว่าตนเองเก่งกว่าผู้อื่นและถูกชื่นชมในความสามารถ
4. แบบร่วมมือ (Collaborative) ผู้เรียนสามารถเรียนรู้โดยการแบ่งปันความคิด และความสามารถของตนเองร่วมกับผู้อื่น ให้ความร่วมมือในการเรียนดีและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ชอบกิจกรรมที่ได้ทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน หากมีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้จะรู้สึกว่าได้เรียนรู้เพิ่มขึ้น มักชอบทำงานเป็นกลุ่มมากกว่าทำคนเดียว อีกทั้งยังมองห้องเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีโอกาสในการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
5. แบบพึ่งพา (Dependent) ผู้เรียนเห็นผู้สอนและเพื่อนเป็นแหล่งของโครงสร้างทางความรู้และส่วนช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องการการสนับสนุนและการชี้แนะให้ทำ ไม่ชอบแสดงความสามารถของตนเอง ยินดีที่จะเรียนในสิ่งที่ถูกกำหนดหรือบังคับให้เรียน ผู้เรียนไม่ชอบการเรียนรู้เชิงรุก กิจกรรมที่ต้องแสดงความคิดเห็น หรือใช้ความสามารถของตนเอง แต่ชอบการเรียนรู้แบบความคิดสรุปรวบยอด รู้คำตอบอย่างง่ายหรือสูตรสำเร็จในการเรียนรู้
6. แบบอิสระ (Independent) ผู้เรียนชอบที่จะคิดด้วยตนเอง มักทำงานด้วยตนเองได้ดีกว่าทำงานกลุ่ม มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ต้องการเพียงคำชี้แนะของผู้สอนในชั้นเรียนเท่านั้น และจะเรียนรู้เนื้อหาในวิชาที่คิดว่ามีความสำคัญ

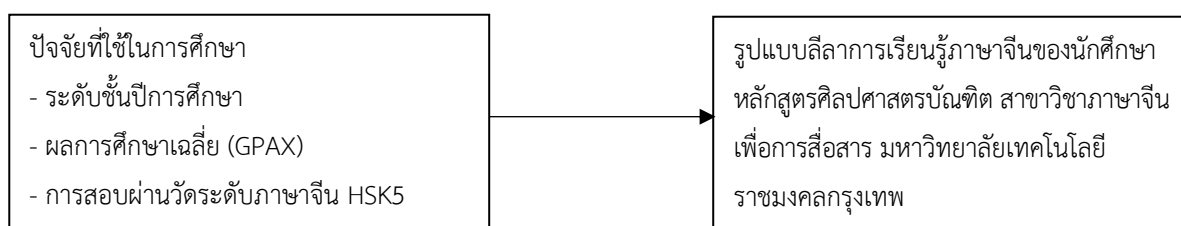
จากการทบทวนวรรณกรรมการศึกษาลีลาการเรียนรู้ที่ใช้แนวคิดของ Grasha และ Reichmann ของผู้เรียนภาษาต่างประเทศในประเทศไทย พบว่าโดยส่วนมากมุ่งเน้นศึกษาลีลาการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนแสดงออก

ในชั้นเรียน เพื่อออกแบบกิจกรรม ลักษณะการเรียนรู้ที่ชอบและศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างลีลาการเรียนรู้กับปัจจัยด้านความแตกต่างของชั้นปี เพศ สาขาวิชาที่เรียน ดังเช่น กนกพร ศรีญาณลักษณ์ (2551) ศึกษารูปแบบการเรียนรู้ภาษาจีนของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา โดยการใช้แนวคิดของ Grasha และ Reichmann เปรียบเทียบลีลาการเรียนรู้ระหว่างชั้นปี เพศและกลุ่มวิชา นอกจากนี้ยังพบการศึกษารูปแบบการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีในประเทศไทย (เสนห์ เดชะวงศ์ และสมพร โกมารทัต, 2559) ดำเนินการเก็บข้อมูลจาก 8 สถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ และมหาวิทยาลัยรังสิต ศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพของความแตกต่างระหว่างลีลาการเรียนรู้ของผู้ที่เรียนภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่น รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างลีลาการเรียนรู้กับผลการเรียนของนักศึกษาโดยงานวิจัยที่กล่าวมาใช้นิยามแนวคิดของ Grasha และ Reichmann ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ

นอกจากการศึกษาลีลาการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Grasha และ Reichmann ที่ใช้ในผู้เรียนภาษาต่างประเทศแล้วยังพบแนวคิดนี้ในการศึกษาเปรียบเทียบผู้เรียนในศาสตร์อื่น ๆ เช่น การเปรียบเทียบหาปฏิสัมพันธ์ระหว่างลีลาการเรียนรู้กับกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้และกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียน (รัชชชวินท์ ยะอนันต์ และคณะ, 2559) การหาความสัมพันธ์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้กับลีลาการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Fleming กับลีลาการเรียนรู้ของ Grasha และ Reichmann ของนักศึกษาพยาบาล (บุญเตือน วัฒนกุล และคณะ, 2564) ณัฐพงษ์ ไตมัน และรพีภรณ์ เบญจพิทักษ์ดิลก (2566) ศึกษาลีลาการเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โดยศึกษาลีลาการเรียนรู้ของนักศึกษาที่จำแนกตามชั้นปี และสาขาวิชา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้ลีลาการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Grasha และ Reichmann ที่เน้นลักษณะที่ผู้เรียนแสดงออกในชั้นเรียน รวมถึงปฏิสัมพันธ์ที่ผู้เรียนมีต่อผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน ประยุกต์ข้อคำถามในแบบสอบถามให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ภาษาจีน เพื่อเป็นประโยชน์ในการออกแบบกิจกรรมในชั้นเรียนให้สอดคล้องกับความชอบและความถนัดของผู้เรียน เนื่องจากปัจจุบันความต้องการผู้ที่มีความสามารถทางภาษาจีนในระดับกลางถึงสูงมีจำนวนมากขึ้น อีกทั้งหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพสนับสนุนให้นักศึกษาเข้าสอบวัดระดับทักษะความรู้ทางภาษาจีนHSK5 ทำให้การศึกษาลีลาการเรียนรู้ภาษาจีนของนักศึกษาที่สอบผ่านHSK5 อาจเป็นแนวทางเสริมสำหรับการพัฒนารูปแบบการสอน การออกแบบแบบฝึกหัดและกิจกรรมที่เสริมสร้างทักษะทางภาษาจีนให้ผู้เรียนสามารถยกระดับความรู้ความสามารถทางภาษาจีนในระยะเวลาอันรวดเร็วยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดงานวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ภาษาจีนของนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสารหลังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ศึกษาความสัมพันธ์ผลการเรียนรู้ภาษาจีนกับผลการเรียนของนักศึกษา และการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่สอบผ่านวัดระดับHSK5กับนักศึกษาที่อยู่ระหว่างการเตรียมตัวสอบ ดำเนินการเก็บข้อมูลตามตัวแปร ชั้นปีที่ศึกษา ผลการเรียนรู้ภาษาจีน และการผ่านการสอบวัดระดับภาษาจีนHSK5 โดยมีระเบียบวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรกลุ่มที่ศึกษา คือ นักศึกษาที่เรียนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ จากสถิติในระบบทะเบียนรายชื่อนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ประจำปีการศึกษา 2566 สาขาวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสารมีจำนวนนักศึกษาทั้งหมด 167 คน แบ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 50 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 44 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 44 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 29 คน

เครื่องมือในการเก็บข้อมูล การศึกษาวิจัยเรื่องผลการเรียนรู้ภาษาจีนของนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสารเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม (Questionnaire) ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประยุกต์และปรับปรุงข้อคำถามจากแบบวัดผลการเรียนรู้ของ Grasha & Reichmann จำนวน 60 ข้อคำถาม แปลเป็นภาษาไทย และจำแนกหมวดหมู่ข้อคำถามให้เหมาะสมกับการวิจัย โดยผู้วิจัยได้จำแนกข้อคำถามออกเป็น 6 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ลักษณะของผู้เรียน จำนวน 16 ข้อ ส่วนที่ 2 วิธีการเรียนภาษาจีน จำนวน 9 ข้อ ส่วนที่ 3 การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ จำนวน 11 ข้อ ส่วนที่ 4 กิจกรรมในชั้นเรียน จำนวน 8 ข้อ ส่วนที่ 5 การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน จำนวน 8 ข้อ ส่วนที่ 6 บรรยากาศการเรียนภาษาจีน จำนวน 8 ข้อ ผู้วิจัยได้ใช้การแปลความของค่าเฉลี่ยเป็นแบบแบ่งช่วงการแปลความตามหลักการแบ่งอัตรภาคชั้น (Class Interval) โดยใช้เกณฑ์ในการประเมินผล ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	การใช้ผลการเรียนรู้
4.51 – 5.00	มากที่สุด
3.51 – 4.50	มาก
2.51 – 3.50	ปานกลาง
1.51 – 2.50	น้อย
1.00 – 1.50	น้อยที่สุด

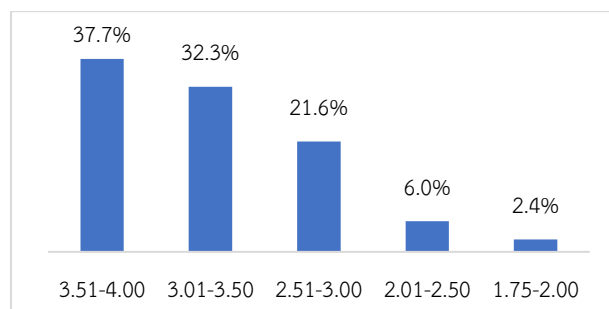
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย ค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence : IOC) ของแบบสอบถาม จากผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนและภาษาศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาและตรวจสอบความเหมาะสมของแบบสอบถาม ภาษาที่ใช้ รวมถึงความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.79 สรุปได้ว่าสามารถนำข้อคำถามไปใช้ได้ เนื่องจากค่า IOC มากกว่า 0.50 และนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ได้แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ที่ไม่ใช่นักศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อทำการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการศึกษาทฤษฎีต่าง ๆ ทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ เพื่อพัฒนาแนวคิดในการวิจัย จากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2566 ทั้งหมด 4 ชั้นปีการศึกษา จำนวน 167 คน เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปีการศึกษา และผลการเรียน ภาษาจีน สถิติที่ใช้คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) และนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การใช้สถิติการเรียนรู้ภาษาจีนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการใช้สถิติการเรียนรู้ภาษาจีนกับผลการเรียนของนักศึกษา โดยใช้ค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) รวมถึงการวิเคราะห์เปรียบเทียบสถิติการเรียนรู้ภาษาจีนของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่ผ่านการสอบวัดระดับภาษาจีนHSK5 ก่อนจบการศึกษา กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่อยู่ระหว่างเตรียมตัวสอบวัดระดับภาษาจีนHSK5 โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test independent) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีสมมติฐานหลัก (H_0) คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่สอบผ่านการสอบวัดระดับภาษาจีนHSK5 กับนักศึกษาที่อยู่ระหว่างเตรียมตัวสอบวัดระดับภาษาจีนHSK5 มีสถิติการเรียนรู้ภาษาจีนไม่แตกต่างกัน และสมมติฐานรอง (H_1) คือ นักศึกษาที่ผ่านการสอบวัดระดับภาษาจีนHSK5 กับนักศึกษาที่อยู่ระหว่างเตรียมตัวสอบวัดระดับภาษาจีน HSK5 มีสถิติการเรียนรู้ภาษาจีนแตกต่างกัน

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ทั้งสิ้น 167 คน นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 92.2 เพศชาย ร้อยละ 3.0 และ LGBTQ+ ร้อยละ 4.8 จำแนกเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 29.9 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 17.4

ภาพที่ 2 ร้อยละระดับผลการศึกษาเฉลี่ย (GPAX)

เมื่อพิจารณาตามระดับผลการศึกษาเฉลี่ย (GPAX) พบว่า นักศึกษาร้อยละ 37.7 มีผลการเรียนเฉลี่ยมากกว่า 3.51 ร้อยละ 32.3 มีผลการเรียนเฉลี่ย 3.01 – 3.50 ร้อยละ 21.6 มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ที่ 2.51 – 3.00 ร้อยละ 6.0 และ 2.4 มีผลการเรียนเฉลี่ย 2.01 – 2.50 และ ต่ำกว่า 2.00 ตามลำดับ

ผลการศึกษาสถิติการเรียนรู้ภาษาจีนของนักศึกษาทั้ง 4 ชั้นปี จำนวน 167 คน มีสถิติการเรียนรู้มากที่สุด คือ แบบพึ่งพา (Dependent) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 4.06 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ที่ 0.43 สถิติการเรียนรู้ที่พบมากเป็นอันดับ 2 คือ แบบมีส่วนร่วม (Participative) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 3.76 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ที่ 0.47 และอันดับ 3 คือ แบบร่วมมือ (Collaborative) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ที่ 3.72 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ที่ 0.46 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถิติการเรียนรู้ของนักศึกษา จำแนกตามระดับชั้นปี

สถิติการเรียนรู้	ระดับชั้นปี								รวม	
	ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 2		ชั้นปีที่ 3		ชั้นปีที่ 4			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. สถิติการเรียนรู้แบบพึ่งพา (Dependent)	3.95	0.36	4.25	0.43	4.02	0.44	3.98	0.45	4.06	0.43
2. สถิติการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participative)	3.74	0.47	3.89	0.42	3.67	0.48	3.71	0.49	3.76	0.47
3. สถิติการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative)	3.58	0.51	3.88	0.46	3.73	0.39	3.74	0.43	3.72	0.46
4. สถิติการเรียนรู้แบบอิสระ (Independent)	3.24	0.53	3.35	0.58	3.28	0.55	3.50	0.54	3.33	0.55
5. สถิติการเรียนรู้แบบแข่งขัน (Competitive)	2.98	0.48	3.32	0.54	2.99	0.51	3.11	0.64	3.10	0.55
6. สถิติการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง (Avoidant)	2.64	0.52	2.75	0.45	2.64	0.47	2.53	0.47	2.65	0.48

เมื่อพิจารณาจำแนกตามระดับชั้นปีการศึกษา นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2 มีสถิติการเรียนรู้แบบพึ่งพา (Dependent) มากที่สุด รองลงมาคือสถิติการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participative) และสถิติการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) ตามลำดับ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 มีสถิติการเรียนรู้แบบพึ่งพา (Dependent) มากที่สุด รองลงมาคือสถิติการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) และสถิติการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participative) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 สถิติการเรียนรู้ของนักศึกษา จำแนกตามระดับผลการศึกษาเฉลี่ย

สถิติการเรียนรู้	ระดับผลการศึกษาเฉลี่ย									
	3.51 – 4.00		3.01 – 3.50		2.51 – 3.00		2.01 – 2.50		ต่ำกว่า 2.00	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
สถิติการเรียนรู้แบบอิสระ (Independent)	3.45	0.61	3.33	0.48	3.16	0.45	3.26	0.61	3.11	0.97
สถิติการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง (Avoidant)	2.49	0.54	2.74	0.39	2.78	0.41	2.66	0.60	2.67	0.26
สถิติการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative)	3.76	0.46	3.71	0.45	3.74	0.40	3.54	0.63	3.68	0.82
สถิติการเรียนรู้แบบพึ่งพา (Dependent)	4.12	0.42	4.02	0.41	3.98	0.42	4.13	0.57	4.10	0.58
สถิติการเรียนรู้แบบแข่งขัน (Competitive)	3.21	0.57	3.08	0.52	3.01	0.52	2.90	0.48	2.78	0.83
สถิติการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participative)	3.93	0.44	3.66	0.43	3.65	0.53	3.66	0.42	3.48	0.26

จากตารางที่ 2 วิเคราะห์ลีลาการเรียนรู้จำแนกตามระดับผลการศึกษาลើพบว่า นักศึกษาที่มีผลการเรียนเฉลี่ยมากกว่า 3.51 และนักศึกษาที่มีผลการเรียนเฉลี่ย 2.01 – 2.50 มีลีลาการเรียนรู้แบบพึ่งพา (Dependent) มากที่สุด รองลงมาคือลีลาการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participative) ลีลาการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) ลีลาการเรียนรู้แบบอิสระ (Independent) ลีลาการเรียนรู้แบบแข่งขัน (Competitive) และลีลาการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง (Avoidant) ตามลำดับ สำหรับนักศึกษาที่มีผลการเรียนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 และ ต่ำกว่า 2.00 มีลีลาการเรียนรู้แบบพึ่งพา (Dependent) มากที่สุด รองลงมาคือลีลาการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) ลีลาการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participative) ลีลาการเรียนรู้แบบอิสระ (Independent) ลีลาการเรียนรู้แบบแข่งขัน (Competitive) และลีลาการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง (Avoidant) ตามลำดับ

ข้อสังเกตที่ได้จากการผลการศึกษา นักศึกษาที่การเรียนดีเด่น (ระดับผลการศึกษามากกว่า 3.51) กับนักศึกษาที่มีระดับการศึกษา 2.01-2.50 มีลีลาการเรียนรู้แบบเดียวกัน จึงทำการวิเคราะห์หาความแตกต่างรายข้อคำถามของนักศึกษา 2 กลุ่มนี้ ด้วยสถิติวิเคราะห์ t-test พบว่าลีลาการเรียนรู้ของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม มี 6 ข้อคำถามที่มีความแตกต่างกันตามนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความแตกต่างของข้อคำถามลีลาการเรียนรู้ของนักศึกษาที่มีผลการเรียนมากกว่า 3.51 กับ นักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนระหว่าง 2.01-2.50

ลีลาการเรียนรู้	ข้อคำถาม	ระดับผลการศึกษาเฉลี่ย				t-test	p-value
		3.51 – 4.00		2.01 – 2.50			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ลีลาการเรียนรู้แบบพึ่งพา (Dependent)	1. ฉันต้องได้รับการฝึกฝนหรือดูแลเป็นพิเศษ เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาจีน	3.27	1.01	4.40	0.84	-3.32**	0.00
	2. ฉันเบื่อหน่ายกับการบ้านหรือแบบฝึกหัดภาษาจีนที่มากเกินไป	2.86	1.17	4.10	0.88	2.38*	0.02
ลีลาการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participative)	3. ฉันใส่ใจในการเรียนและพยายามมีส่วนร่วมกับทุกรายวิชาที่เกี่ยวกับภาษาจีน	4.00	0.78	3.50	0.53	-3.23**	0.00
	4. หากเพื่อนไม่เข้าใจเนื้อหาที่เรียนหรือแบบฝึกหัด ฉันยินดีที่จะอธิบายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน	4.59	0.61	4.00	0.67	2.78**	0.00
ลีลาการเรียนรู้แบบแข่งขัน (Competitive)	5. ฉันมักถามและเปรียบเทียบกับคะแนนสอบและคะแนนชิ้นงานกับเพื่อน ๆ	3.02	1.30	2.10	1.10	2.11*	0.04
	6. ฉันรู้สึกดีและภูมิใจทุกครั้งที่ทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือแบบฝึกหัดภาษาจีนได้ดีกว่าเพื่อน	3.79	1.00	2.80	1.14	2.86**	0.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ของลีลาการเรียนรู้ภาษาจีนกับผลการเรียนเฉลี่ย (GPAX) ของนักศึกษา

ลีลาการเรียนรู้	ผลการเรียนเฉลี่ย (GPAX)		
	ค่าความสัมพันธ์	p-value	ระดับความสัมพันธ์
ลีลาการเรียนรู้แบบอิสระ (Independent)	0.182*	0.019	มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ
ลีลาการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง (Avoidant)	-0.213**	0.006	มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ
ลีลาการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative)	0.045	0.564	ไม่มีความสัมพันธ์
ลีลาการเรียนรู้แบบพึ่งพา (Dependent)	0.089	0.257	ไม่มีความสัมพันธ์
ลีลาการเรียนรู้แบบแข่งขัน (Competitive)	0.173*	0.025	มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ
ลีลาการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participative)	0.269**	0.000	มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของลีลาการเรียนรู้ภาษาจีนกับผลการเรียนเฉลี่ยของนักศึกษา จากตารางที่ 4 พบว่า ความสัมพันธ์ของลีลาการเรียนรู้แบบอิสระ (Independent) ลีลาการเรียนรู้แบบแข่งขัน (Competitive) และลีลาการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participative) กับระดับผลการเรียนเฉลี่ย (GPAX) มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ โดยทั้ง 3 รูปแบบมีค่าระดับความสัมพันธ์กับผลการเรียนในระดับต่ำ กล่าวคือ นักศึกษาที่ใช้ลีลาการเรียนรู้แบบอิสระ (Independent) ลีลาการเรียนรู้แบบแข่งขัน (Competitive) และลีลาการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participative) มากขึ้น จะส่งผลให้มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับที่สูงขึ้นด้วย ส่วนลีลาการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง (Avoidant) มีความสัมพันธ์กันในเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าระดับความสัมพันธ์ในระดับต่ำ กล่าวคือ นักศึกษาที่ใช้ลีลาการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง (Avoidant) จะส่งผลให้มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยลดลง สำหรับลีลาการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) และพึ่งพา (Dependent) ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับผลการเรียนในทางสถิติ

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบลีลาการเรียนรู้ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่สอบผ่านวัดระดับภาษาจีน HSK5 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่อยู่ระหว่างเตรียมตัวสอบวัดระดับภาษาจีน HSK5

ลีลาการเรียนรู้	สอบผ่าน HSK5		อยู่ระหว่างเตรียมตัว		t-test	p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ลีลาการเรียนรู้แบบอิสระ (Independent)	3.73	0.62	3.29	0.34	2.39*	0.02
ลีลาการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง (Avoidant)	2.31	0.51	2.74	0.32	-2.68**	0.01
ลีลาการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative)	3.89	0.44	3.59	0.38	1.97	0.60
ลีลาการเรียนรู้แบบพึ่งพา (Dependent)	4.15	0.44	3.83	0.42	2.03*	0.05
ลีลาการเรียนรู้แบบแข่งขัน (Competitive)	3.24	0.82	2.99	0.40	1.03	0.31
ลีลาการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participative)	3.96	0.52	3.49	0.35	2.89*	0.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ด้วยสถิติ t-test เพื่อเปรียบเทียบลีลาการเรียนรู้ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 กลุ่มที่สอบผ่านวัดระดับภาษาจีน HSK5 และกลุ่มที่อยู่ระหว่างเตรียมตัวสอบวัดระดับภาษาจีน HSK5 ดังตารางที่ 5 พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ทั้ง 2 กลุ่ม

ใช้วิธีการเรียนรู้แบบอิสระ (Independent) ($p\text{-value} = 0.02$) วิธีการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง (Avoidant) ($p\text{-value} = 0.01$) วิธีการเรียนรู้แบบพึ่งพา (Dependent) ($p\text{-value} = 0.05$) และวิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participative) ($p\text{-value} = 0.00$) ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การอภิปรายผล

1. วิธีการเรียนรู้ภาษาจีนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพหลังสถานการณ์แพร่ระบาดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากผลการศึกษา นักศึกษาทุกชั้นปี มีวิธีการเรียนรู้ลำดับที่ 1 เหมือนกัน คือ ใช้วิธีการเรียนรู้แบบพึ่งพามากที่สุด นักศึกษาที่มีวิธีการเรียนรู้แบบพึ่งพาจะมีรูปแบบการเรียนรู้ที่ชอบความชัดเจน การเรียนที่มีความคิดรวบยอด และการรับฟังความรู้จากผู้สอนและเพื่อน จัดเป็นหนึ่งใน การเรียนรู้ที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง ตามการจำแนกวิธีการเรียนรู้ของ Grasha and Reichmann (1975) แต่ทว่า การเรียนการสอน ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร เริ่มสอนนักศึกษาตั้งแต่ทักษะภาษาจีนขั้นพื้นฐาน มีการฝึก ตามตัวอย่าง โดยผู้สอนเป็นผู้นำฝึกปฏิบัติ เช่น รายวิชาทักษะการอ่านเบื้องต้น นักศึกษาฝึกอ่านออกเสียงตัวอักษรจีนตามอาจารย์ ผู้สอนก่อน หลังจากนั้นจึงให้นักศึกษาฝึกหัดด้วยตนเอง สำหรับรายวิชาภาษาจีนระดับกลาง และวิชาชีพเลือกนั้น ผู้สอนจะแบ่งส่วน บรรยายให้ความรู้ และเน้นจัดกิจกรรมทำงานกลุ่ม เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนความรู้ผ่านการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน นักศึกษา โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของผู้สอน ให้นักศึกษาเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมเข้ากับประสบการณ์ใหม่ เพื่อสร้าง ความหมายขององค์ความรู้ด้วยตนเอง จนเกิดการเรียนรู้ เสริมสร้างทักษะด้านความสัมพันธ์ และทักษะการสื่อสารให้แก่ นักศึกษา ซึ่งเป็นทักษะสำคัญแห่งศตวรรษที่ 21

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงทำให้ประชากรส่วนใหญ่ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ และวิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นอันดับ 2 และ 3 ตามลำดับ กล่าวคือ นักศึกษาอาจชอบ ทำกิจกรรมกลุ่ม ชอบแสดงความเห็น แบ่งปันความคิดหรือแลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกับเพื่อนทั้งในและนอกชั้นเรียน สอดคล้อง กับงานของ ศิริพร พึ่งเพ็ชร (2559) ที่พบว่า นักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมีการใช้วิธีการเรียนรู้แบบพึ่งพา วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ และวิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในระดับมาก ซึ่งมีสาเหตุมาจากปัจจัยจากการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ถึงแม้จะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแต่ก็ยังคงต้องการการนำทางสำหรับหลักการใช้ภาษาที่ถูกต้อง จากผู้สอน จนกว่าจะสามารถเข้าใจและประยุกต์ใช้จริงได้เองในท้ายที่สุด

สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ใช้วิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ตามลำดับ กล่าวคือ นักศึกษาจะเน้นเรื่องเรียนและคะแนนเป็นหลัก ให้ความร่วมมือกับผู้สอนทุกอย่างในชั้นเรียน มักจะพยายามส่งงาน ตรงเวลา และทำงานที่ได้รับมอบหมายตามที่อาจารย์กำหนด แต่จะปฏิเสธในการเข้าร่วมกิจกรรมนอกชั้นเรียน ทั้งนี้อาจจะเป็น ผลกระทบมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ผู้เรียนขาดปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นเรียนช่วงวัยมัธยมปลาย ซึ่งอาจเป็นปัจจัยที่ทำให้วิธีการเรียนรู้ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2 ส่วนใหญ่มีรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน และอาจทำให้มีลั กษณ์การเรียนรู้แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ซึ่งสอดคล้องกับการอภิปรายผลการศึกษาของเสนห์ เดชะวงศ์ และ สมพร โกมารทัต (2559) ที่ศึกษารูปแบบการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีในประเทศไทย จากการ เก็บข้อมูลพบว่า นักศึกษาที่เรียนภาษาต่างประเทศจะมีวิธีการเรียนรู้ที่คล้ายคลึงกันและการเรียนจากระดับมัธยมศึกษา มีอิทธิพลต่อวิธีการเรียนรู้ด้านภาษาของผู้เรียนในระดับมหาวิทยาลัย

2. เมื่อวิเคราะห์วิธีการเรียนรู้จากระดับผลการเรียนเฉลี่ย นักศึกษาที่มีผลการเรียนเฉลี่ยมากกว่า 3.51 และ นักศึกษาที่มีผลการเรียนเฉลี่ยระหว่าง 2.01 – 2.50 มีวิธีการเรียนรู้เหมือนกัน คือใช้วิธีการเรียนรู้แบบพึ่งพามากที่สุด รองลงมาคือวิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เมื่อวิเคราะห์เจาะลึกรายชื่อเพื่อหาความแตกต่างระหว่างนักศึกษา 2 กลุ่มนี้ พบว่า นักศึกษาที่มีผลการเรียนระหว่าง 2.01 – 2.50 มีความต้องการการเรียนรู้แบบพึ่งพา ในลักษณะที่ผู้สอนต้องให้ความสำคัญ

เป็นพิเศษ ในส่วนของนักศึกษาที่มีผลการเรียนเฉลี่ยมากกว่า 3.51 มีลีลาการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความใส่ใจในการเรียนและพยายามมีส่วนร่วมกับทุกรายวิชาที่เกี่ยวกับภาษาจีน ทำให้มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี

ความสัมพันธ์ของการใช้ลีลาการเรียนรู้ภาษาจีนกับผลการเรียนของนักศึกษา จะสังเกตได้ว่า ผลการศึกษาเป็นไปตามหลักความเป็นจริง คือ หากนักศึกษาใช้ลีลาการเรียนรู้แบบอิสระ ลีลาการเรียนรู้แบบแข่งขัน และลีลาการเรียนรู้แบบส่วนร่วมมากขึ้น จะส่งผลให้มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับที่สูงขึ้น และหากนักศึกษาใช้ลีลาการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง จะส่งผลให้มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยลดลง สำหรับลีลาการเรียนรู้แบบพึ่งพา และลีลาการเรียนรู้แบบร่วมมือไม่ได้มีความสัมพันธ์กับผลการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนที่ต้องมีการบรรยาย ทบทวนความรู้เดิมก่อนเริ่มเรียนความรู้ใหม่ รวมทั้งกิจกรรมที่ฝึกฝนทักษะด้านต่าง ๆ นักศึกษาเรียนรู้ผ่านกระบวนการที่เน้นครูเป็นสำคัญ เพื่อเรียนรู้และพัฒนาทักษะทางภาษาจีน ซึ่งอาจสรุปได้ว่ารูปแบบการสอนของอาจารย์อาจจะมีผลกระทบต่อลีลาการเรียนรู้ของนักศึกษา (Marshall, 1991)

การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมหรือมอบหมายงานปฏิบัติที่สอดคล้องกับลีลาการเรียนรู้ของผู้เรียน มีส่วนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจเรียนภาษา เพิ่มความสุขและแรงจูงใจในการเรียนแก่ผู้เรียน อาจส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษาเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น (ธัญญวัฒน์ ตรีเนตร, 2553) การจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนที่มีลีลาการเรียนรู้แบบพึ่งพา ผู้สอนควรมีกระบวนการวางแผนและคำอธิบายที่ชัดเจนทั้งในเรื่องของเนื้อหา กิจกรรมและการฝึกหัด มีการกำหนดเอกสารประกอบการบรรยายหรือเอกสารประกอบการสอนที่ครอบคลุมเนื้อหาที่ผู้สอนเตรียมบรรยายไว้ทั้งหมด (ณัฐพงษ์ โทมัย และ รพีภรณ์ เบญจพิทักษ์ดิลก, 2566) ผู้เรียนภาษาจีนที่มีลีลาการเรียนรู้แบบพึ่งพามักจะมองผู้สอนหรือเพื่อนเป็นแหล่งความรู้ ผู้สอนจึงควรสรุปรวบยอดองค์ความรู้ให้กระชับและเข้าใจง่าย เน้นการทำแบบฝึกหัดจากบทเรียน โดยผู้สอนอาจจะยกตัวอย่างที่เข้าใจง่ายให้แก่ผู้เรียน จากนั้นจึงให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติโดยอยู่ภายใต้การกำกับติดตามของผู้สอน

3. จากผลการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของการใช้ลีลาการเรียนรู้ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่สอบผ่านการวัดระดับภาษาจีนHSK5 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่อยู่ระหว่างเตรียมตัวสอบวัดระดับภาษาจีนHSK5 พบว่ามีการใช้ลีลาการเรียนรู้แบบอิสระ ลีลาการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง ลีลาการเรียนรู้แบบพึ่งพา และลีลาการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลการวิเคราะห์ทำให้เห็นว่านักศึกษาที่สอบผ่านวัดระดับ HSK5 ใช้ลีลาการเรียนรู้แบบพึ่งพา ลีลาการเรียนรู้แบบอิสระ และลีลาการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมากกว่านักศึกษาที่อยู่ระหว่างการเตรียมตัวสอบ ในขณะที่นักศึกษากำลังอยู่ระหว่างการเตรียมตัวสอบมีการใช้ลีลาการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงในระดับปานกลาง แต่ทว่า นักศึกษาที่ผ่านการสอบวัดระดับHSK5 ใช้ลีลาการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงอยู่ในระดับน้อย ทำให้สรุปได้ว่าการที่นักศึกษาบางคนเลือกใช้ลีลาการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง อาจจะส่งผลให้นักศึกษาต้องใช้ระยะเวลาในการเตรียมตัวเพื่อสอบผ่านวัดระดับ HSK5 เพิ่มขึ้น ซึ่งผลการเรียนเฉลี่ยของนักศึกษาที่สอบผ่านมีผลการเรียนเฉลี่ยมากกว่า 3.00 ขึ้นไป ในขณะที่นักศึกษาที่อยู่ระหว่างการเตรียมตัวสอบวัดระดับHSK5 มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในทุกช่วงระดับคะแนน ทำให้เห็นว่าการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงอาจเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลต่อการเตรียมตัวสอบวัดระดับHSK5 ของนักศึกษา จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มทักษะการสอบวัดระดับแก่นักศึกษา ผู้สอนควรส่งเสริมการเรียนรู้แบบอิสระให้แก่นักศึกษา มอบหมายงานหรือแบบฝึกหัดนอกชั้นเรียน อีกทั้งยังสามารถแนะนำหนังสือหรือสื่อที่ใช้ส่งเสริมการเรียนรู้ทางช่องทางออนไลน์เพื่อใช้ในการฝึกฝนเรียนรู้เพิ่มเติม กระตุ้นให้นักศึกษาใช้เวลาในห้องเรียนฝึกฝนตนเอง หากพบว่านักศึกษามีลีลาการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง ผู้สอนควรเพิ่มแรงบันดาลใจ ให้ความสนใจ กำกับติดตามและชี้ให้ผู้เรียนตระหนักถึงประโยชน์ในการเรียนรู้ เพื่อบรรลุเป้าหมายของตนเองในที่สุด

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาลีลาการเรียนรู้ได้รับความสนใจอย่างแพร่หลายทั้งในประเทศและต่างประเทศ สืบเนื่องจากการให้ความสำคัญของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมถึงความต้องการในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

และเกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่ผู้เรียน สำหรับการศึกษาลีลาการเรียนรู้อาเซียน ถึงแม้จะยังไม่ได้มีการศึกษาที่แพร่หลายในทุกสถาบันการศึกษาที่เปิดหลักสูตรภาษาจีน แต่พบว่า จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมและสำรวจเก็บข้อมูลจากนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวนทั้งสิ้น 167 ราย พบว่าลีลาการเรียนรู้อาเซียนประเภทพฤติกรรมที่แสดงออกในชั้นเรียน ตามแนวคิดของ Grasha-Reichmann ที่นักศึกษาเลือกใช้มากที่สุดทั้ง 4 ชั้นปีคือ ลีลาการเรียนรู้อาเซียนแบบพึ่งพา สำหรับลีลาการเรียนรู้อาเซียนแบบมีส่วนร่วม และลีลาการเรียนรู้อาเซียนแบบร่วมมือ นักศึกษาเลือกใช้ตามบริบทและความแตกต่างของผู้เรียน ซึ่งลีลาการเรียนรู้อาเซียนภาษาต่างประเทศของนักศึกษาชาวไทยโดยส่วนมากจะเลือกใช้ลีลาการเรียนรู้อาเซียนทั้ง 3 รูปแบบที่กล่าวมามากที่สุด ถึงแม้ลีลาการเรียนรู้อาเซียนแบบพึ่งพา และลีลาการเรียนรู้อาเซียนแบบมีส่วนร่วมจะมีแนวโน้มเอนเอียงไปทางการจัดการเรียนรู้อาเซียนที่เน้นผู้สอนเป็นสำคัญก็ตาม แต่ว่าการเรียนภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สองในระดับต้นไปจนถึงระดับสูงนั้น ผู้เรียนบางคนจำเป็นต้องเลือกใช้การพึ่งพาประสบการณ์จากผู้สอนหรือเพื่อน เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาของตนเอง ใช้เวลาในการฝึกฝนและแบ่งปันประสบการณ์ร่วมกับเพื่อน จึงอาจส่งผลให้ลีลาการเรียนรู้อาเซียนแบบพึ่งพา และลีลาการเรียนรู้อาเซียนแบบมีส่วนร่วมไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับผลการเรียนเฉลี่ยของนักศึกษา ในขณะที่ผู้เรียนที่เลือกใช้ลีลาการเรียนรู้อาเซียนแบบหลีกเลี่ยงอาจส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรวมถึงส่งผลต่อระยะเวลาของการเตรียมตัวเพื่อสอบผ่านวัดระดับHSK5 อีกด้วย

เพราะฉะนั้นหากผู้สอนมีการคำนึงถึงรูปแบบการเรียนของผู้เรียน ผู้เรียนจะมีพัฒนาการทางด้านการเรียนมากกว่าผู้เรียนที่เรียนโดยเน้นเนื้อหาเพียงอย่างเดียว (Dun, 1983) ดังนั้นการศึกษาลีลาการเรียนรู้อาเซียน รวมถึงพฤติกรรมที่ผู้เรียนเลือกแสดงออกในชั้นเรียน ทำให้ผู้สอนมีความเข้าใจในลักษณะความแตกต่างด้านพฤติกรรม บุคลิกภาพรวมถึงความต้องการของผู้เรียน อาจจะเป็นประโยชน์ในการเลือกจัดกิจกรรมในชั้นเรียนให้ตรงกับลักษณะที่ผู้เรียนเลือกแสดงออก เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีทางการเรียนรู้อาเซียน

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ลีลาการเรียนรู้อาเซียนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ทั้ง 4 ชั้นปี เลือกใช้ลีลาการเรียนรู้อาเซียนแบบพึ่งพามากที่สุด การจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมในชั้นเรียน ผู้สอนจะต้องมีการวางแผนการสอนที่ชัดเจน ใช้ความคิดรวบยอดในการถ่ายทอดความรู้ และสามารถเลือกใช้กิจกรรมที่ส่งเสริมลีลาการเรียนรู้อาเซียนแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะทางภาษาจีน สร้างบทเรียนที่เน้นการฝึกฝนหรือเน้นภาระงาน

2. ในการปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร อาจารย์ประจำหลักสูตรสามารถนำผลการวิจัยฉบับนี้ ไปปรับใช้ในสร้างกิจกรรมเพื่อสนองการเรียนรู้อาเซียนของนักศึกษา เพื่อให้ได้ผลลัพธ์การเรียนรู้อาเซียนตามที่ระบุในหลักสูตร

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควบคู่การศึกษาลีลาการเรียนรู้อาเซียนของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า 9 แห่ง
2. ควบคู่การเปรียบเทียบลีลาการเรียนรู้อาเซียนของนักศึกษาไทยที่เรียนภาษาจีนที่ไทยกับนักศึกษาไทยที่เรียนที่ประเทศจีน
3. ควบคู่การศึกษานโยบายการจัดการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับลีลาการเรียนรู้อาเซียนที่นักศึกษาเลือกแสดงออกในชั้นเรียน

เอกสารอ้างอิง

กนกพร ศรีญาณลักษณ์. (2551). รูปแบบการเรียนภาษาจีนของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา.

วารสารศึกษาศาสตร์. 19(3), 15-25.

ณัฐพงษ์ โทมัยน์ และรพีภรณ์ เบญจพิทักษ์ดิลก. (2566). ลีลาการเรียนรู้อาเซียนของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

(คอบ.4 ปี) คณะครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. วารสารวิชาการสถาบันการ

อาชีวศึกษาภาคใต้ 1. 8(2), 112-123.

- เทียน ทองแก้ว. (2563). การออกแบบการศึกษาในชีวิตวิถีใหม่: ผลกระทบจากการแพร่ระบาด COVID-19. *วารสารครูสภาวิทยาจารย์*. 1(2), 1-10.
- ธัญญวัฒน์ ตรีเนตร. (2553). *การใช้งานมอบหมายปฏิบัติที่หลากหลายที่สอดคล้องกับลีลาการเรียนรู้ของผู้เรียน*. [รายงานการวิจัย]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.
- บุญเดือน วัฒนกุล, ศิริกุล การุณเจริญพาณิชย์ และศรีสุดา งามขำ. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้กับลีลาการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล. *วารสารพยาบาลสหภาพไทย*, 14(2), 283-297.
- เพียรศิลป์ ปินชัย. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. 13(1), 174-183.
- รัชชชวินท์ ยะอนันต์, อังคณา อ่อนธานี และวาริรัตน์ แก้วอุไร. (2559). การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่มีลีลาการเรียนรู้แตกต่างกัน โดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 18(1), 166-174.
- ศิริพร พึ่งเพ็ชร. (17, มิถุนายน, 2559). *การศึกษาลีลาการเรียนรู้ของนักศึกษาสหวิทยาการท้องถิ่นที่เรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและทักษะการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ*. [เอกสารนำเสนอในที่ประชุม]. การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 3 ก้าวสู่ทศวรรษที่ 2: บูรณาการงานวิจัย ไของค์ความรู้ สู่ความยั่งยืน, นครราชสีมา.
- ศักดิ์เศรษฐ์ ประกอบผล. (2563). การวิเคราะห์ผู้เรียน: ลีลาการเรียนรู้. *ครุศาสตร์สาร*. 14(2), 1-14.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย สังเคราะห์ภาพรวม*. [รายงานการวิจัย]. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- เสน่ห์ เดชะวงศ์ และสมพร โกมารทัต. (2559). รายงานการวิจัยรูปแบบการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในประเทศไทย . มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- เสาวลักษณ์ อนุพันธ์. (2563). อนาคตทางการศึกษา: ผลกระทบจากวิกฤตการณ์แพร่ระบาดของไวรัส COVID-19. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*. 14(2), 14-25.
- Bruner, J. S. (1977). *The Process of Education*. Harvard University Press.
- Dunn, R. (1983). Learning style and its relation to exceptionally at both ends of the spectrum. *Exceptional Children*, 4(6), 496-506.
- Grasha, A. F. (1996). Teaching with style: The Integration of Teaching and Learning Styles in the Classroom. *Teaching Excellence Toward the Best in the Academy*, 7(5), 1995-1996.
- Grasha, A., & Reichmann, S. (1975). *Workshop Handout on Learning Styles*. Faculty Resource University of Cincinnati.
- Keefe, J. (1985). Assessment of Learning Style Variables: The NASSP Task Force Model. *Theory into practice*, 24(2). 138-144.
- National Association of Secondary School Principals. (1979). *Student Learning Style: Diagnosing and Prescribing Programs*. National Association of Secondary School Principals.
- Marshall, C. (1991). Teachers' learning styles: how they affect student learning. *The Clearing House*, 64, 225-226.
- Tyler, R.W. (1949). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago: The University of Chicago press.

การพัฒนาเกมการเรียนรู้ในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ

เรื่อง การบอกตำแหน่งทิศทาง

นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 โรงเรียนสามชุกรัตนโกการาม

The Development of an Educational Game to Promote English Language
Communication Skills on Giving Directions for First-year Vocational Certificate
Students at Samchuk Ratanaphokaram School

สิริฐิติ สรหงษ์^{1*}, และ สิริภัทร จันทะมงคล²Sirithiti Sorahong^{1*}, and Sirapat Juntamongkol²^{1*} นักศึกษาประกาศนียบัตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี, สุพรรณบุรี, ประเทศไทย^{1*} Graduate Certificate of Teacher's Vocational Certificate, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, Suphanburi, Thailand² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี, สุพรรณบุรี, ประเทศไทย² Affiliated the Faculty of Industrial Education, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, Suphanburi, Thailand

Received: February 27, 2024 Revised: May 23, 2024 Accepted: June 5, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาเกมการเรียนรู้ในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ เรื่อง การบอกตำแหน่งทิศทาง รายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตจริง นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 โรงเรียนสามชุกรัตนโกการาม 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการสื่อสาร วิชาภาษาอังกฤษในชีวิตจริง ของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติและกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยเกมการเรียนรู้ 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อเกมการเรียนรู้หลังการสอนด้วยเกมการเรียนรู้ เรื่องการบอกตำแหน่งทิศทาง ในรายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตจริง กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 โรงเรียนสามชุกรัตนโกการาม ภาคเรียนที่2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 40 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย แล้วสุ่มแยกเป็นแบบกลุ่มโดยแบ่งเป็นกลุ่ม Randomization กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือเกมการเรียนรู้ในการส่งเสริมทักษะการสื่อสาร เรื่องการบอกตำแหน่งทิศทาง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการบอกตำแหน่งทิศทาง แบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ โดยสถิติที่ใช้วิจัยครั้งนี้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ สถิติการทดสอบ (t-test) ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ในการเรียนรู้โดยใช้เกมการศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ รายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตจริง เรื่อง การบอกตำแหน่งทิศทางภาษาอังกฤษ นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 1 โรงเรียนสามชุกรัตนโกการาม นักเรียนกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม คะแนนทดสอบหลังเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=16.8, S.D.=1.72$) พบว่ามีค่าสูงกว่าเกณฑ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้เกมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.43, S.D.=0.19$) และมีค่าสถิติ t-test ($t=7.31, Sig.=.00$)

*Corresponding author. Tel.: 063 220 2421

Email address: sirithiti.so29@gmail.com

คำสำคัญ: เกมการฝึกทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อเกมการเรียนรู้หลังการใช้เกมประกอบการเรียน ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ

Abstract

The objectives of this research are as follow: 1) to develop an educational game to promote English Language communication skills, specifically focusing on giving directions for first-year vocational certificate students at Samchuk ratanaphokaram School. 2) to compare the communication skills in real-life English language classes of students taught using traditional methods (control group) with those taught using the educational game (experimental group). 3) to study the feedback on the educational game for teaching directional language in English language classes from students. The sample group consists of first-year vocational certificate students from Samchuk Rattanaphokaram School, second semester, academic year 2023, totaling 40 individuals. The simple random sampling method was used to divide them into two groups: experimental and control, through randomization. The research tools include the educational game for promoting communication skills, specifically giving directions, and a test measuring learning outcome regarding directional language. This test consists of 20 multiple-choice questions. Statistical analysis used in this research includes mean, standard deviation, and t-test. The research found that there was a significant improvement in learning outcomes for students taught using the educational game to promote English language communication skills, specifically in giving directions. The experimental group outperformed the control group, with the post-test scores showing a statistically significant difference ($t=7.31$, $Sig.=.00$). Additionally, the experimental group expressed significantly higher satisfaction with learning English through the educational game ($\bar{X} = 4.43$, $S.D.=0.19$).

Keywords: English language communication skills training game, Students' opinions toward an educational game, English Language communication skills

บทนำ

การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เพราะเป็นภาษาสำคัญในการติดต่อสื่อสารในยุคสมัยนี้ รวมไปถึงด้านการศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การใช้สื่อโซเชียลมีเดียต่าง ๆ รวมไปถึงการสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่หลากหลายของประเทศอื่น ๆ ส่งผลถึงความร่วมมือกับนานาประเทศ รวมทั้งเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น การสื่อสารภาษาอังกฤษจึงมีบทบาทในสังคมไทยเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านธุรกิจระหว่างประเทศ การท่องเที่ยว การค้าขาย หรือ แม้กระทั่งโลกออนไลน์ สิ่งเหล่านี้ เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของประเทศไทย ด้วยเหตุนี้การศึกษาไทยจึงควรพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ในการเรียนภาษาอังกฤษให้ประสบความสำเร็จนั้น ผู้เรียนควรจะได้ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และ เขียนเพื่อสามารถนำเอาทักษะต่าง ๆ เหล่านี้ไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและเหมาะสมกับ สถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน การพูดเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษทั้ง 4 ด้าน หากผู้เรียนขาดความรู้ด้านการสื่อสาร การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษด้านต่าง ๆ ก็จะไม่สามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพได้เพราะทำให้การ

สื่อสารผิดพลาด โดยอุปสรรคสำคัญที่ทำให้นักเรียนไทยพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษได้ไม่ดีเท่าที่ควร เพราะขาดความมั่นใจในตนเอง

โดยกิจกรรมเกมกระดาน (Board game) เป็นสื่อการเรียนการสอนหนึ่งที่ได้รับการยอมรับและเป็นที่นิยมในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ อันเนื่องมาจากเป็นกิจกรรมที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อการเรียนรู้โดยใช้เป็นกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมบนพื้นฐานการเรียนรู้ที่สนุกสนานและมีความท้าทายต่อผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่สร้างความรู้ ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และพัฒนากระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์โดยใช้คำถามหลาย รูปแบบในการสื่อสาร ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการสื่อสาร กิจกรรมเกมกระดานเป็นตัวกลางที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียน อันเนื่องมาจากการใช้สีสันสดใสและมีเอกลักษณ์ที่หลากหลายในแต่ละประเภทของกิจกรรมเกมกระดานทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรม (Preedakorn, 2014) นอกจากนี้ระหว่างการทำกิจกรรมเกมกระดานทำให้ผู้เรียนสามารถสรุปประเด็นเนื้อหาทางด้านภาษา หรือการรับรู้ภายในด้านการตัดสินใจในกิจกรรมเกมกระดาน เหตุผลและอารมณ์ความรู้สึกที่จะสะท้อนความคิดจากการทำกิจกรรม (Yiemkuntitavorn, 2017) อีกทั้งผู้เรียนได้นำข้อมูลเนื้อหาทั้งหมดจากการทำกิจกรรมผ่านกระบวนการเล่นหรือผลลัพธ์ที่ได้จากการเล่นเกมซึ่งถือว่าการเรียนรู้อีกด้วย (Khammani, 2012)

จากสภาพปัญหาที่พบในชั้นเรียนคือนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนสามชุกรัตนโกการาม ส่วนมากไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ อ่านติดขัด ไม่กล้าที่จะสื่อสารภาษาอังกฤษ กลัวสื่อสารออกมาแล้วผิดพลาด นักเรียนขาดความสนใจในการเรียน จึงเป็นอุปสรรคต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ จากสภาพปัญหาที่พบในชั้นเรียน จึงได้คิดและศึกษากิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ นำมาปรับใช้เข้ากับการสอนในรายวิชาภาษาอังกฤษ จึงเลือกกิจกรรมเกมกระดาน (Board game) เพื่อฝึกทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพราะเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ มีความสนุกสนาน ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของปัญหา จึงดำเนินการทำวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาเกมการเรียนรู้ในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ เรื่อง การบอกตำแหน่งทิศทางรายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตจริง นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 โรงเรียนสามชุกรัตนโกการาม
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการสื่อสาร วิชาภาษาอังกฤษในชีวิตจริงของนักเรียนระหว่างกลุ่มควบคุมที่ใช้การสอนแบบปกติและกลุ่มทดลองที่ใช้การสอนโดยเกมประกอบการสอน
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อเกมการเรียนรู้หลังจากการสอนด้วยเกมการเรียนรู้ เรื่องการบอกตำแหน่งทิศทางรายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตจริง

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยสรุปได้ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. การเรียนรู้ผ่านเกม (Game Based Learning) หมายถึง การใช้เกมเป็นสื่อการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติโดยการเล่นเกมและได้รับความรู้ที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ผ่านการเล่นเกมอย่างสนุกสนาน โดยผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาผ่านกติกาและกลไกของเกมที่ได้รับการออกแบบโดยผู้สอน วิลาวัลย์ อินทร์ชำนาญ (2561) กล่าวว่า การเรียนรู้ผ่านเกม เป็นนวัตกรรมการศึกษาที่นำเอารูปแบบการโต้ตอบและความบันเทิงของเกมมาเสนอร่วมกับเนื้อหาภายในรายวิชา เช่น ทฤษฎีบทเรียนมาทำขึ้นให้อยู่ในรูปแบบแผนที่มีความผสมผสาน ซึ่งผู้เรียนสามารถรับทั้งความรู้และความสนุกสนาน โดยที่เด่นชัดคือในรูปแบบเกมจำลองสถานการณ์ ช่วยทำให้บรรยากาศการเรียนรู้ให้มีความน่าสนใจ ทำให้นักเรียนมีการเรียนที่สนุกสนานและมีความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ผ่านเกม

2. เกมการศึกษา มณฑาทิพย์ อัดตปัญญา (2542) กล่าวว่า เกมเป็นกิจกรรมการเล่นหรือการแข่งขันเพื่อการเรียนมีกำหนดจุดมุ่งหมาย กฎเกณฑ์ กติกา ผู้เล่น วิธีการเล่น การตัดสินผลการเล่นเป็นแพ้หรือชนะการนำเกมมาประกอบการสอน จะช่วยให้ห้องเรียนมีชีวิตชีวา บทเรียนนั้นน่าสนใจไม่รู้สึกลำบากหน่าย ก่อให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน นักเรียนมีโอกาสใช้ปฏิภาณไหวพริบของตน สามารถจดจำบทเรียนได้ง่าย รวดเร็ว และจำได้นาน นอกจากนี้การที่ได้เล่นเกมจะได้ความรู้ทางวิชาการและช่วยพัฒนาสติปัญญาตลอดจนความเจริญเติบโตของร่างกายด้วย สรุปได้ว่าเกมการศึกษา หมายถึง เกมที่เน้นกิจกรรมการเล่น โดยมีครูและกติกาที่ช่วยพัฒนาความคิดและการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นพื้นฐานสำคัญของการเตรียมความพร้อมให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยความสนุกสนาน มีกระบวนการเล่นที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความจำ ความเข้าใจและนำไปสู่การเรียนรู้ผ่านกติกาและกลยุทธ์ของเกม เกิดการเรียนรู้ที่รวดเร็วและมีความคงทน

3. เกมกระดาน จิรกรณ ศิริประเสริฐ (2541) ให้ความหมายว่า เกมกระดาน หมายถึง เกมการศึกษาในรูปแบบหนึ่งโดยมีลักษณะเป็นการใช้สถานการณ์จำลอง ที่ประกอบด้วย กฎ กติกา วิธีการเล่น และมีจำนวนผู้เล่นทั้งแบบคนเดียวและแบบกลุ่ม อีกทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้มีความสุขกับการเรียน และสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนในการพัฒนาการเรียนรู้

4. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยเกม

4.1 การจำแนกระดับการเรียนรู้ (Learning) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลอย่างค่อนข้างถาวรเป็นผลมาจากการฝึกฝนหรือการมีประสบการณ์ บลูม (Bloom et al. 1956) นักจิตวิทยาการศึกษาชาวอเมริกา ได้ศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของมนุษย์และอธิบายพฤติกรรมที่เกี่ยวกับสติปัญญา (Cognitive Domain) โดยจำแนกออกเป็น 6 ระดับตามความซับซ้อนในชื่อว่า Bloom 's Taxonomy หรือการจัดจำแนกของบลูม ดังนี้

4.1.1 การจดจำ (Remembering) จดจำเพื่อทบทวนข้อมูลที่เรียนมาก่อน

4.1.2 การทำความเข้าใจ (Understanding) เป็นการสร้างความหมายจากข้อความภาพหรือ กิจกรรม

4.1.3 การประยุกต์ใช้ (Applying) การนำเนื้อหาที่เรียนมาไปปฏิบัติผ่านสื่อเช่นการทำแบบจำลองการ

นำเสนอการสัมภาษณ์และการเลียนแบบ

4.1.4 การวิเคราะห์ (Analyzing) การย่อยเนื้อหาหรือหาความสัมพันธ์ของแต่ละส่วนย่อยและความเชื่อมโยงต่อโครงสร้างในภาพรวม

4.1.5 การประเมิน (Evaluating) ใช้กฎเกณฑ์และมาตรฐานเพื่อพิจารณาผ่านการตรวจสอบและการวิจารณ์

4.1.6 การสร้างสรรค์ (Creating) รวมองค์ประกอบและสร้างสิ่งใหม่ผ่านการสร้างสรรค์

4.2 ทฤษฎีเงื่อนไขการเรียนรู้ Gagne (2007, อ้างถึงใน ครูบ้านนอกดอทคอม (2550) นักปรัชญาและจิตวิทยาการศึกษาชาวอเมริกา ได้ศึกษาและนำเสนอ ทฤษฎีข้อทฤษฎีเงื่อนไขการเรียนรู้ (Cognitive of Learning) มีการแบ่งระดับการเรียนรู้ออกเป็นข้อย่อย ทั้งหมด 9 ประการ (ทิสนา แคมมณี, 2550) ได้แก่

4.2.1 เร่งเร้าความสนใจ (Gain Attention) เป็นการกระตุ้นหรือเร้าให้ผู้เรียนสนใจบทเรียนและเนื้อหาโดยการจัดสภาพแวดล้อมให้ดึงดูดความสนใจ

4.2.2 บอกวัตถุประสงค์ (Specify Objective) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถมุ่งความสนใจไปที่เนื้อหาบทเรียนที่เกี่ยวข้อง

4.2.3 ทบทวนความรู้เดิม (Activate Prior Knowledge) เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาใหม่ได้รวดเร็วขึ้น

4.2.4 นำเสนอเนื้อหาใหม่ (Present New Information) สามารถนำเสนอได้หลายแบบแต่สิ่งที่คนสอนจะต้องนึกถึงเสมอคือลักษณะของผู้ที่ได้รับการสอนเพื่อนำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้ได้รับการสอนที่สุด

4.2.5 ชี้แนะแนวทางการเรียนรู้ (Guide Learning) เป็นการแนะนำให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ กับความรู้เดิมที่มีเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.2.6 กระตุ้นตอบสนองตอบทเรียน (Elicit Response) เพื่อให้ผู้ได้รับการสอนมีความตื่นตัวต่อทเรียน

4.2.7 ให้ข้อมูลตอบกลับ (Provide Feedback) มีการติดตามความคืบหน้าและผลตอบกลับ

4.2.8 ทดสอบความรู้ใหม่ (Assess Performance) อาจเป็นการจัดแบบทดสอบหรือทำกิจกรรมร่วมกัน

4.2.9 สรุปและนำไปใช้ (Review and Transfer) เป็นการสรุปความคิดเห็นของเนื้อหาเฉพาะประเด็นสำคัญ เพื่อให้ผู้ที่ได้รับการสอนได้ทบทวนและแนะแนวทางในการศึกษาต่อไป

4.3 ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist Theory) อรรถัย ชินาภาษ (2560) ทฤษฎีนี้มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน เนื่องจากเป็นทฤษฎี ที่ให้ความสำคัญในตัวผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทฤษฎีนี้เน้นว่าความรู้เป็นสิ่งที่ปลูกสร้างขึ้นโดยผู้เรียน ผู้เรียนใช้ความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่เป็นพื้นฐาน ในการสร้างความรู้ใหม่ การเรียนรู้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียนจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอก ผู้เรียนแต่ละคนจะสร้างความรู้ด้วยวิธีการแตกต่างกัน ดังนั้นแนวการสอนตามทฤษฎีนี้ จึงเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน โดยผู้สอนคอยช่วยเหลือให้ผู้เรียน นำความรู้ที่มีอยู่ออกมาใช้ และไตร่ตรองสิ่งที่ได้จากการอภิปรายกับผู้อื่น ผู้สอนมีหน้าที่จัดสภาพแวดล้อม การเรียนรู้ให้เหมาะสม ตั้งประเด็นปัญหาที่ท้าทาย และช่วยเหลือให้ผู้เรียนสร้างความรู้ได้เอง

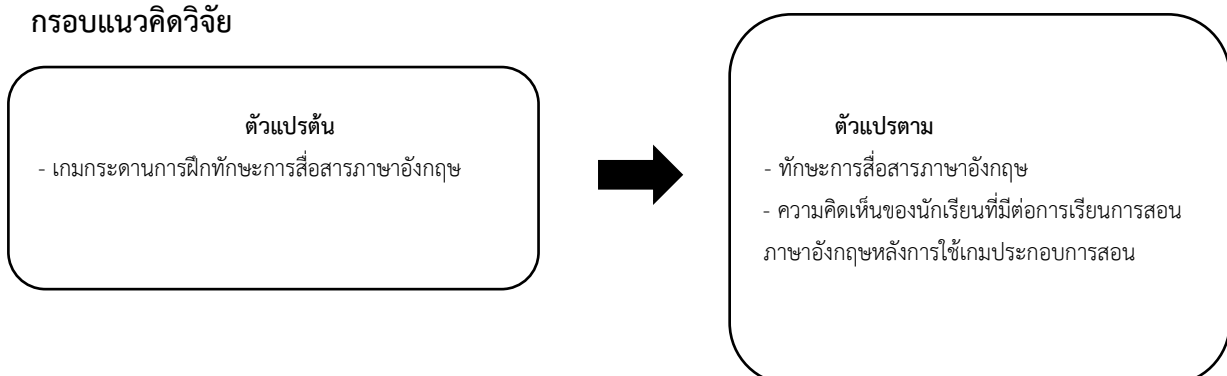
ทฤษฎีนี้มีกรอบแนวคิดที่สำคัญ ดังนี้

1. ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง
2. ความรู้และประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐานของการสร้างความรู้ใหม่
3. ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เช่น ครูและเพื่อน มีส่วนช่วยในการสร้างความรู้
4. ครูมีบทบาทในการจัดบริบทการเรียนรู้ ตั้งคำถามท้าทายความสามารถ กระตุ้นสนับสนุน และให้ความช่วยเหลือการสร้างความรู้
5. ผู้เรียนเป็นผู้กระตือรือร้นในการเรียน

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้ศึกษาเกิดการเรียนรู้ที่ดีกว่าการเรียนรู้โดยมีผู้สอนสอนเนื้อหาทั้งหมด การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ ผู้ศึกษามีความสนใจ อยากรู้ และได้ทดลองหาความรู้ด้วยตนเอง ในที่สุดจะทำให้เกิดการสรุปความรู้และเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง ซึ่งมีความคงทนและสามารถนำความรู้ไปต่อยอดประยุกต์ใช้ได้ด้วยตนเอง

ผู้วิจัยได้เลือกศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเอกสารต่าง ๆ จึงได้เลือกแนวคิดการเรียนรู้ผ่านเกม (Game Based Learning) และเกมการศึกษาเข้ามามีใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ โดยมีทฤษฎีที่เข้ามารองรับแนวคิดในการทำวิจัย คือ ทฤษฎีการจำแนกระดับการเรียนรู้ (Learning) ทฤษฎีเงื่อนไขการเรียนรู้ ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist Theory) และทฤษฎีการวัดความพึงพอใจ

กรอบแนวคิดวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดวิจัย

งานวิจัยนี้กรอบแนวคิดการวิจัยคือเกมกระดานการฝึกทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ เนื่องจากการส่งเสริมทักษะการสื่อสารและการฝึกปฏิบัติจริงด้วยกิจกรรมเกมกระดานสามารถกระตุ้นความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษได้โดยธรรมชาติ นอกจากนี้กิจกรรมเกมกระดานเป็นเกมที่มีความน่าสนใจและใช้อย่างแพร่หลาย อีกทั้งผู้เรียนจะได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินอีกด้วย ซึ่งผู้วิจัยได้กรอบแนวคิดมาจาก ปรียานุช บัวผัน และสุนิศา โฆษิตชัยวัฒน์ (2565) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการใช้กิจกรรมเกมกระดานเพื่อส่งเสริมทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นการวิจัยทดลองอย่างแท้จริง (True-Experimental Design) เพื่อให้สามารถตอบคำถามการวิจัยได้อย่างถูกต้อง และครอบคลุมในทุกประเด็น

กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2566 โรงเรียนสามชุกรัตนโกการาม จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 40 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมการเรียนรู้จำนวน 20 คน และกลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนรู้ตามโครงสร้างหลักสูตรแบบปกติ จำนวน 20 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การบอกตำแหน่งทิศทาง (Directions) รายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตจริง
2. เกมการศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสาร เรื่องการบอกตำแหน่งทิศทาง (Directions) รายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตจริง สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 โรงเรียนสามชุกรัตนโกการาม จังหวัดสุพรรณบุรี ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC รายข้อของการสร้างเกมการศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสาร เรื่องการบอกตำแหน่งทิศทาง (Directions) รายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตจริง โดยประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน มีค่า IOC เฉลี่ยรวม 0.89
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง เรื่อง การบอกตำแหน่งทิศทาง (Directions) แบบปรนัย ในการทดสอบก่อนเรียน 20 ข้อ และทดสอบหลังเรียน 20 ข้อ ซึ่งทุกข้อผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ค่า IOC เฉลี่ยรวมมีค่าเท่ากับ 0.88 และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามรายข้อที่สามารถจำแนก ระหว่างคนที่ได้คะแนนสูงกับคนที่ได้คะแนนต่ำทุกข้อโดยมีค่าอำนาจจำแนกทุกข้อซึ่งมีค่าตั้งแต่ 0.35 - 0.72 ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.30 - 0.78 และได้ทำการวิเคราะห์ค่าความเที่ยง (KR-20) มีค่าเท่ากับ 0.71
4. แบบประเมินความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับจากการสอนโดยใช้เกมแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ โดยกำหนดค่าระดับความพึงพอใจ/ความคิดเห็นแต่ละช่วงคะแนนและความหมาย ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการให้ความหมาย โดยการให้ค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านและรายข้อ ดังนี้

1.00 - 1.50 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

1.51 - 2.50 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย

2.51 - 3.50 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง

3.51 - 4.50 หมายถึง เห็นด้วยในระดับ มาก

4.51 - 5.00 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

5. แบบตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC)

6.รูปแบบการดำเนินกิจกรรม ดังนี้ 1. ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนของแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตจริง เรื่อง การบอกตำแหน่งทิศทาง ในรายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตจริงกับกลุ่มควบคุม 2.ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมการศึกษาที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นกับนักเรียนกลุ่มทดลอง ขั้นตอนที่ 1 จัดการเรียนการสอนนักเรียนกลุ่มควบคุมตามแผนการจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 2 นำเกมการศึกษาที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมาในการจัดการเรียนการสอนกับกลุ่มทดลอง วิธีการเล่น / กติกา ครูผู้สอนอธิบายเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง การบอกตำแหน่งทิศทาง แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 20 คน ครูผู้สอนนำเกมการศึกษาที่พัฒนาขึ้นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน นักเรียนจะได้รับชุดเกมกระดาน 1 ชุด พร้อมทั้งการ์ดคำถาม คนละ 1 ใบ แต่ละการ์ดจะมีคำถามแตกต่างกัน นักเรียนแต่ละคน อ่านคำถามจากการ์ดที่ได้รับ และทำการพูดตอบทีละคน โดยครูผู้สอนเป็นผู้เฉลยคำตอบ ขั้นตอนที่ 3 นักเรียนกลุ่มทดลองนำความรู้ที่ได้รับจากการเล่นเกมมานำเสนอบทบาทสมมติจำลองแผนที่จากบ้าน ไปโรงเรียน โดยให้นักเรียนวาดภาพให้เหมือนจริงมากที่สุด และสามารถอธิบายรายละเอียดจากบ้านไปโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สัปดาห์ที่ 1 คาบเรียนที่ 1 ให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อจัดเก็บข้อมูล ก่อนเรียนเรื่อง Directions คาบเรียนที่ 2 นำนักเรียนเข้าสู่บทเรียน โดยใช้สื่อ PowerPoint ในการสอน
2. สัปดาห์ที่ 2 คาบเรียนที่ 3 ดำเนินการสอนโดยใช้สื่อ PowerPoint ในการสอน คาบเรียนที่ 4 ดำเนินการสอนโดยใช้สื่อ PowerPoint ในการสอน
3. สัปดาห์ที่ 3 คาบเรียนที่ 5 ดำเนินการสอนโดยใช้สื่อ PowerPoint ในการสอน คาบเรียนที่ 6 ทำการแบ่งกลุ่มนักเรียน โดยใช้เทคนิคการสุ่มอย่างง่าย กลุ่มละ 20 คน โดยแยกเป็นกลุ่ม ควบคุม 20 คน กลุ่มทดลอง 20 คน ให้นักเรียนกลุ่มควบคุมเรียนรู้โดยการเล่นเกม Kahoot และ นักเรียนกลุ่มทดลองเรียนรู้โดยใช้เกมประกอบการสอนเสริมสร้างทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ เรื่อง Directions
4. สัปดาห์ที่ 4 คาบเรียนที่ 7 ให้นักเรียนกลุ่มควบคุมเรียนรู้โดยการเล่นเกม Kahoot นักเรียนกลุ่มทดลองเรียนรู้โดยใช้เกมประกอบการสอนเสริมสร้างทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ เรื่อง Directions คาบเรียนที่ 8 ให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบทดสอบหลังเรียน และทำแบบประเมินความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนที่ได้รับจากการสอน โดยใช้เกมเพื่อเก็บข้อมูลและนำไปวิเคราะห์ทางสถิติเจตคติของนักเรียนต่อการเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้ Board game

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean), ค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation), สถิติ T-Test independent ซึ่งการทดสอบสมมติฐานนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ผลคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองโดยทดสอบการแจกแจงคะแนนด้วยสถิติ Shapiro-Wilk Test พบว่า คะแนนกลุ่มควบคุมมีค่าเท่ากับ .92 ค่า p-value เท่ากับ .12 คะแนนกลุ่มทดลองมีค่าเท่ากับ .93 ค่า p-value เท่ากับ .23 ซึ่งคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองมีการแจกแจงแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติแบบที่

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาเกมการเรียนรู้โดยจัดทำเป็นเกมกระดาน จากการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาเกมการเรียนรู้ ในการส่งเสริมทักษะการสื่อสาร ภาษาอังกฤษ เรื่อง การบอกตำแหน่งทิศทางในรายวิชาภาษาอังกฤษ นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารหลักสูตรสถานศึกษา และ ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา โดยครูผู้สอนได้นำนวัตกรรมเกมกระดานมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้น กระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้หรือสร้างความรู้ ให้เกิดขึ้นในตนเอง ด้วยการลงมือปฏิบัติ จริ่งผ่านสื่อเทคโนโลยี หรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีครูผู้สอน เป็นผู้แนะนำ กระตุ้น หรืออำนวยความสะดวกให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้น ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและเนื้อหาสาระวิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง การบอก ตำแหน่งทิศทาง (Direction) ในรายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตจริง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ผู้วิจัยได้พัฒนา ขึ้นมาใช้ในการ เรียนการสอน เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ เรื่อง การบอกตำแหน่งทิศทาง ในรายวิชา ภาษาอังกฤษในชีวิตจริง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม จังหวัดสุพรรณบุรี ภาคเรียน ที่ 2 ปีการศึกษา 2566 กับกลุ่มทดลอง จำนวน 20 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 20 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน

ภาพที่ 2 ผังเกมการเรียนรู้เรื่อง การบอกตำแหน่งทิศทาง (Directions)

ที่มา: สิริจิตติ สรหงษ์, (2567)

ภาพที่ 3 ตัวอย่างการ์ดคำถาม เรื่อง การบอกตำแหน่งทิศทาง (Directions)
ที่มา: สิริจิตติ สรหงษ์, (2567)

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติและกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้เกมการเรียนรู้ ในรายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตจริง เรื่อง การบอกตำแหน่งทิศทาง (Directions) นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 โรงเรียนสามชุกรัตนโกคาราม ผลการเปรียบเทียบสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างกลุ่มควบคุมที่ได้เรียนรู้จากการสอนแบบปกติและ

คะแนน	จำนวน (คน)	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	df	sig
กลุ่มควบคุม	20	20	12.25	1.59	7.31	19	.00
กลุ่มทดลอง	20	20	16.8	1.72			

กลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้เกมการเรียนรู้

* $p < .05$ $t(.05, df=19)$ $t=7.31$

จากตารางที่ 1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง พบว่ากลุ่มควบคุมมีคะแนนเท่ากับ ($\bar{X} = 12.25$, $S.D.=0.90$) ส่วนกลุ่มทดลองมีคะแนนเท่ากับ ($\bar{X} = 16.8$, $SD.=0.72$) เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย พบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่าคะแนนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม แตกต่างกัน

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียน (กลุ่มควบคุม)

คะแนน	จำนวน (คน)	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	df	sig
ก่อนเรียน	20	20	6.7	2.66	12.33	19	1.62
หลังเรียน	20	20	12.25	1.59			

*p >.05 t(0.05,df=19) t=12.33

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียน (กลุ่มควบคุม) พบว่า ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 12.25 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.59 ซึ่งค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนเท่ากับ 6.7 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.66 โดยเมื่อพิจารณาจากค่า t โดยมีค่า t คำนวณ เท่ากับ 12.33 ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียน (กลุ่มทดลอง)

คะแนน	จำนวน (คน)	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	df	sig
ก่อนเรียน	20	20	7.4	2.54	23.21	19	2.08
หลังเรียน	20	20	16.8	1.72			

*p >.05 t(0.05,df=19) t=23.21

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียน (กลุ่มควบคุม) พบว่า ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 12.25 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.59 ซึ่งค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนเท่ากับ 6.7 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.66 โดยเมื่อพิจารณาจากค่า t โดยมีค่า t คำนวณ เท่ากับ 12.33 ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อเกมการเรียนรู้หลังการใช้เกมประกอบการเรียน เรื่องการบอกตำแหน่งทิศทาง ในรายวิชาภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 โรงเรียนสามชุกรัตนโกคาราม จำนวน 40 คน พบว่า ผู้เรียนมีการประเมินความคิดเห็นต่อการเรียนโดยการใช้เกมการเรียนรู้ ข้อคำถามแบบประเมินที่นักเรียนมีความเห็นด้วยมากที่สุด คือข้าพเจ้ามีความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่อง Directions มากขึ้น ($\bar{X} = 5$, S.D.=0) และข้อคำถามแบบประเมินที่เห็นด้วยน้อยที่สุด คือข้าพเจ้ามีความสนใจในวิชาภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 3.55$, S.D.=0.51)

ตารางที่ 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อหลังการใช้เกมเพื่อการเรียนรู้

รายการคำถามแบบประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. วิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่มีความสำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวัน	4.95	0.22	มากที่สุด
2. ข้าพเจ้ามีความรู้เกี่ยวกับการเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้นจากเดิม	4.75	0.44	มากที่สุด
3. ข้าพเจ้ามีความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่อง Directions มากขึ้น	5	0	มากที่สุด
4. ข้าพเจ้ามีความสุขมากเมื่อได้เรียนวิชาภาษาอังกฤษ	4.35	0.67	มาก
5. ข้าพเจ้ามีความสนใจในวิชาภาษาอังกฤษ	3.55	0.51	มาก
6. ข้าพเจ้าสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้มากขึ้นหลังจากใช้เกมการศึกษา	4.1	0.30	มาก
7. ข้าพเจ้ารู้สึกเพลิดเพลินกับการเล่นเกมประกอบการเรียน เรื่อง Directions	4.25	0.44	มาก
8. ข้าพเจ้ากล้าสื่อสารภาษาอังกฤษมากขึ้น	4.05	0.22	มาก
9. เกมประกอบการสอนเรื่อง Directions สามารถนำไปใช้ในการสื่อสารภาษาอังกฤษได้จริง	4.5	0.51	มาก
10. เกมประกอบการสอนเรื่อง Directions ทำให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น	4.8	0.41	มากที่สุด
สรุป	4.43	0.37	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้เกมการเรียนรู้ ผลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43, S.D. = 0.19$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับจากมากไปน้อยมี ดังนี้ลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือข้าพเจ้ามีความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่อง Directions มากขึ้น ($\bar{X} = 5, S.D. = 0$) ลำดับที่ 2 คือวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชา ที่มีความสำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 4.95, S.D. = 0.22$) ส่วนที่นักเรียนมีความคิดเห็นที่ไม่เห็นด้วยที่สุด คือ ข้าพเจ้ามีความสนใจในวิชาภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 3.55, S.D. = 0.51$) นำมาอภิปราย สรุปได้ว่าความคิดเห็นที่มีต่อเกมการเรียนรู้หลังการใช้เกมประกอบการเรียน เรื่องการบอกตำแหน่งทิศทาง โดยใช้แบบประเมินผลอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

อภิปรายผล

1. จากการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมการศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ รายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตจริง เรื่อง การบอกตำแหน่งทิศทางภาษาอังกฤษ นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 โรงเรียนสามชุกรัตนโกคาราม 1 มีความรู้และมีทักษะในการบอกตำแหน่งทิศทางโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นการสื่อสารและอีกประการหนึ่งเกมการศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสาร ยังทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาองค์ความรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน ให้มีทักษะทางด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษจากการจัดองค์ความรู้ผ่านสื่อนวัตกรรมทางการศึกษาที่ได้จัดทำขึ้นและในการเรียนภาษาอังกฤษนั้น สิ่งที่ไม่อาจละเลยได้เลยคือ เรื่องการจดจำคำศัพท์ เพราะหากไม่สามารถจดจำคำศัพท์ได้แล้ว ผู้เรียนจะไม่สามารถสื่อสารความหมายและบรรลุ

วัตถุประสงค์การสื่อสารได้ ซึ่งสอดคล้องกับ พัทธนันท์ อินทสิทธิ์ และคณะ (2566) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนออนไลน์โดยใช้ Google Site เรื่องคำศัพท์งานช่างเฉพาะทางเพื่อสร้างเสริมความสามารถในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษพื้นฐานในงานอุตสาหกรรมของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ตลอดจนผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเล่นเกมการบอกทิศทางที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2. การจัดการกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง คะแนนเต็ม 20 คะแนน กลุ่มควบคุมใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบก่อนเรียนเท่ากับ 6.7 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.66 และค่าเฉลี่ย คะแนนทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 12.25 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.59 และกลุ่มทดลองใช้เกมการเรียนรู้ ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบก่อนเรียนเท่ากับ 7.4 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.54 และค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 16.80 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.72 และเมื่อทำการเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test) พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนน ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และคะแนนหลังเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่าคะแนนหลังเรียนของกลุ่มควบคุม แสดงว่า ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้การพัฒนาเกมการศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ รายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตจริงเรื่อง Direction ของนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 โรงเรียนสามชุกรัตนโกการาม ที่ผู้วิจัยได้ทำการสร้างขึ้นสามารถพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษและทำให้มีผลการทดสอบหลังเรียนดีกว่าทดสอบก่อนเรียนซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

3. นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 โรงเรียนสามชุกรัตนโกการาม มีความคิดเห็นที่ต่อการเรียนการสอน วิชาภาษาอังกฤษโดยการใช้เกมการสื่อสาร ทั้งนี้เพราะการใช้กิจกรรมเกมการเรียนรู้เรื่องการบอกตำแหน่งทิศทางเพื่อพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ โดยการใช้เกม เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนมีความกล้าแสดงออกโดยให้นักเรียนได้เคลื่อนไหว ได้ทำกิจกรรมกับเพื่อนในห้องเรียน ส่งผลให้มีความสนใจในการเรียน เพราะนักเรียนได้เล่นเกมเสริมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ทำให้นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยเกมมีความคิดเห็นที่ต่อการจัดการกิจกรรมเกมการเรียนรู้เรื่องการบอกตำแหน่งทิศทาง เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารโดยการใช้เกม ซึ่งสอดคล้องกับ บัวทอง พรหมโส (2552) ได้ศึกษาผลของการใช้เกมที่มีต่อทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหินเหิบศิลาทิพย์ จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการเรียนโดยการใช้เกมในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

4. จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอน วิชาภาษาอังกฤษโดยการใช้เกมการสื่อสาร พบว่าในข้อคำถามที่ 5 ข้าพเจ้ามีความสนใจในวิชาภาษาอังกฤษ นักเรียนมีความคิดเห็นที่ไม่เห็นด้วยที่สุด เนื่องจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่นักเรียนส่วนใหญ่ ไม่ชอบเรียน เพราะอ่านภาษาอังกฤษไม่ออก ไม่ทราบความหมายของคำศัพท์ ไม่เข้าใจรูปประโยค โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพูดเพื่อการสื่อสารนั้น นักเรียนจะหลีกเลี่ยงการแสดงออกในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ มีความประหม่าเขินอายเมื่อต้องเรียนการสอนหา ในที่สุดทำให้ไม่อยากเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับ สิริวรรณ โพธิ์ทอง และวนิดา อัญชลีวิทยกุล (2559) ได้ศึกษาการใช้การสอนแบบการเล่าเรื่องเพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนบางคน มีความคิดเห็นว่า ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ยากเกินไป ทำให้นักเรียนไม่กล้าแสดงออก

บทสรุป

จากการวิจัยในครั้งนี้และได้ทำการวิเคราะห์จากประชากร กลุ่มทดลอง 20 คน กลุ่มควบคุม 20 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน สามารถสรุปผลวิจัยได้ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมการศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ รายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตจริง เรื่อง การบอกตำแหน่งทิศทาง นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 โรงเรียนสามชุกรัตนโกคาราม ผลวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีผลการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม และนักเรียนกลุ่มทดลองมีความคิดเห็นที่ดีต่อการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตจริงมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ควรเพิ่มกิจกรรมเกมการศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสาร ในการเรียนการสอนให้มีความหลากหลาย เพื่อให้เด็กเกิดความคิดที่แปลกใหม่ ทำให้เกิดความสนใจเปลี่ยนให้บรรยากาศการเรียน ในห้องเรียนมีความน่าสนใจมากขึ้น
2. ในการจัดการพัฒนาเกมการศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะ มีวิธีการเล่นเกมที่มีความหลากหลายและสอดคล้องกับรายวิชา เพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์จากการจัดการเรียนรู้และนำมาประยุกต์รูปแบบ การสอนให้เหมาะสมกับรายวิชาอื่น ๆ ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำเสนอเกมการพัฒนาการสื่อสารเพื่อส่งเสริมทักษะภาษาอังกฤษ นำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนใน ระดับชั้นเรียนอื่น ๆ และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา เป็นต้น
2. ควรหากิจกรรมอื่น ๆ เข้ามาร่วมในการจัดกิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อเพิ่มทักษะในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพที่ดีมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ครูบ้านนอกดอทคอม .“หลักการสอนโดย โรเบิร์ต กาเย่ (Robert Gagne).”

https://www.kroobannok.com/createpdf.php?article_id=92, 21 กุมภาพันธ์ 2567

จิรกรณ์ ศิริประเสริฐ. (2541). *ความแตกต่างทางเพศในเกมและกิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็ก*. วารสารวิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและกีฬา, 2(1), 79-85

ทิตินา แคมมณี. (2550). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*.

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บัวทอง พรหมโส. (2552). *ผลของการใช้เกมที่มีต่อทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหินเหิบศิลาทิพย์ จังหวัดขอนแก่น*. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต]. แขนงวิชาหลักสูตร และการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ปริญญช บัวผัน, และสุนิศา โฆษิตชัยวัฒน์. (2565). *ผลการใช้กิจกรรมเกมกระดานเพื่อส่งเสริม ทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พัทธนันท์ อินทสิทธิ์, พาริดา เกิดเปลี่ยน, วรวัตร ประสาททอง, และสิริภัทร จันทะมงคล. (2566). *การพัฒนาบทเรียนออนไลน์โดยใช้ Google Site เรื่องคำศัพท์งานช่างเฉพาะทาง เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษพื้นฐานในงานอุตสาหกรรมของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี.

- มณฑาทิพย์ อัดตปัญญา. (2542). *การใช้เกมพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม. [ปริญญานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.*
- วิลาวัลย์ อินทร์ชำนาญ. (2561). *การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ประเภทเกม เพื่อให้ความรู้ในเรื่องกฎระเบียบและข้อปฏิบัติในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.*
- สิริฐิติ สรพงษ์. (2567). *ผังเกมการเรียนรู้เรื่อง การบอกตำแหน่งทิศทาง (Directions) และตัวอย่างการตั้งคำถามเรื่อง การบอกตำแหน่งทิศทาง (Directions). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี.*
- สิริวรรณ โพธิ์ทอง, และวนิดา อัญชลีวิทยกุล. (2559). *การใช้การสอนแบบการเล่าเรื่องเพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.*
- อรรถัย ชินาภา. (2560). *การพัฒนารูปแบบการสอนตามแนวคิดการสร้างองค์ความรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. โรงเรียนเมืองเดช สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ*
- Preedakorn, Auttasead. (2014). *Design A Boardgame to Study Colour Circle for Students in Grade 6. [Master Thesis, M.Ed. Art Education]. Graduate School, Srinakharinwirot University.*
- Bloom, B.S. (Ed.). Engelhart, M.D., Furst, E.J., Hill, W.H., & Krathwohl, D.R. (1956). *Taxonomy Of Educational Objectives, Handbook I: The Cognitive Domain.* David McKay Co Inc.
- Khammani, T. (2012). *Teaching science: knowledge for the learning process effective. (18 ed.). Chulalongkorn University Press. (in Thai)*
- Yiemkuntitavorn, S. (2017). English Instruction through Information and communication technologies in 21 century. *Journal of Rangsit University Teaching and Learning, 11(1), 123-134. (in Thai)*

การรับรู้เบื้องต้นของนักศึกษาไทยในระดับปริญญาตรีในการเรียนภาษาอังกฤษ ผ่านแอปพลิเคชัน Duolingo

Thai Undergraduate Students' Initial Perceptions of Learning English through Duolingo

Alan Robert White¹, ปิยะวรรณ เจริญชัยวัฒน์^{2*}, บุศรินทร์ เดชดำรงศรี³, และ
ปิยะรัตน์ พิพัฒน์ธาราสกุล⁴

Alan Robert White¹, Piyawan Jaroenchaiwat^{2*}, Budsarin DetDamrongpreecha³,
and Piyyarat Pipattarasasakul⁴

^{1, 2*, 3, 4} คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ, ประเทศไทย

^{1, 2*, 3, 4} Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Krungthep, Bangkok, Thailand

Received: August 19, 2024 Revised: October 23, 2024 Accepted: October 30, 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ศึกษาการรับรู้เบื้องต้นของนักศึกษาไทยในระดับปริญญาตรี ในการใช้แอปพลิเคชัน Duolingo ในการเรียนภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่สาม เอกภาษาญี่ปุ่น และเรียนวิชาโทภาษาอังกฤษจำนวน 25 คน นักศึกษาในกลุ่มนี้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย คือมีนักศึกษาจำนวน 24 คน ไม่เคยใช้โปรแกรม Duolingo มาก่อน และนักศึกษาหนึ่งคนเคยใช้โปรแกรมนี้เป็นเวลาน้อยกว่าหนึ่งสัปดาห์ แสดงว่านักศึกษากลุ่มนี้ไม่มีความคุ้นเคยกับโปรแกรมนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามแบบให้ค่าห้าระดับและการสัมภาษณ์แบบปลายปิด ผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีความชอบในการใช้โปรแกรม Duolingo ในการเรียนภาษาอังกฤษ อย่างไรก็ตามมีประเด็นที่ต้องพิจารณาคือการโฆษณาและระบบการให้รางวัลของแอปพลิเคชัน

คำสำคัญ: การรับรู้เบื้องต้น Duolingo การเรียนภาษาอังกฤษ นักศึกษาไทยระดับปริญญาตรี

Abstract

This study examined Thai undergraduate students' initial perceptions of using Duolingo to learn English. The samples of this study were 25 Thai 3rd year undergraduate Japanese major students. The samples were taking English as a minor subject. The samples were chosen as they were readily available and possessed the necessary attributes for this study. Twenty-four out of twenty-five students had never used Duolingo previously, and one student had used the application for less than one week. The students were therefore deemed to be unfamiliar with the application. The study used a 5-point Likert scale questionnaire and closed-end interview questions. The results of this study showed that students were generally favourable

*Corresponding author. Tel.: 081 904 9863

Email address: Piyawan.j@mail.rmutk.ac.th

toward the Duolingo application. However, issues were noted concerning advertising and the rewarding system.

Keywords: initial perception, Duolingo, learning English, Thai undergraduate students

Introduction

Duolingo is an American language education application that can be used to learn various widely spoken languages and several less-studied languages. In this respect, the application offers over forty different languages and is regarded as the most popular language-learning application in the world. Duolingo was developed from an idea by Professor Luis von Ahn at Carnegie Mellon University and his post-graduate student Severin Hacker. The initial idea behind the application was to offer free language learning to everyone. The free version of the application is funded by a Duolingo English test, advertising, and a subscription model that removes advertising and provides the user with unlimited lives (hearts). Various studies have shown Duolingo to have high satisfaction levels among its users (Nguyen & Su, 2022).

Duolingo uses a gamified approach to language learning and offers league positions and badges to its users. Depending on the language being learned, the application teaches through interactive exercises, translation exercises, short quizzes, and stories. The more popular courses are aligned to the Common European Framework for Languages (CEFR). For example, learners can currently study up to B2 independent user level in both French and Spanish. However, other widely spoken languages such as Chinese (Mandarin) are currently not aligned to the framework. Several studies have found the application to be an effective tool for language acquisition (Nguyen & Su, 2022).

Recently, Thai nationals have been able to learn English through the Duolingo application. This paper discusses and examines Thai undergraduate language students' perceptions of using the Duolingo application to learn English.

Non-English major language students may struggle to find time to practice their language skills. In the case of students taking English as a minor subject, classroom learning time would predominately focus on their major language. Being proficient in more than one additional language could open up more career opportunities for students in the future. An application such as Duolingo may provide a convenient method to practice and learn an additional language. The application could be used while waiting for public transport or travelling to and from the university. Short practice sessions can add up and assist in the language learning process. Unfortunately, there is still a shortage of research regarding Thai students' perceptions of the Duolingo application. This study provides original data on students' perceptions of the Duolingo application within a Thai higher education context. Such data can be used to make decisions on additional learning tools that can be used outside of a traditional classroom setting.

Objective

To examine students' initial perceptions of the Duolingo application.

Literature Review

Many of today's instructional methods and approaches come from an era before the creation of digital technology. For centuries, schools, colleges, and universities have been instructing students in a similar manner. In the modern digital era, students can learn whatever they want to learn at a time and place of their convenience (Brown et al., 2016; Issroff & Scanlon, 2002). In this respect, today's students are living in an age where it has never been easier to learn a foreign language. However, technology-assisted learning is known to have benefits and drawbacks. Convenience, time savings, and potentially lower overall expenses are examples of some of the benefits. In contrast, a lack of face-to-face interaction and a lack of a sense of social community are two drawbacks. Reorganization and restructuring may be necessary for technology to be successfully incorporated into an educational program. These processes are both expensive and time-consuming and may require the hiring of new employees and the retraining of existing ones. Therefore, a ready-made, free solution may be the answer to some of the drawbacks of technology-assisted learning. However, care is needed to ensure a suitable application is introduced into the learning process (Bates, 2015; Christensen et al., 2008).

Various applications can be downloaded from the Apple App Store or the Android Play Store. These free and paid-for applications have transformed the world of self-learning. However, there is a vast range of applications available which can make it difficult for the learner to choose one that will suit their preferred learning style. In this respect, an attractive, fun, easy-to-use application will more likely be adopted by the language learner. One of the applications that encourages English learning is Duolingo. This application has been shown to work well for enhancing students' English language proficiency (Tiara et al., 2021). In addition, Duolingo can make learning a language a fun and joyful experience. As a result, it can increase students' English vocabulary skills. Previous studies have been generally positive towards the use of Duolingo for learning vocabulary and other aspects of the language. The application can make students feel more at ease, make learning enjoyable, and inspire them to learn English. All of these aspects are seen as major advantages for supporting students' learning. Duolingo may have a positive impact on students' abilities as it can stimulate, motivate, and increase enthusiasm for language learning (Tiara et al., 2021).

Further studies have shown the Duolingo application to be beneficial for both teachers and students. Through using the Duolingo application, students have the opportunity to improve their English skills whenever it is convenient. Fadilah's study found the application had a significant impact on learning and increased students' knowledge. Students revealed that learning English through the application was an enjoyable experience and Duolingo made the process fun. It is possible to conclude that the students responded favourably to using Duolingo to learn English (Fadilah, 2023).

Munday (2016) investigated the effectiveness of Duolingo when combined with conventional teaching techniques. The study used beginner and intermediate level students studying at the university level as the participants. Forty-six of the participants at the beginner level and sixteen at the intermediate level used Duolingo and provided feedback on the application. According to the findings, 82% of the beginner level students and 70.3% of the intermediate level students agreed or strongly agreed that

Duolingo was beneficial for language learning. In regard to enjoyment levels, 80.4 % at a beginner level and 43.8% at an intermediate level found the application to provide an enjoyable learning experience.

Aulia et al., (2020) used a post-test to investigate how eighth-grade Indonesian students' understanding of English vocabulary was affected when using Duolingo. The vocabulary test data was analyzed using an independent sample t-test. The study found that there was a significant difference between those students who used Duolingo and those who did not use the application. In this regard, the experimental group's mean score was found to be higher than that of the control group. This suggests that students' vocabulary mastery was significantly improved when using the Duolingo application. The study also found that less academically accomplished children appeared to be favourable towards the Duolingo application.

Rachels & Rockinson-Szapkiw (2018) carried out a quasi-experimental study involving pretest-posttest on 164 students in the third and fourth grades. The study aimed to determine the impact of Duolingo on native English speakers' proficiency in Spanish. An analysis of covariance revealed that there were no significant differences in students' Spanish achievement levels when taught with traditional face-to-face instruction and through the Duolingo application. The results of the study suggest that Duolingo is a useful application that may be used in language learning to assist students in improving their language proficiency and as a possible substitute for in-class instruction.

Guaqueta et al. (2018) study aimed to gain a better understanding of how language learning applications support vocabulary development in an English as a foreign language context. The participants of the study were 20 high school students, who adopted a blended learning technique. The students alternated between the Duolingo and Kahoot applications. The study found that using both applications had a favourable impact on vocabulary growth and development. The results showed that the average group test score rose from 36.7 on the pre-test to 73.45 on the post-test. The survey revealed that students believed the technology to be a helpful and fun method for enhancing the dynamic nature of learning.

Habibie (2020) investigated students' desire and motivation to improve their English writing skills through the Duolingo language application. Thirty female and ten male students from the English department served as the study's participants. A mixed strategy approach was used in the study with questionnaires and interviews utilised for data collection. According to the findings of the study, Duolingo improved students' motivation levels when learning English writing skills. Duolingo may also encourage users to keep progressing in their language learning. The application could be useful in assisting language learners in acquiring the target language. The results of the study were consistent with several earlier studies examining and exploring mobile applications for language acquisition. Students found the application to be convenient to use in their daily routines and the application can encourage independent learning.

An Indonesian study examined students' perceptions regarding using the Duolingo application to increase their vocabulary levels. A mixed-method approach was employed in the study. Ninety-five undergraduate-level students from various Indonesian public and private universities were involved in the study. In order to gather the data, a semi-structured interview and an online questionnaire were used. The results showed that using Duolingo assisted students in learning English vocabulary more effectively.

Furthermore, Duolingo may also encourage students' willingness and motivation to practice their English skills (Apoko et al., 2023).

Irzawati & Unamo (2023) explored how students regarded Duolingo when learning English as a foreign language. Twenty students from a program not focused on English language education participated in the study. The researchers used an interview and a questionnaire to gather data. The findings showed that the students had favourable opinions and attitudes regarding the use of Duolingo. The students' answers revealed that using Duolingo to learn English was enjoyable, interesting, and inspiring. Overall, the students' attitudes and perceptions towards using Duolingo for English instruction purposes were shown to be positive.

Grammar is a fundamental part of the English language that aids students in successfully reading, writing, speaking, and understanding the language. Although learning should be fun, grammar can be seen as a little boring and uninteresting to learn. In this regard, Redjeki & Muhajir (2020) examined students' perceptions of learning grammar through the Duolingo application. The results of the study revealed that students who used Duolingo to learn English found it to be enjoyable, engaging, modern, and user-friendly. The participants acknowledged that Duolingo had increased their interest in studying the English language. In addition, the findings suggested that Duolingo could enhance English proficiency levels as the application offers a variety of activities related to everyday situations. Education gamification can increase enthusiasm for learning grammar. Prior research has demonstrated that Duolingo is a learning tool that utilizes gamification which can in turn improve students' grammar skills. By using the application, students could gain valuable experience in writing, reading, speaking, listening, and translating. Through Duolingo's exercises, users could also gain a better understanding of grammar. Students' English grammar skills could be improved through the repetition-type exercises.

The concept of gamification in learning is relatively new. Wood (2015) states that "gamification" is a word that has become synonymous with receiving rewards. The majority of gamification systems focus on improving skills with points, levels, leaderboards, accomplishments, or badges. This approach to education encourages users to interact with the application and receive benefits. In this respect, gamification is an approach that can help students improve their grammar skills. One application that applies this method to learning is Duolingo. A 2019 study by Syahputra examined to what extent Duolingo reduced student grammatical errors in writing. The participants were 25 second-grade students from Methodist Senior High School in Banda Aceh, Indonesia. The findings of the study indicated that using the Duolingo gamification approach was successful in reducing student grammatical errors when writing.

Methodology

This study used a questionnaire survey and interview questions to obtain data on students' perceptions of the Duolingo application. The questionnaire was adapted from an existing model that had previously been checked for validity. To ensure accuracy, the questionnaire was translated from English to Thai and then back-translated from Thai to English by experts proficient in both languages. The translated questionnaire was shown to be clear and accurate. The reliability of the questionnaire was checked and all

Alphas were shown to be above .60 (.95) which is seen as reliable for data collection. Data were collected through a 5-point Likert scale questionnaire which measured students' levels of agreement as: strongly agree (5), agree (4), not sure (3), disagree (2), and strongly disagree (1). The levels were analyzed as follows: Mean: 1.0-1.80 = Very Low Level of Agreement, Mean: 1.81-2.60 = Low Level of Agreement, Mean: 2.61-3.40 = Average Level of Agreement, Mean: 3.41-4.20 = High Level of Agreement, Mean: 4.21-5.0 = Very High Level of Agreement. The data were analyzed using descriptive statistics (mean and standard deviation). The study surveyed 25 mixed-gender, Japanese major students studying in a 3rd year undergraduate program at a Thai public university. The students were chosen to participate in this study as they were unfamiliar with the Duolingo application, possessed the necessary characteristics, and were readily available.

Results

The following section provides data collected through the questionnaire survey (see Table 1).

Table 1 The results of the questionnaire on students' perceptions of the Duolingo application

Questionnaire Statement	N	Mean	S.D.
Duolingo can help me improve my speaking skills.	25	3.20	.58
Duolingo can help me improve my listening skills.	25	4.72	.46
Duolingo can help me improve my reading skills.	25	3.48	.51
Duolingo can help me improve my writing skills.	25	3.48	1.00
Duolingo can help me improve my grammar skills.	25	4.08	.95
Duolingo can help me improve my vocabulary levels.	25	4.68	.48
Duolingo is visually appealing.	25	4.88	.33
Duolingo is fun to use.	25	4.72	.61
Duolingo is easy to download and use.	25	4.76	.52
Duolingo's audio is clear and easy to understand.	25	4.64	.57

The questionnaire data revealed a high to very high level of agreement for all except one of the statements (Duolingo can help me improve my speaking skills). The results were therefore shown to be favourable towards the use of Duolingo. The interviews indicated that the majority of the students (22 out of 25) enjoyed the matching exercises. Eighteen out of twenty-five enjoyed the sentence-building exercises. None of the twenty-five students enjoyed the typing exercises. In addition, based on the interview, the students liked the layout and graphics used within the app. The visual appeal motivated students to use the app. The students did not find the exercise fun and found it difficult to type accurately on a phone keyboard. Most students use the app while travelling or in a free moment. They mostly use the app on their smart phones. The typing exercises are not practical on small devices. Twenty out of the twenty-five students surveyed initially thought that the application was useful. The app introduces students to new vocabulary. The students found it fun to learn new words through the app. Words are repeated during the

lessons. This helps students remember the new words. Eighteen of the students suggested that the relatively short lesson lengths were about right. Twenty-two of the students said they would use the application again. The three other participants were unsure whether they would use the application again due to the availability of other applications. Overall, the app was found to be a fun method for learning vocabulary and learning the correct pronunciation of a word. Regarding The most common complaints from the students were related to the adverts and rewarding system (heart system). These were deemed to slow down and interrupt learning.

In regard to improving speaking skills, the data shows an average level of agreement. A very high level of agreement was found for improving listening skills. Students showed a generally high level of agreement in that Duolingo can improve reading and writing skills. Regarding grammar, students highly agreed that Duolingo could help them improve this skill. A very high level of agreement was shown for the Duolingo app in regard to improving vocabulary levels. Very high levels of agreement were found for the visual appeal of the app. It was also shown to be fun to use, easy to download and use with clear and easy to understand audio. None of the students found the app difficult to download. All feedback regarding this aspect was positive. Overall, the students showed very high levels of agreement for all of these statements.

Discussion

The present study's findings demonstrated that utilizing Duolingo has increased students' ability in all four areas of English, especially grammar and vocabulary. It was suggested the grammar structure was recognized through practice. The app though does not explain grammar in great detail. Students get used to the position of words in a sentence. Additionally, students find it more entertaining and beneficial to feel driven to improve their language skills while using gamification-based platforms (Yundayani et al., 2023). This might be appropriate for beginners using the application for the first time, but not for more experienced users. This study was carried out with students that were unfamiliar with the app. The initial perceptions may be useful when choosing an app for use within a course. An attractive and fun app can encourage learning. The initial perception, if positive, will motivate. According to Ivan Budiani et al. (2020), the students thought the application was simple, practical, and entertaining to use for Spanish practice. For writing skills, one study on the effect of Duolingo on the writing competency of the tenth-grade students postulated that utilizing Duolingo as an instructional tool helps students become more proficient writers. The results showed that the experimental group outperformed the control group and that they responded favorably to the idea that Duolingo may improve their general writing ability. It was clear that the experimental group achieved far better than the control group in content, organization, grammar, and vocabulary out of the four writing criteria, whereas the control group scored higher in mechanics. However, despite its benefits, this technology-based learning application does not offer interactive learning environment, especially improving speaking skill and provide some technical vocabulary like engineering terminology (Yundayani et al., 2023). The current finding shows good agreement with the aforementioned idea in the sense that the app is not as useful for speaking exercises. Pronunciation is graded by AI voice recognition. The students

may feel uncomfortable using this function. The finding that the speaking skill is not as useful contradicts with the earlier research on the use of Duolingo to improve speaking English (Fitria et al., 2023; Stevani, 2024).

Conclusion

Overall, the findings from the collected data were largely positive towards the Duolingo application. The results of the student interviews indicated that there were several advantages and disadvantages when using Duolingo to learn English. Duolingo can provide students with a suitable platform for immersing themselves in a new context and enhancing their English language proficiency skills. Additionally, the application's features can encourage, inspire, and motivate students to learn the language. However, some of the features of the application were not seen as favourable. The typing exercises were found to be impractical and the adverts and hearts system on the free version of the application slowed down learning. Overall, the application was well received. A longer-term study would be beneficial to discover whether students would continue to use Duolingo and what benefits students can gain by the long-term use of the application.

References

- Apoko, T. W, Dunggio, A. A, & Chong, S.L. (2023). The students' perceptions on the use of mobile-assisted language learning through Duolingo in improving vocabulary mastery at the tertiary level. *English Review: Journal of English Education*, 11(1), 17-26.
- Aulia, H.R., Wahjuningsih, E., & Andayani, R. (2020). The effect of Duolingo application on English vocabulary mastery. *Eltr journal*, 4(2), 131-139.
- Bates, A.W. (2015). *Teaching in a Digital Age: Guidelines for design teaching and learning*. Ontario: BC Campus
- Brown, C., Czerniewicz, L., Huang, C. W., & Mayisela, T. (2016). Curriculum for Digital Education Leadership. *A Commonwealth of Learning Concept Paper*. 1-51.
- Christensen, M.C., Horn B.M. & Johnson W.C. (2008). *Disturbing Class: How Disruptive Innovation Will Change the Way the World Learns*. USA: McGraw-Hill.
- Fadilah, K. (2023). Students' perception on the use of Duolingo application in learning English during COVID-19. *VISION*, 18(2), 96-105.
- Fitria, N., Usman, M., & Sahara, N. (2023). Duolingo application for advancing English speaking skills. *Journal of Innovation in Educational and Cultural Research*, 4(4), 587-595.
- Guaqueta, C. A., & Castro-Garces, A. Y. (2018). The Use of Language Learning Applications as a Didactic Tool for EFL Vocabulary Building. *English Language Teaching*, 11(2), 61
- Habibie, A. (2020). Duolingo as an Educational Language Tool to Enhance EFL Students' Motivation in Writing. *British (Jurnal Bahasa dan Sastra Inggris)*, 9(1), 13-26.
- Irzawati, I., & Unamo, A.F. (2023). Students' Perceptions and Attitudes towards the Utilization of Duolingo in EFL Learning. *J-SHMIC: Journal of English for Academic*, 10(2), 123-138.

- Issroff, K., & Scanlon, E. (2002). Educational technology: The influence of theory. *Journal of Interactive Media in Education*, (6) 1-13.
- Ivan Budiani, N.L., Artini, L.P., & Pratiwi, N.P. (2020). The effect of Duolingo on the writing competency of the tenth grade students of SMK N1 SUKASADA in academic year 2017/2018. *Jurnal Pendidikan Bahasa Inggris Indonesia*, 8(1), 21–31.
- Munday, P. (2016). The Case for Using DUOLINGO as Part of the Language Classroom Experience. *RIED. Revista Iberoamericana de Educación a Distancia*, 19(1), 83-101.
- Nguyen, E. & Su, A. (2022). Meet Luis von Ahn, the Guatemalan immigrant behind the world's most popular language app Duolingo. ABC News. Available at:
<https://abcnews.go.com/International/meet-luis-von-ahn-guatemalan-immigrant-worlds-popular/story?id=93122372>
- Rachels, J. R., & Rockinson-Szapkiw, A. J. (2018). The Effects of a Mobile Gamification App on Elementary Students' Spanish Achievement and Self Efficacy. *Computer Assisted Language Learning*. 31(1-2), 72–89.
- Redjeki, I.S., & Muhajir, R. (2020). Duolingo for grammar learning. Prosiding Lppm Uika Bogor.
- Stevani, M. (2024). Optimizing Duolingo application usage to improve language skills among university students. *Jurnal Sipakatau*, 1(2), 23–29.
- Syahputra, M. (2019). Duolingo gamification: Does it reduce students' grammatical errors in writing? *GEEJ (Getsempena English Education Journal)*. 6(1), 1–12.
- Tiara, A.D., Rahman, M.A., & Handrianto, C. (2021). The students perception about use of Duolingo application for improving English vocabulary. *International Journal of Education, Information Technology, and Others*, 4(4), 690-701.
- Yundayani, A., Suseno, M., & Herlina, E. (2023). A Duolingo-based English language skills assessment: through the eyes of vocational students. *Jurnal Ilmu Pendidikan (JIP) STKIP Kusuma Negara*, 15(1), 9-23. <https://doi.org/10.37640/jip.v15i1.1683>
- Wood, R. T. (2015). *Gamification in Education and Business*. New York: Springer.

แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดด่านช้าง

Learning management guidelines to encourage morality and ethics based on The 5 Threefold Training Model of the 5th- Grade Students at Wat Dan Chang

สมศักดิ์ คชคง^{1*}, และ สิริภัทร จันทะมงคล²

Somsak Khotchakhong^{1*}, and Sirapat Juntamongkol²

^{1*} นักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ, สุพรรณบุรี, ประเทศไทย

^{1*} The Faculty of Industrial Education, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, Suphanburi, Thailand

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ, สุพรรณบุรี, ประเทศไทย

² Assistant Professor, Research Consultant, The Faculty of Industrial Education, Rajamangala University of Technology
Suvarnabhumi, Suphanburi, Thailand

Received: February 19, 2024 Revised: May 5, 2024 Accepted: May 14, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง (คงรู้ คงนำ คงทำ คงไว้ คงใช้) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดด่านช้าง และ เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดด่านช้าง ประชากรกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 140 คน ครูผู้สอนนักเรียน จำนวน 10 คน และคณะผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ($\bar{X}$) และ S.D. ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดด่านช้าง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการจัดกิจกรรม มีการปฏิบัติมากที่สุด และข้อมูลพฤติกรรมนักเรียน การปฏิบัติภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านคงรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง คือ โรงเรียนควรมีการประชุมสร้างความเข้าใจในเรื่องการดำเนินการตามแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนให้กับครูในโรงเรียนก่อน และกำหนดโครงการกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในแต่ละด้าน ซึ่งครูผู้สอนเป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง อย่างเป็นรูปธรรม โดยให้มีการกำกับติดตามและประเมินผล เพื่อปรับปรุงพัฒนารูปแบบแนวทางให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

คำสำคัญ: สภาพปัจจุบัน แนวทางการจัดการเรียนรู้ คุณธรรม จริยธรรม

* Corresponding author. Tel.: 089 994 4278

Email address: menmenzaza35@gmail.com

Abstract

The purpose of this article was to study the current condition of learning management to promote morality based on the 5 Threefold Training Model (aware, manage, implement, maintain, apply) of 5th- grade students, Wat Dan Chang. The target population were 140 students in the fifth grade at Wat Dan Chang School, Suphanburi, 10 teachers, 3 school administrators, and 2 expert teachers. The instruments used were a questionnaire, observation and an interview. The data was statistically analyzed by arithmetic average ($\bar{X}$) and standard deviation (S.D.). The results showed that the overall current condition of learning management to encourage morality following the 5 Threefold Training Model of 5th-grade students at Wat Dan Chang School was at a high level. Organizing activities through a practical training was the highest, while the information of the students' behavior was moderate, and the knowledge was the highest. Regarding the learning management guidelines to encourage moral ethics by the 5 Threefold Training Model, it is suggested that the school conduct a meeting to build a common understanding of the learning management guidelines to encourage ethics among the students and the teachers in the school. Then the school should create project activities to promote the moral and ethics of the students in each aspect, with the teachers as the leaders responsible for implementing those activities concretely, related to the 5 Threefold Training Model. Afterward, these activities require monitoring and evaluation to ensure that guidelines are refined or enhanced for increased effectiveness.

Keywords: Current Condition, Learning Management Guidelines, Morality, Ethics

บทนำ

ในยุคปัจจุบันสภาพสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปมากในหลายด้าน ทั้งสังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี นวัตกรรม และวิทยาการต่าง ๆ ทำให้คนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับค่านิยมทางวัตถุนิยมมากเกินไป ก่อให้เกิดปัญหาตามมามากมาย เช่น ปัญหาการก่ออาชญากรรม ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหาสิ่งแวดล้อมและอบายมุข ปัญหาการขาดระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ หากจะต้องพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพจะต้องพัฒนาให้ครบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านพุทธิพิสัย 2) ด้านทักษะพิสัย และ 3) ด้านจิตพิสัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านจิตพิสัยถือว่าเป็นด้านที่สำคัญและเป็นพื้นฐานในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง และจำเป็นจะต้องเน้นในเรื่องการศึกษาดำเนินไปพร้อมกับหลักคุณธรรมจริยธรรม เพราะถ้าคนมีความรู้อย่างเดียวโดยขาดคุณธรรมจริยธรรม สังคมก็จะมีแต่ความวุ่นวาย ไม่สงบสุข เด็กและเยาวชน ซึ่งถือว่าเป็นวัยแห่งการเรียนรู้และมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี แต่ก็เป็วัยที่จะสามารถทำความผิดได้ง่ายที่สุด เหตุผลมาจากมีความมั่นใจในตัวเองสูง ถ้าคิด ถ้าทำ จึงควรที่จะปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในวัยนี้มากที่สุด เพื่อก่อให้เกิดความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและสังคมส่วนรวม ซึ่งผู้เรียนจะต้องตัดสินใจด้วยตนเอง โดยอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องดีงาม และการยอมรับของสังคม จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดด่านช้าง และการสอบถามครูผู้สอนพบว่า นักเรียนเริ่มมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์และขาดคุณธรรมจริยธรรม อาจเกิดจากสาเหตุของสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคปัจจุบันที่ไร้พรมแดนและสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายจากสื่อ โซเชียลมีเดีย ส่งผลให้นักเรียนได้รับข้อมูลที่อาจทำให้เกิดการเบี่ยงเบน ทำให้เกิดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ต่าง ๆ ที่แสดงออกมา

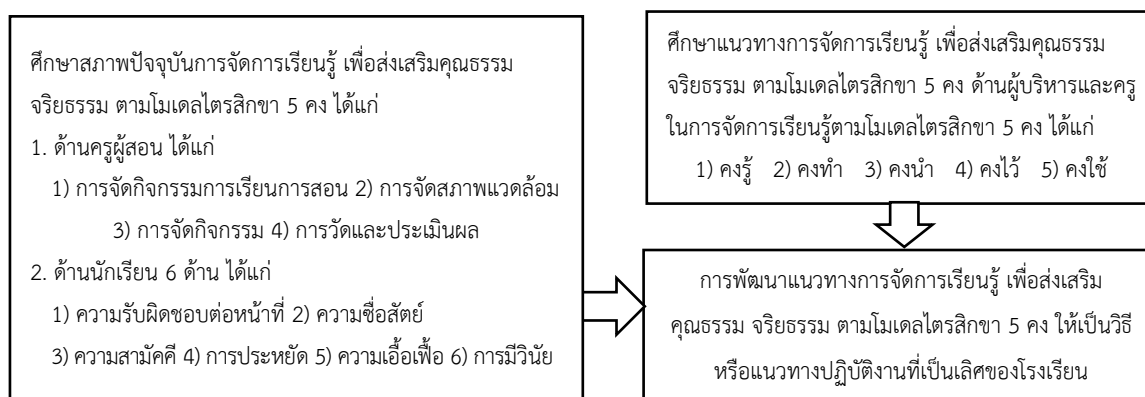
จากประเด็นปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนและปลูกฝังเรื่องคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน และโรงเรียนวัดด่านช้างเป็นโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำ ได้มีการใช้โมเดลไตรสิกขา 5 คง (คงรู้ คงนำ คงทำ คงไว้ คงใช้) ในการดำเนินโครงการ ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาสภาพปัจจุบันของโรงเรียนวัดด่านช้าง ตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง (คงรู้ คงนำ คงทำ คงไว้ คงใช้) ว่าเป็นอย่างไร เพื่อศึกษาหาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดด่านช้างได้ ที่จะสามารถใช้แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนได้อย่างแท้จริง

ผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและคุณภาพผู้เรียน ให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข โรงเรียนน่าอยู่ น่าเรียนและมีสภาพแวดล้อมที่ดีเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้ ครอบครัวและชุมชนเป็นสุข รวมถึงหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางหรือต้นแบบในการส่งเสริมนักเรียนในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ได้ในการดำเนินชีวิตภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดด่านช้าง
2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดด่านช้าง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้มีกรอบแนวคิดการวิจัย คือ สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง และแนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง มีผลต่อการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง ซึ่งผู้วิจัยได้รูปแบบกรอบแนวคิดการวิจัยมาจาก มานพ จาตเปรม. (2558) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าหลักการ แนวคิด ทฤษฎี รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งสรุปตามประเด็นดังต่อไปนี้

1. แนวคิดด้านคุณธรรมจริยธรรม

1.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรมของเพียเจต์ (Piaget) พบว่า พัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับความฉลาดในการรับรู้กฎเกณฑ์และลักษณะต่าง ๆ คือ พัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลนั่นเอง ซึ่งเพียเจต์ได้แบ่ง พัฒนาการทางสติปัญญาไว้ 4 ขั้น คือ

1) ขั้นรับรู้จากประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (sensor motor Operation) เป็นระยะตั้งแต่แรกเกิด - 2 ปี เด็กจะรับรู้ทางประสาทสัมผัสอย่างง่าย ๆ ทำให้เกิดการพัฒนาร่างกายและสติปัญญาและความนึกคิด เด็กจะมีโครงสร้างทางความคิดจากสิ่งที่พบเห็นและจากสิ่งที่สัมผัส

2) ขั้นความคิดก่อนปฏิบัติการ (pre - operational thinking) ช่วงอายุ 2 - 7 ปี เด็กเริ่มใช้ภาพแทนวัตถุและเหตุการณ์ สามารถเลียนแบบคนอื่นได้ และพัฒนาอย่างรวดเร็ว สามารถใช้ภาษาติดต่อทางสังคมได้อย่างกว้างขวาง และเริ่มพัฒนาความคิดเชิงตรรกศาสตร์ ความคิดส่วนใหญ่ต้องเกิดจากการรับรู้จากประสาทสัมผัส

3) ขั้นปฏิบัติการด้วยรูปธรรม (concrete oprational thinking) ช่วงอายุ 7 - 11 ปี เด็กจะมีความคิดเชิงตรรกศาสตร์ในสิ่งที่มองเห็นและจับต้องได้ และค้นหาความจริงเกี่ยวกับวัตถุและสิ่งแวดล้อมเป็นแบบแผน

4) ขั้นปฏิบัติการด้วยนามธรรม (formal prepositional think or formal operational thinking) ช่วงอายุ 11 - 15 ปี พัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดของเด็กขั้นสูงสุด สามารถคิดเห็นเหตุผลนอกเหนือข้อมูลที่มีอยู่ได้ สามารถแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเพียเจต์ (Piaget) พบว่า การตัดสินใจทางคุณธรรมจริยธรรมมีส่วนสัมพันธ์กับหลักการทางสติปัญญา และการพัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรมสามารถแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

1) ขั้นก่อนคุณธรรมจริยธรรม อายุแรกเกิด - 3 ปี เป็นขั้นที่ยึดถือตนเองเป็นส่วนใหญ่ เอาแต่ใจตนเอง ไม่เข้าใจและไม่รับรู้สภาพแวดล้อมและกฎเกณฑ์ใด ๆ ทั้งสิ้น การประพฤติปฏิบัติกระทำอย่างอิสระ เพื่อสนองความต้องการทางร่างกายของตน

2) ขั้นยึดคำสั่ง หรือความจริงที่เห็นได้ชัด ช่วงอายุ 4 - 11 ปี เริ่มพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม สามารถเข้าใจบทบาทของตนเอง ประพฤติโดยยึดคำสั่งเป็นเกณฑ์ เป็นระยะว่านอนสอนง่าย เชื่อฟังอยู่ในโอวาท ไม่เข้าใจเหตุผลในทางนามธรรม ยึดปริมาณทางกายภาพที่เห็นได้ชัด เช่น ขนาดความเสียหายเกิดจากการกระทำ เป็นระยะที่สามารถปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมได้ง่าย

3) ขั้นยึดหลักการแห่งตน เริ่มอายุ 12 ปีขึ้นไป การพัฒนาพฤติกรรมในวัยนี้เป็นระยะค่อนข้างยาก เพราะเด็กจะใช้สติปัญญาหาเหตุผล เป็นระยะแสวงหาค่านิยมของตนเอง เพื่อนำไปสู่ การดำเนินชีวิต เมื่อเป็นผู้ใหญ่เด็กจะใช้สติปัญญาในการตัดสินใจคุณธรรมจริยธรรมต่าง ๆ เพื่อเป็น แนวทางในการประพฤติปฏิบัติ (Piaget, 1971 อ้างอิงใน ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2524)

1.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg) ซึ่งได้ทำการศึกษาค้นคว้าโดยอาศัยแนวคิดของเพียเจต์ (Piaget) เป็นพื้นฐาน โคลเบอร์ก เชื่อว่าพัฒนาการทางการ ใช้เหตุผลเชิงคุณธรรมจริยธรรมของมนุษย์เป็นไปตามลำดับขั้น บุคคลจะพัฒนาข้ามขั้นไม่ได้ เพราะการใช้เหตุผลในระดับที่สูงขึ้นได้เกิดขึ้นได้ด้วยการมีความสามารถในการใช้เหตุผลในขั้นต่ำอยู่ก่อนแล้ว และต่อมาบุคคลจะได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ ๆ หรือเข้าใจความหมายของประสบการณ์เก่าขั้นสูงต่อไปมีมากขึ้นตามลำดับ ส่วนเหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าก็จะถูกใช้น้อยลงจนถูกละทิ้งไปในที่สุดโคลเบอร์กได้แบ่งพัฒนาการออกเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับแบ่งออกเป็น 2 ขั้น ดังนี้

1) ระดับก่อนกฎเกณฑ์ เป็นพัฒนาการของเด็กอายุ 2-10 ปี เด็กจะใช้การลงโทษและรางวัลเป็นการตัดสินการถูกผิด เป็นวัยเชื่อถือผู้ใหญ่ ความสนใจ จะอยู่ที่ตนเองไม่เข้าใจระเบียบแบบแผนหรือกฎเกณฑ์ทางสังคม พัฒนาการของเด็กวัยนี้มี 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1 เป็นชั้นการใช้การลงโทษเป็นเหตุผลของการตัดสิน เป็นวัยที่มีอายุระหว่าง 2 - 7 ปี เป็นชั้นหลบหลีกการลงโทษ เด็กจะทำตามกฎเกณฑ์หรือคำสั่งของผู้ใหญ่ เพราะกลัวการลงโทษ

ชั้นที่ 2 เป็นชั้นใช้การตอบสนองความต้องการของตนเป็นเหตุผลในการตัดสินเป็นวัยที่มีอายุระหว่าง 7 - 10 ปี เป็นชั้นแสวงหารางวัล เด็กจะทำดี ทำตามคำสั่งกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้ ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนต้องการรางวัลเป็นสิ่งตอบแทน มาตัดสินใจในการประพฤติปฏิบัติ

2) ระดับตามกฎเกณฑ์ เป็นพัฒนาการของเด็กอายุ 10 - 16 ปี พัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรมระดับนี้จะยึดถือกฎเกณฑ์ของสังคมหรือกลุ่ม ไม่อยากทำความผิด เพราะต้องการให้กลุ่มหรือสังคมยอมรับตน หรือให้ตนเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม เป็นวัยที่ยึดถือบุคคลที่ตนรักเป็นแบบฉบับหรือระเบียบของกลุ่มเป็นเกณฑ์ แบ่งเป็น 2 ชั้น ต่อเนื่องจาก 2 ชั้นแรก คือ

ชั้นที่ 3 ชั้นให้การยอมรับของสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสิน ช่วงอายุ 10 - 13 ปี ชั้นนี้เด็กจะทำตามความเห็นของกลุ่ม ทำตามกฎเกณฑ์หรือแบบฉบับของสังคม เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม หรือสังคม ทำตามผู้อื่นที่เห็นชอบ

ชั้นที่ 4 ชั้นใช้ระเบียบแบบแผน หรือกฎเกณฑ์ของสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสิน ช่วงอายุ 13 - 16 ปี เป็นชั้นทำหน้าที่ของสังคม เด็กจะ ใช้กฎเกณฑ์ระเบียบแบบแผนของสังคมมาเป็นกฎเกณฑ์ในการดำเนินชีวิต และจะปฏิบัติหน้าที่ตามค่านิยมและกฎเกณฑ์กลุ่มและสังคม เพื่อเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือสังคม เป็นวัยที่ทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของกลุ่ม

3) ระดับเหนือกฎเกณฑ์ ช่วงอายุ 16 ปีขึ้นไป ระดับนี้จะเข้าใจค่านิยม คุณค่าทาง คุณธรรมจริยธรรมและหลักเกณฑ์ที่นำมาใช้ในสังคมในสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ไม่ยึดถือ ตัวบุคคลหรือค่านิยมเฉพาะกลุ่ม เป็นคุณธรรมจริยธรรมที่แยกออกจากกฎเกณฑ์ตายตัวและการคาดหวังของคนอื่น แต่ใช้ความคิดตรึกตรองซึ่งเป็นแนวทางเลือกประพฤติปฏิบัติ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ต่อเนื่องจาก 4 ขั้นตอนแรก ตามลำดับ

ชั้นที่ 5 ชั้นใช้สัญญาทางสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสินเลือกกระทำ โดยมีเหตุผลนำค่านิยมของสังคม สภาพการณ์สิทธิหน้าที่ตลอดจนกฎเกณฑ์ที่เป็นเหตุผลที่คนส่วนใหญ่ยอมรับ มาเป็นเหตุผลในการตัดสินการกระทำ โดยไม่ขัดต่อสิทธิอันพึงมีพึงได้ของคนส่วนใหญ่เพราะเห็นความสำคัญของคนหมู่มาก สามารถบังคับใจตนเองได้ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นการกระทำจะคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เป็นช่วงอายุ 16 ปีขึ้นไป

ชั้นที่ 6 ชั้นที่ใช้คุณธรรมจริยธรรมเป็นเหตุผลในการตัดสินเป็นระดับพัฒนาการที่เห็นในผู้ใหญ่ที่มีความรู้ และประสบการณ์อย่างกว้างขวาง มีวัฒนธรรมดีงาม มีความเจริญทางสติปัญญา ชั้นนี้เป็นขั้นสูงสุดของเหตุผลเชิงคุณธรรม จริยธรรม คำนึงถึงความถูกต้องเป็นเกณฑ์การตัดสินใจ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อความสงบสุขของส่วนรวม เป็นขั้นที่บุคคลมีความละเอียดต่อการทำความชั่ว ไม่ทำผิดทั้งในที่ลับและที่แจ้ง เป็นขั้นที่ยอมรับคุณค่าของมนุษย์ (Kohlberg, 1976 อ้างอิงใน ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2524)

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

2.1 ทฤษฎีของ Bandura ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางการเรียนรู้ทางสังคมไว้ดังนี้

1) สิ่งที่เราเรียนรู้ โดยการเรียนรู้ของบุคคลเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ ซึ่งกลายเป็นความเชื่อที่มีผลต่อการควบคุมพฤติกรรม และเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นบุคคลก็จะมี ความคาดหวังล่วงหน้าเกี่ยวกับการเกิดของผลจากการกระทำนั้นได้ทำให้ตัดสินใจได้ว่าควรทำหรือไม่ควรทำ

2) วิธีการเรียนรู้ กล่าวคือ การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ซึ่งมีทั้งประสบการณ์ตรงและประสบการณ์ทางอ้อมโดยการสังเกต อ่าน ฟัง การบอกเล่าที่เกิดจากผู้อื่น ทำให้บุคคลมีการเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง

3) ความเชื่อ ผลจากการเรียนรู้อยู่ในรูปของความเชื่อว่ามีสิ่งหนึ่งจะสัมพันธ์กับอีกสิ่งหนึ่งทั้งนี้เกิดจากการสังเกต และการคิดของบุคคล รวมทั้งการบอกเล่าจากบุคคลอื่น ความเชื่อนี้สามารถกำหนดพฤติกรรมของบุคคลได้

4) การควบคุมพฤติกรรมด้วยความรู้และความเข้าใจ บุคคลมีความรู้ความเข้าใจได้และสามารถถ่ายทอดสิ่งที่ตนรู้ได้ รวมทั้งมองเห็นผลการกระทำที่จะเกิดตามมาซึ่งอาจดีหรือเลวทำให้สามารถตัดสินใจได้ว่าควรทำหรือไม่ควรทำ

5) จริยธรรม เป็นหลักเกณฑ์ กฎเกณฑ์ แนวทางของการประพฤติปฏิบัติโดยบุคคลสามารถประเมินได้ถึง ความผิดถูกของการกระทำ

6) การบังคับตนเอง กล่าวคือ บุคคลสามารถบังคับตนเองที่จะประพฤติหรือละเว้นการประพฤติได้ตามมาตรฐานของตนเอง ตามการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และอ้อมของตนโดยความสามารถในการบังคับตนเองนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทางสังคม หากการเสริมแรงเป็นไปในทางบวกก็มีแนวโน้มที่จะละเว้นไม่ปฏิบัติในสิ่งไม่ดีและประพฤติในสิ่งดีงาม (Bandura, 1977 อ้างอิงใน ธงชัย นิลคำ, 2556)

3. รูปแบบโมเดลไตรสิกขา 5 คง

ไตรสิกขา 5 คง คือ โมเดลในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนผ่านกิจกรรม 5 คง ได้แก่

คงรู้ หมายถึง สิ่งที่น่าจะรู้ ต้องรู้ จะต้องรู้ โดยสังเกตเรื่องความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของนักเรียน (การส่งงานตรงเวลา, การทำความสะอาดห้องเรียน, การทำเขตพื้นที่บริการ)

คงนำ หมายถึง ยังคงไปข้างหน้า ยังตั้งมั่นในการนำ โดยสังเกตเรื่องความซื่อสัตย์ของนักเรียน (ไม่โกหก, ไม่ลักขโมย, ไม่ทุจริต)

คงทำ หมายถึง การกระทำที่ทำอยู่ ทำเหมือนเดิม ปฏิบัติคงเดิม โดยสังเกตเรื่องความสามัคคีของนักเรียน (การช่วยเหลืองานกิจกรรมกลุ่ม) และเรื่องความเอื้อเฟื้อ (กิจกรรมแบ่งปันความรู้ เพื่อนช่วยเพื่อนสอนการบ้าน)

คงไว้ หมายถึง ให้มีอยู่ ให้คงอยู่ โดยสังเกตเรื่องการมีวินัยของนักเรียน (การเดินแถว, การวางรองเท้าและกระเป๋านักเรียน)

คงใช้ หมายถึง ยังทำให้เกิดผลหรือประโยชน์ โดยสังเกตเรื่องความประหยัด การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า (การเปิดปิดไฟเป็นเวลา, ใช้อุปกรณ์ส่วนรวมอย่างคุ้มค่า, การรักษาอุปกรณ์การเรียน)

ภาพที่ 2 รูปแบบโมเดลไตรสิกขา 5 คง

รูปแบบโมเดลไตรสิกขา 5 คง เป็นรูปแบบแนวทางที่โรงเรียนวัดดำเนินใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ 5 คง (คงรู้ คงทำ คงนำ คงไว้ คงใช้) ที่สอดแทรกหลักธรรมไตรสิกขา ในเรื่องศีล สมาธิ และปัญญา เข้าไปในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กชนิภา บุตรดอน. (2561) ได้ทำการศึกษางานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนในอำเภอยะรัง สงขลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นที่มีต่อสภาพคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในอำเภอยะรัง สงขลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย เรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความขยันหมั่นเพียร ด้านความมีน้ำใจ และด้านความประหยัด 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีผลต่อสภาพคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในอำเภอยะรัง สงขลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ของบุคลากรจำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ถ้าหากเปรียบเทียบตามระดับของการศึกษา ผลปรากฏว่า ภาพรวมมีความแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ทำให้สามารถยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในอำเภอยะรัง สงขลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 คือ ควรมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน ต้องมีการฝึกฝนให้นักเรียนทำเป็นประจำจนเป็นกิจวัตร จนเกิดเป็นลักษณะนิสัยที่ดี มีการเสริมแรงในทางบวกให้กับนักเรียน มีเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัด และโรงเรียน เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

กิตติศักดิ์ จันทอง และกฤษณก ดวงชาท. (2566) ได้ทำการศึกษางานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความต้องการจำเป็น เรียงลำดับจากค่าสูงสุดถึงค่าต่ำสุด ดังนี้ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความเสียสละ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความอดทน และด้านความพอเพียง ตามลำดับ 2) แนวทาง การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3 สามารถสรุปแนวทางการพัฒนาได้ 6 ด้าน ดังนี้ 1) ความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อสถานศึกษาและต่อสังคม 2) การปฏิบัติตามกฎระเบียบ

วินัยของโรงเรียน 3) ความร่วมมือหรือการช่วยเหลือทำงานของโรงเรียน 4) pluggedการทำงานหาเลี้ยงชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต 5) ความเพียรพยายามและมุ่งมั่นในการทำงาน และ 6) การออมทรัพย์ ซึ่งมีผลการประเมินแนวทางอยู่ในระดับมากที่สุด

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีขั้นตอนและระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัยที่สำคัญดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 3 กลุ่ม จำนวนทั้งสิ้น 155 คน ประกอบไปด้วย 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาอยู่ ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนวัดด่านช้าง 2) ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 3) คณะผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ

เครื่องมือในการเก็บข้อมูล การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ประเภท ได้แก่

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผ่านขั้นตอนการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา หรือค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of Objectives Congruence : IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ

2. แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ตามรูปแบบโมเดลไตรสิกขา 5 คง ผ่านขั้นตอนการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ จำนวน 2 คน

3. แบบสัมภาษณ์ (Interview) เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดด่านช้าง โดยผ่านขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพโดยนำแบบสัมภาษณ์หัวข้อการสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการทํางานวิจัยเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง และนำแบบสัมภาษณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้

1. ทำหนังสือขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มเป้าหมาย
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังประชากรกลุ่มเป้าหมาย ท่านละ 1 ชุด รวมทั้งสิ้น 10 ฉบับ
3. นำแบบสอบถามไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป
4. ผู้วิจัยนำแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนไปแจกให้กับครูประจำชั้นนักเรียน จำนวน 140 ฉบับ
5. นำแบบสังเกตพฤติกรรมไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป
6. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์จากผู้ตอบแบบสัมภาษณ์กลุ่มเจาะจงท่านละ 1 ชุด จำนวน 5 ท่าน แยกเป็น คณะผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ
7. นำแบบสัมภาษณ์ ที่ได้มาจัดทำข้อมูล โดยการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดด่านช้าง แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแบบสัมภาษณ์เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสรุปผลเขียนบรรยายแบบความเรียง

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมาย เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยผลการศึกษาสภาพปัจจุบันตามแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนวัดด่านช้าง จากแบบสอบถามและแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน โดยผ่านเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการแบ่งระดับคะแนนเฉลี่ยได้ 5 ระดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยเกณฑ์การประเมิน จากแบบสอบถาม

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 - 5.00	มากที่สุด
3.51 - 4.50	มาก
2.51 - 3.50	ปานกลาง
1.51 - 2.50	น้อย
1.00 - 1.50	น้อยที่สุด

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 3 ระดับ ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) ดังนี้

- 3 หมายถึง ปฏิบัติมาก
- 2 หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง
- 1 หมายถึง ปฏิบัติน้อย

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการแบ่งระดับคะแนนของเบสท์ (Best, J.W.1981) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยเกณฑ์การประเมิน จากแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
2.34 - 3.00	มาก
1.67 - 2.33	ปานกลาง
1.00 - 1.66	น้อย

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดด่านช้าง จากแบบสอบถามสามารถสรุปได้ดังนี้

1) สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดด่านช้าง ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านการจัดกิจกรรม มีการปฏิบัติในระดับมาก ได้แก่ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2) สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดด่านช้าง จากแบบสังเกต พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดด่านช้าง ผู้ถูกสังเกต

ส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 74 คน และเพศชาย จำนวน 66 คน ข้อมูลพฤติกรรมนักเรียนตามแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดด่านช้าง ทั้ง 5 ด้าน (คงรู้ คงนำ คงทำ คงไว้ คงใช้) พบว่า ระดับการปฏิบัติในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านคงรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ระดับมาก รองลงมาคือ ด้านคงใช้ ระดับมาก ด้านคงทำ ระดับปานกลาง ด้านคงนำ ระดับปานกลาง และด้านคงไว้ ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ดังนี้ 1) ด้านคงรู้ พบว่า ผู้เรียนมีความตั้งใจในการศึกษาเล่าเรียนศึกษาหาความรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ระดับมาก รองลงมาคือ ผู้เรียนรักษาความสะอาดของโรงเรียน ระดับมาก และผู้เรียนจัดระเบียบของห้องเรียนให้มีความเป็นระเบียบ ระดับปานกลาง 2) ด้านคงใช้ พบว่า ผู้เรียนดูแลสมบัติส่วนรวมของโรงเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ระดับมาก รองลงมาคือ ผู้เรียนดูแลรักษาอุปกรณ์การเรียนของตนเอง ระดับมาก และผู้เรียนใช้อุปกรณ์การเรียนอย่างคุ้มค่า ระดับปานกลาง 3) ด้านคงทำ พบว่า ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ระดับมาก รองลงมา คือ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ระดับมาก และผู้เรียนช่วยเหลือเพื่อนที่มีปัญหาในเรื่องการเรียน ระดับปานกลาง 4) ด้านคงนำ พบว่า ผู้เรียนพูดในสิ่งที่จริงไม่พูดโกหก มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ระดับมาก รองลงมาคือ ผู้เรียนมีจิตอาสาในการช่วยเหลืองานของโรงเรียน ระดับมาก และผู้เรียนไม่ลอกการบ้านเพื่อน ระดับปานกลาง 5) ด้านคงไว้ พบว่า ผู้เรียนเดินแถวอย่างเป็นระเบียบ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ระดับมาก รองลงมาคือ ผู้เรียนจัดวางของใช้ส่วนตัวของตนเองอย่างเป็นระเบียบ ระดับมาก และ ผู้เรียนช่วยกันสอดส่องดูแลผู้ที่ทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียน ระดับมาก

ผลการวิจัยข้อที่ 2 จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 2 คน และครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ จำนวน 2 คน ได้เสนอแนวทางการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบโมเดลไตรสิกขา 5 คง จากกรณีวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ สรุปในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านคงรู้ ผู้บริหาร ครู ร่วมกันประชุมหาแนวทางในการดำเนินกิจกรรม โครงการส่งเสริมความรับผิดชอบ โดยเน้นครูผู้สอนเป็นหลักในการขับเคลื่อนสู่ห้องเรียน พร้อมทั้งมีการติดตามและประเมินผล เพื่อปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการส่งเสริมต่อไป ตัวอย่างเช่น โครงการเดินตรงควินัย โครงการเรียงดีมีระเบียบ

ด้านคงนำ จัดกลุ่ม PLC หรือแนวทางในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของครูและนักเรียน ซึ่งแบบในการปฏิบัติอาจไม่เหมือนกันหรือแตกต่างกัน ตามช่วงวัยของแต่นักเรียนแต่ละระดับชั้นจึงต้องมีการกำหนดกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักเรียนในทุกช่วงวัย ตัวอย่างกิจกรรมแต่ละระดับชั้นอาจไม่เหมือนกัน ครูผู้สอนต้องมีการสังเกตบริบทและสภาพแวดล้อมของนักเรียนกลุ่มนั้น ๆ ต้องมีการเสริมแรงในเรื่องการทำความคิด การให้รางวัลและกล่าวคำชมเชยกับนักเรียน โดยกำหนดให้มีการมอบรางวัลและกล่าวคำชมเชยหน้าเสาธง โดยผู้อำนวยการเป็นผู้มอบหรือครูผู้สอน เพื่อให้นักเรียนเกิดแรงบันดาลใจที่อยากจะทำความดี และเป็นแบบอย่างที่ดีต่อไป

ด้านคงทำ โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามัคคี เอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือกันทั้งในระดับห้องเรียนและระดับโรงเรียน ในระดับห้องเรียนครูผู้สอนต้องมีกิจกรรมการทำงานกลุ่ม การสุ่มสมาชิกกลุ่มที่หลากหลาย ไม่ให้นักเรียนจับกลุ่มการทำงานกันเอง และในระดับโรงเรียนหรือนอกห้องเรียน ต้องจัดกิจกรรมกลุ่มอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง อาจเป็นกิจกรรมที่ทำร่วมกันหลาย ๆ ห้องหรือต่างระดับชั้น เพื่อให้นักเรียนสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน เช่น กิจกรรมตลาดนัดวิชาการ กิจกรรมชุมนุม

ด้านคงไว้ ต้องมีการกำหนดแนวทางหรือเกณฑ์ที่ชัดเจน สำหรับการปฏิบัติร่วมกันในเรื่องระเบียบวินัยของนักเรียน กำหนดเป็นการปฏิบัติให้เป็นวิถี อัตลักษณ์ โรงเรียนต้องมีการจัดทำคู่มือระเบียบวินัยให้กับนักเรียนอย่างชัดเจน เพื่อให้ นักเรียนสามารถปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และ คงไว้ซึ่งระเบียบวินัยและความรับผิดชอบในหน้าที่ของนักเรียน

ด้านคงใช้ ครูควรมีการส่งเสริม สนับสนุน การอบรม พูดคุย ยกตัวอย่างกิจกรรมที่สามารถเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนในการปฏิบัติ เพื่อที่นักเรียนจะสามารถนำไปใช้ได้ทั้งในห้องเรียน โรงเรียน บ้านและชุมชน ในเรื่องการใช้ทรัพยากรและการดูแลรักษา

สาธารณะสมบัติส่วนรวม เช่น การใช้ห้องเรียน นักเรียนต้องช่วยกันการดูแลรักษาห้องเรียนของตนเองให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้ ในการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ การใช้โรงอาหาร นักเรียนต้องมีการจัดเวรในการทำความสะอาดโรงอาหารของโรงเรียน และการใช้ทรัพยากรน้ำ ไฟฟ้า อย่างประหยัดและคุ้มค่า นักเรียนต้องช่วยกันปิดอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าในห้องเรียนหลังจากเลิกใช้งาน

การอภิปรายผล

จากการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดด่านช้าง ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันตามแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดด่านช้าง พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรม และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนวัดด่านช้าง ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนให้กับนักเรียน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้สภาพตามแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดด่านช้าง ด้านการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยพร เรื่องแหล่ง (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า ควรมีการจัดกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนอย่างหลากหลายและสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้ง 8 ด้าน โดยด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ คือ กิจกรรม อยู่ในลำดับสูงสุด รองลงมาคือด้าน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต คือ กิจกรรมการอบรมเรื่องคุณธรรมจริยธรรมในทุกวันศุกร์ ด้านการมีวินัย คือ กิจกรรมการเคารพและทำตามกฎระเบียบของโรงเรียน ด้านการใฝ่รู้ใฝ่เรียน คือ กิจกรรมการใช้บริการห้องสมุด ด้านอยู่อย่างพอเพียง คือ กิจกรรมการออมเงินของนักเรียนทุกคน ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน คือกิจกรรมการทำความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ ด้านรักความเป็นไทย คือ กิจกรรมการแต่งกายชุดประจำถิ่น ชุดพื้นเมือง ในวันศุกร์ และ 8) ด้านมีจิตสาธารณะ คือ กิจกรรมจิตอาสา ร่วมกันพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนในวันสำคัญตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน หากต้องการที่จะประสบความสำเร็จในเรื่องนี้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องร่วมกันกำหนดกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทสภาพแวดล้อมของโรงเรียน และเหมาะสมกับตัวนักเรียน เพื่อที่สามารถใช้การจัดกิจกรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนได้อย่างแท้จริง (2)

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมนักเรียนตามแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดด่านช้าง จากแบบสังเกต พบว่า ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับประกาศจำนวนประชากร ปี 2542-2566 กรมการปกครอง (2566) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านคณฺฐ์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ระดับมาก รองลงมาคือ ด้านคณฺฐ์ ระดับมาก ด้านคณฺฐ์ ระดับปานกลาง ด้านคณฺฐ์ ระดับปานกลาง และด้านคณฺฐ์ ระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนมีการส่งเสริมพฤติกรรมเรื่องความรับผิดชอบต่อให้นักเรียน ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง และมีการประสานงานกับผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมส่งเสริมความรับผิดชอบต่อให้นักเรียน จึงทำให้พบพฤติกรรมด้านคณฺฐ์ (ความรับผิดชอบต่อ) มากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัครเดช อินทรสถาพร และคณะ (2565) ได้ศึกษาการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลอภัยรา อำเภอสว่างนิม จังหวัดนครราชสีมา พบว่า นักเรียนมีการแต่งกายเรียบร้อยถูกระเบียบมากขึ้น แสดงความเคารพต่อผู้มีอาวุโสมากกว่ามากขึ้น แสดงท่าทีตอบรับการแสดงความเคารพของผู้อาวุโสน้อยกว่ามากขึ้น แสดงความเคารพต่อผู้ปกครองก่อนไปโรงเรียนและหลังจากกลับมาจากโรงเรียนมากขึ้น มีความรับผิดชอบต่อในการทำสะอาดบริเวณบ้านที่ตนเองได้รับมอบหมายมากขึ้น มีความ

รับผิดชอบการทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนมากขึ้น และพบผลสืบเนื่องจากการเสริมสร้างวินัยนักเรียนเพิ่มขึ้นอีก 1 ประการ คือนักเรียนมีจิตอาสามากขึ้น

2. ผลการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดด่านช้าง จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนารูปแบบแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง พบว่า ในแต่ละด้านของรูปแบบโมเดล โรงเรียนต้องมีการประชุมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการตามแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนให้กับครูในโรงเรียนก่อนเพื่อให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมและเข้าใจในรูปแบบของโมเดลไตรสิกขา 5 คง และกำหนดโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมพฤติกรรมนักเรียนในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ (ความรับผิดชอบ) ด้านคนนำ (การเป็นแบบอย่างที่ดี) ด้านคนทำ (ความสามัคคีและความเอื้อเฟื้อ) ด้านคนไว้ (ระเบียบวินัย) และด้านคนใช้ (การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) เมื่อได้โครงการ กิจกรรม แนวทางหรือนโยบาย ที่ส่งเสริมพฤติกรรมนักเรียนในแต่ละด้านแล้ว ให้ครูผู้สอนเป็นผู้นำในการดำเนินการตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง ที่วางไว้แก่นักเรียน พร้อมทั้งมีการติดตามและประเมินผล เพื่อปรับปรุงพัฒนารูปแบบแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง ในแต่ละด้านให้ดียิ่งขึ้นต่อไป ซึ่งจะเห็นได้ว่าการกำหนดรูปแบบโครงการและกิจกรรมให้ถูกต้องเหมาะสมกับนักเรียน มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน มีความสอดคล้องกับการวิจัยของ กชนิกา บุตรดอน (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในอำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในอำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนฝึกฝนให้นักเรียนทำเป็นกิจวัตรประจำวันจนเกิดเป็นลักษณะนิสัยที่ดี มีการเสริมแรงบวกให้กับนักเรียนมีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนและการที่ทุกคนในสังคมเป็นตัวอย่างและแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน และสอดคล้องกับ สิริภัทร จันทะมงคล (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายใน ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่า แนวทางการปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายในของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา คือ การกำหนดเป้าหมายให้เหมาะสมกับบริบทและธรรมชาติของคณะและอยู่บนพื้นฐานของผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

บทสรุป

จากการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดด่านช้าง ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันตามแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดด่านช้าง โรงเรียนมีแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในด้านกิจกรรมมากที่สุด เป็นผลสืบเนื่องมาจากโรงเรียนได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนให้กับนักเรียน อีกทั้งนักเรียนชอบการจัดกิจกรรมมากกว่าการเรียนแบบปกติในห้องเรียน โรงเรียนจึงสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผ่านแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง สำหรับพฤติกรรมนักเรียนที่พบมากที่สุด ข้อมูลพฤติกรรมนักเรียนตามแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดด่านช้าง จำนวน 140 คน พบพฤติกรรมในด้านความรู้มากที่สุด ในเรื่องของความรับผิดชอบ เป็นผลสืบเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง โดยครูผู้สอนมีการส่งเสริมพฤติกรรมเรื่องความรับผิดชอบให้กับนักเรียน อีกทั้งประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการส่งเสริมความรับผิดชอบของนักเรียนในระดับครอบครัว

2. ผลการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดด่านช้าง เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนารูปแบบแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง ในแต่ละด้านของรูปแบบโมเดล โรงเรียนต้องมีการประชุมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการตามแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนให้กับครูในโรงเรียนก่อน เพื่อให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมและเข้าใจในรูปแบบของโมเดลไตรสิกขา 5 คง และกำหนดโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมพฤติกรรมนักเรียนในแต่ละด้าน โดยครูผู้สอนเป็นผู้นำในการดำเนินการตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง ที่วางไว้แก่นักเรียน พร้อมทั้งมีการติดตามและประเมินผล เพื่อปรับปรุงพัฒนารูปแบบแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง ในแต่ละด้านให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

จากผลการวิจัยดังกล่าว แสดงถึงพฤติกรรมของนักเรียนตามแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง มีการเปลี่ยนแปลงไปทิศทางที่ดี นักเรียนมีความรับผิดชอบที่สูงขึ้น แต่ยังคงต้องได้รับการปรับปรุงพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง ให้ดียิ่งขึ้น ผลการวิจัยนี้เป็นสิ่งที่ประโยชน์ต่อโรงเรียนวัดด่านช้างในการปรับปรุงพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ตามโมเดลไตรสิกขา 5 คง ให้เหมาะสมกับนักเรียน และกำหนดรูปแบบกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมพฤติกรรมนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม อย่างแท้จริง และเป็นการตอบสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ส่งเสริมในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน อีกทั้งงานวิจัยชิ้นนี้ยังส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ที่สนใจในแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียน ในการปรับใช้ในระดับห้องเรียนหรือระดับโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

- กชนิภา บุตรดอน. (2561). *แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในอำเภอยางชุมน้อย สังกัดสำนักงานการศึกษา*
ประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครสวรรค์.
- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2566). *ประกาศจำนวนประชากร ปี 2542-2566*.
https://stat.bora.dopa.go.th/stat/pk/pk_66.pdf
- กิตติศักดิ์ จันทอง, และเกษมณก ดวงชาทม. (2566). *แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขต*
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. [วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม].
ไชยพร เรืองแหล่. (2556). *บทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2524). *พฤติกรรมศาสตร์เล่ม 2 : จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา*. ไทยวัฒนาพานิช.
- ธงชัย นิลคำ. (2556). *การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเข้าใจในจริยธรรมสิ่งแวดล้อม*. *วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและ*
ชุมชน, 1(1), 32-37.
- มานพ จาดเปรม. (2558). *แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่*
การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สิริภัทร จันทะมงคล. (2554). *ประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายใน ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย*
ราชภัฏสวนสุนันทา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อัศรเดช อินทรสถาพร, ชูชาติ พ่วงสมจิตร, และเจริญศรี พันปี. (2565). *การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดย*
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลอัครราช อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดนครราชสีมา. [วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต]. สาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. Englewood Cliffs. Prentice Hall.

Best, J.W. (1981). *Research in Education*. Prentice-Hall.

Kohlberg, L. (1976). *Moral Stage and Moralization: The Cognitive Development Approach*. *Moral Development and Behavior*. Ed by Thomas Lickona, Holt Rinehart and Winston.

Piaget, J. (1971). *The Theory of Stages in Cognitive Development*. In D.R. Green (Ed.), *Measurement and Piaget*. McGraw-Hill.

สุขภาพจิตและพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนภายใต้การระบาดของโรคโควิด-19:

กรณีศึกษาชุมชนเวียงเหนือ จังหวัดเชียงราย

Mental Health and Health Behaviors of the Population Under the COVID-19

Pandemic: A Case Study of Wiang Nue Community, Chiang Rai Province

ธนพัทธ์ จันทพิพัฒน์พงศ์^{1*}, จามรี พระสุนิธ², และ นพชัย ฟองอิสสระ³Tanapat Janpipatpong^{1*}, Jamaree Prasunin², and Noppachai Fongissara³^{1,2,3}ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, ประเทศไทย^{1,2,3}Assistant Professor, Faculty of Social Sciences, Chiang Rai Rajabhat University, Thailand

Received: February 12, 2024 Revised: April 10, 2024 Accepted: May 13, 2024

บทคัดย่อ

ภายใต้ความกดดันของสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลต่อสุขภาพจิตของประชาชนในชุมชนโดยเฉพาะในพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท การวิจัยสหสัมพันธ์เชิงเปรียบเทียบนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพจิตและพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนชุมชนเวียงเหนือ อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงรายโดยจำแนกตามชั่วโมงการนอนหลับ เก็บข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่จำนวน 244 คน ด้วยแบบวัดมาตราประมาณค่าที่มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง .686-.909 คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*Power ใช้การสุ่มแบบอย่างง่าย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ค่าทีและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า 1) ประชาชนชุมชนเวียงเหนือมีสุขภาพจิตในภาพรวมอยู่ในระดับดีกว่าคนปกติทั่วไป และมีพฤติกรรมสุขภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประชาชนที่มีชั่วโมงการนอนหลับแตกต่างกันจะมีพฤติกรรมสุขภาพแตกต่างกัน และ 3) สุขภาพจิตมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยประชาชนที่มีชั่วโมงการนอนหลับมากกว่า 8 ชั่วโมงจะมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เข้มกว่าประชาชนที่มีชั่วโมงการนอนหลับน้อยกว่า 8 ชั่วโมง งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญที่จะนำไปสู่การวิจัยและพัฒนาสุขภาพชุมชนต่อไปได้ในอนาคต

คำสำคัญ: สุขภาพจิต พฤติกรรมสุขภาพ ชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท โรคโควิด-19 จังหวัดเชียงราย

Abstract

Under the pressure during the COVID-19 pandemic situation, it affected to mental health of the population, particularly in semi-urban and rural areas. This correlational-comparative research aims 1) to compare and 2) to study correlation between mental health and health behaviors of Wiang Nue Community, Wiang Chai District, Chiang Rai province, categorized based in sleep hours. Data. was collected from 244 individuals using a reliable measurement instrument with a confidence interval between .686 and .909. The sample size was calculated using G*Power software, employing simple random sampling. The results showed that: 1) overall,

* Corresponding Author. Tel.: 09 5468 9995

Email address: tanapat_jan@crru.ac.th

the mental health of the Wiang Nuea community residents is better than the general population, with significantly healthier health behaviors. 2) Individuals with different hours of sleep exhibit different health behaviors. This research underscores the importance of further research and community health development in the future.

Keywords: Mental Health, Health Behaviors, Semi-Urban Community, COVID-19 Pandemic, Chiang Rai Province

บทนำ

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงไปของสังคมโลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กะทันหันและมีแนวโน้มที่จะมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น เช่น สถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ที่ทำให้ประชาชนเกิดความตื่นกลัว มีความวิตกกังวลกับการติดเชื้อเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อสภาวะทางเศรษฐกิจ ภาวะการว่างงานที่มีจำนวนสูงมากขึ้น ซึ่งต่างเป็นปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพจิตของบุคคลจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรง (Muangjai, 2017) เมื่อพิจารณาถึงอัตราผู้ป่วยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตที่เข้ารับบริการกับสถานบริการสุขภาพจิตทั่วประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2561 มีจำนวนทั้งสิ้น 300,288 คน จังหวัดเชียงราย มีจำนวน 2,630 คน และในปี พ.ศ. 2562 มีจำนวนทั้งสิ้น 379,755 คน จังหวัดเชียงราย มีจำนวน 3,122 คน ทำให้เห็นว่าสัดส่วนจำนวนผู้ป่วยที่เข้ารับบริการด้านสุขภาพจิตมีจำนวนเพิ่มขึ้น ถึงแม้ว่าสัดส่วนจะลดลง ในปี พ.ศ. 2563 ที่มีจำนวนทั้งสิ้น 265,202 คน จังหวัดเชียงราย มีจำนวน 963 คน (Department of Mental Health, 2020) เนื่องจากสถานการณ์โรคติดเชื้อโควิด 2019 เป็นผลทำให้ผู้ป่วยเข้ารับบริการนอกพื้นที่พักไม่ได้จากมาตรการป้องกันโรครวมถึงประสิทธิภาพของระบบการดูแลสุขภาพจิตที่ลดลง (Suraaroonsumrit et al., 2022) มีผลทำให้สภาวะทางจิตของประชาชนไม่ดีขึ้น จากความหวาดวิตกจากข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ รวมทั้งสภาวะทางเศรษฐกิจที่ย่ำแย่ (Kerdcharoen et al., 2021; Khamwong, 2020; Khumsaen et al., 2021; Tuicomepee, 2023) จากการยกตัวอย่างเป็นเพียงสถานการณ์เดียวที่มีผลต่อสุขภาพจิตของประชาชน แต่ยังมีสถานการณ์อื่น ๆ อีกมากมายที่มีผลต่อสุขภาพจิตของบุคคล เช่น ปัญหาภายในครอบครัว ปัญหาการเรียน ปัญหาการทำงาน เป็นต้น ซึ่งต่างเป็นตัวกระตุ้นเร้าให้บุคคลสามารถเกิดความเครียด ความวิตกกังวล ซึ่งเป็นสาเหตุเบื้องต้นสู่การมีปัญหาด้านสุขภาพจิต นอกจากนี้ผลกระทบด้านสุขภาพจิตอาจเป็นผลให้พฤติกรรมสุขภาพของบุคคลเปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งพฤติกรรมสุขภาพของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปก็ทำให้สุขภาพจิตของบุคคลแปรเปลี่ยนไปด้วยเช่นกัน (Choocheep, 2021; Khamwong et al., 2020; Sasung et al., 2020; Tanatamsatit et al., 2023) ด้วยเงื่อนไขของสถานการณ์ทางสังคมในระบะที่มีการระบาดของโรคโควิด-19

โดยสุขภาพจิตกับพฤติกรรมสุขภาพของบุคคลนั้นเป็นมิติที่มีความสัมพันธ์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ด้วยปัจจัยกำหนดสุขภาพของบุคคลเป็นปฏิสัมพันธ์กันระหว่างปัจจัยทางชีวภาพ (Biological Factor) ปัจจัยทางจิตวิทยา (Psychological Factor) และปัจจัยทางสังคม (Social Factor) ที่อาจมีผลจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง หรือเป็นผลมาจากการมีผลร่วมกันจากหลายปัจจัยก็ได้เช่นเดียวกัน (Surakarn & Arin, 2014) โดย 1) ปัจจัยทางชีววิทยา (Biological Factor) เกิดขึ้นจากภายในของบุคคลซึ่งเป็นผลมาจากร่างกาย เช่น ระบบประสาท การสื่อสารของเคมีในสมอง พันธุกรรม ฮอร์โมนต่าง ๆ รวมถึงการเจ็บไข้ได้ป่วย เป็นต้น ในขณะที่ 2) ปัจจัยทางจิตวิทยา (Psychological Factor) เป็นผลมาจากสภาวะทางจิตใจ รวมถึงกระบวนการทางความคิด ที่เป็นผลเกี่ยวเนื่องจากบุคลิกภาพของบุคคล ที่สั่งสมมาจากพื้นฐานในวัยเด็ก ส่งผลมาสู่ผู้ใหญ่ไปจนถึงวัยชรา เกี่ยวเนื่องกับอารมณ์ ความคิด ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน รวมถึงกระบวนการการเรียนรู้ของบุคคล สำหรับ 3) ปัจจัยทางสังคมนั้น (Social Factor) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม ที่จัดสรรหรือกระทำต่อบุคคล สามารถเป็นได้ทั้งตัวส่งเสริม หรือตัวฉุดรั้ง ให้บุคคลนั้นมีสุขภาพจิตที่ดีหรือไม่ดี เช่น ระดับการศึกษา สภาวะทางเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมที่

อยู่อาศัย มลภาวะหรือมลพิษต่าง ๆ ในพื้นที่ หรืออาจเกี่ยวเนื่องกับกระบวนการและความเข้มแข็งในชุมชน เป็นต้น (WHO, 2004) ซึ่งชุมชนเวียงเหนือเป็นชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท (Semi-urban) ที่มีการขยายตัวของเมืองจากสัดส่วนประชากรภายนอกพื้นที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในชุมชน การเปลี่ยนแปลงด้านการคมนาคมการตัดถนนสายใหม่ ทำให้มีการปรับตัวจากชุมชนชนบทเป็นชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท (Pritkanit, 2015) ซึ่งการเคลื่อนย้ายผู้คนและการขยายตัวในการทำมาหากินเป็นผลทำให้การระบาดของโรคโควิด-19 เกิดขึ้นตามผู้อยู่อาศัยไปด้วย

หนึ่งในพฤติกรรมสุขภาพที่สำคัญของบุคคลที่เป็นตัวกำหนดสุขภาพกายและจิตคือการนอนหลับ ซึ่งการนอนหลับนั้นเป็นการพักผ่อนเป็นกระบวนการฟื้นฟูพลังงานของร่างกายที่สำคัญ จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่ามีการสำรวจคุณภาพการนอนหลับของนักศึกษาในประเทศออสเตรเลียในช่วงการระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งพบว่ามีความคุณภาพการนอนโดยเฉลี่ยนั้นอยู่ในระดับต่ำมาก (Very Poor) มีจำนวนชั่วโมงการนอนหลับเปลี่ยนแปลงไปเมื่อเปรียบเทียบระยะเวลาก่อนและหลังเป็นโรคโควิด-19 ยิ่งในกลุ่มนักศึกษาพบว่ามีความจำนวนชั่วโมงการนอนหลับน้อยกว่า 5 ชั่วโมงต่อวัน (Bocek et al., 2023) นอกจากนี้ยังพบว่าการนอนหลับที่ไม่ดีพอมีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตที่ย่ำแย่และสุขภาวะทางจิตวิทยาที่ไม่ดีอีกด้วย (D'orsogna et al., 2023) และในสถานการณ์ระบาดของโรคโควิด-19 พบว่าการนอนหลับนั้นเป็นตัวแปรสำคัญที่เกี่ยวข้องกับระดับภูมิคุ้มกันของร่างกายในการป้องกันโรคอีกด้วยซึ่งมีความเชื่อมโยงกันกับสุขภาพจิตของบุคคล (Ornell et al., 2020; Sher, 2020; Vuelvas-Olmos et al., 2022; and Xiao et al., 2020) ด้วยการนอนหลับเกี่ยวข้องกับนาฬิกาชีวิต (Chengplew, 2012) โดยชั่วโมงการนอนหลับที่เหมาะสมของคนทั่วไปโดยเฉลี่ยจะอยู่ในระหว่าง 7-8 ชั่วโมง (Caput et al., 2011; Kant & Groubard, 2014; Mossavar-Rahmani et al., 2015) ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำชั่วโมงการนอนหลับมาเป็นหน่วยจัดกลุ่มเพื่อทำการวิเคราะห์ในงานวิจัยครั้งนี้

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นที่มาของการทำวิจัยในครั้งนี้ที่มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อเปรียบเทียบและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพจิตกับพฤติกรรมสุขภาพของชุมชนเวียงเหนือ อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย โดยจำแนกตามชั่วโมงการนอนหลับ ที่จะทำให้เข้าใจว่าสุขภาพจิตกับพฤติกรรมสุขภาพนั้นมีความแตกต่างกันและมีความสัมพันธ์กันตามจำนวนชั่วโมงการนอนหรือไม่อย่างไร นอกจากนี้พื้นที่ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย ยังเป็นพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายเพื่อตอบเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น ที่มีการวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่ต่อเนื่องกันมากกว่า 3 ปี (Prasunin et al., 2018) โดยงานวิจัยนี้เป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals) เป้าหมายที่ 3 สร้างหลักประกันการมีสุขภาพที่ดี และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับคนทุกช่วงวัย (Health and Well-being) ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์นำไปสู่การส่งเสริมสุขภาพจิตและพฤติกรรมสุขภาพในระดับตำบลต่อไปในอนาคต

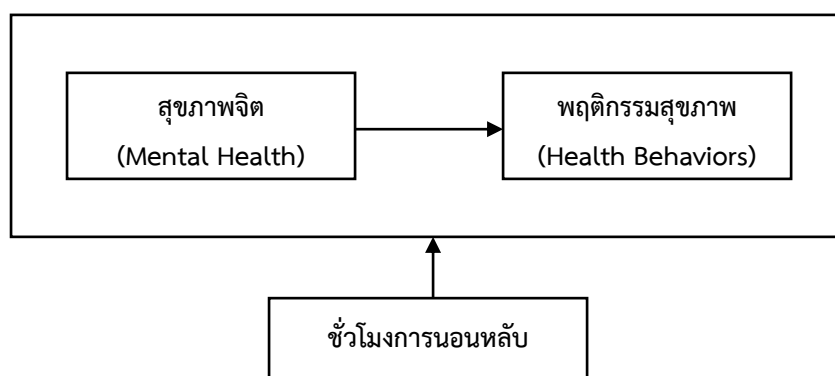
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบสุขภาพจิตและพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนชุมชนเวียงเหนือ อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย โดยจำแนกตามชั่วโมงการนอนหลับ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพจิตกับพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนชุมชนเวียงเหนือ อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย โดยจำแนกตามชั่วโมงการนอนหลับ

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยผู้วิจัยออกแบบการวิจัยในรูปแบบสหสัมพันธ์เชิงเปรียบเทียบ (Correlational-Comparative Study) จากโมเดลนิเวศวิทยาสุขภาพ (Health Ecological Model) กับพฤติกรรมสุขภาพ ซึ่งกล่าวถึงปัจจัยทุกระดับ (Multi-level Factors) ที่มีส่งผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของบุคคล โดยผู้วิจัยกำหนดตัวแปรจากมุมมองในมิติขั้นแรกคือระดับภายในตัวบุคคล (Intrapersonal Level) (Supachai, 2016) โดยสุขภาพจิตใช้แนวคิดของกรมสุขภาพจิต (Mongkol et al., 2009) ที่

กล่าวถึงการประเมินเชิงอัตวิสัยของบุคคลในระดับความคิดความเชื่อ ความรู้สึก เกี่ยวกับตนเอง ความสามารถในการปรับตัว ต่อสภาวะที่เป็นอยู่ในเชิงสภาพจิตใจ ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ ความเบิกบานการใช้ชีวิต รวมถึงการมีสิ่งสนับสนุนทางจิตใจของบุคคล ส่วนพฤติกรรมสุขภาพใช้แนวคิดของ Intarakamhang (2017) ที่หมายถึงการกระทำเกี่ยวกับหลักโภชนาการ ด้วยการควบคุมปริมาณและชนิดของอาหารให้เพียงพอกับความต้องการของร่างกายในแต่ละมื้อ ควบคุมรสชาติของอาหารไม่ให้หวาน มัน หรือเค็มจัด รับประทานอาหารที่หลากหลาย เพื่อให้ได้สารอาหารที่ครบถ้วน รับประทานผลไม้สด สะอาดอย่างน้อยวันละครั้งก็โลกรัม การมีความเสี่ยงด้านการสูบบุหรี่ ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ การสังเกตและตรวจสุขภาพด้วยตนเองก่อนโดยไม่รอให้เกิดโรค การออกกำลังกายด้วยการทำกิจวัตรประจำวัน เช่น การเดินไปทำงาน หรือใช้แรงงานในการเคลื่อนไหว การออกกำลังกายอย่างต่อเนื่อง การจัดการความเครียด ด้วยการจัดการปัญหาและความเครียดด้วยตนเอง การคิดเชิงบวก การใช้สติในการควบคุมตนเองจากสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด การใช้หลักทางศาสนาในการแก้ปัญหาชีวิต และการตัดสินใจ การยอมรับข้อดีข้อเสียและความแตกต่างของบุคคล รวมถึงการสร้างสัมพันธ์ภาพทางสังคม โดยการมีส่วนร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับสุขภาพในชุมชน และการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพื่อน และคนในครอบครัวและชุมชน ทำการวิเคราะห์โดยจำแนกกลุ่มจากชั่วโมงการนอนหลับ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย (Research Framework)

สมมติฐานงานวิจัย

1. ประชาชนที่มีจำนวนชั่วโมงการนอนหลับแตกต่างกันจะมีสุขภาพจิตและพฤติกรรมสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .05
2. สุขภาพจิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนที่มีชั่วโมงการนอนหลับมากกว่า 8 ชั่วโมงจะมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงกว่าประชาชนที่มีชั่วโมงการนอนหลับน้อยกว่า 8 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ที่ชุมชนเวียงเหนือ จำนวน 6,825 คน (National Statistical Office, 2020)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มด้วยโปรแกรม G*Power โดยใช้ Test Family เลือก Exact เลือก Correlation: Bivariate Normal Model อิทธิพลขนาดกลาง (Effect size) เท่ากับ 0.30 ค่าความคลาดเคลื่อน

(Alpha) เท่ากับ .05 ค่า Power เท่ากับ .95 (Cohen, 1988) ได้จำนวน 138 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลได้จำนวน 244 คน เพื่อให้สามารถอ้างอิงไปสู่ประชากรได้ดียิ่งขึ้น โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Radom Sampling)

พื้นที่วิจัย

พื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบทชุมชนเวียงเหนือ อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบวัดมาตราประเมินรวมค่า (Summated Rating Scales) จำนวน 2 แบบวัด ดังนี้

1. แบบวัดสุขภาพจิต ซึ่งเป็นแบบทดสอบดัชนีชี้วัดสุขภาพจิตคนไทยฉบับสั้น 15 ข้อ (Thai Mental Health Indicator Version 2007 = TMHI-15) ของกรมสุขภาพจิต (Mongkol et al., 2009) มีลักษณะเป็นมาตราประเมินรวมค่า (Summated Rating Scales) 4 ระดับ ตั้งแต่ “ไม่เลย” ไปจนถึง “มากที่สุด” โดยมีเกณฑ์ปกติ คือ ได้คะแนน 0-20 คะแนน มีสุขภาพจิตต่ำกว่าคนทั่วไป (Poor) ได้คะแนน 21-40 คะแนน มีสุขภาพจิตเท่ากับคนทั่วไป (Fair) และได้คะแนนมากกว่า 41 คะแนน มีสุขภาพจิตดีกว่าคนทั่วไป (Good) ในด้านย่อยแปลผลแบ่งออกเป็น 3 ระดับตามสัดส่วนคะแนนรายด้าน

2. แบบวัดพฤติกรรมสุขภาพ ผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบวัดพฤติกรรมกรมการดูแลสุขภาพตนเอง (3๑2ส) ของ Intarakamhang (2017) มีลักษณะเป็นมาตราประเมินรวมค่า (Summated Rating Scales) 4 ระดับ เกี่ยวกับการกระทำพฤติกรรม ตั้งแต่ “ไม่เคยปฏิบัติ” จนถึง “ปฏิบัติเป็นประจำ” จำนวน 15 ข้อ โดยมีเกณฑ์การแปลผล คือ ได้คะแนน 0-20 คะแนน มีพฤติกรรมสุขภาพน้อย (Poor), ได้คะแนน 21-40 คะแนน มีพฤติกรรมสุขภาพปานกลาง (Fair) และได้คะแนนมากกว่า 40 คะแนน มีพฤติกรรมสุขภาพมาก (Good) ในด้านย่อยแปลผลแบ่งออกเป็น 3 ระดับตามสัดส่วนคะแนนรายด้าน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยที่เป็นมาตรฐาน (Standardize) ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญเชิงพื้นที่ 3 ท่าน จากนั้นทดลองใช้ (Tryout) กับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยมีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α) อยู่ระหว่าง .686 ถึง .909

ตารางที่ 1 คุณภาพเครื่องมือวิจัย (Quality of Research Instrument)

Variables	Items	Reliability (α)
1. Mental Health	15	.875
1.1 Mental States	5	.686
1.2 Mental Performance	3	.823
1.3 Mental Quality	4	.909
1.4 Mental Support	3	.900
2. Health Behaviors	15	.907
2.1 Nutrition	4	.768
2.2 Exercise	2	.734
2.3 Emotional Management	4	.886
2.4 Risk Prevention	3	.796
2.5 Social Relationship	2	.842

การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยทำการติดต่อพื้นที่วิจัยเพื่อขออนุญาตทอดแบบวัดการวิจัย จากนั้นทำการทอดแบบวัดโดยแจ้งวัตถุประสงค์และรายละเอียดการวิจัยเพื่อให้ผู้ตอบทราบโดยละเอียด และปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์เพื่อพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูล โดยข้อมูลจะทำการนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น และผู้ให้ข้อมูลที่ต้องการถอนตัวออกจากการวิจัยสามารถทำได้โดยอิสระ เมื่อได้แบบวัดกลับคืนมาทำการตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์และนำไปวิเคราะห์โดยโปรแกรมทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้มีการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน คือ การวิเคราะห์ค่าที่เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่มีอิสระจากกัน (Independent Sample t-test) และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป PSPP

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลประชาชนในชุมชนเวียงเหนือ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 54.10 รองลงมาคือเพศชาย จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 45.90 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร/ทำนา/สวน/ไร่/เลี้ยงสัตว์ จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 39.30 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่ไม่น้อยกว่า 5,000 บาท จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 25.40 ส่วนใหญ่มีชั่วโมงการนอนหลับไม่น้อยกว่า 8 ชั่วโมง จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 82.00 และส่วนที่มีจำนวนชั่วโมงการนอนหลับมากกว่า 8 ชั่วโมง จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 สำหรับสุขภาพจิตในภาพรวมอยู่ในระดับดีกว่าคนทั่วไป (Good) (mean=49.98, S.D.=6.28) และมีพฤติกรรมสุขภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (Good) (mean=46.82, S.D.=7.59)

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบสุขภาพจิตและพฤติกรรมสุขภาพของชุมชนเวียงเหนือจำแนกตามชั่วโมงการนอนหลับ

Variables	Sleep <8 Hr. (n=200)			Sleep >8 Hr. (n=44)			t	p
	mean	S.D.	meaning	mean	S.D.	meaning		
1. Mental Health	50.16	5.91	Good	49.16	7.78	Good	0.960	.340
1.1 Mental States	17.89	2.04	Good	17.27	2.35	Good	1.750	.081
1.2 Mental Performance	9.37	1.90	Good	9.16	2.54	Good	0.510	.614
1.3 Mental Quality	13.07	2.38	Good	12.91	2.63	Good	0.400	.690
1.4 Mental Support	9.84	1.90	Good	9.82	2.14	Good	0.070	.946
2. Health Behaviors	46.41	7.37	Good	48.68	8.50	Good	1.810	.072
2.1 Nutrition	11.81	2.40	Good	12.84	2.62	Good	2.540*	.012
2.2 Exercise	6.37	1.42	Good	6.52	1.55	Good	0.630	.526
2.3 Emotional Management	12.83	2.33	Good	13.25	2.94	Good	0.890	.379
2.4 Risk Prevention	8.98	2.00	Good	9.32	2.45	Good	0.840	.403
2.5 Social Relationship	6.42	1.15	Good	6.75	1.48	Good	1.410	.164

Note. * $p < .05$.

(ตารางที่ 2) ผลการวิเคราะห์ระดับสุขภาพจิตและพฤติกรรมสุขภาพของชุมชนเวียงเหนือ พบว่า สุขภาพจิตทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับดีกว่าคนทั่วไป (Good) และพฤติกรรมสุขภาพทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (Good) เช่นกัน

สำหรับผลการเปรียบเทียบสุขภาพจิตและพฤติกรรมสุขภาพของชุมชนเวียงเหนือที่มีจำนวนชั่วโมงการนอนหลับแตกต่างกัน พบว่า ประชาชนที่มีจำนวนชั่วโมงการนอนหลับแตกต่างกันจะมีพฤติกรรมสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนที่มีจำนวนชั่วโมงการนอนหลับมากกว่า 8 ชั่วโมง จะมีพฤติกรรมสุขภาพด้านการรับประทานอาหารมากกว่าบุคคลที่มีจำนวนชั่วโมงการนอนหลับน้อยกว่า 8 ชั่วโมง ($t=2.540$, $p=.012$) ส่วนสุขภาพจิตเมื่อทำการเปรียบเทียบโดยจำแนกตามชั่วโมงการนอนหลับแล้วพบว่า ประชาชนที่มีจำนวนชั่วโมงการนอนหลับที่แตกต่างกันมีระดับสุขภาพจิตทั้งในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 3 ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพจิตกับพฤติกรรมสุขภาพของชุมชนเวียงเหนือจำแนกตามชั่วโมงการนอนหลับ

Sleep <8 Hr. (n=200)											
Variables	MH	M1	M2	M3	M4	Beh	B1	B2	B3	B4	B5
MH	-	.645**	.779**	.766**	.680**	.301**	.258**	.154*	.295**	.241**	.177*
M1	.739**	-	.349**	.232**	.295**	.126	.205**	.034	.100	.081	-.012
M2	.862**	.562**	-	.541**	.372**	.202**	.205**	.106	.184**	.140*	.116
M3	.912**	.539**	.760**	-	.342**	.280**	.173*	.123	.310**	.243**	.222**
M4	.683**	.260	.395**	.592**	-	.250**	.163*	.182**	.239**	.218**	.168*
Beh	.538**	.399**	.433**	.432**	.474**	-	.835**	.740**	.838**	.738**	.741**
B1	.318*	.279	.265	.234	.248	.728**	-	.608**	.551**	.489**	.519**
B2	.385**	.216	.292	.315*	.430**	.849**	.582**	-	.567**	.325**	.500**
B3	.511**	.448**	.514**	.382*	.288	.817**	.424**	.675**	-	.518**	.569**
B4	.366	.223	.227	.344*	.394**	.704**	.276	.477**	.441**	-	.500**
B5	.502**	.308*	.314*	.412**	.610**	.779**	.499**	.667**	.517**	.523**	-
Sleep >8 Hr. (n=44)											

Note. * $p < .05$. ** $p < .01$.

MH=Mental Health Overall

Beh=Health Behaviors Overall

M1=Mental States

B1=Nutrition

M2=Mental Performance

B2=Exercise

M3=Mental Quality

B3=Emotional Management

M4=Mental Support

B4=Risk Prevention

B5=Social Relationship

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างสุขภาพจิตกับพฤติกรรมสุขภาพสามารถจำแนกผลออกเป็น 2 กลุ่มตามจำนวนชั่วโมงการนอนหลับ (ตารางที่ 3) ดังนี้

กลุ่มที่มีชั่วโมงการนอนหลับมากกว่า 8 ชั่วโมง พบว่า สุขภาพจิตในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมสุขภาพในภาพรวม ด้านการออกกำลังกาย ด้านการจัดการอารมณ์ และด้านสัมพันธภาพทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.538$, $.385$, $.511$, $.502$) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมสุขภาพด้านการรับประทานอาหารอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r=.318$) เมื่อพิจารณาสุขภาพจิตเป็นรายด้านพบว่า 1) ด้านสถานะทางจิตใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมสุขภาพในภาพรวม และด้านการจัดการอารมณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.399, .448$) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมสุขภาพด้านสัมพันธ์ภาพทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r=.308$) 2) ด้านสมรรถนะทางจิตใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมสุขภาพในภาพรวมและด้านการจัดการอารมณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.433, .541$) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมสุขภาพด้านสัมพันธ์ภาพทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r=.314$) 3) ด้านคุณภาพทางจิตใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมสุขภาพในภาพรวมและด้านสัมพันธ์ภาพทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.432, .412$) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมสุขภาพด้านการออกกำลังกาย ด้านการจัดการอารมณ์ และด้านป้องกันความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r=.351, .382, .344$) และ 4) ด้านการสนับสนุนทางจิตใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมสุขภาพในภาพรวม ด้านการออกกำลังกาย ด้านป้องกันความเสี่ยง และด้านสัมพันธ์ภาพทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.474, .430, .394, .610$)

กลุ่มที่มีชั่วโมงการนอนหลับน้อยกว่า 8 ชั่วโมง พบว่า สุขภาพจิตในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมสุขภาพในภาพรวม ด้านการรับประทานอาหาร ด้านการจัดการอารมณ์ และด้านป้องกันความเสี่ยง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.301, .258, .295, .241$) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมสุขภาพด้านการออกกำลังกาย และด้านสัมพันธ์ภาพทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r=.154, .177$) เมื่อพิจารณาสุขภาพจิตเป็นรายด้านพบว่า 1) ด้านสถานะทางจิตใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมสุขภาพด้านการรับประทานอาหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.205$) 2) ด้านสมรรถนะทางจิตใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมสุขภาพในภาพรวม ด้านการรับประทานอาหาร และด้านการจัดการอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.202, .205, .184$) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมสุขภาพด้านป้องกันความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r=.140$) 3) ด้านคุณภาพทางจิตใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมสุขภาพในภาพรวม ด้านการจัดการอารมณ์ ด้านป้องกันความเสี่ยง และด้านสัมพันธ์ภาพทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.280, .310, .243, .222$) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมสุขภาพด้านการรับประทานอาหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r=.173$) 4) ด้านการสนับสนุนทางจิตใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมสุขภาพในภาพรวม ด้านการออกกำลังกาย ด้านการจัดการอารมณ์ และด้านป้องกันความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.250, .182, .239, .218$) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมสุขภาพด้านการรับประทานอาหาร และด้านสัมพันธ์ภาพทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r=.163, .168$)

สรุปผลการวิจัย

1. สุขภาพจิตทั้งในภาพรวมและรายด้านของประชาชนอยู่ในระดับดีกว่าคนทั่วไป และพฤติกรรมสุขภาพทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. จำนวนชั่วโมงการนอนหลับมีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพโดยเฉพาะพฤติกรรมด้านการรับประทานอาหาร
3. สุขภาพจิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมสุขภาพทั้งด้านรวมและรายด้าน ทั้งในประชาชนกลุ่มที่มีชั่วโมงการนอนหลับน้อยกว่า 8 ชั่วโมงและมากกว่า 8 ชั่วโมง

การอภิปรายผล

1. **ระดับสุขภาพจิตและพฤติกรรมสุขภาพของชุมชนเวียงเหนือที่มีชั่วโมงการนอนหลับแตกต่างกัน** จากผลการวิจัยพบว่า สุขภาพจิตและพฤติกรรมสุขภาพของชุมชนเวียงเหนือนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากกว่าคนปกติ ทั้งนี้ชุมชนเวียงเหนือ อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย มีการดำเนินกิจกรรมของชุมชนเพื่อยกระดับสู่การเป็นตำบลสุขภาพจิตอย่างต่อเนื่อง (Prasunin et al., 2022) โดยในระยะแรกนั้นเป็นการพัฒนาส่งเสริมสุขภาวะแบบองค์รวม (Holistic Well-being) ในบุคคลหลากหลายวัยด้วยแนวคิดพหุวิทยาการสู่การพัฒนา (Multi-disciplinary) (Inchan & Wangtan, 2022; Janpipatpong, 2019; Pimpisut, 2018; Prasunin et al., 2019) จากนั้นจึงดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพชุมชนใน

เฉพาะด้านผ่านงานบริการวิชาการ เช่น การส่งเสริมสุขภาพจิตชุมชนด้วยการหัวเราะบำบัด จากการดำเนินงานเป็นผลทำให้ระดับสุขภาพจิตและพฤติกรรมสุขภาพของชุมชนเวียงเหนืออยู่ในระดับมากกว่าคนปกติในตนเอง ซึ่งนับว่าประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพชุมชนผ่านความร่วมมือทางวิชาการ และเมื่อทำการทดสอบสมมติฐานพบว่าบุคคลที่มีชั่วโมงการนอนหลับมากกว่า 8 ชั่วโมงเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสุขภาพมากกว่าบุคคลที่มีชั่วโมงการนอนหลับน้อยกว่า 8 ชั่วโมง โดยเฉพาะพฤติกรรมสุขภาพด้านการรับประทานอาหาร นั้นอาจเป็นเพราะบุคคลที่มีพฤติกรรมสุขภาพมากจะมีการปฏิบัติในเชิงของการกำกับและควบคุมตนเองมาก (Self-regulation) (Keanphueak et al., 2014; Sirikutjatuporn et al., 2017) นอกจากนี้ยังเป็นผู้มีความตระหนักในตนเอง (Self-awareness) ด้านสุขภาพสูงตามไปด้วยที่อาจไม่ใช่เพียงพฤติกรรมสุขภาพด้านใดด้านเดียวเท่านั้น (Srisawat et al., 2022) ที่ซึ่งเป็นพฤติกรรมสุขภาพในระดับภายในตัวบุคคล (Intrapersonal Level) ที่มาจากความรู้ (Knowledge) และเจตคติ (Attitude) เป็นผลให้บุคคลพยายามกระทำพฤติกรรมสุขภาพด้านการรับประทานอาหารและพยายามนอนหลับตามเวลาอนามัย (Supachai, 2016) ของบุคคล การรับประทานอาหารยังสัมพันธ์กับสุขอนามัยการนอนหลับ (Sleep Hygiene) บุคคลที่มีสุขอนามัยการนอนหลับที่ดีจะมีวินัยกับการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนาฬิกาชีวิต เช่น เวลาการหลับ-การตื่นนอน การกำหนดกิจวัตรก่อน-หลังตื่นนอน (Chengplew, 2012; Narongsak, Sanguanvichaikul & Thisithivanij, 2020) นอกจากนี้หากพิจารณาถึงระยะเวลาในการใช้ชีวิตระหว่างวันบุคคลที่ใช้เวลามากนั้นมีความเป็นไปได้ที่จะมีแนวโน้มในการมีพฤติกรรมบริโภคสูงตามระยะเวลาการใช้ชีวิตในแต่ละวันไปด้วย นอกจากนี้การนอนยังเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพในเชิงลบอื่น ๆ เช่น ความเสี่ยงต่อการเป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) (Gomes et al., 2023) การเพิ่มขึ้นของน้ำหนักตัว (Caput et al., 2011) และจำนวนชั่วโมงการนอนหลับยังสัมพันธ์กับพลังงานที่ได้รับในแต่ละวันจากการรับประทานอาหาร (Kant & Groubard, 2014) เพราะการนอนที่ไม่เพียงพอส่งผลต่อพฤติกรรมรับประทานอาหารที่มากเกินไปรวมถึงรับประทานอาหารที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคอีกด้วย (Barragan et al., 2021; Gabal & Manzour, 2024; Mossavar-Rahmani et al., 2015)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพจิตและพฤติกรรมสุขภาพของชุมชนเวียงเหนือจำแนกตามชั่วโมงการนอนหลับ จากผลการวิจัยพบว่าสุขภาพจิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งด้านรวมและรายด้าน ทั้งในกลุ่มที่มีชั่วโมงการนอนหลับน้อยกว่า 8 ชั่วโมงและมากกว่า 8 ชั่วโมง นั้นแสดงให้เห็นว่าในมิติด้านสุขภาพระดับภายในตัวบุคคล (Intrapersonal Level) ปัจจัยด้านจิตใจ (สุขภาพจิต) นั้นมีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของบุคคลจริงตามโมเดลนิเวศวิทยาสุขภาพ (Health Ecological Model) (Supachai, 2016) ซึ่งผลการวิจัยยังให้เห็นว่าสุขภาพจิตและสุขภาพกายมีความสัมพันธ์กัน (Surakarn & Arin, 2014) เมื่อพิจารณาในกลุ่มที่มีชั่วโมงการนอนหลับบุคคลในกลุ่มที่มีชั่วโมงการนอนหลับมากกว่า 8 ชั่วโมงนั้นสุขภาพจิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมสุขภาพ โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ในขณะที่บุคคลที่มีชั่วโมงการนอนหลับน้อยกว่า 8 ชั่วโมงนั้นสุขภาพจิตมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมสุขภาพแต่มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ (Wongrattana, 1998) แม้ชั่วโมงการนอนหลับอาจทำให้เห็นความแตกต่างของระดับของสุขภาพจิตและพฤติกรรมสุขภาพไม่เข้มข้นมากนัก แต่ก็ทำให้เห็นว่ามีผลต่อระดับสุขภาพจิตและการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพที่แตกต่างกัน (Ornell et al., 2020; Sher, 2020; Vuelvas-Olmos et al., 2022; and Xiao et al., 2020) ซึ่งทำให้สามารถกล่าวได้ว่า การนอนหลับนั้นมีส่วนสำคัญของสุขภาพกายและจิตของบุคคลในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่าสุขภาพจิตมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อพฤติกรรมสุขภาพทั้งในกลุ่มที่มีชั่วโมงการนอนหลับน้อยกว่าและมากกว่า 8 ชั่วโมง ดังนั้นมาตรการด้านสุขภาพจิตยังคงมีความจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ตั้งแต่การคัดกรอง ตลอดจนถึงการส่งเสริม ซึ่งสามารถผสมเข้ากับการส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพของชุมชนได้ในเวลาเดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการเพิ่มตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจจะเกี่ยวข้องระหว่างสุขภาพจิตกับพฤติกรรมสุขภาพที่มีชั่วโมงการนอนหลับเป็นตัวแปรกำกับจากโมเดลนิเวศวิทยาสุขภาพในระดับอื่น ๆ ทั้งภายในตัวบุคคล และระหว่างตัวบุคคล เช่น การฝึกสมาธิ การเจริญสติในวิถีพุทธ การมีตัวแบบที่ดี รวมทั้งการจำแนกกลุ่มเพื่อวิเคราะห์ เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพ หรือปัญหาทางเศรษฐกิจ หรืออาจใช้คุณภาพการนอน (Sleep Quality) เป็นตัวแปรจำแนกกลุ่ม

2.2 ควรมีการทดสอบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างในบริบทชุมชนอื่น ๆ เช่น ชุมชนชนบท ชุมชนเมือง รวมทั้งอาจใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อทำให้เข้าใจรูปแบบของพฤติกรรมสุขภาพในมิติของวิถีชีวิต (Way of Life) ที่จะทำให้เข้าใจอย่างลุ่มลึกมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยรับใช้สังคมเรื่อง “นวัตกรรมส่งเสริมสุขภาพจิตชุมชนตำบลเวียงเหนือ อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย” ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ประจำปี พ.ศ. 2563

เอกสารอ้างอิง

- Barragan, R., Zuraikat, F.M., Tam, V, Scaccia, S. Cochran, J., Li, S., Cheng, B., & St-Onge, M-P. (2021). Actigraphy-Derived Sleep with associated with Eating Behavior Characteristics. *Nutrients*, 13(3), 852. 1-12.
- Bocek, J., Prasko, J., Genzor, S., Hodny, F., Vanek, J., Pobeha, P., Belohradova, K., & Ociskova, M. (2023). Sleep Disturbance and Immunological Consequences of COVID-19, *Patient Preference and Adherence*, 17, 667-677, <http://doi:10.2147/PPA.S398188>.
- Caput, J-P., Despres, J-P., Bouchard, C., & Tremblay, A. (2011). The Association between Short Sleep Duration and Weight Gain Is Dependent on Disinhibited Eating Behavior in Adults. *Sleep*, 34(10), 1,291-1,297.
- Chengplew, O. (2012). Biological Clock and Sleep. *Srinakharinwirot University (Journal of Science and Technology)*, 4(7), 145-155. (in Thai)
- Choocheep, P. (2021). Effectiveness of a Mental Health Promotion Program for Self-care Behavior of the Elderly in Pathumthani Province, Thailand, *Journal of Public Health Nursing*, 35(2), 109-124. (in Thai)
- Cohen, J. (1988). *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences* (2nd ed.), Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
- Department of Mental Health. (2020). *Psychiatric Patients Fiscal Year 2019* (Reported). Data Center of Medical and Health, Ministry of Public Health, Available: <http://dmh.go.th/report/datacenter/hdc/> [07, 15, 2063] (in Thai)
- D'orsogna, T., Halson, S. L., & Oehmen, R. (2023). Poor Sleep Quality during COVID-19 Pandemic Restrictions Associated with Reduced Psychological Wellbeing in Health Care Students, *Chronobiology International*, 40(4), 438-449, <http://doi:10.1080/07420528.2023.2186127>.
- Gabal, H-A. M.S., & Manzour, A.F. (2024). Lifestyle and Habit Changes among Adults during COVID-19 Era in Egypt: A Population-based Study. *BMC Nutrition*, 10(52), 1-13.

- Gomes, S., Ramalhete, C., Ferreira, I., Bicho, M., & Valente, A. (2023). Sleep Patterns, Eating Behavior and the Risk of Noncommunicable Diseases. *Nutrients*, 15(11), 2462. 1-14.
- Inchan, R., & Wangtan, C. (2022). Product's Quality Standard Development for Papyrus Map, Baan Wiang Pang Kham, Wiang Nue Subdistrict, Wiang Chai District, Chaing Rai, *Humanities and Social Sciences Journal of Pibulsongkram Rajabhat University*, 16(2), 753-766. (in Thai)
- Intarakamhang, U. (2017). *Evaluation of Health Literacy on Disease Prevention* (Research Reported vol. 210), Bangkok: Behavioral Science Research Institute, Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Janpipatpong, T. (2019). Personal and Social Environmental Factors Related to Volunteering Behavior of Village Health Volunteer in Wiangnue Municipality, Wiangchai District, Chaingrai Province, *Journal of Behavioral Science for Development*, 11(1), 1-14. (in Thai)
- Kant, A.K., & Groubard, B.I. (2014). Association Self-reported Sleep Duration with Eating Behaviors of American Adults: NHANES2005-2010. *The American Journal of Clinical Nutrition*, 100(3), 938-947.
- Keanphueak, Y., Junprasert, S., & Asawachaisuwikrom, W. (2014). Outcomes of Self-regulation on Eating Behavior and Brisk Walk for Weight Control on Overweight Women, *The Public Health Journal of Burapha University*, 9(1), 104-116. (in Thai)
- Kerdcharoen, N., Kolkijkovin, V., & Thaworn, J. (2021). Resilience, Mental health Impact and COVID-19 Related Mental Health Determinants among Medical Students during COVID-19 Epidemic, *Vajira Medical Journal: Journal of Urban Medicine*, 65, S101-S116. (in Thai)
- Khamwong, W., Hnoosawutt, J., Yamboonruang, T., & Teunjaren, Y. (2020). Correlation between Personal Factors, Self-care Behaviors Regarding Mental Health, and Mental Health Status among the Elders in Mueang Nonthaburi District, Nonthaburi Province, Thailand, *Journal of Health Science Research*, 14(3), 131-144. (in Thai)
- Khumsaen, N., Peawnalaw, S., Sripituk, S., & Narysangkharn, S. (2021). Factor Influencing Mental Health Status of Residents in U-Thong District, Suphanburi Province during the Covid-19 Pandemic, *Journal of Nursing and Health Research*, 37(3), 36-50. (in Thai)
- Mongkol, A., Wongpiromsarn, Y., Tangseri, T., Hattapanom, W., Romsai, P., & Chutha, P. (2009). *The Development and Testing Thai Mental Health Indicator (Version 2007)* (Research Reported), Department of Mental Health, Ministry of Public Health, The Agricultural Co-operative Federation of Thailand, Ltd. Press. (in Thai)
- Mossavar-Rahmani, Y., Jung, M., Patel, S.R., Sotres-Alvarez, D., Arens, R., Ramos, A., Redline, S., Rock, C.L., & Horn, L.V. (2015). Eating Behavior by Step Duration in the Hispanic Community Health Study/ Study of Latinos. *Appetite*, 95, 275-284.
- Muangjai, T. (2017). Mental Health Change and the Social Change, *Journal of Social Academic*, 10(Special), 263-276. (in Thai)
- Narongsak, T., Sanguanvichaikul, T., & Thisithivanij, V. (2020). Sleep and Sleep Hygiene: Review Article. *Journal of Somdet Chaopraya Institute of Psychiatry*, 14(2), 69-85. (in Thai)

- National Statistical Office. (2020). *Data Structure and Population Statistic of Wiang Nue Subdistrict, Wiang Chai District, Chiang Rai Province*, Available:
https://stat.bora.dopa.go.th/new_stat/webPage/statByYear.php. [15, 07, 2563] (in Thai)
- Ornell, F., Schuch, J. B., Sordi, A. O., & Kessler, F. H. P. (2020). "Pandemic Fear" and COVID-19: Mental health burden and strategies, *Braz J Psychiatry*, 42, 232-235, <http://doi:10.1590/1516-4446-2020-0008>.
- Prasunin, J., Fongissara, N., & Janpipatpong, T. (2022). The Study of the Community Health and Enhance "The Good Mental health Community" of Wiang Nue Sub-district, Wiang Chai District, Chiang Rai Province, *Ratchaphruek Journal*, 20(3), 15-28. (in Thai)
- Prasunin, J., Muangkasem, B., & Jenjai, N. (2019). Community-based Learning Activities in the Elderly College of Wiang Nue Sub-district, Wiang Chai District, Chiang Rai Province, *DRIRDI Research for Community Service Journal*, 5(1), 53-63. (in Thai)
- Prasunin, J., Pingmuang, N., Promjaisa, N., Suchin, K., Tiwong, S., Fongissara, N., & Kongsuwan, D. (2018). *The Study and Community Capital Management for Livable Community of Wiang Nue Sub-district, Wiang Chai District, Chiang Rai Province* (Research Reported), School of Social Sciences, Chiang Rai Rajabhat University. (in Thai)
- Pritkankit, T. (2015). Community Context under the Semi-Urban, Semi-Rural Society. *FEU Academic Review*, 9(1), 7-15. (in Thai)
- Pimpisut, P. (2018). Wiang Nuea: A Study of Cultural Resources for Local Tourism and Education Area Promotion in Wiang Nue Subdistrict Municipality Area, Wiang Chai District, Chaing Rai Province, *Journal of Information*, 17(2), 97-108. (in Thai)
- Sasung, J., Somprasert, C., & Vuthiarpa, S. (2020). The Effect of Behavioral Modification Program on the Mental Health Self-Care of Person with Alcohol Dependence, *Journal of The Royal Thai Army Nurse*, 21(3), 191-202. (in Thai)
- Sher, L. (2020). COVID-19, Anxiety, Sleep Disturbances and Suicide, *Sleep Med*, 70, 124, <http://doi:10.1016/j.sleep.2020.04.019>.
- Sirikutjatupom, K., Wirojratana, V., & Jitramontree, N. (2017). Factor Predicting Self-Management Behaviour of Elderly Type 2 Diabetes Patient, *Thai Journal of Nursing Council*, 32(1), 81-93. (in Thai)
- Srisawat, K., Jitrabiab, S., Pattarachachai, J., Charoendee, K., Arwusosakul, P., & Krearprasert, R. (2022). Association between Personal Factors and Health Literacy and Self-awareness on Hypertensive Prevention form Users at Public Blood Pressure Station Services, *Diseases Control Journal*, 48(4), 875-885. (in Thai)
- Supachai, K. (2016). Ecological Model: An Intervention Model Addressing Factors Influencing Health Behaviors, *Thai Journal of Nursing and Midwifery Practice*, 3(1), 17-27. (in Thai)
- Suraaroonsumrit, B., Arunpongpaisal, S., Dechkong, T., & Tantirangsri, N. (2022). The Effectiveness of the New Normal of Care System for People with Mental Health Problems from COVID-19 Pandemic, *Srinagarind Medical Journal*, 37(6), 684-694. (in Thai)

- Surakarn, A., & Arin, N. (2014). Mental Health Care: The Participation of The Community, *Srinakharinwirot University (Journal of Science and Technology)*, 6(12), 176-184. (in Thai)
- Tanatamsatit, S., Sangwong, M., Boonsook, S., Phawasuttipong, T., Chanthabutr, R., Jarempoon, J., & Junnual, N. (2023). Association between Stress, Mental Health Status and Health Behaviors with Quality of Life among Working Age of Municipality Offices Ubon Ratchathani Province, *Regional Health Promotion Center 9 Journal*, 17(1), 314-325. (in Thai)
- Tuicomepee, A. (2023). Relationship between Social Well-being and Mental Health Problems of Older Adults during the Covid-19 Pandemic, *STOU Education Journal*, 15(2), 133-146. (in Thai)
- Vuelvas-Olmos, C. R., Sanchez-Vidana, D. I., & Cortes-Alvarez, N. Y. (2022). Gender-based Analysis of the Association between Mental Health, Sleep Quality, Aggression, and Physical Activity among University Students during the COVID-19 Outbreak, *Psychological Reports*, 5(2), 212-2,236, <http://doi:10.1177/00332941221086209>.
- WHO. (2004). *Promoting Mental Health: Concept, Emerging Evidence, Practice* (Summary Reported), World Health Organization, Department of Mental Health and Substance Abuse in collaboration with the Victorian Health Promotion Foundation (VicHealth) and the University of Melbourne.
- Wongrattana, C. (1998). *Statistical Technique for Research* (7th ed.), Tepneramitkarnpim. (in Thai)
- Xiao, H., Zhang, Y., Kong, D., Li, S., & Yang, N. (2020). Social Capital and Sleep Quality in Individuals Who Self-isolated for 14 Days during the Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) Outbreak in January 2020 in China, *Medical Science Monitor*, 26(e923921), e923921-1-8, <http://doi:10.12659/MSM.923921>.

การพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1

Development of Visual Arts Activities to Strengthen the Dimensional Capabilities Grade Students at One in the Office of Elementary Phetchabun region 1

อลิสณา อนันตะอาด^{1*}, และ อภิชาติ งามรุ่งโรจน์²

Alissana Anuntaard^{1*}, and Aphichart Ngamrugrot²

^{1*}, ² สาขาศิลปกรรม, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, เพชรบูรณ์, ประเทศไทย

^{1*}, ² Bachelor of Fine Arts (Fine Arts), Faculty of Humanities and Social Sciences Phetchaboon Rajabhat University,
Phetchaboon, Thailand

Received: February 19, 2024 Revised: July 3, 2024 Accepted: July 12, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ เสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ก่อนและหลังเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนดงขุยวิทยาคาร โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลอง ด้วยตนเองทำการทดลองเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 2 ชั่วโมงต่อครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ เสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 ได้แก่ (1) ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์กับการวาดภาพ (2) ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์กับภาพพิมพ์ (3) ทัศนศิลป์กับการปั้น (4) ทัศนศิลป์กับการประดิษฐ์ (5) ทัศนศิลป์กับการระบายสี และ เป็นกิจกรรมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาทักษะด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพการพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์มีค่าเท่ากับ 81.70/83.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 2) ผลเปรียบเทียบความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1 หลังจากที่นักเรียนกลุ่มตัวอย่างใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์แล้วระดับคะแนนหลังเรียนที่ใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์แล้วสูงกว่าก่อนเรียนก่อนใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์

* Corresponding author. Tel.: 087 208 5772

Email address: alissana5772@gmail.com

Abstract

The objectives of this research were to 1) develop a set of visual arts activities to enhance the dimensional abilities of Grade 1 students, 2) To compare the dimensional abilities before and after using visual arts activities to enhance the dimensional relationships of grade 1 students. The subjects used in this research were Grade 1 students of Dong Khui Wittayakarn School under Phetchabun Primary Education Area Office District 1; a total of 30 students were selected by a simple random sampling of 1 classroom. The researchers conducted the experiments which took two hours per week for 5 consecutive weeks. The tools used in the research were a set of visual arts activities to enhance the dimensional abilities of Grade 1 students; namely, (1) a set of visual arts and drawing activities, (2) a set of visual arts and printmaking, (3) visual art and sculpting, (4) visual art and invention, (5) visual art and painting, and an activity to improve students' dimensional skills of Grade 1 students. The results showed that 1) the efficiency development of the visual arts activity set was 81.70/83.60, which was higher than the established threshold of 80/80. 2) Regarding the dimensional abilities, the post-class score in which the students used the visual arts activity sets was statistically significantly higher than the pre-class score before the students used the visual arts activity sets, at the 0.05 level.

Keywords: a set of visual arts activities, Dimensional capabilities

บทนำ

การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และ พัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ต่างๆ มีกระบวนการ วิธีการที่หลากหลาย ครูผู้สอนจะคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกายและ สติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียนเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนเป็นตัวตั้ง ผู้เรียนมีอิสรภาพ ได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาเต็มศักยภาพของความเป็นมนุษย์ ทั้งจิตใจ ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ผู้เรียนได้รับการพัฒนาแบบองค์รวม ได้รับการฝึกให้มีศักยภาพในการสร้างรูปแบบการคิด ผู้เรียนเป็นผู้ กระทำ กิจกรรมการเรียนรู้ได้ถูกต้องแม่นยำด้วยความรู้สึกที่ดี อันเป็นการ สร้างบุคลิกภาพที่ดีงาม เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ เรียนรู้จากการปฏิบัติของตนเอง คิดอย่างมีระบบและมีวิจารณ์ญาณ อยู่ร่วมกับคนอื่นอย่างมีความสุข เรียนรู้ ตลอดชีวิต และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544)

ดังนั้น ในการเรียนรู้จึงใช้รูปแบบวิธีการที่หลากหลายเน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และ การเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นส่วนให้ผู้เรียนเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ต่างๆ ให้สอดคล้องกับชีวิตและนำกระบวนการเรียนรู้ เช่น การเรียนการอ่าน การคิดคำนวณ ทำให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะและนำกระบวนการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน จัดกระบวนการเรียนรู้ในแนวบูรณาการโดยนำกระบวนการเรียนรู้และเนื้อหากลุ่มสาระเดียวกันมาบูรณาการเชื่อมโยงจัดการหน่วยการเรียนรู้แยกสอนตามรายวิชา การจัดการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับมุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และ พื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และ วัฒนธรรม โดยเน้นจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นั้นถือเป็นรากฐานที่สำคัญในการเริ่มต้นเรียนในระดับประถมศึกษา ในการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

และสามารถประเมินผลการเรียนได้จริงตามความสามารถของตัวผู้เรียน จึงต้องอาศัยการจัดกิจกรรมการสอน และ มีการออกแบบชุดกิจกรรมเพื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้อง กับการวัดทักษะความรู้ของผู้เรียน ภรณ์ คุรุรัตน์ (2540) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้จากการปฏิบัติ คือ ให้เด็กลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเองมากขึ้นเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ความสามารถของตนเองในการสัมผัส สังเกต ทดลอง สำรวจในสิ่งที่เด็กสนใจ จึงจะมีความหมาย และเสริมสร้างความสามารถต่อเด็ก เช่น กิจกรรมศิลปะ การเล่น การประกอบอาหาร เป็นต้น และ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ คันธรส วงศ์กิต (2553) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กมีความจำเป็นที่จะต้อง มีการจัดให้เหมาะสมกับเด็กเพื่อ กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพของเด็กแต่ละคน ซึ่งกิจกรรมที่จัดควรคำนึงถึงตัวเด็ก เป็น สำคัญ เด็กแต่ละคนมีความสนใจแตกต่างกันจึงควรจัดให้กิจกรรมให้สอดคล้อง กับ ความสนใจ และ ความต้องการของเด็ก เพื่อให้เด็กสามารถทำกิจกรรมตามความสนใจโดยเน้นให้มีสื่อของจริงให้เด็กมี โอกาสสังเกต สำรวจ ฝึกฝนเกิดกระบวนการคิด ประดิษฐ์ผลงาน และแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง การจัด กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสนใจของเด็ก และ สอดคล้องกับหลักพัฒนา การของเด็ก เป็นอย่างดีพร้อมทั้งยังช่วยส่งเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์

ในปัจจุบันจะพบปัญหาเรื่องของการเชื่อมโยงมิติสัมพันธ์ของเด็กเนื่องจากขาดทักษะในการพัฒนาทักษะด้านมิติสัมพันธ์จากการเรียนรู้ และ มีสิ่งเร้าภายนอกมากขึ้น เด็กมีปัญหาติดโทรศัพท์ ติดเกม เล่นโทรศัพท์ ซึ่งทำให้เกิดปัญหาเรื่องของการขาดสมาธิ จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ประกอบขึ้นพื้นฐานสู่การสร้างความรู้จากการเรียน และ ขาดการสนใจสิ่งรอบตัวซึ่งมีผลต่อการพัฒนาด้านมิติสัมพันธ์ ดังที่กล่าว มาผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าผู้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำเป็น ต้องมีการเรียนรู้ที่เกิดการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในชีวิตประจำวันซึ่งเป็นวัยที่เด็กสามารถจดจำและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตมิติสัมพันธ์ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ เป็นความสามารถด้านสติปัญญาของเด็ก ซึ่งมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นรากฐานสำคัญในการเรียนรู้ในด้านอื่นๆ ล้วน สายยศ (2543) กล่าวว่า ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์นี้สามารถพัฒนาได้ตั้งแต่ระดับปฐมวัย โดยจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาส ใช้วัตถุสิ่งของต่างๆอย่างชำนาญ จัดกิจกรรมให้เด็กได้ สังเกต ได้ฝึกการมองรายละเอียดของสิ่งต่างๆ การเล่นเกมการศึกษา การเล่นบล็อก การจัดกิจกรรมที่ให้เด็กได้เปรียบเทียบ ขนาด รูปร่าง รูปทรง การฝึกในเรื่องของทิศทาง การทำกิจกรรมศิลปะทัศนศิลป์ สร้างสรรค์กิจกรรมสร้างสรรค์ด้านทัศนศิลป์ที่ให้อาสาเด็กในการถ่ายทอดความคิด และ จินตนาการผ่านผลงานศิลปะต่างๆ ซึ่งสามารถพัฒนาความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ให้กับเด็กได้ เช่น การวาดภาพระบายสี ให้เด็กได้ลองวาดภาพจากมุมมองที่ต่างกัน เด็กจะได้มีประสบการณ์การมองในทิศทางต่างๆ เช่น มองจากด้านบนลงมา มองจากด้านล่างย้อนขึ้นไป มองจากด้านหน้า ด้านหลัง ด้านข้าง เด็กจะพบว่าสิ่งที่มองนั้นแตกต่างกันไป ให้เด็กวาดภาพสิ่งที่เห็นจากมุมมองต่างๆ เด็กจะเรียนรู้ว่าแม้เป็นสิ่งที่เหมือนกันแต่เมื่อมองต่างมุมมอง จะเห็นต่างกัน ซึ่งครูอาจให้เด็กแต่ละคนวาดของสิ่งเดียวกันจากคนละทิศทาง ภาพวาดที่ออกมาก็จะต่างกันงานปั้นงานประดิษฐ์ การให้เด็กทำงานปั้น เช่น ปั้นแป้งโด ปั้นดินเหนียว ปั้นดินน้ำมัน ก็จะทำให้เด็กเรียนรู้ที่จะสร้างสรรค์งานที่มีลักษณะเป็นสามมิติจากความคิดของเด็กๆ และ เพลิดเพลินกับงานปั้นตามจินตนาการอย่างอิสระ ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์หมายถึงความสามารถในการรับรู้ภาพในเรื่องของการมอง ที่ใช้จินตนาการประสาทสัมผัสที่สัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ทำให้เกิดความคิดรวบยอด ในการแยกแยะ สี รูปร่าง รูปทรงสัญญาณ ลักษณะพื้นผิว มิติความลึก มิติความกว้าง ยาว หยา สูง และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ความสามารถด้านนี้จะส่งผลให้มนุษย์เข้าใจถึงมิติต่างๆ และยังคลุมไปถึงการมองภาพทรงต่างๆ ที่เคลื่อนไหว ซ้อนทับกัน หรือ ซ้อนอยู่ภายใน ตลอดจนถึงการแยกภาพ ประกอบภาพ รวมถึงความสามารถในการจำแนกตำแหน่งที่อยู่ เช่น บน ล่าง ซ้าย ขวา และระยะทางใกล้หรือไกลด้วย (เพ็ญทิพา อ่วมมณี, 2547) ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ จึงเป็นรากสำคัญที่จะนำไปสู่การเรียนรู้และมีผลต่อการ พัฒนาความสามารถในด้านต่างๆ ต่อไป การจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์เป็นกิจกรรมที่นำวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในทางการศึกษาด้วย จุดประสงค์ เพื่อการพัฒนาเด็กด้านต่างๆ ทั้งร่างกาย อารมณ์สังคม และ สติปัญญา

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงจัดทำงานวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1 เพื่อแก้ไข

ปัญหาความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 1 นั้นเป็นช่วงชั้นที่ถือเป็นพื้นฐานในการเรียนในระดับประถมศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปูพื้นฐานความรู้ให้นักเรียนในช่วงชั้นนี้เพื่อพัฒนาต่อไปในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น นักเรียนสามารถนำความรู้ไปบูรณาการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมีความสามารถที่จะเชื่อมโยงระบบความคิดอย่างเป็นขั้นตอน ผู้วิจัยจึงนำชุดกิจกรรมทัศนศิลป์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์มาใช้แก้ไขปัญหา ด้านมิติสัมพันธ์ และ ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา กระตุ้นความคิดอย่างเป็นระบบ มีจินตนาการสามารถเชื่อมโยงความรู้อย่างอิสระ หากผู้เรียนมีทักษะด้านมิติสัมพันธ์ที่ดีนั้น จะช่วยให้การเรียนรู้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับครู ตลอดจนหน่วยงานผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นำไปพัฒนารูปแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ เสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ก่อนและหลังเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการรับรู้ การเข้าใจภาพที่มองเห็นในระนาบเดียวกันและหลายระนาบในมุมมองต่างๆ และความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของภาพที่เคลื่อนไหวซับซ้อนกันหรือซ่อนอยู่ภายในภาพ การแยกภาพและการประกอบภาพอันได้แก่ ขนาด รูปร่าง รูปทรง ตำแหน่ง ทิศทาง สี พื้นผิว ปริมาตร ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากเป็นรากฐานสำคัญที่นำไปสู่การเรียนรู้ด้านต่างๆ โดยนักเรียนควรได้พัฒนาความสามารถของผู้เรียนเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่องโดยใช้ชุดกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อช่วยกระตุ้นความคิดต่อการเรียนรู้ในด้านมิติสัมพันธ์เพื่อมีความมีประสิทธิภาพในการเรียนรู้ต่อไป

1. ความหมายและความสำคัญมิติสัมพันธ์

คันธรส วงศ์ศักดิ์ (2553) ได้ให้ความหมาย ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์เป็นความสามารถทางสมองซึ่งจะทำให้เกิดจินตนาการ กาสร้างมโนภาพ ทำให้เกิดความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของวัตถุหรือสิ่งต่างๆ ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์เป็น ความสามารถที่จำเป็นจะต้องได้รับการพัฒนา และ ส่งเสริมตั้งแต่ในวัยเด็ก เพื่อพัฒนาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับธรรมชาติของสิ่งต่างๆ รูปร่างลักษณะของวัตถุทุกประเภทความสัมพันธ์ของวัตถุ และ การเปลี่ยนแปลงรูปร่างโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเด็ก เพราะความรู้ความเข้าใจในเรื่องเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญ ที่สามารถช่วยพัฒนาให้บุคคลสามารถดำเนินชีวิตได้ดีด้วยดี ดังนั้นความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากเป็นรากฐานสำคัญที่นำไปสู่การเรียนรู้ด้านต่างๆ

ล้วน สายยศ (2543) ได้ให้ความหมายของความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ไว้ว่า หมายถึง ความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการจินตนาการ คือ ขนาด และมิติต่างๆ ตลอดจน ทรวดทรงที่มีรูปทรงลักษณะแตกต่างกัน ทั้งอยู่ในระนาบเดียวกันและหลายระนาบ และยังคลุมได้ถึง การมองภาพต่างๆ ที่เคลื่อนไหวซับซ้อนทับกันหรือซ่อนอยู่ภายในตลอดจนถึงการแยกภาพ ประกอบภาพ รวมถึงความสามารถในการจำแนกตำแหน่งที่อยู่ เช่น บน ล่าง ซ้าย ขวา และระยะทางใกล้หรือไกล การเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์ และความสามารถด้านอื่นๆ ในขั้นสูงต่อไป

ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์เป็นความสามารถด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยซึ่งมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นรากฐานสำคัญในการเรียนรู้ในด้านอื่นๆ ซึ่งความสามารถด้านมิติสัมพันธ์นี้สามารถพัฒนาได้ตั้งแต่ระดับปฐมวัย โดยจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสใช้วัตถุสิ่งของต่างๆ อย่างชำนาญ จัดกิจกรรมให้เด็กได้สังเกต ได้ฝึกการมองรายละเอียดของสิ่งต่างๆ การเล่นเกมการศึกษา การเล่นเกมบล็อก การจัดกิจกรรมที่让孩子ได้เปรียบเทียบ ขนาด รูปร่าง รูปทรง การฝึกในเรื่องของทิศทาง การทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เป็นต้น (อารยา ล้อมสาย, 2552)

2. หลักการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์

อารี พันธมณี (2547) ที่เสนอว่ากิจกรรมสร้างสรรค์ทางศิลปะ เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสนใจ ความสามารถ และสอดคล้องกับหลักพัฒนาการของเด็กเป็นอย่างดีกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ไม่เพียงส่งเสริมการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือและตา และผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์ที่อาจจะมีเท่านั้น แต่ยังเป็นส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และนำไปสู่การเรียนรู้ เขียน อ่านอย่างสร้างสรรค์ต่อไป การใช้กิจกรรมทางศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กแสดงออกด้วยการลงมือปฏิบัติกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์อย่างเสรีตามความคิดและจินตนาการ ซึ่งวิชาศิลปะมีบทบาทที่เด่นชัดในการเสริมสร้างจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็ก ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่จำเป็นในสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกอนาคต และ เกี่ยวข้องกับความรู้สึกร่างกายทัศนคติและคุณค่าทางสังคมเป็นความคิดที่แตกต่างไปจากคนอื่น ๆ ที่จะนำไปสู่การสำรวจคิดค้นในสิ่งแปลกๆ ใหม่ ๆ ซึ่งทำให้เกิดผลผลิตใหม่ๆ หรือเป็นความคิดที่จะนำไปสู่ขบวนการวิวัฒนาการใหม่ๆ ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่อยู่ในตัวบุคคลทุกคนแต่ยังไม่สิ่งใดที่จะไปถึงสิ่งต่างๆ เหล่านี้ออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ดังนั้น ความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นส่วนหนึ่งของคุณภาพประชากรที่ต้องการให้มีการเสริมสร้างและพัฒนาการ ซึ่งถ้าหากได้รับการพัฒนาตั้งแต่เด็กในวัยระยะแรก ๆ แล้ว จะทำให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์หากได้มีการพัฒนาเป็นอย่างดีคุณภาพของเด็กจะดีในอนาคตสังคมใดๆก็ตามล้วนต้องการคนที่มีจินตนาการสร้างสรรค์คนที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดจินตนาการของตนเองออกมา ทั้งในรูปแบบคำพูดและสัญลักษณ์ทางศิลปะ จากความสำคัญ ของกิจกรรมทัศนศิลป์ ดังกล่าว นั้นเป็นการสร้างกิจกรรมเพื่อต้องการให้เน้นทักษะทางด้านทัศนศิลป์ของผู้เรียน คุณค่าและประโยชน์ของวิชาศิลปะ (วิชาทัศนศิลป์) ขึ้นอยู่กับการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนด้วยโดยการจัดกิจกรรมศิลปะที่ดีควรจัดให้นักเรียนเป็นอิสระทางความคิด และการแสดงออกในผลงานศิลปะของตนเอง เน้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์สามารถนำความรู้ทัศนศิลป์นั้นไปเชื่อมโยงกับศาสตร์ อื่นได้ ในวิจัยนี้ผู้วิจัยนำการจัดกิจกรรมทัศนศิลป์มาเชื่อมโยงกับการเขียน จากงานวิจัยที่ศึกษากิจกรรมทัศนศิลป์นั้นสามารถส่งเสริมการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและตา และผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์ที่อาจจะมีเท่านั้น แต่ ยังเป็นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และนำไปสู่การเรียนรู้ เขียน อ่านอย่างสร้างสรรค์ต่อไป

3. ความสำคัญของการเรียนการสอนทัศนศิลป์

วิรุณ ตั้งเจริญ (2542) กล่าวว่า ทัศนศิลป์ เป็นศิลปะในช่วงเวลาของสังคมสมัยใหม่ที่เปลี่ยนแปลงความคิดอ่าน เปลี่ยนความเชื่อ เปลี่ยนพฤติกรรมจากโลกภายในสู่โลกภายนอก จากนามธรรมเป็นรูปธรรม จากจินตนาการสู่โลกแห่งประจักษ์ ที่พบเห็นได้ สัมผัสได้ รับรู้ได้สังคมสมัยใหม่เป็นสังคมอุตสาหกรรม ซึ่งมีระบบใหม่ ดังนั้น จึงได้มีการทบทวนกันใหม่โดยสถาบันเบอาเฮาส์ในเยอรมัน ซึ่งเป็นสถาบันนี้มีหลักการที่จะรวมศิลปะแขนง สถาปัตยกรรม จิตรกรรม และประติมากรรม เข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อเกิดความกลมกลืน เป็นการผสมผสานทางด้านของศิลปกรรมขนาดใหญ่ และขนาดเล็กให้เป็นอันหนึ่งเดียวกัน คำว่าทัศนศิลป์ Visual Art ยังไม่เป็นที่นิยมและยังมีอีกคำหนึ่งที่คนส่วนใหญ่ใช้ คือ ศิลปะรูปทรง Plastic Art เข้ามาพัวพันกัน ก่อความเข้าใจสับสน มีการแบ่งความเชื่อในหลักวิชา หลังจากได้มีการวิจัย ค้นคว้ากันอย่างจริงจัง คำว่าทัศนศิลป์ ดูจะมีน้ำหนักดีกว่า มีผู้นิยมใช้มากกว่าจึงมีการเรียกชื่อมาจนปัจจุบัน และในสถาบันการเรียนการสอนก็ได้ใช้คำว่า

ทัศนศิลป์กันอย่างแพร่หลาย ในปัจจุบันทัศนศิลป์มีบทบาทมากในการเรียนการสอนขั้นพื้นฐาน โดยเน้นให้ผู้เรียนรู้และเข้าถึงหลักสุนทรียศาสตร์นั้น ก็คือการให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงทัศนศิลป์ที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับศิลปะการสอนทัศนศิลป์ จากในอดีตถึงปัจจุบันการเรียนการสอนได้พัฒนาจนมองเห็นความสำคัญของนักเรียนหรือที่เรียกว่า เด็กเป็นศูนย์กลางนักการศึกษาจึงคิดค้นวิธีสอนที่ตอบสนองต่อการแสดงออกของเด็กอย่างหลากหลาย รวมถึงในวิธีการสอนที่ครูจะต้องเข้าไปมีบทบาทในการเลือกสรรวิธีการสอนให้เหมาะสมตามลักษณะของบทเรียน และมุ่งให้ผู้เรียนได้เกิดหลายสิ่งหลายอย่าง เช่น ทักษะ ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ จนถึงการเน้นให้นักเรียนได้คิด ได้ทำ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง วิธีสอนจะได้ผลดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความมุ่งหมายว่าจะให้ไปในทิศทางใด และควรพิจารณาสิ่งต่อไปในด้านเจตคติ หรืออารมณ์และสังคม (Affective Domain) ด้านทักษะพิสัยหรือทางด้านร่างกาย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต1 ดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร และ กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ประชากรที่ใช้ ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต1 ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรการ เลือกแบบเจาะจงกลุ่มตัวอย่างโดยกลุ่มตัวอย่างที่ได้เป็นนักเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดงขุย วิทยาการซึ่งได้มาจากการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 5 ชุดกิจกรรม โดยแบ่ง กิจกรรมดังนี้ (1) ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์กับการวาดภาพ (2) ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์กับภาพพิมพ์ (3) ทัศนศิลป์กับการปั้น (4) ทัศนศิลป์กับการประดิษฐ์ (5) ทัศนศิลป์กับการระบายสี ผู้วิจัยได้นำชุดกิจกรรมที่จัดทำ นำไป ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์หาค่าคุณภาพ ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด 80/80 ผู้วิจัยนำชุดกิจกรรมที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1 ได้ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเท่ากับ 81.70/83.60 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำชุดกิจกรรมไปใช้ได้ ผู้วิจัยนำชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบทดสอบเปรียบเทียบความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ก่อนและหลังเรียน แบบทดสอบนี้มีทั้งหมด 5 ชุด ชุดละ 10 ข้อ รวมทั้งหมด 50 ข้อ มีลักษณะเป็นรูปแบบเลือกตอบจาก 3ตัวเลือก แบบทดสอบนี้ใช้ประเมินความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 1 ในการเชื่อมโยงมิติสัมพันธ์ ดังนี้ มิติสัมพันธ์ด้านความเหมือน มิติสัมพันธ์ด้านความแตกต่าง มิติสัมพันธ์ด้านการต่อเข้าด้วยกัน มิติสัมพันธ์ด้านการแยกออกจากกัน และ มิติสัมพันธ์ด้านความสัมพันธ์ของตำแหน่งของวัตถุ

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ทดลองใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนดงขุยวิทยาการ ระยะเวลาในการทดลองใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์เป็นเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 2 ชั่วโมง

การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตรวิเคราะห์ประสิทธิภาพ E_1 / E_2 โดย E_1 คือประสิทธิภาพของขบวนการ และ E_2 คือประสิทธิภาพของผลลัพธ์ สูตรการหาประสิทธิภาพของกระบวนการ (พิสิษฐ์ ทองงาม, 2555)

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ t-test ผลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานในการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. คะแนนเฉลี่ยของการเปรียบเทียบความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ หลังที่ใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์มีค่าเฉลี่ยที่สูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ 1 เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ เสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ผลการวิจัย ดังนี้ ได้พัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 5 ชุดกิจกรรม ใช้เวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 2 ชั่วโมง โดยแบ่งกิจกรรมดังนี้ (1) ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์กับการวาดภาพ (2) ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์กับภาพพิมพ์ (3) ทัศนศิลป์กับการปั้น (4) ทัศนศิลป์กับการประดิษฐ์ (5) ทัศนศิลป์กับการระบายสี และเป็นกิจกรรมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาทักษะด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้สอนจดบันทึกและประเมินผล โดยการตรวจ

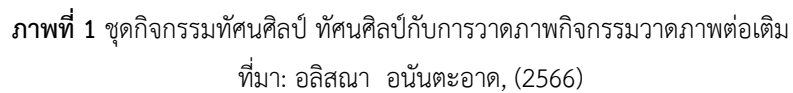
แบบทดสอบพัฒนาการด้านมิติสัมพันธ์หลังจากใช้ชุดกิจกรรมโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนด้านมิติสัมพันธ์นำแผนการจัดกิจกรรมทัศนศิลป์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเพื่อหาความสอดคล้องของจุดประสงค์ การดำเนินกิจกรรม และการประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญประเมินชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ที่ผู้วิจัยจัดทำ จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน นำกิจกรรมทัศนศิลป์ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้เหมาะสมแล้วไปจัดทำชุดกิจกรรมที่สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตรวิเคราะห์ประสิทธิภาพ E_1 / E_2 โดย E_1 คือประสิทธิภาพของขบวนการ และ E_2 คือประสิทธิภาพของผลลัพธ์ สูตรการหาประสิทธิภาพของกระบวนการ (พิสิษฐ์ ทองงาม, 2555)

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพชุดกิจกรรมทัศนศิลป์

รายละเอียดของชุดกิจกรรม	ประสิทธิภาพ E_1 / E_2
1. ทัศนศิลป์กับการวาดภาพ	80.30 / 82.66
2. ทัศนศิลป์กับภาพพิมพ์	82.30 / 83.00
3. ทัศนศิลป์กับการปั้น	80.30 / 85.00
4. ทัศนศิลป์กับการประดิษฐ์	84.00 / 83.66
5. ทัศนศิลป์กับการระบายสี	81.60 / 83.66
รวมเฉลี่ย	81.70 / 83.60

จากตารางที่ 1 ผลการสร้างชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาการสร้างชุดกิจกรรมจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งได้ชุดกิจกรรมจำนวน 5 ชุดกิจกรรม ดังนี้ (1) ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์กับการวาดภาพ

ภาพที่ 1 ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ชุดที่ 1 ทัศนศิลป์กับการวาดภาพ

ภาพที่ 2 ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ ทัศนศิลป์กับภาพพิมพ์กิจกรรมภาพพิมพ์จากนิ้วมือ
ที่มา: อลิสณา อนันตะอาด, (2566)

ภาพที่ 3 ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ชุดที่3 ทัศนศิลป์กับการปั้น

ภาพที่ 3 ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ ทัศนศิลป์กับการปั้นกิจกรรมการปั้นสร้างสรรค์
ที่มา: อลิสนา อนันตะอาด, (2566)

ภาพที่ 4 ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ชุดที่ 4 ทัศนศิลป์กับการประดิษฐ์

ภาพที่ 4 ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ ทัศนศิลป์กับการประดิษฐ์กิจกรรมการประดิษฐ์
ที่มา: อลิสนา อนันตะอาด, (2566)

ภาพที่ 5 ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ชุดที่5 ทัศนศิลป์กับการระบายสี

ภาพที่ 5 ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ ทัศนศิลป์กับการระบายสี กิจกรรมการระบายสี
ที่มา: อลิสนา อนันตะอาด, (2566)

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ก่อนและหลังเรียน หลังจากใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของ ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดงขุยวิทยาคาร จำนวน 30 คน

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนนักเรียน	$\bar{X}$	$\sum D$	$\sum D^2$	df	t
แบบทดสอบก่อนเรียน	30 คน	31.53	946	29956		
แบบทดสอบหลังเรียน	30 คน	41.80	1254	52953	28	27.39

t แทน สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบค่าวิกฤตจากการแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ ข้อสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 ($t_{0.05;df\ 28}$) = 2.04

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ก่อนและหลังเรียน พบว่าคะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยการใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดงขุยวิทยาคาร จากตาราง แสดงว่ามีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียน และหลังเรียนเท่ากับ 31.53 และ 41.80 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่า t จากตาราง ค่าวิกฤตการแจกแจง t ที่ df = 28 มีค่าเท่ากับ 2.04 นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการทดสอบ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

อภิปรายผล

จากการวิจัย ได้ศึกษาและจัดทำการพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 วัตถุประสงค์การวิจัยในครั้งนี้ เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ และ เพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียน และ หลังเรียน โดยใช้กิจกรรมทัศนศิลป์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ ได้ชุดกิจกรรมที่พัฒนาแล้ว จำนวน 5 ชุดกิจกรรม ได้แก่ (1) ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์กับการวาดภาพ (2) ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์กับภาพพิมพ์ (3) ทัศนศิลป์กับการปั้น (4) ทัศนศิลป์กับการประดิษฐ์ (5) ทัศนศิลป์กับการระบายสี ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนั้นได้นำ ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์นำไปใช้ร่วมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน บ้านดงขุยวิทยาคาร กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 30 คน พบว่า ชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพด้านกระบวนการ/ประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์เท่ากับ 81.70 /83.60 การพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์นั้น ในการจัดทำผู้วิจัยได้ศึกษาและจัดทำชุดกิจกรรมภายใต้การปรึกษาผู้เชี่ยวชาญในการทดสอบหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมก่อนนำชุดกิจกรรมไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง สอดคล้องกับ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2538) ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ในการวิจัยนี้จะมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80/80 ถือว่าชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ดี สอดคล้องกับ ทองเลิศ บุญเชิด (2541) การศึกษาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมศิลปะ เรื่อง สร้างสรรค์งานศิลป์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 พบว่า ชุดกิจกรรมศิลปะที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.26/80.70 ซึ่งผ่านเกณฑ์ 80/80 ตามที่ตั้งไว้ ซึ่งการจัดทำชุดกิจกรรมทัศนศิลป์มุ่งเน้นพัฒนาด้านจินตนาการเชื่อมโยงเรื่องราวในมิติสัมพันธ์ในการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น ในเรื่องของตำแหน่งทิศทางของวัตถุ ความเหมือน และ ความแตกต่างของสิ่งของเชื่อมโยงมิติสัมพันธ์ของสิ่งรอบตัว การเชื่อมโยงเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาความรู้และความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กรกฎ แพทย์หลักฟ้า (2552) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ว่า ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์

มีความสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตั้งแต่ วัยเด็กซึ่งในชีวิตประจำวันของเด็ก มีประสบการณ์ในการมองเห็นสิ่งต่าง ๆ และ การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการเรียนรู้สิ่งแวดล้อม โดยใช้ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ในการจำแนกวัตถุ การเข้าใจลักษณะ วัตถุ ขนาด มิติการ เคลื่อนที่ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุกับวัตถุ วัตถุกับคนหรือตำแหน่งต่างๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ ส่งผลต่อ พัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กในช่วงปฐมวัยและวัยต่อไป เป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งในการ เรียนรู้เกี่ยวกับคณิตศาสตร์และ วิทยาศาสตร์ ตลอดจนเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในงานศิลปะ การพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ทั้ง 5 ชุดกิจกรรมดังนี้ (1) ชุด กิจกรรมทัศนศิลป์กับการวาดภาพ (2) ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์กับภาพพิมพ์ (3) ทัศนศิลป์กับการปั้น (4) ทัศนศิลป์กับการ ประดิษฐ์ (5) ทัศนศิลป์กับการระบายสี สอดคล้องกับ (อัญชลี รัตนชื่น, 2550) ผู้ที่มีทักษะมิติสัมพันธ์ดีจะมีความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ อย่างเชื่อมโยง เรียนรู้เร็ว รู้จักคิดวางแผนและมีจินตนาการกว้างไกล สามารถจัดกลุ่ม รูปแบบต่าง ๆ ในสมองได้ดี การจัดกิจกรรมทัศนศิลป์ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะด้านมิติสัมพันธ์สูงขึ้น การจัดกิจกรรมที่มีความ เหมาะสมกับนักเรียนเพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มที่ตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน และ แนวคิด วิรุณ ตั้งเจริญ (2542) การจัดกิจกรรมทัศนศิลป์จึงควรมุ่งเน้นที่จะพัฒนาคุณค่า ที่เด่นในด้านต่างๆ ดังนี้ คือ พัฒนาความรู้สึกสัมผัสทางด้านการรับรู้ เป็นการพัฒนาศิลปะเด็ก สัมพันธ์กับวุฒิภาวะทางความงาม และวุฒิภาวะทางการรู้คิดโดยตรง หรืออาจจะหมายถึง การพัฒนาการรู้คิดของเด็กก็ได้ วุฒิภาวะ การ รู้คิดของเด็กมีได้มีขีดวงเฉพาะด้านศิลปะ หากแต่มีคุณค่าต่อการเรียนรู้วิชาการ ด้านต่างๆ ด้วย เช่น เรียนรู้สภาพแวดล้อม เรียนรู้ชีวิต การพัฒนาความรู้สึกสัมผัสทางด้านการรับรู้ควรเป็นไปอย่าง กว้างขวาง ทั้งด้านการดู การคิด วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ และปฏิบัติการ เพื่อกระตุ้นให้การเรียนรู้ ด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมามีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการพัฒนาศักยภาพของสมองทั้งสองซีก ในอดีตเรามักจะพัฒนาสมองของเด็กเพียงด้านใดด้านหนึ่งเป็นสำคัญ เช่น เด็กที่สนใจทางคณิตศาสตร์ก็ ผลักดันส่งเสริมเฉพาะทางคณิตศาสตร์ เด็กที่มีความสนใจศิลปะก็จะส่งเสริมเฉพาะทาง ศิลปะ ซึ่งใน ความเป็นจริงแล้วมนุษย์มีศักยภาพของสมองทั้งสองด้าน ถึงแม้จะไม่เท่ากันก็ตาม ซึ่งการพัฒนาเด็ก จึงควรที่จะ พัฒนาศักยภาพของสมองทั้งสองด้าน แม้ทางศิลปะเองก็ไม่ควรส่งเสริมเฉพาะการสร้างสรรค์ กิจกรรม แต่เน้นความรู้ทางด้าน การวิเคราะห์เข้าใจด้วยกัน

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ก่อนและหลังเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างเสริม ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่านักเรียนที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ มีผลในการ ทำแบบทดสอบแตกต่างกัน ระหว่าง ทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน หลังจากผู้เรียนได้ใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ สูงกว่าก่อนได้ใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัย ของ ธงไชย สิ้นทรัพย์ทวีคุณ (2564) ที่ว่า ผลการวิจัยพบว่า ก่อนได้รับการจัด กิจกรรมละเลงสีนักเรียนปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลกรอบสุข มีความสามารถด้านมิติสัมพันธ์อยู่ในระดับพอใช้ และภายหลังการ ได้รับการจัดกิจกรรมละเลงสีนักเรียน ปฐมวัยมีความสามารถด้านมิติสัมพันธ์อยู่ในระดับดีมากทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความสัมพันธ์ ของความยาว และระยะทางความสัมพันธ์ของตำแหน่งที่ตั้งและความสัมพันธ์ของทิศทาง และ ผลการเปรียบเทียบ ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนปฐมวัยพบว่าภายหลังการทดลองสอนนักเรียนปฐมวัยมี ความสามารถด้านมิติ สัมพันธ์สูงกว่าก่อนการทดลองสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ สอดคล้องกับงาน วิจัย ของ คันธรส วงศ์ศักดิ์ (2553) ที่ว่า ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยหลังการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์โดยใช้พืชผักผลไม้สูงกว่าก่อนทำ กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์โดยใช้พืชผักผลไม้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ สอดคล้องงานวิจัย ของ สุปราณี ชมจุมจัง (2559) ที่ว่า พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมมิติสัมพันธ์มีผลคะแนนการวาดภาพหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์นั้นช่วยเสริมสร้างความสามารถในการเชื่อมโยงมิติสัมพันธ์ ด้านต่างๆได้ การเชื่อมโยงเหล่านี้ ได้แก่ การแยกความเหมือน ความแตกต่าง การเชื่อมต่อเข้ากัน การแยกออกจากกัน และความสัมพันธ์ ของตำแหน่งวัตถุ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อัญชลี รัตนชื่น (2550) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ควรมีการจัดสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย เน้นการจัดกิจกรรมที่เด็กได้มี

โอกาสค้นพบความสัมพันธ์ ด้วยตนเอง กิจกรรมที่เด็กได้เรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ด้วยกระบวนการประดิษฐ์ การวาด การวัด การมองเห็น การเปรียบเทียบ การแปลง การจำแนก การคิดอย่างอิสระ

นอกจากนี้การจัดกิจกรรมทัศนศิลป์ยังช่วยพัฒนาความสามารถด้านความคิดการเชื่อมโยงกับมิติสัมพันธ์อย่างเหมาะสมตามวุฒิภาวะ ของนักเรียน และ ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ จากการเรียนรู้ใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ ยังช่วยกระตุ้นจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ให้แก่เด็กนักเรียนด้วย วิชัย วงษ์ใหญ่ (2529) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมทัศนศิลป์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นการสร้างเสริมนิสัยให้กับเด็กตามความเหมาะสมทางวุฒิภาวะ โดยมีได้มุ่งหวังจะพัฒนาเด็กให้เป็น ศิลปิน หากแต่การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีประสบการณ์ ทางด้านศิลปะ มีความคิดที่ดีต่อศิลปะ ฉะนั้น การจัดกิจกรรมศิลปะจึงมุ่งต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นบุคลากรที่มีคุณค่าทางสังคมมากขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. การใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์นั้นครูสามารถนำชุดกิจกรรมไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่เริ่มเรียนรู้การเชื่อมโยงมิติสัมพันธ์ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน
2. เมื่อเริ่มแบบกิจกรรมเริ่มต้นไปสู่กิจกรรมที่ยากขึ้นเพื่อให้ให้นักเรียนกระบวนการการเรียนรู้เป็นระดับ ครูควรใช้ชุดกิจกรรมสม่ำเสมอเพื่อให้นักเรียนเกิดความเคยชินในการทำกิจกรรมผลของการทำกิจกรรมจะสอดคล้องกับความสามารถในด้านมิติสัมพันธ์ หลังจากนักเรียนได้ทำกิจกรรมทัศนศิลป์แล้วครูผู้สอนควรทดสอบความสามารถในด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนภายในระยะเวลาหลังจากทำกิจกรรมไม่นานมาก เนื่องจากนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 1 นั้นยังมีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของมิติต่างๆได้จากการจดจำเรียนรู้ที่เคยผ่านมา จะได้ผลการทดสอบที่ดี ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการจัดทำชุดกิจกรรมอื่นๆเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความหลากหลายของกิจกรรม
3. ควรมีการจัดทำชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ในรูปแบบอื่นเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความหลากหลายในการใช้ชุดกิจกรรม และ ทำให้เกิดความคุ้นเคยต่อการทำกิจกรรมชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ ของนักเรียนซึ่งจะช่วยให้เสริมประสิทธิภาพของผู้เรียนด้านมิติสัมพันธ์ให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรกฎ แพทย์หลักฟ้า. (2552). การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กระดับประถมวัยก่อนและ หลังการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาความสามารถด้านมิติสัมพันธ์. [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- คันธธ วงศ์ศักดิ์. (2553). ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะ ประดิษฐ์โดยใช้พืชผักผลไม้. [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2538). ชุดการสอนระดับประถมศึกษา. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทองเลิศ บุญเชิด. (2541). ผลการใช้ชุดกิจกรรมที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านซับสนุ่นจังหวัดสระบุรี. (วิทยานิพนธ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธงไชย สันทรัพย์ทวีคุณ. (2564). การพัฒนาความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมละเลงสี. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, 2(1), 117-125.
- เพ็ญทิพา อ่วมมณี. (2547). ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กประถมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะ สร้างสรรค์ด้วยลวดกำมะหยี่. (วิทยานิพนธ์).มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิสิษฐ์ ทองงาม. (2555). การหาประสิทธิภาพของนวัตกรรม. <https://kroopisit.wordpress.com>

- ภรณ์ คุรุรัตน์. (2540). เด็กปฐมวัยในท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง. วารสาร การศึกษาเด็ก ปฐมวัย, 1(1), 43-51.
- ล้วน สายยศ. (2543). มิติสัมพันธ์สำคัญโฉน. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 1(2), 21-26.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2529). ศิลปะเด็กความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ. อมรินทร์การพิมพ์.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2542). วิวัฒนาการศิลปศึกษาและสุนทรียภาพของเด็กไทยในปัจจุบัน. รายงานการวิจัยฝ่ายวางแผนและพัฒนา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุปราณี ชมจุมจัง. (2559). ผลการจัดกิจกรรมมิติสัมพันธ์ที่มีต่อทักษะการวาดภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (ปริญญาานิพนธ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารี พันธุ์ณี. (2547). จิตวิทยาสร้างสรรค์การเรียนรู้การสอน. ไยไหมศรีเอทีฟกรุ๊ป.
- อารยา ล้อมสาย. (2552). ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมขนมไทยตัดหยอด. (ปริญญาานิพนธ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัญชลี รัตนชื่น. (2550). ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้ทำกิจกรรมศิลปะเครื่องแขวน. (ปริญญาานิพนธ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนวังหมัน จังหวัดชัยนาท

The Social and Cultural Change of Wangman Community, Chainat Province

สมคน แผลงฤทธิ์¹, ภัคธร ชาญฤทธิเสน², สุกานดา สารน้อย³, อรวรรณ เชื้อน้อย⁴, พัทธนันท์ รัตนวรเศวต⁵,สุพรรณิ ปลัดศรีช่วย⁶, แวรวี ลาภเกิน⁷, และ ธมาภรณ์ พุมพิง^{8*}Somkhane Plaengritt¹, Phakatorn Chanrittisan², Sukanda Sarnnoi³, Orawan Chueanoi⁴,Pattanan Rattavorasawet⁵, Supunnee Pladsrichuay⁶, Waeorawee Larpkern⁷,and Thamaporn Phumpij^{8*}

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8* คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, กรุงเทพมหานคร, ประเทศไทย

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8* Faculty of Humanities and Social Sciences, Chandrakasem Rajabhat University, Bangkok, Thailand

Received: June 4, 2024 Revised: August 20, 2024 Accepted: August 27, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของท้องถิ่นชุมชนวังหมัน และ 2) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนวังหมัน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผ่านการศึกษาเอกสารหลักฐาน การสัมภาษณ์ และการอภิปรายกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนวังหมันเป็นชุมชนชาวลาวครั้งที่อยู่พหุมาตั้งถิ่นฐานในบริเวณพื้นที่ตำบลวังหมันตั้งแต่สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ในอดีตชุมชนมีขนาดเล็กดำรงวิถีชีวิตตามแบบชุมชนชาวลาวที่รักษาวัฒนธรรมและความเชื่อตามแบบชาวลาวครั้งอย่างชัดเจน ต่อมา ชุมชนลาวครั้งวังหมันมีการขยายครอบครัว แต่งานกับชาวไทย ชาวจีน และชาวลาวในพื้นที่ข้างเคียง ทำให้มีประชากรเพิ่มมากขึ้น ในช่วง 40 ปีที่ผ่านมาพื้นที่ชุมชนวังหมันถูกทำลายจากการตัดไม้เผาถ่าน เกิดภาวะแห้งแล้งชาวชุมชนจึงเริ่มประสบปัญหาการทำการเกษตรที่เป็นอาชีพหลัก จึงอพยพออกไปหางานทำในท้องถิ่นอื่นๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ประกอบกับในปัจจุบันชาวชุมชนรุ่นใหม่ไม่มีความพยายามที่จะรักษาเอกลักษณ์และวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชน ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของชุมชนวังหมัน คือ สภาพพื้นที่ทำกินแห้งแล้งและการขาดแคลนน้ำ การเกิดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นเพื่อประกอบอาชีพ รวมถึงค่านิยมของคนรุ่นใหม่ภายในชุมชน ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนวังหมัน ทั้งด้านภาษา การแต่งกาย การประกอบอาชีพ ประเพณี และการใช้ภูมิปัญญาภายในท้องถิ่น สูญเสียเอกลักษณ์สำคัญของชุมชนชาวลาวครั้ง

คำสำคัญ: ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ชุมชน การเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

Abstract

This present study was conducted with two major objectives: first, to explore the local history of the Wangman community, and second, to study social and cultural change of the Wangman community. The qualitative research methodology guided this community participatory research, which involved voluntary participants. It also included a community participatory meeting to formulate the research questions and

*Corresponding author. Tel.: 081 966 1861

Email address: thamaporn.p@chandra.ac.th

derive qualitative data. In addition, documentary research was conducted to analyze the content-based data. The findings revealed that Wangman community used to be a community of Lao Krang who migrated into this area since the early Ratanakosin era. Back then, people in this community lived their lives following Lao Krang culture and beliefs. They later expanded the community by marrying Thai, Chinese, and other Lao clans in the area; therefore, the community's population grew. However, the community was later affected by drought, which could be a result of deforestation for charcoal production over the past 40 years. This resulted in major agricultural difficulties. People in Wangman then moved out of the community to seek better living in other areas. These movements suggested the possibility of sociocultural transformations. Furthermore, the younger generations of Wangman locals appeared to be discouraged from preserving their identity and originality of Lao Krang heritage. Drought and lack of water for agriculture were identified as the primary causes of problems and transformation, leading to outmigration and a transformation of the community in terms of sociocultural aspects such as life style, traditions, occupations, and values. It could also be observed that there had been changes in the way local wisdom was applied, resulting in degradation of Lao Krang identity.

Keywords: local history, community, social change, cultural change

บทนำ

ชุมชนวังหมันในอำเภอดงหลวง จังหวัดชัยนาท (ภาพที่ 1) ถือได้ว่าเป็นชุมชนเก่าแก่ที่มีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจ ในอดีตชุมชนแห่งนี้เคยเป็นถิ่นอาศัยของชุมชนลาวครั่งหรือลาวเวียงที่ได้เคยอพยพมาตั้งถิ่นฐานตั้งแต่ในช่วงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ซึ่งมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ทางสังคมและวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนลาวครั่งทั้งทางด้านภาษา การแต่งกาย และขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ที่ยึดถือกันร่วมกันภายในชุมชนชาวลาว ซึ่งในสมัยก่อนชุมชนแห่งนี้มีสภาพเป็นพื้นที่ป่าที่อุดมสมบูรณ์และมีน้ำใช้ตลอดปี วิถีชีวิตของผู้คนที่อาศัยอยู่ภายในชุมชนมีลักษณะการพึ่งพาอาศัยกัน ชาวชุมชนมักมีวิถีชีวิตแบบเรียบง่ายที่ยังคงยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีร่วมกัน เมื่อเกิดการพัฒนาด้านท้องถิ่นตำบลวังหมันในช่วงประมาณ 20 ปีที่ผ่านมา ได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและวัฒนธรรมภายในท้องถิ่นทางด้านต่าง ๆ แม้ว่าความเจริญตามแบบสมัยใหม่จะเข้ามาพัฒนาพื้นที่ในชุมชนมากขึ้น แต่ก็ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชนแห่งนี้เช่นกัน ที่เห็นได้ชัดคือสภาพป่าไม้ในพื้นที่ลดน้อยลงไปมากจนสภาพพื้นที่ในชุมชนเกิดความแห้งแล้งมากขึ้น วิถีชีวิตของผู้คนในสังคมที่อาศัยอยู่ในบริเวณชุมชนก็เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อาทิ การใช้ภาษา การแต่งกาย และวัฒนธรรมประเพณีภายในท้องถิ่นที่เคยยึดถือปฏิบัติมาตั้งแต่สมัยในอดีต ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอย่างมาก แต่จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นพบว่ายังไม่เคยมีนักวิชาการหรือผู้วิจัยท่านใดให้ความสนใจลงพื้นที่เพื่อทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวในพื้นที่ตำบลวังหมันมาก่อนแต่อย่างใด ทั้งที่การศึกษาประวัติศาสตร์เกี่ยวกับท้องถิ่นนั้นเป็นเรื่องสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่นหรือชุมชนโดยตรงและสามารถที่จะสะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2537, หน้า 25) โดยเฉพาะประเด็นความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนวังหมัน

จากการลงพื้นที่เพื่อการสำรวจและเก็บข้อมูลในพื้นที่จริงที่ชุมชนบ้านวังหมัน ตำบลวังหมัน อำเภอดงหลวง จังหวัดชัยนาท คณะผู้วิจัยกลับพบว่าชาวชุมชนวังหมันส่วนใหญ่ไม่ทราบเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชนตนเอง และยังละเลยเอกลักษณ์สำคัญของชุมชนดั้งเดิมที่เคยเป็นชุมชนชาวลาวอพยพไปจนหมดสิ้น ส่วนหนึ่งก็อาจจะเป็นผลมาจากการ

พัฒนาชุมชนจนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมภายในชุมชนด้วยเช่นกัน ทำให้คณะผู้วิจัยความต้องการจะศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในชุมชนวังหมันในอำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท ซึ่งถือได้ว่าเป็นชุมชนเก่าแก่ที่มีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจ เพื่อสะท้อนและแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ทางสังคมและวัฒนธรรม อันเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนลาวที่เคยตั้งหลักแหล่งอาศัยอยู่ในบริเวณดังกล่าวมาตั้งแต่สมัยอดีต ทั้งทางด้านภาษาการแต่งกาย และขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ เพื่อตอบโจทก์การพัฒนาท้องถิ่นและเป็นแนวทางหนึ่งที่จะเป็นการตอบสนองการศึกษา เพื่อพัฒนาท้องถิ่นและยกระดับจังหวัดชัยนาทให้เป็นเมืองน่าอยู่ และการศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นก็ถือว่าเป็นแนวทางที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยอธิบายเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนภายในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี (สุนทร หิรัญวงศ์, 2541, หน้า 15-16) ตลอดจนทำให้ได้ชุมชนภายในท้องถิ่นได้ทราบถึงปัญหาและศักยภาพของชุมชนด้วยเช่นกัน รวมทั้งยังสามารถใช้ผลของการศึกษาวิจัยดังกล่าวนี้เป็นฐานข้อมูลที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพและช่วยแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นในอนาคต ซึ่งคณะผู้วิจัยหวังว่าหากได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในมิติการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น วิถีชีวิตของชาวชุมชนวังหมันและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนก็จะทำให้สามารถเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนได้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนสามารถนำเอาประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยไปใช้ในการพัฒนาแก้ไขปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นภายในท้องถิ่นได้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นชุมชนวังหมัน
2. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนวังหมัน

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

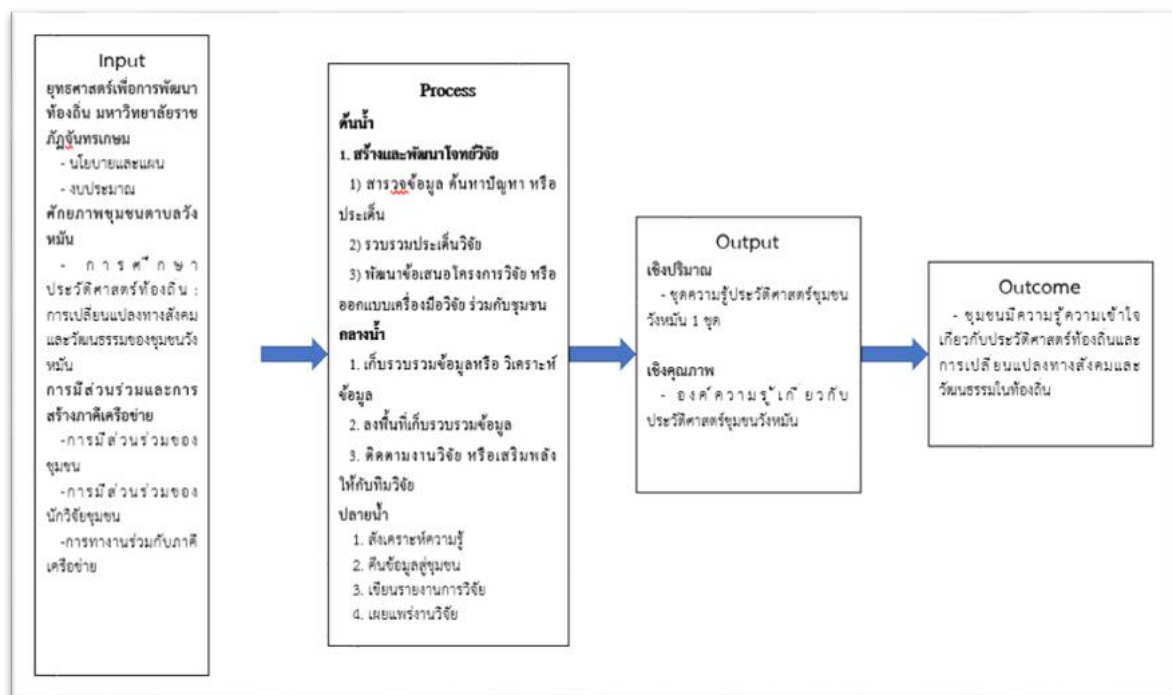
แนวคิดสำคัญในการศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของชุมชนวังหมัน ตามนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาท้องถิ่นของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนร่วมกับภาคีเครือข่ายในท้องถิ่น จากนั้นนำข้อมูลมาเข้าสู่กระบวนการศึกษาวิจัยตามขั้นตอน เพื่อให้ได้ผลการศึกษาวิจัยที่สามารถนำไปใช้เป็นชุดความรู้ทางประวัติศาสตร์ชุมชน และองค์ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชุมชน ซึ่งจะทำให้ชาวชุมชนได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นรวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นภายในชุมชนของ ซึ่งสามารถแสดงภาพกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังภาพที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์ (Historical approach) โดยการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของชุมชนในอดีตและปัจจุบัน เพื่อให้ชุมชนเห็นถึงสภาพ สาเหตุ และปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นให้กับคนในชุมชน เพื่อสร้างความตระหนักถึงเหตุการณ์ในอดีตรวมทั้งเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ให้ชาวบ้านในชุมชนวังหมันเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัย ตั้งแต่การเปิดเวทีเพื่อกำหนดโจทย์การวิจัย การเปิดเวทีเพื่อร่วมกันออกแบบกระบวนการวิจัย การลงพื้นที่เก็บข้อมูลทั้งการสำรวจและสัมภาษณ์ การร่วมกันตรวจสอบข้อมูลและความถูกต้องของผลการวิจัย รวมถึงการคืนข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเพื่อให้ชุมชนสามารถนำไปใช้ประโยชน์

ภาพที่ 1 แผนที่ชุมชนวังหมื่น อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท
ที่มา: สมคน แผลงฤทธิ์ และคณะ, (2566)

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย
ที่มา : สมคน แผลงฤทธิ์ และคณะ, (2566)

1. วิธีการเก็บข้อมูล

การวิจัยใช้วิธีวิจัยทางด้านประวัติศาสตร์ในการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของชุมชนในอดีตกับปัจจุบัน เพื่อให้ชุมชนทราบถึงสภาพ สาเหตุ และปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นให้กับคนในชุมชนและยังสร้างความตระหนักถึงเหตุการณ์ในอดีตรวมทั้งเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ส่วน ได้แก่

1) ข้อมูลจากเอกสาร ได้แก่ หนังสือ เอกสารราชการ บันทึก คำบอกเล่า แผนที่ภูมิศาสตร์ แผนที่ชุมชน ภาพถ่าย โดยใช้แบบบันทึกข้อมูลในการจัดจำแนกข้อมูลเอกสารให้เป็นระบบ

2) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลผ่านแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยการตั้งคำถามแบบไม่เฉพาะเจาะจง เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่หลากหลาย รวมทั้งการใช้แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และนำมาตรวจสอบกับข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยกลุ่มประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์จะแบ่งเป็น 2 กลุ่ม

(1) กลุ่มแรกเป็นกลุ่มนักวิชาการและปราชญ์ชาวบ้าน ขนาดกลุ่มตัวอย่างประมาณ 20 คน จะทำการสุ่มตัวอย่างโดยไม่คำนึงถึงความน่าจะเป็น โดยวิธี Purposive sampling และกำหนดคุณสมบัติว่าจะต้องเป็นผู้ที่มีองค์ความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรมชุมชนวังหมัน ได้แก่ ปราชญ์ชาวบ้าน พระสงฆ์ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ (ภาพที่ 4 และ ภาพที่ 6)

(2) กลุ่มที่สอง เป็นกลุ่มชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนวังหมัน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างประมาณ 45 คน โดยไม่คำนึงถึงความน่าจะเป็น ด้วยวิธี Focus Group และกำหนดคุณสมบัติว่าจะต้องเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรมชุมชนวังหมันในประเด็นไหนก็ได้ เพื่อให้คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมออกแบบการวิจัยเพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้โดยคนในชุมชนเอง

2. ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตทำการศึกษาชุมชนวังหมันในเขตตำบลวังหมัน อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท เป็นหลัก โดยจะมุ่งประเด็นเนื้อหาของการศึกษาในประเด็นประวัติศาสตร์ความเป็นมาของท้องถิ่นชุมชน และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนวังหมัน

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนวังหมัน จังหวัดชัยนาท สรุปผลได้ดังนี้

1. การศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของท้องถิ่นชุมชนวังหมัน พบว่าในสมัยก่อนชุมชนวังหมันถือว่าเป็นชุมชนเก่าแก่ ที่มีประวัติความเป็นมาควบคู่กับการตั้งถิ่นฐานของชาวลาวอพยพตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (บังอร ปิยะพันธุ์, 2541, หน้า 55-65) ซึ่งในช่วงดังกล่าวได้เริ่มมีการกวาดต้อนชาวลาวเข้าสู่พื้นที่จังหวัดในเขตภาคกลางของประเทศไทย ตามภาวะการเกิดศึกสงคราม รวมทั้งยังมีบางส่วนที่ได้ถูกกวาดต้อนเข้ามาในกรุงเทพฯ ด้วย (เจ้าพระยาทิพากรวงศ์, 2504ก, หน้า 74) ทำให้ผู้คนที่ย้ายมาอยู่ในบริเวณพื้นที่ในชุมชนวังหมันแห่งนี้เป็นเชื้อสายชาวลาวอพยพมาจากเวียงจันทร์หรือที่มักเรียกกันว่าลาวเวียง รวมถึงชาวลาวครั้งที่ได้อพยพมาจากท้องที่ใกล้เคียง ซึ่งเดิมนั้นได้เคยมีการอพยพกระจายเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่แถบทางภาคอีสานแล้วบางส่วน (เจ้าพระยาทิพากรวงศ์, 2504ข, หน้า 180) และต่อมาได้เคยถูกกวาดต้อนมาอาศัยกระจายอยู่แถบบริเวณภาคกลาง โดยชาวลาวเหล่านี้ได้อพยพเคลื่อนย้ายถิ่นฐานผสมกลมกลืนไปกับคนในพื้นที่เดิม ซึ่งก็มีทั้งชาวลาวและชาวไทยที่ได้ผสมกลมกลืนกันมาเป็นเวลาช้านานแล้ว จนกลายเป็นชุมชนบ้านวังหมันในปัจจุบัน ในเวลาต่อมาหมู่บ้านวังหมันแห่งนี้ก็ได้รับการยกฐานะจนกลายเป็นตำบลวังหมันในปัจจุบัน สันนิษฐานว่าชื่อหมู่บ้านหรือชุมชนวังหมันนั้น เป็นชื่อที่เกิดมาจากการเรียกขานตามลักษณะทางภูมินาม เดิมสภาพพื้นที่บริเวณชุมชนแห่งนี้มีลักษณะเป็นป่าอุดมสมบูรณ์และมีลำห้วยธรรมชาติไหลผ่าน ในช่วงฤดูฝนน้ำที่ไหลมาในพื้นที่จะมีปริมาณมากและไหลเชี่ยว บริเวณใจกลางหมู่บ้านจะมีวังน้ำขนาดใหญ่ที่น้ำได้ไหลวนและกัดเซาะจนลึกมาก บริเวณริมฝั่งรอบวังน้ำแห่งนี้ก็จะมีความ “ตันหมัน” ซึ่งเป็น

ต้นไม้ผลัดใบขนาดใหญ่ขึ้นอยู่เป็นจำนวนมากเช่นกัน ในสมัยก่อนชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบริเวณชุมชนจึงได้เรียกหมู่บ้านแห่งนี้ว่า “บ้านวังหมัน” ตามลักษณะกายภาพทางภูมิศาสตร์และทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ และต้นหมันก็ยังเปรียบเสมือนสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของชุมชนแห่งนี้อีกด้วย แม้ว่าในเวลาต่อมาต้นหมันจะถูกตัดไปเผ่าถ่านจนหมดไปจากพื้นที่ แต่ผู้นำชาวชุมชนก็ยังได้พยายามอนุรักษ์โดยหาต้นหมันมาปลูกไว้เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของชุมชนภายในบริเวณวัดวังหมัน

บริเวณชุมชนวังหมันในอดีตเคยเป็นเขตป่าดิบแล้งที่ค่อนข้างอุดมสมบูรณ์มีต้นไม้ใหญ่ขึ้นอยู่โดยทั่วไป ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มและที่ราบสูง มีคลองและลำห้วยธรรมชาติไหลผ่านหลายสาย ต่อมาในช่วง 50 ปีที่ผ่านมาได้เกิดการบุกรุกทำลายป่าไป เพื่อขยายพื้นที่ทำกินหรือทำการเกษตรกรรมของชาวชุมชน เพราะได้มีประชากรเพิ่มขึ้นทั้งคนที่อพยพเข้ามาในพื้นที่และจำนวนประชากรภายในชุมชนที่เพิ่มมากขึ้น การตัดไม้ทำลายป่าเป็นจำนวนมากได้ทำให้เกิดสภาพแห้งแล้งตามมา ฝนฟ้าเริ่มไม่ตกต้องตามฤดูกาลและปริมาณน้ำที่เคยไหลผ่านลำห้วยในปริมาณมากช่วงฤดูฝนก็เริ่มมีน้อยลง และเริ่มมีการเปลี่ยนทิศทางการไหลของน้ำตามธรรมชาติ อันเป็นผลจากสภาพพื้นที่เปลี่ยนแปลงจากการบุกรุกทำลายป่าไม้ ชุมชนวังหมันในปัจจุบันจึงมีความแห้งแล้งมากขึ้น ส่วนสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ภายในชุมชนในปัจจุบันมีสองแห่ง แห่งแรกคือ วัดวังหมัน ซึ่งเป็นวัดตั้งอยู่ภายในชุมชน นอกจากจะเป็นวัดประจำชุมชนและวัดประจำตำบลวังหมันที่มีประวัติความเป็นมาควบคู่กับชุมชนตั้งแต่สมัยอดีตแล้ว วัดวังหมันถือเป็นวัดแห่งแรกของชุมชนวังหมันและเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวชุมชน วัดแห่งนี้ไม่ปรากฏปีก่อสร้างที่แน่ชัด แต่จากปากคำบอกเล่าของชาวชุมชนวังหมัน จึงสันนิษฐานว่าเป็นวัดเก่าแก่ที่สุดในหมู่บ้านที่คาดว่าน่าจะได้มีการก่อสร้างมาตั้งแต่ช่วงที่ชาวลาวได้อพยพเข้ามาตั้งชุมชนในบริเวณนี้ และได้มีการเรียกชื่อวัดแห่งนี้ขึ้นชื่อเดียวกับชุมชน ในวัดมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวชุมชนคือ หลวงพ่อขาว ซึ่งเป็นพระพุทธรูปปูนปั้นลงรักปิดทองปางมารวิชัย ซึ่งชาวชุมชนวังหมันให้ความเคารพศรัทธาเป็นอย่างยิ่งจนถึงถือว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่ตำบลวังหมัน (บุญส่ง กษิตติศ, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 24 พฤษภาคม 2564)

สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ภายในชุมชนอีกแห่งหนึ่งคือ ศาลไผ่แก้ว ซึ่งเป็นศาลที่ตั้งตามความเชื่อของชาวลาวตั้งอยู่ภายในชุมชนวังหมัน ตัวศาลไผ่แก้วก่อสร้างด้วยไม้ที่มีขนาดไม่ใหญ่มากนักแต่ก็ใหญ่กว่าศาลพระภูมิเจ้าที่โดยทั่วไปภายในศาลไม่มีรูปเคารพนอกจากมีเครื่องเซ่นไหว้ที่ชาวชุมชนนำมาถวายให้ศาลเจ้าพ่อไผ่แก้ว ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นผีที่คุ้มครองหมู่บ้านของชาวลาวครั้ง คาดว่าได้เริ่มมีการตั้งศาลแห่งนี้มาตั้งแต่ช่วงระยะแรกที่ชุมชนชาวลาวได้อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในบริเวณชุมชนแห่งนี้ ในการประกอบพิธีกรรมไหว้ศาลเจ้าพ่อไผ่แก้ว (ภาพที่ 5) ก็จะมีผู้นำประกอบพิธีกรรมที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า “ขวัญจ้ำ” ทำหน้าที่เป็นผู้นำประกอบพิธีกรรม ซึ่งก็จะมีคำสวดในการนำประกอบพิธีกรรมเป็นภาษาลาวครั้ง โดยในแต่ละปีชาวชุมชนจะร่วมกันจัดพิธีบวงสรวงเซ่นไหว้ผีประจำชุมชนปีละไม่เกิน 2 ครั้ง โดยมีความเชื่อกันว่าเจ้าพ่อไผ่แก้วซึ่งถือว่าเป็นผีเจ้านายของผีอื่นๆ จะคอยทำหน้าที่พิทักษ์คุ้มครองหมู่บ้าน และสามารถทำนายหรือพยากรณ์ดวงประจำหมู่บ้านได้ หากชาวบ้านในชุมชนมีเรื่องไม่สบายใจหรือเจ็บไข้ได้ป่วยก็มักจะเข้ามาบนบานศาลกล่าวขอให้เจ้าพ่อไผ่แก้วช่วยเหลือเสมอเมื่อสมปรารถนาจากคำขอก็มักจะต้องมาแก้บนที่ศาลไผ่แก้วด้วยเช่นกัน

บุคคลสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการก่อตั้งชุมชนนั้นไม่มีปรากฏชื่อ แต่ในปัจจุบันมีบุคคลสำคัญภายในชุมชนวังหมันที่ได้รับการยอมรับนับถือจากคนในชุมชนเป็นอย่างมากสองท่านหลักๆ ท่านแรกคือ นายเจือ จันทร์ศรี ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในการเป็นผู้นำประกอบพิธีกรรมเซ่นไหว้ประจำหมู่บ้านที่เรียกกันว่า “ขวัญจ้ำ” ซึ่งชาวชุมชนวังหมันมักจะเรียกกันจนติดปากว่า “หมอเจือ” ถือได้ว่าเป็นขวัญจ้ำที่รับสืบทอดสายตรงมาจากขวัญจ้ำที่เคยเป็นอาจารย์ของท่านคนก่อนหน้า โดยเป็นผู้สืบทอดผู้นำประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อของคนในชุมชนต่อๆ กันมา ที่มีลักษณะของการสืบทอดเรียนรู้และส่งต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่นนับตั้งแต่ชาวลาวได้อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในชุมชนวังหมัน (เจือ จันทร์ศรี, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 24 พฤษภาคม 2564) บุคคลสำคัญอีกท่านหนึ่งในชุมชนที่ได้รับการยอมรับนับถือเป็นอย่างมาก คือ อาจารย์บุญส่ง กษิตติศ ซึ่งท่านเคยเป็นข้าราชการครูที่ดำรงตำแหน่งเป็นครูใหญ่ประจำอยู่ที่โรงเรียนวัดวังหมันจนเกษียณอายุราชการ ถือว่าท่านเป็นปราชญ์ชุมชนท้องถิ่นคนสำคัญของชุมชนวังหมันที่ชาวชุมชนให้ความเคารพนับถือเป็นอย่างมาก ท่านเชี่ยวชาญเป็นพิเศษเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับทางด้านประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น และเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมภายในท้องถิ่นด้วยเช่นกัน

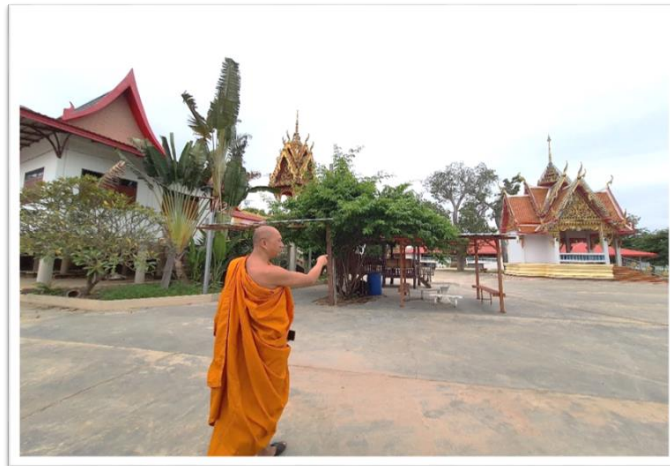
จากการวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ภายในชุมชนวังหมันนั้น สามารถพอที่จะสรุปให้เห็นถึงช่วงระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลงในชุมชนได้เป็น 3 ช่วงระยะเวลา ดังนี้

ช่วงระยะแรก (ต้นรัตนโกสินทร์ พ.ศ. 2325 – 2398) เป็นช่วงเวลาของการอพยพเข้ามาอยู่อาศัยในพื้นที่ของชุมชน ซึ่งชาวลาวได้เริ่มมีการอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลวังหมันและเริ่มประกอบอาชีพ รวมทั้งมีความสัมพันธ์กับชุมชนอื่นๆ ในบริเวณใกล้เคียง วิถีชีวิตของคนในชุมชนช่วงระยะเวลานี้ก็ยังคงยึดมั่นในขนบธรรมเนียมแบบเดิมของชุมชนชาวลาว ส่วนช่วงระยะที่สอง (พ.ศ. 2398 – 2520) สภาพพื้นที่ในบริเวณชุมชนยังคงอุดมสมบูรณ์ เริ่มมีจำนวนประชากรในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น และได้มีการขยายพื้นที่ทำการเกษตรกรรมมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ชาวชุมชนวังหมันก็ยังคงยึดมั่นและรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมชาวลาวของตนเองเอาไว้ได้ สำหรับช่วงระยะที่สาม (พ.ศ. 2520 – ปัจจุบัน) เป็นช่วงระยะเวลาที่ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในชุมชนมากที่สุด ประชากรในชุมชนได้มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว สภาพพื้นที่เริ่มเกิดความแห้งแล้งมากขึ้น ผู้คนที่เคยอาศัยอยู่ในชุมชนเริ่มมีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพจากการทำการเกษตรไปสู่การประกอบอาชีพรับจ้างในตัวเมือง และเริ่มมีการอพยพออกไปหางานทำในตัวเมืองมากขึ้น คนในชุมชนได้เริ่มไม่ใส่ใจในการยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนชาวลาวตามแบบอย่างที่เคยสืบทอดปฏิบัติกันมาเหมือนในอดีต จนทำให้ชุมชนวังหมันแห่งนี้ได้เกิดการสูญเสียเอกลักษณ์สำคัญของชุมชนชาวลาวครั้งไป

2. สำหรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมภายในชุมชนวังหมัน พบว่าการศึกษากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมภายในชุมชนวังหมันนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนั้น ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและวัฒนธรรมในหลายด้าน ๆ ดังนี้

ภาพที่ 3 คณะวิจัยถ่ายภาพบริเวณต้นหมัน ภูมินามชื่อชุมชนวังหมัน ภายในวัดวังหมัน
ที่มา: สมคน แผลงฤทธิ์ และคณะ, (2566)

ภาพที่ 4 วัดวังหมัน ศูนย์กลางชุมชนวังหมันวังหมันแต่โบราณ
ที่มา: สมคเน แผลงฤทธิ์ และคณะ, (2566)

ภาพที่ 5 ศาลเจ้าพ่อไผ่แก้ว
ที่มา: สมคเน แผลงฤทธิ์ และคณะ, (2566)

ภาพที่ 6 คณะวิจัยสัมภาษณ์คุณป้าประทวน เขตวิทย์ ปราชญ์ชาวบ้านด้านภูมิปัญญาสมุนไพร
ที่มา: สมคเน แผลงฤทธิ์ และคณะ, (2566)

2.1 การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม

1) ด้านประชากรที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น ประชากรในชุมชนวังหมันระยะเริ่มแรกที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานบริเวณชุมชนวังหมัน เป็นชาวลาวอพยพซึ่งก็มีทั้งลาวเวียงและลาวครั่งที่อพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาตั้งแต่ช่วงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ในขณะนั้นประชากรในชุมชนยังไม่มีมากประกอบกับสภาพพื้นที่ในบริเวณชุมชนก็ยังไม่มีความอุดมสมบูรณ์ มีทั้งป่าไม้และสัตว์ป่าชุกชุมเป็นจำนวนมาก ผู้ที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชน หากพอใจตรงไหนก็จะจับจองพื้นที่และแผ้วถางปรับเป็นพื้นที่สำหรับสร้างบ้านเรือน และทำการเกษตรกรรมโดยมักจะประกอบอาชีพทำนาเป็นหลัก ในระยะต่อมาประชากรก็เริ่มเข้ามาอาศัยอยู่ร่วมกันและค่อยๆ ผสมผสานกับชาวไทยและชาวจีนในพื้นที่ใกล้เคียงจนกลายเป็นความหลากหลายทางชาติพันธุ์ แต่ประชากรที่มากที่สุดที่สุดในชุมชนวังหมันก็คือชาวลาวที่มีลักษณะวิถีชีวิตเป็นชาวลาวครั่ง ทำให้ในปัจจุบันชุมชนวังหมันถือได้ว่าเป็นชุมชนเชื้อสายชาวลาวที่มีประชากรมากที่สุดในตำบลวังหมัน และประชากรภายในตำบลวังหมันก็ยังมีลักษณะความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีทั้งชาวลาว ไทย และชาวจีนได้อาศัยอยู่ร่วมกันอีกด้วย

2) ด้านการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น ในสมัยก่อนชาวชุมชนวังหมันมักจะประกอบอาชีพหลักทางการเกษตรกรรม อาทิ ทำนา ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ ตามวิถีชีวิตผู้คนชาวชนบท หากว่างเว้นจากการทำเกษตรกรรมก็จะได้ปลูกหม่อน เลี้ยงไหม ปลูกฝ้าย แล้วนำมาทอเป็นผ้าใช้กันตามครัวเรือนอันเป็นวัฒนธรรมชาวลาวครั่งที่สืบทอดกันมา เพราะชาวชุมชนส่วนใหญ่จะมีเชื้อสายลาวที่ยังคงรับวัฒนธรรมมาจากบรรพบุรุษที่ได้อพยพมาตั้งแต่ช่วงแรก ๆ แต่ในช่วงประมาณ 40 ปีที่ผ่านมาชาวบ้านจะทำนาลดน้อยลงไป เพราะสภาพพื้นที่ในบริเวณชุมชนเริ่มเกิดความแห้งแล้งและมีน้ำใช้เพื่อทำการเกษตรกรรมลดน้อยลงไป ทำให้ชาวชุมชนบางส่วนได้หันไปทำไร่มันสำปะหลังหรือไร่ถั่วแทนการทำนา ซึ่งการทำให้ไร่จะใช้น้ำน้อยกว่าการทำนาและทำให้ได้ผลผลิตดีกว่า ชาวชุมชนบางครัวก็ยังประกอบอาชีพตัดไม้เผาถ่านเป็นอาชีพหลักอีกด้วย แม้ว่าจะทำให้พื้นที่ป่าไม้ในบริเวณชุมชนลดน้อยลงไปอีก แต่ก็ถือได้ว่าเป็นอาชีพที่ไม่ต้องลงทุนและสามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัวได้ดี รวมถึงต้นหมันอันเป็นต้นไม้เอกลักษณ์ของชุมชนก็ยังถูกตัดนำมาเผาถ่านจนหมดไปจากพื้นที่ชุมชนเช่นกัน ในปัจจุบันสภาพพื้นที่ในชุมชนจึงเกิดภาวะความแห้งแล้งมาก และบางปีก็จะไม่สามารถประกอบอาชีพทำนาได้เลย ชาวชุมชนบางส่วนจึงเริ่มออกไปหางานรับจ้างในตัวเมืองชัยนาทหรือในกรุงเทพฯ รวมทั้งบางส่วนก็ได้อพยพโยกย้ายถิ่นฐานออกไปอยู่ในบริเวณต่างจังหวัดมากขึ้น หนุ่มสาวยุคใหม่ในชุมชนเริ่มมองว่าการทำอาชีพเกษตรกรรมในชุมชนเป็นเรื่องที่ยากลำบากและทำให้มีรายได้น้อย จึงเกิดค่านิยมการอพยพไปทำงานในเมือง ซึ่งมีรายได้ที่ดีกว่าการทำงานในท้องถิ่นภายในชุมชนและยังมีความสะดวกสบายมากกว่า ชีวิตการทำงานในเมืองจึงกลายเป็นความต้องการของคนหนุ่มสาวในชุมชนมากขึ้น และเมื่อเรียนจบก็ไปหางานทำในเมืองเพราะไม่ต้องการลำบากเหมือนรุ่นพ่อแม่ที่ทำการเกษตรอีกต่อไป ชาวชุมชนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านวังหมันจึงมักเป็นผู้สูงวัยที่ยังมีใจรักทำการเกษตร

2.2 การเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรม

1) ด้านภาษาที่ใช้ในท้องถิ่น ในสมัยก่อนชาวชุมชนวังหมันจะพูดคุยสื่อสารกันเป็นภาษาลาวทั้งหมด เพราะมีบรรพบุรุษเป็นชาว“ลาวครั่ง”หรือลาวเวียงเป็นส่วนใหญ่ แต่ในปัจจุบันลูกหลานที่มีเชื้อสายลาวในชุมชนแห่งนี้ไม่สามารถพูดคุยนเป็นภาษาลาวได้แล้ว ซึ่งจะนิยมพูดคุยสื่อสารกันเป็นภาษาไทยเกือบทั้งหมด มีเฉพาะปู่ตายายเพียงไม่กี่คนเท่านั้นที่ยังสามารถสื่อสารเป็นภาษาลาวได้บ้าง ซึ่งภาษาที่ใช้จะมีลักษณะเป็นภาษาของชาวลาวครั่ง โดยมีสำเนียงแบบลาวครั่งคล้ายกันกับกลุ่มลาวที่อำเภอเนินขาม จังหวัดชัยนาท ซึ่งภาษาลาวครั่งนี้จะจัดอยู่ในตระกูลภาษาไท ที่มีความคล้ายคลึงกับภาษาลาวในแถบภาคเหนือและภาคตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศลาวในปัจจุบัน การสูญหายไปของการใช้ภาษาลาวในชุมชนวังหมันนั้น ส่วนหนึ่งเกิดจากค่านิยมและความเชื่อของคนลาวในพื้นที่ โดยจะรู้สึกว่าจะถูกดูถูกหรือเหยียดหยามจากชาวชุมชนอื่นที่ไม่ได้พูดกันด้วยภาษาลาว ส่งผลให้คนรุ่นใหม่ไม่คิดที่จะอยากพูดและสื่อสารด้วยภาษาลาว จนทำให้ในที่สุดภาษาลาวในท้องถิ่นชุมชนแห่งนี้ได้ถูกกลืนและสูญหายไปในช่วงประมาณ 40 ปีที่ผ่านมา

2) ด้านการแต่งกายของคนในท้องถิ่น ชาวบ้านในชุมชนวังหมันในสมัยก่อนจะยังนิยมแต่งกายแบบชาวลาวตามบรรพบุรุษที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งนิยมแต่งกายแบบเรียบง่ายตามแบบวิถีชีวิตการทำเกษตรกรรมในชนบท ผู้หญิงก็

มักจะนิยมนุ่งผ้าถุงแทนผ้าซิ่นและสวมเสื้อคอกระเช้า ผู้ชายชาวลาครั้งเมื่ออยู่กับบ้านก็จะนิยมแต่งกายด้วยกางเกงขาควยหรือโสร่ง ถ้าออกไปทำงานนอกบ้านก็จะนิยมนุ่งกางเกงขาสั้นหรือขายาวและสวมเสื้อคอกลม หากเป็นวันโอกาสพิเศษในเทศกาลประเพณี อาทิ วันสงกรานต์ วันสารท วันเข้าพรรษา และวันออกพรรษา ก็มักจะสวมเสื้อลายฉลุหรือเสื้อตามสมัยนิยม นุ่งซิ่นสีสันทวยงามหรือสวมใส่ผ้าทอของชาวลาครั้ง ส่วนผู้ชายมักจะนุ่งขาวห่มขาวมีผ้าสไบเฉียง แต่ในปัจจุบันการแต่งกายของชาวลาวในชุมชนวังหมันได้เปลี่ยนแปลงไป ชาวชุมชนคนทั่วไปได้หันมาแต่งกายตามแบบสมัยนิยม โดยจะมีเพียงผู้เฒ่าผู้แก่บางคนเท่านั้นที่ยังคงนุ่งผ้าซิ่นและใส่เสื้อคอกระเช้า คาดว่าเป็นผลมาจากค่านิยมและความสะดวกของการใช้ชีวิตในปัจจุบัน เพราะได้มีการผสมผสานทางวัฒนธรรมกับชุมชนรอบข้างผสมผสานกับความคิดและค่านิยมแบบสมัยใหม่ทำให้การแต่งกายแบบชาวลาวเหมือนบรรพบุรุษไม่ได้เป็นที่นิยมอีกต่อไป

3) ด้านความเชื่อและประเพณีในท้องถิ่น ทางด้านประเพณีและวัฒนธรรมภายในชุมชนวังหมันนั้น ในปัจจุบันประเพณีความเชื่อแบบชุมชนชาวลาวที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษได้เลือนหายไปเกือบหมดแล้ว แต่ก็ยังคงมีความเชื่อและประเพณีบางอย่างที่คนภายในชุมชนยังคงยึดถือและปฏิบัติกันอยู่ คือ การเลี้ยงบ้าน และการยกธง สำหรับประเพณี “การเลี้ยงบ้าน” มักจะจัดกันในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ของทุก ๆ ปี โดยชาวชุมชนลาวครั้งมีความเชื่อต่อๆ กันมาว่า ภายในชุมชนนั้นจะมีผีประจำหมู่บ้านหรือผีเทวดา ซึ่งเป็นผีเจ้านายที่ใหญ่กว่าผีโดยทั่วไปคอยปกป้องดูแลชาวชุมชนให้อยู่ร่มเย็นเป็นสุข โดยชาวชุมชนวังหมันจะเรียกผีประจำหมู่บ้านนี้ว่า “เจ้าพ่อไผ่แก้ว” ซึ่งได้ร่วมกันจัดตั้งศาลเจ้าพ่อไผ่แก้วไว้ที่บริเวณใจกลางชุมชนวังหมันมาตั้งแต่สมัยก่อน เมื่อถึงเวลาที่จะต้องจัดการเลี้ยงบ้านหรือการเซ่นไหว้ผีประจำชุมชนนั้นเอง นิยมประกอบพิธีในในช่วงเช้าโดยได้จัดเตรียมเครื่องเซ่นเป็นไก่ต้ม ดอกไม้ ธูปเทียน มาเซ่นไหว้ ซึ่งจะมีขวัญจำหรือผู้นำประกอบพิธีกรรมเป็นคนทำพิธีดังกล่าว ส่วนประเพณียกธง ชาวชุมชนวังหมันจะนัดกันจัดงานขึ้นในวันที่ 15 เมษายน ของทุกปี ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ที่ถือกันว่าเป็นงานรื่นเริงประจำปี โดยเมื่อถึงวันสงกรานต์ชาวชุมชนก็จะจัดเตรียมเย็บธงและประดับประดาธงของตนเองเป็นสีสันต่าง ๆ เตรียมไว้ จากนั้นเมื่อถึงวันจัดงานชาวบ้านก็จะช่วยกันแห่ธงมาที่วัดวังหมันโดยร้องเพลงเดินรำกันมาอย่างสนุกสนาน โดยในแต่ละหมู่บ้านของตำบลวังหมันก็จะจัดทำธงของตนเองมาร่วมงานกับชาวชุมชนวังหมันด้วยเช่นกัน ในช่วงเช้าเมื่อแห่ธงมาถึงบริเวณวัดวังหมันก็จะให้พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์และชาวบ้านก็จะช่วยกันชุดหลุมและเตรียมเสาธงไว้ จากนั้นก็จะร่วมกันเล่นน้ำสงกรานต์และร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ แข่งขันกีฬาพื้นบ้าน ก่อเจดีย์ทราย รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ จนเมื่อถึงเวลาเย็นชาวบ้านก็จะช่วยกันนำธงที่เตรียมไว้มาติดยอดเสาธงและช่วยกันยกธงปักลงในหลุมที่ชุดเตรียมไว้ อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงความร่วมมือร่วมใจความรักสามัคคีร่วมกันกันและถือว่าเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง

4) ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของชนภายในชุมชน ปัจจุบันชาวชุมชนวังหมันยังมีภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่เป็นความรู้ของคนภายในชุมชนที่ยังคงสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันอยู่ 2 เรื่อง คือ การทำยาสมุนไพร และการทำหัตถกรรมพื้นบ้าน โดยภูมิปัญญาการทำยาสมุนไพรที่ชาวชุมชนนิยมเรียกกันทั่วไปว่า “ยาสมุนไพรเหลืองใหญ่” นั้น เป็นยาที่มีสรรพคุณในการบำรุงเลือดลมสตรี แก้ปวดเมื่อย เจริญอาหาร และช่วยในการขับถ่าย ใช้วัตถุดิบซึ่งประกอบด้วยตัวยามาจากสมุนไพรมากถึง 20 ชนิด และส่วนใหญ่ก็จะเป็นสมุนไพรที่ปลูกเองภายในชุมชน ปัจจุบันเหลือเพียงคุณป้าประทวน เขตวิทย์เพียงท่านเดียวที่เป็นคนปรุงยา ซึ่งท่านได้รับการถ่ายทอดความรู้มาจากคุณพ่อของท่านอีกทีหนึ่ง (ประทวน เขตวิทย์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 พฤษภาคม 2564) สำหรับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำหัตถกรรมพื้นบ้านได้เริ่มสูญหายไปจากชุมชนบ้างแล้วเช่นกัน อาทิ การทอผ้า การจักสานเครื่องใช้ไม้สอย และอุปกรณ์จับสัตว์ ในปัจจุบันพบเพียงการทำไม้กวาดและการสานแข่งปลาหู ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชนและหน่วยงานในท้องถิ่น เพื่อสร้างเป็นรายได้เสริมให้กับคนในชุมชน แต่ก็ยังมีเพียงกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนวังหมันเพียงไม่กี่คนเท่านั้น ที่ให้ความสนใจและยังคงใช้เวลาว่างจากการประกอบอาชีพหลักมาทำงานหัตถกรรมพื้นบ้านดังกล่าว

จากการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ชาวชุมชนวังหมันได้ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และมีความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมภายในชุมชนของตนเองมากขึ้น ผู้นำชุมชนและชาวบ้านวังหมันที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาวิจัยได้รับรู้ถึงปัญหาต่าง ๆ ภายในชุมชนมากขึ้น อาทิ ปัญหาในการรับรู้ประวัติศาสตร์

ความเป็นมาของท้องถิ่น การละเลยประเพณีและทอดทิ้งเอกลักษณ์ของชุมชน การอพยพของชาวชุมชนออกไปทำงานในต่างจังหวัด เป็น การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจะทำให้ชาวชุมชนจึงได้ถึงเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ในการรักษาประเพณีและวัฒนธรรมภายในท้องถิ่นมากขึ้น มีการสร้างจิตสำนึกร่วมกันมากขึ้น มีความพยายามที่จะช่วยกันอนุรักษ์เอกลักษณ์ ประเพณีวัฒนธรรมของชุมชน อาทิ การจัดให้มีงานประเพณียกธง การเลี้ยงบ้าน ซึ่งก่อนหน้านั้นเริ่มที่จะหมดความสำคัญลงไปให้กลับมาฟื้นฟูขึ้นมาใหม่ และหวังให้คนรุ่นใหม่ในชุมชนได้สืบทอดและรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีเหล่านี้ต่อไป อีกตัวอย่างหนึ่งที่เห็นได้ชัดเจนคือ ทั้งผู้นำและชาวบ้านเริ่มเห็นความสำคัญของการรักษาเอกลักษณ์ภายในท้องถิ่นของชุมชน โดยพยายามที่จะร่วมมือกันในการรักษาต้นหมัน (ภาพที่ 6) กลุ่มสุดท้ายที่ยังคงมีอยู่ในบริเวณวัดวังหมัน ซึ่งถือว่าเป็นต้นไม้ที่บ่งบอกประวัติที่มาของชุมชน เป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญ รวมถึงเป็นภูมินามของท้องถิ่น ให้กลายเป็นเอกลักษณ์ที่บอกเล่าเรื่องราวที่มาของชุมชนแห่งนี้และทำให้ชาวชุมชนได้เข้าใจในวิถีชีวิตและอัตลักษณ์ของชุมชนวังหมันมากขึ้น

การอภิปรายผล

จากการศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในชุมชนวังหมัน คณะผู้วิจัยขออภิปรายผลการศึกษาคือเป็น 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของท้องถิ่นชุมชนวังหมัน

จากการศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของท้องถิ่นชุมชนวังหมันในอำเภอดงสิงห์ จังหวัดชัยนาท คณะผู้วิจัยพบว่าชาวชุมชนวังหมันส่วนใหญ่ยังไม่เคยทราบเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของท้องถิ่น โดยเฉพาะเยาวชนคนรุ่นใหม่ภายในชุมชนวังหมัน ซึ่งส่วนใหญ่ยังไม่ทราบแม้กระทั่งประวัติที่มาของชื่อชุมชนวังหมัน จากการลงพื้นที่ศึกษาภายในชุมชนก็ไม่มีปรากฏข้อมูลด้านเอกสารหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ที่กล่าวถึงเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของท้องถิ่นชุมชนวังหมันแต่อย่างใด การศึกษาด้านนี้จึงใช้วิธีการสัมภาษณ์จากคำบอกเล่าของผู้รู้ภายในชุมชนเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธิดา สารยา (2539) เพราะความรู้สึกนึกคิดของคนที่อยู่ภายในท้องถิ่นในปัจจุบัน หรือที่เรียกว่าประวัติศาสตร์จากภายในและเป็นประวัติศาสตร์ที่ยังมีชีวิต (Living history) ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นสิ่งที่มาจากคำบอกเล่าของผู้คนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ได้บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบประวัติศาสตร์บอกเล่า (Oral history) เป็นเครื่องมือสำคัญในการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ตรงกับแนวคิดของ พิเนตร ดาวเรือง (2552) ที่เชื่อว่าการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นไม่ควรที่จะละเลยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น ซึ่งมักจะได้มาจากผู้สูงอายุและผู้ทรงความรู้ของชุมชน และสอดคล้องกับแนวคิดของ สุเทพ สุนทรเกสซ์ (2540) ที่เห็นว่าเนื้อหาสาระสำคัญของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นก็คือ การศึกษาประวัติศาสตร์สังคม (Social history) ของชุมชนในท้องถิ่นนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฉัตรทิพย์ นาถสุภา (2552) และอนันท์ กาญจนพันธ์ (2543) ที่เห็นว่าการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องให้ความสนใจเกี่ยวกับชุมชน เพราะชุมชนเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญในการบอกเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้เป็นอย่างดี

ผลจากการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์ความเป็นมาของท้องถิ่นชุมชนวังหมัน พบว่าชุมชนวังหมันเป็นชุมชนเก่าแก่ที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาตั้งแต่ในช่วงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยในระยะแรกเริ่มเดิมทีได้มีการอพยพของชาวลาวเข้ามาตั้งถิ่นฐานทำมาหากินในบริเวณพื้นที่ชุมชน ซึ่งคาดว่าประชากรส่วนใหญ่ที่อพยพเข้ามาอยู่อาศัยในระยะแรกจะเป็นชาวลาวครึ่งและลาวเวียง จำนวนประชากรภายในชุมชนในช่วงเวลานั้นยังคงมีไม่มากนัก แต่พื้นที่ภายในบริเวณชุมชนยังคงมีทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าที่สมบูรณ์ โดยเฉพาะต้นหมันที่เป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่อันเป็นที่มาของชื่อชุมชน สามารถที่จะพบเห็นได้โดยทั่วไปในชุมชนแห่งนี้ ในเวลาต่อมาได้เกิดการผสมผสานของประชากรในพื้นที่กับคนที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงชุมชน ซึ่งมีทั้งชาวไทย ชาวจีน และชาวลาวอื่น ๆ ที่ได้เคยอพยพมาตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับอำเภอดงสิงห์อยู่ก่อนแล้ว ตรงกับงานศึกษาวิจัยของ อรณิชา ภมรเวชวรรณ (2560) ที่พบว่าในพื้นที่บริเวณจังหวัดชัยนาทได้มีการอพยพเคลื่อนย้ายของชาวลาวครึ่งและลาวเวียงกระจายกันอยู่ในบริเวณพื้นที่ต่างๆ อาทิ บ้านกุดจอก อำเภอนองมะโมง บ้านเนิน

ขาม อำเภอนินขาม รวมถึงพื้นที่ในแถบอำเภอนาค และอำเภอวัดสิงห์ ในจังหวัดชัยนาท และสอดคล้องกับงานของ พิศมัย เอี่ยมกิจ (2550) ที่พบว่าชุมชนชาวลาวมักมีการอพยพย้ายถิ่นฐานทำมาหากินในบริเวณพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ โดยมักตั้งชุมชนทำการเกษตรกรรมอยู่บริเวณใกล้เคียงชุมชนอื่น ๆ ซึ่งอาจผสมผสานกับคนในท้องถิ่นเดิมทั้งชาวไทย ชาวจีน และคนในพื้นที่กลุ่มอื่น ๆ สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในชุมชนก็คือวัดวังหมัน ซึ่งเป็นเหมือนสถานที่รวมใจในการทำกิจกรรมและการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาของชาวชุมชน โดยมีหลวงพ่อบุญเป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ประจำชุมชน

ต่อมาเมื่อประชากรภายในชุมชนวังหมันเพิ่มจำนวนมากขึ้นในช่วงประมาณ 40 ปี ที่ผ่านมานี้ ซึ่งขณะนั้นประชากรที่อาศัยอยู่ในบริเวณชุมชนก็คือชาวไทยที่มีเชื้อสายลาวครึ่งเป็นส่วนใหญ่ ได้เริ่มมีการบุกเบิกป่าแผ้วถางพื้นที่ทำการเกษตรเพิ่มขึ้น ต้นหมันที่เป็นต้นไม้สัญลักษณ์สำคัญของชุมชนได้ถูกตัดนำไปเผาลานขายจนหมดไปจากพื้นที่ชุมชน สภาพป่าที่เคยมีความอุดมสมบูรณ์ในพื้นที่บริเวณชุมชนก็ค่อย ๆ หมดไป สภาพความแห้งแล้งได้เพิ่มมากขึ้นจนเกิดสภาวะพื้นที่แห้งแล้งและขาดแคลนน้ำใช้ในการทำนา ซึ่งเป็นอาชีพหลักของชาวชุมชน ประชาชนบางส่วนได้มีการอพยพเคลื่อนย้ายออกจากพื้นที่ไปอยู่ในพื้นที่อื่น ๆ ที่มีความอุดมสมบูรณ์มากกว่า บางส่วนก็เริ่มออกไปหางานทำและอยู่อาศัยในตัวเมืองวัดสิงห์และจังหวัดชัยนาท โดยเฉพาะในช่วง 20 ปี ที่ผ่านมานี้ ประชากรหนุ่มสาวในชุมชนวังหมันได้เริ่มออกไปหางานทำในตัวเมืองกันเป็นจำนวนมาก ทำให้ประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนวังหมันในปัจจุบัน ส่วนใหญ่จะเป็นเด็กเล็กและผู้สูงอายุหรือวัยทำงานตอนปลาย ส่วนคนหนุ่มสาววัยทำงานก็มักออกไปศึกษาต่อหรือหางานทำในตัวเมือง ซึ่งในปัจจุบันคนรุ่นใหม่ก็ไม่ได้มีความสนใจอยากจะศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชน รวมทั้งไม่ได้มีความสนใจในการเรียนรู้เกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่น รวมถึงไม่ได้มีความพยายามที่จะรักษาสืบทอดเอกลักษณ์สำคัญของบรรพบุรุษชาวลาวไว้อีกต่อไป จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมภายในท้องถิ่นตามมา

2. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมภายในชุมชนวังหมัน

จากการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนวังหมัน คณะผู้ศึกษาพบว่าปัจจัยหลักที่สำคัญ 3 ประการ ที่ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและวัฒนธรรมภายในชุมชนวังหมันอย่างเห็นได้ชัด ดังนี้

ประการแรก คือ การเกิดภาวะความแห้งแล้งในพื้นที่บริเวณชุมชน ที่มีสาเหตุมาจากการตัดไม้ทำลายป่าของคนในชุมชนวังหมัน ในช่วงตั้งแต่ พ.ศ. 2520 ประชากรในพื้นที่ชุมชนวังหมันเพิ่มมากขึ้น จึงมีการขยายพื้นที่การเพาะปลูก ต้นไม้ยืนต้นทุกชนิดถูกโค่นล้มมาใช้งานและเผาลานเพื่อนำไปขายในตัวเมือง แม้กระทั่งต้นหมันที่เป็นสัญลักษณ์สำคัญของชุมชนแห่งนี้ก็ถูกตัดไปจนหมดสิ้น ทำให้พื้นที่ที่เคยสามารถทำการเกษตรกรรมได้ผลดีเปลี่ยนแปลงไปเป็นพื้นที่แห้งแล้ง ชาวชุมชนไม่สามารถประกอบอาชีพทำนาซึ่งเป็นอาชีพหลักได้ ประชากรจึงเปลี่ยนการประกอบอาชีพจากการทำนาเป็นการปลูกพืชไร่ อาทิ มันสำปะหลัง ถั่ว ฝ้าย และอ้อย ที่ใช้น้ำทางการเกษตรที่น้อยกว่าการทำนา แต่ก็ยังคงไม่มีน้ำใช้เพื่อทำการเกษตรอย่างเพียงพอ อีกทั้งบางปียังต้องประสบกับภาวะของฝนฟ้าที่ไม่ตกตามฤดูกาลอีกเช่นกัน การเพาะปลูกพืชจึงมักไม่ค่อยได้ผลจนทำให้ชาวชุมชนซึ่งเป็นเกษตรกรในพื้นที่เกิดการเป็นหนี้สินในครัวเรือน ปัญหาดังกล่าวได้กลายเป็นแรงผลักดันที่สำคัญที่ทำให้ชาวชุมชนในพื้นที่วังหมันต้องดิ้นรนออกไปหางานทำในเมืองมากขึ้น เพื่อหารายได้มาช่วยเหลือเลี้ยงดูครอบครัวของตนเองต่อไป

ประการที่สอง คือ การอพยพย้ายถิ่นที่อยู่ของคนในชุมชน อันเป็นผลมาจากการประสบกับสภาวะความแห้งแล้งในพื้นที่และแรงกดดันทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้คนในชุมชนวังหมันเริ่มอพยพย้ายถิ่นฐานทำกินออกไปอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อื่นที่สามารถประกอบอาชีพได้สะดวกกว่า สอดคล้องกับงานของ กวี รัชพลอรียคุณ (2546) พิศมัย เอี่ยมกิจ (2550) และ จารุภา ศิริฐานนท์ (2551) ที่พบว่าแรงผลักดันทางเศรษฐกิจมีส่วนสำคัญที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมภายในชุมชนได้เร็วขึ้น ประชากรบางส่วนในชุมชนวังหมันยังได้เปลี่ยนอาชีพ จากการทำการเกษตรกรรมมาเป็นอาชีพรับจ้างทั่วไป โดยเฉพาะคนหนุ่มสาวส่วนใหญ่ในชุมชนได้ออกไปเข้าที่พักศึกษาต่อและทำงานในตัวเมือง อาทิ ทำงานโรงงาน บริษัท หรืองานอื่น ๆ ทั้งในตัวเมืองจังหวัดชัยนาทและกรุงเทพมหานคร วิถีชีวิตเดิมในสังคมชาวลาวได้เปลี่ยนแปลงไปทั้งทางด้านสังคมและวัฒนธรรมอย่างเห็นได้ชัด นอกจากการประกอบอาชีพจะเปลี่ยนแปลงไปแล้ว การใช้ภาษาลาวสื่อสารกันของในชุมชนก็ไม่ใช่ที่นิยม เช่นเดียวกันกับการแต่งกายพื้นถิ่นตามแบบชาวลาวครั้งก็ไม่มีให้เห็นอีกต่อไป

ประเพณีที่ยังเป็นประเพณีของชาวลาวครั้งก็เริ่มไม่ได้รับความนิยมและมีการปรับเปลี่ยนไปจากเดิมค่อนข้างมาก รวมทั้งประเพณีการเลี้ยงบ้านของบรรพบุรุษชาวลาวในชุมชนที่ประพฤติปฏิบัติสืบทอดกันมาช้านานตั้งแต่สมัยก่อตั้งชุมชน ในปัจจุบันมีชาวบ้านในชุมชนส่วนน้อยมากที่ยังให้ความสนใจและให้ความสำคัญกับพิธีกรรมการบวงสรวงศาลเจ้าพ่อไผ่แก้ว แม้กระทั่งภูมิปัญญาความรู้ในท้องถิ่นบางอย่าง อาทิ งานจักสาน การทอผ้า การทำยาสมุนไพร ก็กำลังจะเลือนหายไปจากชุมชนชาวลาวแห่งนี้โดยไร้คนรุ่นใหม่ในท้องถิ่นมาสืบทอดความรู้ดังกล่าว

ประการที่สาม คือ การเกิดค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไปในคนหนุ่มสาวรุ่นใหม่ภายในชุมชนวังหมัน ซึ่งเป็นผลมาจากการศึกษาและการออกมาหางานทำในตัวเมืองมากขึ้น ประกอบกับกระแสโลกในยุคโลกาภิวัตน์ จึงทำให้คนรุ่นใหม่หรือหนุ่มสาวทั้งวัยเรียนและวัยทำงานในชุมชนวังหมัน เริ่มปรับเปลี่ยนทางความคิดและความเชื่อจนเกิดเป็นค่านิยมสมัยใหม่ สอดคล้องกับแนวความคิดของ กวี รัชชพลอรียคุณ (2546) และพวงผกา ประเสริฐศิลป์ (2542) ที่เห็นว่าประเพณีและวัฒนธรรมบางอย่างจะถูกลดความสำคัญลงไป เมื่อคนรุ่นใหม่ได้เริ่มพากันย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยโดยออกไปหางานทำเพื่อเลี้ยงชีพในตัวเมืองมากขึ้น ซึ่งคนรุ่นใหม่ในชุมชนมองว่าการศึกษาที่สูงขึ้นและการออกไปหางานทำภายในเมือง เพื่อให้มีรายได้มากเป็นสิ่งสำคัญกว่าการทำงานภายในท้องถิ่น รวมทั้งยังคิดว่าประเพณีและวัฒนธรรมบางอย่างเป็นสิ่งที่ล้าสมัยและไม่เป็นที่นิยมอีกต่อไป เกิดค่านิยมที่เน้นทางวัตถุมากขึ้นไปจนละเลยขนบธรรมเนียมและวิถีชีวิตที่เรียบง่ายในอดีตของชุมชนแห่งนี้ไป ใส่ใจกับครอบครัวเพื่อนบ้านและคนในชุมชนน้อยลง โดยไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของชุมชน แม้กระทั่งการเข้าวัดทำบุญตักบาตรในเทศกาลงานประเพณีก็มีคนมาร่วมงานน้อยลงไปมาก คนรุ่นใหม่เหล่านี้ไม่มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ความเป็นมาของท้องถิ่น โดยไม่สนใจที่จะพยายามอนุรักษ์ รักษาและสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมที่สำคัญของชุมชนไว้อีกต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ สุภาภรณ์ จินตามณีโรจน์ (2554) และ จามะรี เชียงทอง (2543) ที่เชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการพัฒนาสังคมท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ มีผลทำให้ความรู้ภูมิปัญญาในท้องถิ่นค่อย ๆ เริ่มสูญหายไป เพราะความรู้ภูมิปัญญาเหล่านี้มักจะไม่ได้รับความนิยมและไม่ตระหนักถึงความจำเป็นในการสืบทอดอีกต่อไป ซึ่งมีผลทำให้ประชาชนชาวชุมชนวังหมันเริ่มที่จะไม่สามารถรักษา สืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของบรรพบุรุษชาวลาวครั้งไว้ได้เช่นกัน

อีกทั้งในปัจจุบันความเจริญตามแบบสมัยใหม่ได้เข้ามามีส่วนในการพัฒนาพื้นที่ในชุมชนมากขึ้น และมีส่วนส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชนวังหมันแห่งนี้ด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ นิเทศ ดินณะกุล (2544) และ ผจงจิตต์ อธิคนันทะ (2545) ที่พบว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องนั้น มักมีผลมาจากแรงดันที่มองไม่เห็นซึ่งไม่สามารถควบคุมได้ แรงกดดันที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมความเจริญทางเทคโนโลยี ย่อมส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของคนในสังคมเช่นกัน ตรงกับแนวความคิดของ จรัญ พรหมอยู่ (2526) ที่เชื่อว่าการทำกิจกรรมใด ๆ ในชุมชนก็ย่อมต้องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชนนั้นด้วยเช่นกัน ที่เห็นได้ชัดเจนคือสภาพป่าไม้ในพื้นที่ลดน้อยลงไปจากจนสภาพพื้นที่ในชุมชนเกิดความแห้งแล้งมากขึ้น ประชากรบางส่วนได้อพยพถิ่นที่อยู่อาศัยเพื่อการประกอบอาชีพ วิถีชีวิตของผู้คนในสังคมที่เคยอาศัยอยู่ในบริเวณชุมชนก็เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทั้งทางด้านการใช้ภาษา การแต่งกาย และวัฒนธรรมประเพณีภายในท้องถิ่นที่เคยยึดถือปฏิบัติมาตั้งแต่สมัยในอดีต ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอย่างมาก จนเกิดเป็นค่านิยมสมัยใหม่ที่เน้นคุณค่าทางด้านวัตถุมากกว่าทางด้านจิตใจ ปัจจัยดังที่กล่าวมานี้ได้ส่งผลทำให้ชุมชนวังหมันได้เริ่มสูญเสียเอกลักษณ์สำคัญของชุมชนชาวลาวในอดีตไป

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นประโยชน์ต่อชาวชุมชนวังหมัน ในการเข้าใจการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน โดยเฉพาะในมิติประวัติศาสตร์ท้องถิ่น รวมถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมภายในชุมชนนั้น องค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากชาวชุมชนที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกท้องถิ่นร่วมกัน สามารถนำไปกระตุ้นให้เกิดพลังในการร่วมแรงร่วมใจทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน รวมถึงสร้างพลังในการช่วยกันอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมภายใน

ท้องถิ่น และยังก่อให้เกิดความร่วมมือกันในการช่วยกันพัฒนาชุมชนต่อไปได้ในอนาคต ซึ่งอาจมีการขยายผลความรู้จัดทำ “หลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่น” ภายในโรงเรียนวัดวังหมันเพื่อกระตุ้นเยาวชนคนรุ่นใหม่ให้เกิดการอนุรักษ์และพยายามรักษาภูมิปัญญาในท้องถิ่น รวมถึงประเพณีและวัฒนธรรมภายในชุมชนของตนเองอันเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของชุมชนแห่งนี้ นอกจากนี้ หน่วยงานท้องถิ่น อาทิ องค์การบริหารส่วนตำบลวังหมันสามารถนำผลการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนวังหมัน ไปใช้ประโยชน์ในการช่วยสร้างความร่วมมือร่วมใจในการอนุรักษ์สืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่น อาทิ การยกธง การเลี้ยงบ้าน การแต่งกาย โดยจัดเป็นงานประเพณีประจำปีภายในชุมชนวังหมัน เพื่อฟื้นฟูและสืบสานในการอนุรักษ์วัฒนธรรมภายในท้องถิ่นของตนเอง รวมทั้งยังสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาพื้นที่ในชุมชนวังหมันได้อย่างกว้างขวางต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับ ค่านิยมและวิถีชีวิตแบบพหุวัฒนธรรมของชาวชุมชนวังหมัน การจัดการความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นของชุมชนชาวลาวในตำบลวังหมัน ซึ่งจะทำให้เกิดองค์ความรู้ในด้านอื่น ๆ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น : การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนวังหมัน จังหวัดชัยนาท” ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณรายได้ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มีมติอนุมัติรับรองให้ดำเนินการศึกษาวิจัยโครงการวิจัย ตั้งแต่วันที่ 30 ตุลาคม 2563

เอกสารอ้างอิง

- กวี รัชพลอริยคุณ. (2546). *การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนย่านตลาดพลู*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- จรัญ พรหมอยู่. (2526). *ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมไทย*. โอเดียนสโตร์.
- จามะรี เชียงทอง. (2543). *พลวัตของชุมชนในการจัดการทรัพยากร : สถานการณ์ประเทศไทย*. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- จารุภา ศิริสุวรรณนท์. (2551). *การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมชุมชนมอญเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี*. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2537). *วัฒนธรรมหมู่บ้านไทย*. สร้างสรรค์.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2552). *ประสบการณ์และความเห็นบางประการของรัฐบุรุษอาวุโส ปรีดี พนมยงค์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). มูลนิธิเต็ก.
- เจ้าพระยาทิพากรวงศ์. (2504ก). *พระราชพงศาวดาร รัชกาลที่ 3 เล่ม 1*. ศุรสภา.
- เจ้าพระยาทิพากรวงศ์. (2504ข). *พระราชพงศาวดาร รัชกาลที่ 3 เล่ม 2*. ศุรสภา.
- ธิดา สารยา. (2539). *ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น : ประวัติศาสตร์ที่สัมพันธ์กับสังคมมนุษย์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). เมืองโบราณ.
- นิเทศ ดินณะกุล. (2544). *การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม*. โครงการผลิตตำราและเอกสารการสอนคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บังอร ปิยะพันธุ์. (2540). *ลาวในกรุงรัตนโกสินทร์*. มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- ผจงจิตต์ อธิคมนันท์. (2545). *การเปลี่ยนแปลงสังคมและวัฒนธรรม*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พวงผกา ประเสริฐศิลป์. (2542). *ประเพณีไทยกับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสวัฒนธรรมโลก*. เสมาธรรม.

- พิเนตร ดาวเรือง. (2552). *กระบวนการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการจัดการพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดพุทธมงคล ตำบลคันธารราษฎร์ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิศมัย เอี่ยมกิจ. (2550). *การศึกษาลักษณะการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนลาวโซ่ง ตำบลดอนคลัง จังหวัดราชบุรี*. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- สุเทพ สุนทรเกษม. (2540). *มานุษยวิทยากับประวัติศาสตร์*. เมืองโบราณ.
- สุนทร หิรัญวงษ์. (2541). *เอกสารประกอบการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น*. สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- สุภาภรณ์ จินตามณีโรจน์. (2554). *ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นย่านเก่าในกรุงเทพมหานคร*. เอรารัตนการพิมพ์.
- อรณิชา ภูมิเวชรธร. (2560). *อัตลักษณ์ชาติพันธุ์ของชาวลาวครั้ง : กรณีศึกษาชุมชนลาวครั้งหมู่บ้านกุดจอก จังหวัดชัยนาท*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อานันท์ กาญจนพันธ์. (2543). “แนวความคิดและวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในมิติทางวัฒนธรรม”. *วารสารสถาบันวิจัยศิลปวัฒนธรรม*, 7(1), 18-25.

ข้อมูลทั่วไปของวารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ

วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ รับผิดชอบบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่นเป็นอันขาด ทั้งนี้ ในขั้นตอนการส่งบทความ ผู้แต่งต้องตรวจสอบ และปฏิบัติตามข้อกำหนดของวารสารฯ และบทความอาจถูกส่งคืนให้กับผู้แต่งกรณีไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดทั้งหมด

ประเภทของบทความที่ตีพิมพ์ มี 2 ประเภท คือ

บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่เป็นผลงานต่อเนื่องจากงานวิจัย หรือสกัดมาจากงานวิจัย บทความประเภทนี้ เป็นบทความที่ประมวลสรุปกระบวนการวิจัย ให้มีความกระชับและสั้น จะต้องมีการจัดพิมพ์ให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานของวารสาร หรือคณะกรรมการประเมิน

บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นงานเขียนวิชาการที่มีการวิเคราะห์ประเด็น ตามหลักวิชาการ โดยมีการสำรวจวรรณกรรม และวิเคราะห์อย่างเป็นระบบเพื่อสนับสนุน จนสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ในประเด็นนั้นได้ โดยรูปแบบของบทความวิชาการ จะประกอบด้วย การเกริ่นนำที่แสดงเหตุผล หรือที่มาของประเด็นที่ต้องการอธิบาย หรือวิเคราะห์ กระบวนการอธิบาย หรือวิเคราะห์ และบทสรุป มีการอ้างอิงบรรณานุกรมที่ครบถ้วนและสมบูรณ์

เปิดรับบทความ

ด้านศิลปศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ดังนี้

1. เปิดรับบทความภาษาไทย ด้านภาษา การศึกษา และการสอน อุตสาหกรรมบริการ ศิลปะ ศิลปวัฒนธรรม การออกแบบผลิตภัณฑ์ เทคโนโลยีทางการศึกษา สังคมวิทยา มานุษยวิทยา พัฒนาสังคม จิตวิทยาและการแนะแนว การส่งเสริมสุขภาพ บริหารธุรกิจ
2. เปิดรับบทความภาษาต่างประเทศ คือ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่น เฉพาะด้านภาษา การศึกษา และการสอน โดยมีบทคัดย่อเป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

รูปแบบ และเกณฑ์ต้นฉบับวารสาร: วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ

1. ผู้ส่งบทความต้องสมัครสมาชิกในระบบ
2. เรื่องที่ส่ง ต้องเป็นบทความวิจัย หรือบทความวิชาการ ที่ไม่เคยตีพิมพ์ที่ไหนมาก่อน หรืออยู่ระหว่างรอพิจารณาจากวารสารอื่น
3. ต้นฉบับ ต้องมีเนื้อหาที่สมบูรณ์ พิมพ์หน้าเดียว ขนาด A4 พิมพ์ด้วย MS-Word รูปแบบอักษร ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ใช้ฟอนต์ TH SarabunPSK ขนาด 14 pts พิมพ์แบบเสมอนหน้า-หลัง (Justified) ตั้งค่านำกระดาษดังนี้ ซ้าย บน ขวา และล่าง เท่ากับ 2.5 เซนติเมตร ตามแบบฟอร์ม
4. ประเภทผลงานมี 2 ประเภท
 - บทความวิจัย (Research Article)
 - บทความวิชาการ (Academic Article)
- 4.1 บทความวิจัย มีความยาว 10-15 หน้า มีหัวข้อตามลำดับดังนี้
 - ชื่อเรื่อง (Title): ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
 - ชื่อผู้แต่ง (Author) และหน่วยงาน (Institution): ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
 - บทคัดย่อ (Abstract): ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ความยาวไม่เกินประมาณ 300 คำ
 - คำสำคัญ (Keywords): ไม่เกิน 5 คำ เรียงลำดับความสำคัญ โดยวางไว้ท้ายบทคัดย่อ รวมถึง Abstract และ Keywords ภาษาอังกฤษ ต้องสอดคล้องกับภาษาไทย

- บทนำ (Introduction): นำเสนอความสำคัญ ที่มาของปัญหาวิจัย และสาระสำคัญจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- วัตถุประสงค์การวิจัย (Objectives): ต้องมีความประจักษ์ และชัดเจนสอดคล้องกับการศึกษาวิจัย
- การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review): อธิบายให้ตรงประเด็นในเนื้อหาของบทความรวมทั้งมีการอ้างอิงในเนื้อหาอย่างถูกต้อง

- ระเบียบวิธีวิจัย (Methodology): อธิบายรายละเอียดวิธีการศึกษาให้กระชับ และเป็นขั้นตอน รวมทั้งกลุ่มตัวอย่าง การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
- ผลการวิจัย (Results): ข้อค้นพบ อาจมีตาราง แผนภูมิ หรือภาพประกอบ ควรมีคำอธิบายที่ชัดเจน และพิมพ์แยกจากเนื้อหาของบทความ
- การอภิปรายผล (Discussion): อธิบายเหตุผลที่ได้จากการศึกษา แสดงความเชื่อมโยงกับสมมติฐาน (ถ้ามี)
- บทสรุป (Conclusion): สรุปผลที่ได้จากการศึกษาวิจัย ข้อเสนอแนะ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และการนำไปใช้ในอนาคต

- กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement) (ถ้ามี)
- การอ้างอิง (References): ตามหลักเกณฑ์ APA 7th edition

4.2 บทความวิชาการ มีความยาว 5-10 หน้า นำเสนอประเด็นทางวิชาการที่ค้นคว้าได้จากเอกสารวิชาการทั่วไป สามารถถอดแทรกความเห็นของผู้เขียนได้บนพื้นฐานของการอ้างอิงทางวิชาการ ประกอบด้วย

- ชื่อเรื่อง (Title): ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
- ชื่อผู้แต่ง (Author) และหน่วยงาน (Institution): ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
- บทคัดย่อ (Abstract): ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ความยาวไม่เกินประมาณ 300 คำ
- คำสำคัญ (Keywords): ไม่เกิน 5 คำ เรียงลำดับความสำคัญ โดยวางไว้ท้ายบทคัดย่อ รวมถึง Abstract และ Keywords ภาษาอังกฤษ ต้องสอดคล้องกับภาษาไทย
- บทนำ (Introduction): นำเสนอความสำคัญ ที่มาของปัญหาวิจัย และสาระสำคัญจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review): อธิบายให้ตรงประเด็นในเนื้อหาของบทความรวมทั้งมีการอ้างอิงในเนื้อหาอย่างถูกต้อง
- สรุป (Conclusion): สรุปผลที่ได้ ข้อเสนอแนะ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และการนำไปใช้ในอนาคต
- การอ้างอิง (References): ตามหลักเกณฑ์ APA 7th edition

5. การส่งต้นฉบับ ส่งผ่านระบบทาง Website เท่านั้น

6. การตรวจแก้ไข และยอมรับการตีพิมพ์

- 6.1 การติดต่อผู้แต่งเพื่อการตรวจแก้ไข ตอบรับ/ปฏิเสธการตีพิมพ์ จะกระทำผ่านระบบ โดยมีการแจ้งเตือนไปทางอีเมล (E-mail)
- 6.2 บทความจะได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ หลายหลายสถาบัน อย่างน้อย 3 ท่าน
- 6.3 กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาตีพิมพ์

7. เนื้อหาบทความวิจัย หรือบทความวิชาการ เป็นความรับผิดชอบของผู้แต่ง

8. ลิขสิทธิ์บทความวิจัย หรือบทความวิชาการเป็นของวารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ

รูปแบบการเขียนอ้างอิงในเนื้อหา และเอกสารอ้างอิง

รูปแบบการเขียนอ้างอิงในเนื้อหา (In-text citation) และเอกสารอ้างอิง (Reference) APA 7th edition

1. การอ้างอิงในเนื้อหา (In-text citation)

1.1 การอ้างอิงแบบนาม-ปี (author-date citation system)

1) ผู้แต่ง 1 คน

ภาษาไทยชื่อ/สกุล/(ปี) หรือ (ชื่อ/สกุล,ปี)

ภาษาอังกฤษ สกุล/(ปี) หรือ (สกุล,ปี)

ตัวอย่าง ประสาร เปรมะสกุล (2565) หรือ (ประสาร เปรมะสกุล, 2565)

Gehlhar (2021) หรือ (Gehlhar, 2021)

กระทรวงการต่างประเทศ กรมสารนิเทศ (2565) หรือ

(กระทรวงการต่างประเทศ กรมสารนิเทศ, 2565)

2) ผู้แต่ง 2 คน

ภาษาไทยชื่อ/สกุล/และ (ชื่อ/สกุล/ปี) หรือ (ชื่อ/สกุล/และชื่อ/สกุล,ปี)

ภาษาอังกฤษ สกุล/and/สกุล/(ปี) หรือ (สกุล/&/สกุล,ปี)

ตัวอย่าง เดชฤทธิ์ มณีธรรม และธนบรรณ ตะทิวี่ (2563) หรือ

(เดชฤทธิ์ มณีธรรม และธนบรรณ ตะทิวี่, 2563)

Haynes and Gilbert (2020) หรือ (Haynes & Gilbert, 2020)

3) ผู้แต่ง 3 คน ขึ้นไป

ภาษาไทยชื่อ/สกุล/และคณะ/(ปี) หรือ (ชื่อ/สกุล/และคณะ,ปี)

ภาษาอังกฤษ สกุล/et al./(ปี) หรือ (สกุล/et al.,ปี)

ตัวอย่าง ขนิษฐา นันทบุตร และคณะ (2563) หรือ (ขนิษฐา นันทบุตร และคณะ, 2563)

Daniel et al. (2020) หรือ (Daniel et al., 2020)

1.2 เอกสารที่นำมาอ้างอิงมากกว่าสองแหล่งข้อมูล ให้เขียนเรียงตามลำดับตัวอักษร

(พนม คล้ายา, 2565; พิรพัฒน์ ชาญคงแก้ว และอัครเดช เตียวพานิช, 2564; ศิริพงศ์ เตียวพิพิธพร, 2565)

(Bendon, 2020; Chaffey & Ellis-Chadwick, 2019; Harris, 2017)

1.3 การอ้างอิงจากข้อมูลจากแหล่งข้อมูลระดับทุติยภูมิ

1) การอ้างอิงหน้าข้อความ

ภาษาไทย ชื่อ/สกุล/(ปี,อ้างอิงในชื่อ/สกุล,ปี)....

ภาษาอังกฤษ สกุล/(ปี/as cited in/สกุล,ปี)....

ตัวอย่าง สุวัจน์ ธีรุต (2560, อ้างอิงใน ยุทธนา พงษ์พิริยะเดช, 2561)....

Guo et al. (2020, as cited in Puvadol Doydee et al., 2022)....

2) การอ้างอิงท้ายข้อความ

ภาษาไทย(ชื่อ/สกุล,ปี/อ้างอิงในชื่อ/สกุล,ปี)....

ภาษาอังกฤษ (สกุล,ปี/as cited in/สกุล,ปี)....

ตัวอย่าง (สุวัจน์ ธีรุต, 2560, อ้างอิงใน ยุทธนา พงษ์พิริยะเดช, 2561)....

(Guo et al., 2020 as cited in Puvadol Doydee et al., 2022)....

1.4 การอ้างอิงจากบทสัมภาษณ์

- ภาษาไทย ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์/นามสกุล/(การสื่อสารระหว่างบุคคล,/วัน/เดือน/ปี) หรือ
(ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์/นามสกุล,/การสื่อสารระหว่างบุคคล,/วัน/เดือน/ปี)
- ภาษาอังกฤษ อักษรย่อชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์/สกุล/(personal communication,/เดือน/วัน/ปี) หรือ
(อักษรย่อชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์/สกุล,/personal communication,/เดือน/วัน/ปี)
- ตัวอย่าง วิลพร เลิศมหาเกียรติ (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 12 พฤษภาคม 2566)
(วิลพร เลิศมหาเกียรติ, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 12 พฤษภาคม 2566)
P. William (personal communication, May 12, 2023)
(P. William, personal communication, May 12, 2023)
- หมายเหตุ การเขียนอ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ กรณีไม่มีการเผยแพร่เป็นสาธารณะให้เขียนอ้างอิงใน
เนื้อหาเท่านั้น โดยไม่ต้องใส่เป็นรายการเอกสารอ้างอิงท้ายเรื่อง

1.5 การอ้างอิงข้อมูลกรณีที่ไม่มีการเขียน

1) กรณีเป็นบทในหนังสือ/ บทความในวารสาร/สารานุกรม

- ภาษาไทย “เกษตรกรรม” (2563) หรือ (“เกษตรกรรม”, 2563)
- ภาษาอังกฤษ “Preschool Prep” (2010) หรือ (“Preschool Prep”, 2010)

2) กรณีที่เป็นชื่อหนังสือ รายงาน ชื่อเว็บไซต์ ให้ใช้ชื่อเรื่องเขียนแทนในตำแหน่งชื่อผู้แต่งพิมพ์ด้วย

ตัวอักษรเอน

- ภาษาไทย ไขข้อข้องใจ การบ้านยังจำเป็นสำหรับเด็กยุคใหม่หรือไม่? (2562) หรือ
(ไขข้อข้องใจ การบ้านยังจำเป็นสำหรับเด็กยุคใหม่หรือไม่?, 2562)
- ภาษาอังกฤษ *Interpersonal Skill* (2019) หรือ (*Interpersonal Skill*, 2019)

1.6 การอ้างอิงราชกิจจานุเบกษา

- ตัวอย่าง (พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565, 2565)
- หมายเหตุ การอ้างอิงราชกิจจานุเบกษาท้ายข้อความในเนื้อหาให้ใช้ชื่อย่อกฎหมายและตามด้วยปี

2. เอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

2.1 หนังสือทั่วไป

- รูปแบบ ผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(ครั้งที่พิมพ์ พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)/สำนักพิมพ์.
- ผู้แต่ง 1 คน ประสาร เปรมะสกุล. (2565). *วัคซีนหยุดโควิด-19*. ธนอรุณการพิมพ์.
Santrock, J. W. (2020). *Essentials of life-span development* (6th ed.).
McGraw-Hill Education.
- ผู้แต่ง 2 คน สุภาภรณ์ เตังไตรสรณ์, และนริสา รัตนเลิศ. (2563). *การตรวจคัดกรองสุขภาพตาเด็ก*.
โรงพยาบาลสงขลานครินทร์.
Stein, L. M., & Hollen, C.J. (2021). *Concept-based clinical nursing skill: Fundamental to advanced*. Elsevier.
- ผู้แต่ง 3-20 ให้ใส่ทุกคน
นนทพท์ ศรีกำเนิด, พรพิมล อยู่ประเสริฐ, อุมพร แสงคำ, และสุภาพ ศรีวงษา.
(2561). *เส้นด้ายเหลือใช้ในงานอุตสาหกรรมสิ่งทอเพื่อส่งเสริมงานหัตถกรรมการ
ทอผ้าขาวม้า จังหวัดราชบุรี: Yarn waste in the textile industry to
promote handwork loincloth in Ratchaburi*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
กรุงเทพ.

Chen, B., Xue, Y., Jing, H., Wang, X., Zhu, P., Hao, w., Li, M.,
& Gao, Y. (2023). Effectiveness of Chinese medicine formula
Huashibaidu granule on mild COVID-19 patients: A prospective,
Non-randomized, controlled trail. *Integrative Medicine Research*,
12(2023), 1-8. <https://www.elsevier.com/locate/imr>

ผู้แต่ง 21 คนขึ้นไป ใส่ชื่อ 19 คนแรก และใช้ ตามด้วยชื่อคนสุดท้าย

Ittiwut, C., Mahasirimongkol, S., Srisont, S., Ittiwut, R., Chockjamsai, M.,
Durongkadech, P., Sawaengdee, W., Khunphon, A., Larpadisorn, P.,
Wattanapokayakit, S., Wetchaphanphesat, S., Arunotong, S.,
Srimahachota, S., Pittayawonganon, C., Thammawijaya, P., Khongphattayanayothin,
A., Kerr, S. J., Sutdan, D., Doungngern, P.,
... Shotelersuk, V. (2022). Genetic basis of sudden death after COVID-19
vaccination in Thailand. *Heart Rhythm*, 19(11), 1872-1877.
<https://www.reader.elsevier.com>

ผู้แต่งที่เป็นสถาบัน

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). *การประเมินระบบ
การผลิตครูในประเทศไทย*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

หนังสือแปล

คริสเตียน, ไบรอัน. (2562). *ปัญญา-มนุษย์-ประดิษฐ์: เมื่อความเป็นมนุษย์ถูกท้าทายใน
ยุคแห่ง AI*. (ทีปกร วุฒิพิทยามงคล, ผู้แปล). ชอล์ท พับลิชชิง.

บทความในหนังสือ

สุรพันธ์ สิทธิสุข. (2563). การสัมภาษณ์ประวัติ. ใน *วิทยา ศรีมาดา (บรรณาธิการ),
การสัมภาษณ์ประวัติและตรวจร่างกาย* (หน้า 1-7). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

E-book

ณัฐศักดิ์ บุญมี. (2560). *พลศาสตร์องค์ภัย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. <https://www.2book.com>

วารสาร

จักรกฤษณ์ พิเดช. (2563). ผลของการฝึกพลัยโอเมตริกที่มีต่อความแข็งแรงและพลัง
ของกล้ามเนื้อส่วนบนในนักกีฬาโอลิมปิกชาย. *สุขศึกษา พลศึกษาและสันทนาการ*, 46(2),
35-45.

Khaonark, R., Kala, S., & Chatchawet, W. (2020). Preception in breastfeeding
of postpartum mothers with newborns hospitalized in neonatal intensive care
unit. *Songklanagarind Journal of Nursing*, 40(1), 30-44.

จริยา อินทรศรี. (2564). กระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุกับ
ผู้ดูแลในการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกบ้านของผู้สูงอายุจังหวัดร้อยเอ็ดและ
จังหวัดเลย. *วารสารศูนย์อนามัย*, 9(15), 1-14. <https://doi.org/10.14456/rhpc9j.2021.1>

Pitithanabodee, N. (2020). Systematic searching: practical ideas for improving results.
Journal of Information Science, 38(4), 105-107.
<https://doi.org/10.14456/jiskku.2020.24>

วิทยานิพนธ์

- สนธยา หลักทอง. (2562). การพัฒนาโมเดลการฝึกอบรมแบบผสมผสานตามหลักการนำตนเองเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัลสำหรับครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นพฤทธิ์ พรหมลิ่ง. (2564). การควบคุมอุณหภูมิในตู้อบสับประดัดตาเวียด้วยการให้ความร้อนแบบเหนี่ยวนำ = *The temperature control in the smooth cayenne pineapple incubator with induction heating*. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
<http://sutir.sut.ac.th:8080/jspui/handle/123456789/9381>
- Shuangging, W. (2021). *A comparative study of reporting verbs used Between bachelor's theses and master's theses by Chinese English majors*. (Master's thesis). Suranaree University of Technology.
<http://sutir.sut.ac.th:8080/jspui/handle/123456789/8940>

หนังสือพิมพ์

- พรประไพ เสือเขียว. (2566, 1 พฤษภาคม). ประเพณีสงกรานต์ “พระแก้วดอนเต้า” ศรีทราใหญ่ในภาพสะท้อนสรวงหลวง. *เดลินิวส์*, หน้า 4.
- ก้อนเมฆเล่าเรื่อง. (2566, 27 เมษายน). สร้างสรรค์สื่อจิตสาธารณะสำหรับเยาวชน. *เดลินิวส์ออนไลน์*. <http://dailynews.co.th/articles/1800666/>

เว็บไซต์

- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ. (2566). ข้อมูลตรวจวัดคุณภาพอากาศจากสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศอัตโนมัติ (PM10) พื้นที่ทั่วประเทศ. <https://www.data.go.th/organization/pcd>
- European Environment Agency. (2023). *Pollution*. <https://www.eea.europa.eu/en/topics/in-depth/pollution>

ขั้นตอนการจัดทำวารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ

1. ผู้แต่งสมัคร และส่งบทความ

1).ไฟล์ word 2).ไฟล์ pdf 3). แบบรับรองสิทธิ์ผ่านระบบออนไลน์

2. กองบรรณาธิการคัดกรองบทความเบื้องต้น (7 วัน)

ไม่ผ่านเกณฑ์

ผ่านเกณฑ์

3. กองบรรณาธิการพิจารณาบทความ (7 วัน) (ออกเอกสารตอบรับบทความไว้พิจารณา)

ผู้แต่งปรับ
แก้ไข

4. ส่งให้ผู้ประเมินพิจารณาบทความ (21 วัน)

5. แจ้งผลการประเมินบทความแก่ผู้แต่ง

6. ผู้แต่งปรับแก้บทความ (14 วัน)

7. กองบรรณาธิการพิจารณาบทความที่ปรับแก้

8. กองบรรณาธิการพิจารณาก่อน ตอรับ-ปฏิเสธ การตีพิมพ์

9. กองบรรณาธิการตอบรับการตีพิมพ์

Vol. 6 No. 2

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/larts-journal/index>

วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
เลขที่ 2 ถนนนางลิ้นจี่ แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพมหานคร 10120

lartsjournal@mail.rmutk.ac.th

โทรสอบถามได้ที่ 02 287 9600 ต่อ 2115

วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

เลขที่ 2 ถนนนางลิ้นจี่ แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพมหานคร 10120

lartsjournal@mail.rmutk.ac.th

โทรสอบถามได้ที่ 02 287 9600 ต่อ 2115